

॥ इन्द्राय नमः ॥

ननु कविका

१५ निरुद्धा २

१. कालिद्रुपविद्या ४

१ यज्ञायक विष्णवे ४

५४५

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

नसः पुनः वीर्यः विद्या कथयन् ॥ २ ॥ गतासः संख्या २०

नाभयविका २

सूत्रयंत्रिका १०

१ सप्तमः सूत्रः ॥ ३३

इगलकण

२३ गल कृष्ण ५५

दीयनयाचनादिगुहा १३

१८५ स्वसः द्वितीहिः मां प्रो १३

कलादिकथन १३।

लनीनकछादिहृदि१५

१. शासनयाक गणतन्त्रिकुमानादि १२

१२ भाग नामः संख्या २०

२कृष्णाय ३॥

१५८५५५ ३८

१०५ ४०

२५ नादि ५३

५३

२. रत्नप्रकाशः

प्रा० २ समस्त क्रिया ३

卷之四

१५५३

रुमादि१२

रहिपकस्यनाअ

१ कृष्णकृतम् २

१२५

१ यदिका वटका गण

४ हत्वादी --- दाघयुर्वरपायलयसंघातहृदयः कर्षयहृदयश्चाधिसदास्थलकरणा
ननो-सस्यामनकलंवेव कूर्वीनकूलोहिषक ॥४॥

रनमगालमय ॥ ॥ प्रियंसदशाहवगायनात्रियदंगतजः प्रसवरुवा
नी ॥ विनाजगन्निर्मलचंद्रिकायां महोषधीवह्निगहिमादो ॥ प्रसिद्धया
गामनिहिः प्रयुक्तास्त्रिकित्सकेथर्वहृत् ॥ नूरुगाः ॥ विधीयतगं ॥ इधनं
नघंससंग्रहः सङ्गनवंजनाय ॥ हत्वादिनृपाकृतिमात्मजागिरुदेः समी
कान्नसर्वनागान् ॥ विकिसिगंकर्षणहृत् ॥ खं कूर्वीनवेधाविधिवत्स
यागेः ॥ दिवाधधीनांवहवः पुरुदाः वृन्दावकाशमिवविस्मयन्ति ॥ इ
त्वनिसंदहमयासाधीनेः संरावनीयाविविधप्रहावाः ॥ स्वारविकागनु
ककायिका ॥ गनानागः रुवयूः किलकर्मदाघजाः ॥ गच्छेदनाथंदविताघ

निवः

२ ॥ स्वाभाविकाः कृतियासाऊनामनलपुहृतयः ॥ यरुतविषवाग्निगतहंगंदिसं १
हवाः ॥ नागाद्वयमवाद्याधुनस्यनागनवागदाः ॥ ऊनामीसादयः ॥ अकनाः ॥ लोहर्षाद्व
ममदमात्सर्फीदयः ॥ २

हानिलः रघुयामयान्यागवनात्रियाऊय ॥ प्रयागनागभासिज्ञान
प्रलकादनूपानगः ॥ सर्वलाकहितार्थयेव ॥ अमनगिर्विस्त
नात् ॥ अथानूकमलिका ॥ प्रथमंयत्रिराशास्त्राहृधकाख्यानेकंतथा
नाडीयत्रिकादिविधिसुतादीयनकाजनम् ॥ ततः कालादिकारवा
नमाहानादिगतिरुथा ॥ नागनांगलनांचेवपूर्वखलुयमीत्रि
तः ॥ स्वयसः काधरुकोवहिसः कलकलुयलुकस ॥ गत्येवगुटिक
लहोस्तरुः संधानमवव ॥ धातुलुदिनसारखेवखलुयमधमः स्मृतः ॥
स्वरुयानंस्वदविधिवमनं वविनेवनम् ॥ ततमुत्तरहवस्तिः स्यात्त
आपिनिनूयलम् ॥ ततश्चाप्यरुनावस्तिस्तानस्यविधिमनः ॥ धूमया

नविधिः श्रेयगुणादिविधिरुपा। लपादीनां विधिः स्यात्तस्मात्तन्मिति
तविश्रुतिः॥ ननु कर्मप्रकाशं स्वतः स्याद्दूतं न ह्ययं॥ द्वाविंशत्संमिता
ध्यायेत्कुरु संसंहितामता॥ धृष्टिं गतिगता न्यग्रहका नांगलितानि च॥
अथपविहवाय॥ ॥ नमानेने विनायकः ईदृवा संजायत कचिन्म
तः प्रयागकार्या र्थमानमया चतमया॥ प्रसन्नपूर्वः प्रकृष्टिना
तायनमावृतिः॥ प्रसन्नं लभ्यते र्थाशाना म्नावं नीतिगयत॥ जालान्न
गतैः सूर्यक नेर्वना निगयत॥ धृष्टिं गतिगता न्यग्रहका नांगलितानि च॥
नाडिका॥ तिसृ र्तिनाडिका रित्यस्यैवः प्राचयतवैधेः॥ यत्रोष्ट्रैर्य
थैः प्राकगुंजा स्यात्तुष्टयम्॥ यत्रिमुनिकारि स्यात्माधकाह
मुंजाडयामासा

मिथो
२

मधनको॥ माधेश्वरुर्तिः नानैः स्याच्चनलः सतिगयत॥ ईकः सप्रवकथि
नसुदयंकाल उच्यते॥ इदं का वटकं श्रेयवृत्तकलः सतिगयत॥ काल
दयं च कर्षः स्यात्सप्राकः पालिमा लिका॥ अकृष्टिचिन्ः पालिगलं कि प्रिम्
पालिप्रतिन्दकम्॥ विजालपदकं चैव तथा धाडगिकामता॥ कनमैव्यहं
सपदं सुवर्तुक वलग्रहः॥ उद्वनश्च यर्थाथैः कर्षप्रवनिगयत॥ स्या
लघाणामर्द्धपलं शुक्तिनष्टमिकामथा॥ शुक्तिखाश्च पलं कुरुं मृष्टिनाम
अशुर्थिका॥ प्रकृष्टः षाडनी विल्वं पलमं वायुकीर्त्तन॥ पलाणां प्रसृति
कुरुं यमृगतच निगयत॥ प्रसृतिनां मञ्जलिः स्यात्कुरुवाहं गतावकः
अकृष्टमानं च सङ्कयः कुरुवाणां च पालिका॥ गतावाष्टयलं कुरुं य

मप्रविवरलेः ॥ लनावालां वत्स्यस्य ॥ पुष्पे सुप्रभम् ॥ लज्जनं कं
 पापुश्च वदुः ॥ वदियलः स्मृता ॥ दुर्वर्तिनारकेर्दालः कललानल्लवला
 मेलः ॥ उन्मानश्च दटागानिर्दालयार्थसिद्धिगाः ॥ दालीचमुष्पयं स्वात्री
 कथिगासुश्च द्विहिः ॥ वदुः सहप्रयत्निकाय ॥ वत्स्यधिकस्य सा ॥ पलानां
 द्विसहस्रं वलानवकः ॥ पुकीर्तिगः ॥ गुलायलागतं रूयं सर्वप्रवेष्टानि ॥ यत्र
 माघरं काकविल्वानि ॥ उवंप्रस्थमाष्टकम् ॥ नानिर्गोर्ध्वानिकमिथ
 एषाहवचमुर्गुलः ॥ गुलादिमानमात्रस्य भोवत्स्यात् ॥ उवस्थितिः ॥ ५ः
 वार्द्धुश्च द्वालां तावन्मानं समं मगं ॥ पुष्पादिमानमात्रस्य द्विगुणं
 दुवार्द्धयाः ॥ मानं तथा गुलाया मुद्विगुणं न क्वचित् स्मृत् ॥ मृदु क्वच

टंक ३२०००
 टंक १६०००

लिकाः
 ३

लाहादूर्ध्वयुच ॥ पुनहुलम् ॥ विष्णुर्गुणरूपश्च ॥ मानं कूटवं रवः ॥ य
 दोषधं गुप्यथमं यस्यागस्य केचन ॥ गन्तामेव मया ग्राहिक ॥ अतएव विनि
 श्रुयः ॥ ॥ निमागधयने रमा ॥ ॥ स्थितिर्नास्ति वमायाः कालमग्निं व
 यावलम् ॥ पुकृतिद्वयदरणीयं दृष्ट्वा मायां पुकृत्य ॥ यमा मन्दाग्नि
 कृत्वा हीनसत्त्वानां कलो ॥ जगत्सु माया गगनाया यतस्तु संमता ॥ य
 वाहादग्राहिर्गोत्रगर्भधेः ॥ या यतवर्धेः ॥ यवद्वयनगुं जावत्तु उद्यग ॥
 मायागुं जातिनष्टाहिः सकृदिवाक् विह्व ॥ एषा च दुर्माधकेः ॥ भनैः स
 निष्कृष्टं कवच ॥ गगाराणां मायकेषाहिः कर्षः ॥ सादगमायकः ॥ वदु
 श्चकेः पलं रूयं दलामिगं वधेः ॥ वदुश्चले प्रकूटं वंप्रस्थाया पूर्वव

मता। कालिङ्गमागधं विविधमानमव्यत ॥ कालिङ्गमागधं रथं
 नमानविदाविहः ॥ **निकालिङ्गयनिगमा ॥** ॥ नवान्वयहिया अनि
 द्याल्लखिलकर्मसु ॥ विनाविउत्तुहृष्टाणां गुडधान्याऊमात्रिकैः ॥ गुड
 चीकटजावासा कृष्णालुअगतावनी ॥ अश्वगंधा सहवनी गतपुष्पाप्रसा
 त्रिणी ॥ यथाकवासे देवाद्वादिगुणानेव कावय ॥ गुणं नवीनं द्रव्यं
 गं सकलकर्मसु ॥ आर्द्रं च गुणं कुर्यादयः सर्वं निश्चय ॥ कालनूकचम
 तस्यादं गनक ऊं हव ॥ **हागनकवसा मं स्यात्पात्रं नूकचममयं ॥**
 द्वयं नूक ऊं ग्राहं तेलनूकं तिला रुवम् ॥ एकमयोषधं थारगयसि ॥
 नाल्पनूचत ॥ मानतादिगुणं प्राकृतद्वयं तत्त्वदर्शितः ॥ **नूकं तिलाः**

व

जना ३

मेवं

४

११ सवालहाः प्रायगश्च नान्विताः कषायलययाः प्राया अश्वतथक
 वन्दनम् ॥ गुणहीनं रुवद्वर्षा इहं गद्वयमोषधम् ॥ मासद्वयार्हथा नूकं
 हीनवीर्यत्वमाप्नुया ॥ हीनत्वं गुटिका लहरी रुवत्सनात्यनम् ॥ हीना
 स्युतते लाया शुभ्रमासाधिका सुथ ॥ औषधं धालयया काः स्यनिर्वी
 य्या वत्सनात्यनम् ॥ यनासाः स्यर्जुलेयका ऊरु सवाधातवानसाः ॥ व्या
 धवयकं तद्वयंगरलाक मयिगलुज ॥ अनकमयिथकं हिथाऊय
 रुगुगद्वर्षः ॥ **नियकयकविचारः ॥** ॥ अरुणया विन्धालेलायाः
 सोम्याहिमगिनिर्मितः ॥ अगस्तदाषधानि स्यननूया विहृष्टिः ॥
 अन्धचयिथनाहनिवनसूयवनध्व ॥ गृहीयाहानि समनाः गु

विः प्रातः सुवासनं ॥ अदित्यसंस्काराभोनीनमस्तुत्यगिवददि ॥ साध
 नधनाद्व्यंगुलीयाइहनाशितं ॥ वलीककृत्तिपुत्रयभगनाधन
 मार्गजाः ॥ ऊरुवक्तिहिमवाकोनोषधः ॥ कायसाधिकाः ॥ सर्वलक
 लसंयन्नाहमिः साधनलीस्मृताः ॥ दद्यादित्यग्रयवेवतुङ्गानि वि
 लषतः ॥ गनयितुं कायार्थं गुह्यं सप्तसप्तोषधं ॥ विनकवमनार्थं
 उवसंतोतसप्तमाह न ॥ मूलानि निमित्तं ग्रीवाय पुंवर्धवि सक्त
 याः ॥ हर्मन् सानमोषधोगुलीयाय नगारिषक ॥ अतिस्थलजं द
 यामुतासांगुकास्तवाधुवं ॥ गुलीयास्तु मूलानि सकलान्याधिव
 द्विमान् ॥ नयग्राधदस्तवाग्राकाः सानस्यादिककादिगः ॥ कालीसाद

जग

मित्री
ॐ

६१

क्रदः १

प्रथमातिरुलस्यातिरुलादिगः ॥ धनकादप्रथमातिरुल ॥ सी
 नमाह न ॥ ॐ तिग्रीवामादवसुननागर्ध्वनवविमविगायां वि कि
 त्सास्यापतिरायाधायः ॥ १ ॥ रेषकं उषधं हनयुक्तानः ॥ ॥ रेषकं
 मयवहनत्युक्तानययलवधः ॥ कषायां प्रविणयवतप्रहं दमुद
 र्गितः ॥ कृयः यश्च विधः कालो रेषकग्रहलनृत्तम् ॥ किं विस्तृत्य दय
 ज्ञानगथादिवमहाज्ञान ॥ सायकवराज्ञानवमदू ॥ अधिगमतिनि ॥
 प्रायः यितुं कदाचिद्विनेकवमनार्थयाः ॥ लखनार्थं वहेषकं प्र
 लनगत्समाह न ॥ एवं स्यात्पथमः कालो रेषकग्रहलनृत्तम् ॥ ॥
 तिप्रथमकालः ॥ ॥ रेषकं विगुरलज्ञानराज्ञानाय प्रगम्यता

इत्यसं प्रयात् यत्सर्वमग्निषामीयं दृष्टुं तदु वनशयम् ॥ अग्नेवाकर्तुं वि
 श्वं गिरीर्यान्नानिशान्याये ॥ ॐ गिरीर्यम ॥ ॥ जा ० न ० ॥ अग्निनाथा
 गम्यद्दत्तिनसातनम् ॥ नसातां यत्रिणमोक्तं सविष्ठाकं ॥ गिरीर्यमः ॥
 मिष्टः पदं प्रमथनमस्तौ संप्रव्यतनसः ॥ कषायकं कं गिकां न्याकः
 स्यात्प्रालेयः कः ॥ मधुना क्वायनं रक्षायिह मन्त्राच्च जायत ॥ कः
 का क्वायनवायः कर्म्मरक्षतानिष्ठाकः ॥ ॐ गिरीर्यमः ॥ ॥ प्रुता
 वसुधधामागिलकुचस्य रुसादिहिः ॥ समाधिकुननदाधगिरयस्य
 विनाशनम् ॥ कविहृकवलंदं कं कर्म्मकुर्यात्पुलावतः ॥ कं वं हन्ति शि
 वावद्यासहदवीरुतायथा ॥ ॐ गिरीर्यमः ॥ ॥ कविदसागुल्लमवी

गिवन

र्यविष्ठाकः ॥ किकिनवव ॥ कर्म्मसंस्वप्रकूर्वन्ति द्रव्यमागित्ययस्थिता
 ॐ गिरीर्यमः ॥ गुरुवीर्यविष्ठाकपुलावः ॥ वयकायसमायसिन्धा
 प्राणसंरुवंति हि ॥ मृदुषद्वं गदाख्यातं नवनागिषसंकमान् ॥ गीष्ठा
 मषट्टयोधाकः ॥ आट्टमिथूनकं कयाः ॥ सिंहकन्यस्य गावधोदुला
 दृष्टिकयागनम् ॥ धनग्राहो ॥ वदमन्तो वसन्तः कुरुमीनया
 ॥ गीष्ठासंच्रीयतवायः ॥ आट्टकालप्रकुर्याति ॥ वधसिन्धीयतपिल
 लनकालप्रकुर्याति ॥ ह्रमन्तवीर्यनरक्षायवसन्तवप्रकुर्याति ॥
 प्रायः ॥ प्रममं यांति स्वयमवमीनया ॥ ननकालवसन्तपिलप्रावृष्ट
 नाकरुः ॥ कार्लिकस्य दिना न्यष्टावष्टावाष्टहस्तव ॥ यमदं कुगिवि

१ कार्त्तिकस्य दिनात्यष्टौ सर्ववाग्धिनवास्तथाः॥ यमदंष्ट्रतिविख्यातामिताभीमगुञ्जीवति ॥ १

खाताजल्ल्याहात्रीरुवरुतः॥चयकायसमादावाविहानाहानसवने
ःसमानेर्थास्तकालयिविषयीगेर्विषय्ययः॥लघुनूकमिताहानादति
लीलाकुमारुथा॥प्रदायकापरणाकायांहीवितावाविजागवेः॥अहि
यातादयांगहकीरुनूचमुसंरुयात्॥वायुःप्रकायंयात्यसिःप्रत्य
नीकेष्टुगम्यति॥विदाहिकदृकास्तुष्टुष्टुसवनात्॥मेधा
कुरुदृष्टावाधाकीर्यस्तुष्टुनागिक॥यिरुप्रकायंयात्यसिःप्र
त्यनीकेष्टुगम्यति॥मधुनंस्त्रिगुणीतादिशब्देदिवसनिद्रया॥
मन्दारग्नौचप्रहानवचुक्कमागुगथाश्चमाग॥रुष्टुष्टुप्रकायंयात्य
सिःप्रत्यनीकेष्टुगम्यति॥३६॥वृत्तिष्टुगम्यति॥विनवितायांस्तु

स्थिरा ३

प्रस्थानरुषक काला कि द्रव्यनसगुणवीर्यप्रहावाकि मृगुघट्य
 रव्यानाधायः ॥ २ ॥ ज्योतिर्वर्षनाडिका मृगुप्रथासुधा । पनीकां काने
 यद्वेद्यः यन्मृगुगंगविकित्सय ॥ कनस्यागुष्टमूलयाधमनीजीवसा
 किली । मञ्जुस्थयासुखं इः खं ऊं यं कायस्य यत्पुतेः ॥ वाताद्वक्त्रगतिना
 जीवपलायित्वाहिनी ॥ १ ॥ यावहायाका मित्रासाद्वदजाविइः ॥ ना
 नाधिकावहृत्पुमरधवहतिपिरुतः ॥ अर्कः ॥ १ ॥ यावती नाडी सन्नि
 पातपितृकावा ॥ नाडीधरुमन्त्रकाप्रजलोकासूर्यथागर्जनिं । कूलिं
 गकाकमलुकगतिं पिरुस्यकायतः ॥ हंसयानावगगतिं धरु ॥ १ ॥
 अथकायतः ॥ लावतिरुनवहीनगमनं सन्निपाततः ॥ कदाचि

नमो गमना कदाचिद्वगवाहिनी ॥ द्विदायका घमाङ्ग आह निचस्था
 न च्युता ॥ स्थित्वा स्थित्वा चलति या सा स्मृता प्राचीना गिनी ॥ अगिनी
 एव सीता च जीवितं हन्त्यसं गम ॥ कत्रका धनधमनी सा ध्रुवग
 वती हवः ॥ कामका धाङ्ग गवहा कीला विंता रुय द्रुता ॥ मंदारग
 कीला धाता ध्रुवा डी मंदग गारुवः ॥ अस्तु क्यूर्कु हवत्का ध्रुवुवी
 सा मागनी यसी ॥ लघ्वी बहमिदी धारग्न स्रुथ वगवती मता ॥ सुस्थि
 तस्य स्थिताङ्ग आगथा वलवती स्मृता ॥ वयला कृधिगस्य स्या ह्यक
 स्य बहमिस्थिता ॥ सशस्त्रागस्य रुकस्य कुरु भ्रुत यनी लिनः ॥ व्या
 धामाग्न कदहस्य संम्यक्ता जीनवधुत ॥ ॐ मिना डी यनी कादि

पुत्रका गूर्जनी गल ॥ अिलव कामधमा यां हती यां गुलिक कुरु ॥ गूर्ज
 नी मधमा मधवा गधिल रुव स्तुता ॥ जनामिका यां गूर्जनीं व्यका वा
 ग कुरु हवः ॥ अंगुली रुत या पिसा स्रुवका सन्निपाततः ॥ पूर्वपिल
 गतिं प्रहंजन गतिं रूपा गतिं विदुमी ॥ अस्तु तं प्रमनं प्रहृदिदधनी च
 का धिनु रवया ॥ हीमलं दधमी कला धिगति का स्रुव स्रुव मात न्वती ना
 सा धाधमनी वदंति स्रुधिया ना डी गतिज्ञानिनः ॥ ॐ मिना डी यनी का
 विकालि वरु लम था धु प्रु सा धाः स गी न विकालि नं वं ॥ स
 कष्ट सा धा स्रु न गत्व सा रूपा ना गा रूने नैव कगा यनी का ॥ ॐ मिम
 पु यनी का ॥ ॥ स्वयं प्रमधु न गं नैव क कृष्णं वशा दृता न् ॥ यंग

सुविहतान्कशासयागमशास्यधनयि। वधनानिप्रतप्रापिदक्षिण
 न्दिगमाश्रितान्॥ महिषाक्षयनात्रात्सुधंसायमुयन्धति। सस्वम्
 लहन्तगंगंतागीयात्सवपेयताम्॥ अरुधाथानिधनस्यवाकूलरग्नेवा
 विलीयत॥ अथदेहंनयतामिप्तस्यायेगिलिगारुवत्॥ यद्यनयुवि
 लीयतद्दीपानिर्वीलताम्वञ्ज॥ गेलंस्त्रयंविबद्धापिलाहंवात्तुर्गतिलान्॥
 अकान्तंलहन्तयुगिर्विशक्तूपंनसातलम्॥ सस्वस्थात्तुर्गतगंगंतागी
 यात्सवपेयताम्॥ इःस्वप्नानवमादीनिदृष्ट्वावृत्तानकस्यविग्न। स्तानंक
 र्याइषस्यवदशाद्धमतितान्यपि॥ परस्मात्तानिदवानांतागोदवात्स्य

१०

म४

वसन्त॥ कृत्वेवंप्रिदिनंमर्त्यइःस्वप्नात्यनिमृश्यत॥ स्वप्नय्यसूतान्
 रुयान्जीवतःसुहृदाऊनान्॥ गमसमिद्धाग्नितीर्थनियत्यसस्व
 मायूयात्॥ तीर्त्वाकलधनीनालिजित्वागङ्गागमन्यपि॥ आनृक्काले
 लरगमसोधकनीवाहान्स्वीरुव॥ सुययव्यालिकासांसिमांसंत्स्यरु
 लान्यपि॥ याथाशुनःस्वीरुथास्वस्थाधनमवायूयात्॥ अगंम्याग
 मनंलधाविद्याथान्दितंमुनिः॥ असमांसागतंस्वप्नधनागम्ययथवि
 इः॥ जलोकाशुमनीसध्यमिदिकावाप्रियंदरणम्॥ नागीसुहृदादाभा
 यःस्वस्थाधनमवायूयात्॥ वृत्तिस्वप्नलक्ष्मिनि॥ देताःसूजातयावंग्मः

यद्वानिर्मलान्तराः॥सुखिनश्चद्विधाः॥सुखद्विधाः॥स्व
 जातयः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥
 ७ः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥सुखद्विधाः॥
 नलकं॥विकित्वाग्निनैकं॥गुणकृताहिषजः॥गुणकृताहिषजः॥
 मयकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥
 :कृतेः॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥
 निजयकृतिवर्ण्यं॥यकः॥सुखनसंयुतः॥विकित्वाहिषजः॥
 गावेअहकाजिनादियः॥विकित्वाहिषजः॥विकित्वाहिषजः॥
 लाविनवितायांस्वप्नसंयुतः॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥

३॥यंचनामं॥विकित्वाहिषजः॥यंचनामं॥विकित्वाहिषजः॥यंचनामं॥
 रुद्रियाचनम्॥नागकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥
 दक्षिणसमानाधिक्यं॥समीक्य॥समीक्य॥समीक्य॥समीक्य॥समीक्य॥
 कृत्वापाकं॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥
 पाकाहनीगकी॥यकं॥यकं॥यकं॥यकं॥यकं॥यकं॥यकं॥यकं॥
 ७॥समनं॥यथा॥सुखनसंयुतः॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥
 मंमलेः॥हिलाधः॥यातयति॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥नैकं॥
 मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥
 पिरु॥यहिलावं॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥यहिलावं॥मलानां॥

यथा। स्थानाद् हिर्नय इह म। एवामल संवयम् । दह सं। धनं यत्स्या
 दवदातीरुलं यथा। शिष्टांककृदिकान्दावान्मूलस्य गियदलागु।
 कादनं तथैका नाम नीचानि गिलाजु०६। मारुमलान्वादहस्य विनि
 धालखनं गुयम् । लखनं तथैका दं नीचमूववायवा। दीपनं पाव
 नं यत्स्या इह कृत्वा इव। एवकम् । ग्रहितवयथा गुं। जीनकंगजपि
 ध्यली। नोकाके एाकषायत्वा। लयपाकवयह्वत् । वागकृत्सह
 नं यत्स्या यथा वत्सक इह को। नसायन अग कूयं यकू नायाधिनागनम् ।
 यथा मृगा नदं नीचगुमुलश्च हनीतकी। मस्माद्व्याहवत्सु धरुषीवा

१२

जीकनगुगम् । यथानागवलायाः सूर्यीजं च कथिककूजं । यस्मा कूकस्य
 वृद्धिः स्या कूकलं च गइयम् । यथा धगं ममगली नर्क नावगनावता ।
 इमं माघाधरुल्लोहं रुलमका मलानिव । प्रवर्हकानिकथामकजनका
 निव नगसः । प्रवर्ह नं मु। गुकस्य नवनं वृहतीरुलम् । जागीरुलं स्तः
 एकं स्यात्कालिङ्गकयकानिव । दहस्य स्रक्किद्वयविनायत्सु कम्
 यग । गयथा सैन्धवं कोदं निम्बनेला नूवह्वं । पूर्व्या। ध्याखिलं कायं
 तगः याक अगकृगि । यवापित यथा हंगारुनं वाहः समरुवम् । संधि
 वं धं मुनिपिलान्यः कनातिविकानितम् । वि। ध्यायमुधागुलायथः

कम्पककाद्वो **वृद्धिं** लूयनियद्वयं मदकाविगउचन **गमागुलप्रधान**
 अथमममं सुनादिकं **ववायिचविका** निः स्यात् **सूक्ष्म** दिमदावहम्
 आरमयं जीवितहयं यागवाहिस्मृतं विषं **निर्वीर्य** लयद्वयं प्रागाया
 दाघसंचयं **नित्रस्य** मिथमापि स्यात् **अथम** निचंववा **वे** क्लिया **ज्ञो** न
 वाद्वयं **रुध** नस्वहाः **निनाः** **धरुय** ज्ञो न वंगत्सादहिचं दिथधदधिः
 ॐ **नि** संहितायां **सूक्ष्म** स्थानदीयनपाचनादिगुणधाय **धु** र्थः ॥ ४ ॥
 आत्मायां गतस्य सुयः **क** दस्त्वधितिधिति **द** हाय्यतावियकः **यः** साक
 स्यसिधीयत **क** लाः स्यगताः स्यधनवः स्यलवः स्यप्रदीहिताः

प्रयादाधानवगं स्यायूनां संधयसुभा **द** लधिकं **दि** दगमस्य ३३
 यिं गतं मतम् **स** धारुनं मर्मगतं निनाः **स** धनतं गथा **व** दुविं गति
 नाख्यातधमन्नात्र स्वाहिकाः **मां** सयः **स** माख्याता नृलं धकुलतं
 वर्येः **सु** लोचविनलधिकाः **क** लुगारवेवधा ५ न **नृ** दहदगनम्भाः
 निनानीदहवथादग **ज** गत्समासतः **धा** कं **वि** सुनं लधूनाचयत
 मासाइसृद्यदसागिमायक **सू** क्ष्माधुर्धिकाः **य** ३ मीचगथायालं
 घष्टीवाग्नीधनामता **न** ताधना **स** धमायादिगिसककलाः **सु** गतः
 लुध्यागयः **स** याइ **न** सिगस्मादामागयस्तधः **उ** र्धमग्नमलयाता
 रुर्धमलगाव्यवस्तिन **ग** स्यायनिगिलं **रु** यंगदधः **य** वतालयः

मलागयस्त्वधस्तस्यवस्तिर्गुणयः स्मृतः जीवनकालयमप्राकृत्याः
सकालयास्त्वमी ॥ पूरुधाखाधिकास्तन्यनात्रीलामागुयास्तुयः ॥ ध
गगर्हागयः प्राकृतनोस्तन्यालयोमतो ॥ नसास्तुवांसमदास्तिम
ऊगुकासिधगवः ॥ आयकृत्यानागः सर्वथावितांपिहगतजसा ॥ जिह
नेप्रकपातानां जलं पिहं च न अन्नम् ॥ कर्तुं विद्वत्सनादंतकका
भेदादिकं मलं ॥ नखनं प्रमलं वकुस्त्रिगंधं चिडिकास्तथा ॥ आयं न
सकृदाहनामलान्यवमनूकमागु ॥ स्तन्यं न जयनात्रीलां कालं हव
गिगकृति ॥ गुह्यं मां सहवः स्तुहावसासंकीर्त्यतजसा ॥ स्वदादंत
स्तथाकं नस्तुत्वेवाकुसकमम् ॥ अजः सर्वलनीनस्थं नातं सिग्ध

१४६

ध्या २

स्थिरं स्थिरं ॥ सामास्मकं लनीनस्यवलपूष्टिकनं मतम् ॥ गूणिधगु
हवस्तुयालनस्यधायधगवः ॥ कृयावहासिनीपूर्वीसिधं स्तनम्
सामता ॥ द्वितीयासाहितास्तुयातिलकालकजन्मरुः ॥ रज्जुगाहती
यासंख्यामास्यानश्चर्मदलस्यसा ॥ मासावगुर्धीस्तुयाकिलासुधि
गुजन्मरुः ॥ यश्चर्मवीदिनीस्यामासर्वकृष्टाहवास्तुतः ॥ विख्या
तालाहिताषष्ठीगुं धिमागुयवीस्थितिः ॥ स्थूलावक्कयमीस्या
माविद्वधादः स्थितिधुसा ॥ गूणिधकृतः प्राकृतस्तुलावक्कहिधि
मागुया ॥ वायुः पिहं कलादाधाधगवश्चमलास्तथा ॥ नगपि

येन आख्याताः प्रत्येकं देहं ध्यात्वा ॥ यवनस्तु प्रवतवान्विहागकव
त्मान्तः ॥ यिरुं यंगुः करुः यंगुः यंगवामलधागवः ॥ वायनायगुनी
यंगतगुगकृन्निमद्यवत् ॥ नजागुलमयः सुक्कः नीगनुकालयश्च
लः ॥ प्राणादि यंवरुदात्मा सर्वदेहं प्रवर्हिग ॥ मलागयवत्काष्ठ
वक्तिस्थानं तथाहदि ॥ करुसर्वास्तदरगधूवायः यं वयुका न
कः ॥ ज्ञानः स्यात्समानश्च प्राणादानस्तथेवय ॥ व्यानश्च गिस
मीनस्य नामान्यकानि सुलिहिः ॥ यिरुमृष्टं द्रवं यामं नीलसत्त्वगु
रत्माह नम् ॥ कइतिकुनसंरुयं विदग्धं वाहतां व्रजं ॥ जग्मागय

रुक्मिणीमग्निनूयंगिलान्मिगम् । त्वचिकान्तिकवन्दुयंलयालंग
 दिधावनम् । दृष्टयकृतियस्यिहंनदसं । गगतांनयंन । यस्यिहंनग
 धूमलनूयदर्शनकाविगम् । याचकंशुजकंवेवंपुंडकोलावनगथा ।
 साधकंअगिपंवेवयिहनामान्यनूकमागम् । कःस्त्रिग्यागुनः
 र्वगःगगलःयिहलस्तथा । गमागुलाधिकःस्वाद्विदरग्यालव
 र्गगलः । कःआमानयमूर्ध्विकं१०ददिवसंधिषू । निष्ठकना
 गिदहस्यस्येय्यसर्वाज्ञयाटवम् । कंदनःस्त्रहनंश्चववसनश्चव
 लंवनः । र्गगलःश्चगिनामानिकःस्वाद्विदरग्यालव । स्त्रायवो
 वंधनंयायादहमांसास्थिमदसाम् । आधानश्चगथासावःका

यश्चैति विधाविदः॥ मर्माणि जीवधा नातिशयनमूनया जगुः॥
 संधिवंधनका विरल्लादा मधा गुवहाः निवाः॥ धमन्याय स्वाहिन्या
 धमंति धवनं नो॥ मां सुधरल्लावलाय स्युव वसं राय दहिनाम्॥
 यसाय ल्हाकं वनयो नानां कलुना मगा॥ नासा नयन कलुनां व
 दं वस्त्रुयकी लिता॥ महना धानवकुलामके कं नंधु मयन॥ दल
 मं मस्मकं धाकं नंधुलीति नृलं विदुः॥ सुलीलां प्रीत्यधिकानि स्युस्त
 नया र्गर्हवर्त्मनः॥ सुकुट्टिदा निवा न्या निमता निव विजीवि
 नाम॥ गदाम रुरु संघी हाद किंलं गय रुमगम्॥ उदान वाया ना
 धान रुरु संघा यन वरेधः॥ नकुवाहि निला मूलं प्रोहारया ना मह

१५

महर्षिः॥ यक दंजक पिह स्य स्थानं नकु स्य संग्रयः॥ नकुवाहि नि
 वा मूलं रुरु कानकं मिलं॥ वृको पृष्टिक बो धाको उ० न स्य स्य मद
 सः॥ वीर्यवाहि निवा धा नो वृषा लो धो नृवा वहो॥ गर्हा धानक नं लिङ्ग
 मयनं वीर्य मृगयाः॥ हृदयं वरता स्थानमा उ स्युष्ट्रय ममं॥ नि
 वा धमन्या नाहि स्या सर्ववाया स्थिरं ननं॥ यक निवानि गं वायाः सं
 थागात् सर्वधा रुहिः॥ नाहि स्यः प्राणय वन स्युष्ट्रु दं कमलां नयम्॥
 कल्ला दहि विनिर्या गिया गुं विक्षुपदा मृतम्॥ वीला वां वनयी यध
 यन नाया निव गगः॥ श्रील यन्द ह मधिलं जीवयन् उ० नानलम्॥
 लवीय प्राण या नवं संथागा दाय नृयन॥ कालं ननं द्विथागा च यं

वत्सं कथं वर्यः न ऊरु कश्चिदमनः पृथिव्यां जायत कश्चित् ॥ अता
 मृत्युवार्थः स्वात्किं नु नागमनिवाचय ॥ या यत्वं याति साधु सुयाः
 यागं कुरु साधुताम् ॥ जीविगं हं स साधु सुन न साधु गिका विदः ॥ अता
 नृस्य सुतं नृकननः कर्मविधा कश्चित् ॥ धर्मार्थकाममाकांक्षं नृजीवम्
 साधनं यतः ॥ यागं कुरु साधु हं नृविः ॥ अता जीविगं सय ॥ आगवस्त
 नलादाधाना गयं स गमा सुतं ॥ सुमाः सुखाय विदुषा वलाया ययया
 यत ॥ ४० ॥ कलादिकथनम् ॥ ॥ अगधातन निरुक्त्य विदान न्ये कश्चि
 तः ॥ यसा स्तियुक्ति निरुक्त्य विदुषा वलाया यतः ॥ अता नाधि वेतन्यथा
 धानयनमासेनः ॥ अका नादि विमखिलमनित्यं नाटका कृतिः ॥ युक्ति

१०

चिन्तननी पूर्ववृद्धि मजी जनत ॥ ४१ ॥ कामयी महद्व्यामहका नस्तुता एव
 ॥ ४२ ॥ विविधः सापि संजाता नृजः सत्त्वगमा गुण ॥ ४३ ॥ तस्मात्सत्त्वगमा गुण
 दिद्विद्या निदं गहव ॥ मनश्च जातं ता न्याहः ॥ अत एव ययनं गथा ॥ अता
 शुभं वदो हस्तया दोषस्थ गुणानिव ॥ यश्च वृद्धिं दिद्या न्याहः प्राकृता नी
 तना निव ॥ कर्म दिद्या निव ॥ अत एव कथं नृस्य वृद्धिः ॥ तमः सत्त्वगुणो
 हस्तया दहं का नस्तुता एव ॥ तस्मात्तु यश्च कं तस्य नामान्य कानि सत्त्वगुणो
 नदस्तुता गुणं सत्त्वगुणं नृयमा गुणं ॥ नस्तुता गुणं सत्त्वगुणं नृयमा गुणं
 वगित द्विदः ॥ तस्मात्तु यश्च कं तस्य नामान्य कानि सत्त्वगुणो
 लजलका नी नृयं वगित नृयमा गुणं ॥ नदस्तुता गुणं सत्त्वगुणं नृयमा गुणं

नन्मात्राणां विरलघाः स्युः स्थूलहावमृथागताः ^{मा} वृद्धिं चिद्याणां पवेव न
 द्याया विषया मगाः कर्म चिद्याणां विषया राधादान विहा विगाः अनं
 दोत्सर्गको चैव कथितास्तद्वर्गिणिः प्रधानं प्रकृतिः न किं निर्णयावा
 विहगिस्तथा नमानिग स्यनामानि निवमागि लया स्थिता महानहं
 कृतिः यश्च नन्मात्राणि पृथक् पृथक् प्रकृतिर्विकृतिरथैव सफेगानि
 वृक्षाजगुः दलचिद्याणि विरुचमहाहृगानियश्च विकायाः धादय
 रूपाः सर्वव्याप्यजगत्स्थिगम् नहि श्रुतिर्विगतिरिह स्वैः सिद्धवयमृ
 जीवात्मानियत निर्ध्यावसगि स्वात्मदूतवान् सदही कथमगयापयूषः
 दूःखसुखादिभिः वाधावद्वस्तु मनसा कृतिभिः कर्मबंधनैः कामका

१८

रक्षोलाहमाहावहं कान्त्रयश्चमः दहन् चिद्याणि वृद्धिश्च न स्यवकाय
 दहिनः आध्यातिबंधमज्ञानादानमज्ञानाच्चमृचनं गदूःखयागक।
 द्याधिनानागंगत्सुखावहम् नृतिस्तुष्टिकमकथनं ॥ वृत्तिगोला
 र्धधनलविनविगायां गनीनं कष्टादिस्तुष्टिकमकथनाध्यायः यश्चमः ॥ ३
 मात्मानागयमाहातः पूर्वप्राप्तानिलविगः माधूर्यं हनरावश्चमद
 सापितरुगसः अथयावकपिरुनविदग्धं नाम्नगाम्बुजं गगः
 समानमत्रागृहणीमहिनीयत गृहं यथायुगकाष्टवद्विनाजा
 यतकदूःखमाहवतिसंयक्ता दयक्तादामसश्चयः वद्विर्वलनमा

धूर्यस्त्रिगुणं याति तदसः ॥ धूर्यातिधातुनखिलासम्यक्पकासृताप
 मः ॥ मंदवद्वि विदग्धश्चकदृष्टास्तोरवद्रसः ॥ विषरावंवडाद्यापिक
 र्थाद्यानागलकनसः ॥ अहानस्यनसः सानः सानहीनामलद्रवः ॥ नि
 गारिस्तुलनीगंवस्त्रोमयत्वमाप्रयागः ॥ तत्किदृशमलंरुयंति
 छत्यकागयचगतावलिविगयमारग्नयात्ययानननादिगः ॥
 युवाहलीसर्जनीवग्रहिकनिवलिरुयं ॥ नससुदुदयंयातिमोसे
 नमनूतनिगः ॥ नंजितः याविगस्तुपितुनायातिनकता ॥ नकंस
 र्वननीनस्यंजीवस्याभनउरुमः ॥ स्त्रिगुं गुनूचलंस्त्राद्विदग्धपि

१२

हव रुव ७ ॥ याविगायिरुतायननसाशाक्षरवः ॥ कमाग ॥ लुकलंया
 निमासेनगधकुलानजोहवः ॥ कामान्निधनसंयागलेद्वरुमिति
 लुजः ॥ गर्हः संजायननार्याः सजातावालउचात ॥ अधिकनजसः
 कन्यायुः लुकधिकरुव ॥ नयसुकः समलनयथकापावम
 ध्वनी ॥ वालस्यप्रथममासिदयारुषंजगकि का ॥ अवलहिकन
 नेकेवकीनकोइसिताष्टनः ॥ वद्वयलवदकेकथावद्ववनिवस
 यः ॥ माधेवृद्धिस्तुदृष्ट्याआवस्त्राउगवस्तनः ॥ गगः स्थितारुवला
 वद्यौवर्षालिसुप्रतिः ॥ गगावालकवमाग्राफासनीयाः गनेः ॥
 नेः ॥ माप्रयंकल्लर्लुतांकघायागाधुर्गुलाः ॥ मऊनंवरगथा

लयः स्नानमथ कर्मव। वसनं युतिमर्षधुजन्मप्रहृतिगस्यत। क
 वलाः पञ्च मादृषादृषमानस्यकर्मव। विनकः धाउगीदृषादिं
 तेरथेवमेथनम्। वाल्यवृद्धिश्च विमर्षात्तृष्टिगुक्रविक्रमो। वृद्धि
 : कर्मन्दिपे चैवजीवितंदनभाऊत०॥१२॥ वृत्त्याहवयाकर्मर्क
 त्यहिकुमात्रादिधाउमनि। जलकलः कलामन्त्रावाचालथलमा
 तस्य जलकालवालीसुध्रववातप्रकृतिकाननः। अकालप्रतिगेषी
 काधीमास्वदीवनामलः। सुध्रकिआमिमांद्रहायिरुप्रकृतिकान
 ननः। गम्भ्रवृद्धिः स्पृतांगः त्रिग्वकलममहप्रलः। सुध्रऊला
 नयालाकीरुध्रप्रकृतिकाननः। कृत्यामिमिप्रविद्धेप्रद्विप्रि

२०

दाधाल्वाननाः। गमः कलायां निद्राया मूर्च्छादिरुतमाहृक्०। न
 उयिरुनिलेशानि सुधाश्वाकलानिलैः। ग्लानिनाडकयादुःखा
 दजील्लवृषमाहृक्०। यः समर्थयन्साहस्रदातस्यमिगीर्थति। येन
 न्यनिधिलत्वायत्यीत्वेकंभसप्रदमम्॥ विदीर्षुवदनभसंहंसासा
 कथनवृद्धेः। उदानप्राणयानर्द्धयोगमनोत्तिकरुध्रवावात॥ गदः
 संजायननसुः। गगनकथनवृद्धेः। उदानकायादाहानः। सुस्थि
 तत्वाच्चयहृक्०। यवनस्याहृगमनंनमज्ञातंप्रवक्त॥ गतिप्रकृ
 तलकलानि॥२४॥ गतिगार्ध्वनविनवितायांगत्रीकजराहानयाका
 किगर्कन्यहिकुमाप्राधरलकिप्रकृतिलकलामयः प्रष्टः॥६

नागानां गलनापूर्वमनिहिर्याप्रकीर्तिता। मया यथा च तसेव न ह दाव ह व
 : स्मृताः। यश्च विनगिरदिष्टा ह ना सु ह द उ च त। पृक्के धे दा षे सु थ अ दं द
 ह द न वि वि धः स्मृतः। न क थ स नि या न न त ह दा व ह वः स्मृताः। या
 य नः स नि या न न यं च स्मृति ष म क नाः। स न तः स ग त स्मृति व अ न य थः
 श्रु ती य कः। वा तु र्थ क थ य श्रे ण की र्ति ता वि ष म क नाः। ग थ ग तु क
 ना थ क म्प या द न वि ष म तः। अ रि वा न ग हा व न ग ना ये ना गं तु क सि धा॥
 प्र मा क्ते या लु ग दा हा च पु र्वा वा न जा ह नः। का मा ही नः शु वा ना धा दि
 सा दो ष ध ग न्ध तः। अ रि ष ष क नाः ष ट् स्मृ त वं द न वि नि श्र यः। पृ थ
 क वि दा षेः स वे श्रु त का दा मा ह या द यि। अ ती ता न स क थ स्मृ ता ह

२१

ह वी य क्थः स्मृताः। पृ थ क्थः स नि या ना क्थ म न व र्थ म मी। य
 वा रि का व तु र्थ स्मृ ता थ क्थ दा षे सु थ अ दं द नः। अ जी र्ण वि वि धं या कं।
 वि षु चं वा य ना म त म्। पि ला दि द ग्धं वि हू यं क रं ना मं त दू य न। वि
 षा न जी र्ण न सा द कं दा षे स्मृ ता द म ल सि धा॥ वि नू र्चि वि वि धा या का दा
 षेः सा स्मृ ता थ क्थ क्थ क्थ। द लु का म ल म सं वे व न के व स्मृ ता दि सं वि का॥
 अ र्ग सि ष ट् वि धा न्या ह र्वा ग पि ल क र्ण म त म्। स नि या ना च सं स र्ग
 ल षां ह दा दि ष म तः। स ह जा ल न ज मा र्णा न थ गु ष्ठा र्द न द नः। यि
 वि षा च र्म की लाः स्मृ ती ना लि ला क्थ ह दा यि। दा विं ग नि धु का न ल

कृमयः स्युर्दिधावता वाक्कास्यथयननाः स्युस्तु ययकावदिश्रुताः ॥
 लिङ्गाग्रान्यतनवनाः कलांगददयादधः ॥ संगदाउदरावष्टाधुनव
 धुमहाकलाः ॥ संगंधादरुक्कुमुमास्तथानकाधुसस्मजाः ॥ सोनसा
 लामविधंता नामदीयाउइधनाः ॥ कलादाधुतरयेवानोसकलाता
 मकरका ॥ ललिहाधुमसूनाधुसासूनादाः ककरकाः ॥ गथान्यः
 ककरकायांसंजागः स्त्रायकः स्मृगः ॥ वलस्य कृमयग्रान्यविधमां
 वाक्कथानयः ॥ याधुनागधुयंवस्य वीगधिरुकरुमिध ॥ विदा
 येमृलिकादिधुगर्थेकाकामलासृगाः ॥ स्यात्कंरुकापलेकाधु
 गरथेकंवरुसीमकं ॥ नकपिरुविधायाकं मृद्वंगकरुसङ्गम ॥

२२

५३

अरधागंमात्राङ्गुयंगदयनदिमार्गजम् ॥ कासाः यश्च स्युर्दिष्टास्त
 ययः स्युर्मिहिसलेः ॥ उरुक्रताचतुर्थस्याल्कयाद्वाताधुप्रश्चमः ॥ क
 थाः यश्चैवविहूयासिहिदाधेमुयधुन ॥ चतुर्थः सन्नियातनयश्च
 मः स्यात्तः कृतात् ॥ रगाधाः स्युः यद्वयकानगसुधुसंगधुवावलाग ॥
 अर्धधमाचयायामादार्द्धकादपिजायत ॥ असांपश्चविहूयाः य
 द्दस्यात्कमकस्तथा ॥ उर्ध्वधामाभहाधसः त्रिनधामस्ययश्चमः ॥ कधि
 गाः यश्चैवहिक्कासुता ॥ कृद्वानजानथा ॥ गंहीनायमलावेवमहतीयं
 वपीसृताः ॥ चलात्राग्नर्विकानाः स्युर्विधभावागसकवः ॥ नी ॥
 यिलात्कला मन्दास्मकावागधिरुयाध ॥ यश्चैववावावकाङ्गयावाः

गविरुक्कहेसुधा॥ सन्निधागामनस्मादाहुर्दियः सयुधमगः॥
 प्रिदिदोषः यथकगिसुः कृमिरिः सन्निधागगः॥ यथयावगथसु
 वाज्ञहीमानात्रोमगः॥ स्ववहदाः यथवसुर्वागविरुक्कहेसुयः॥
 मदसासन्निधागनकयात्सुधः युकीरिगः॥ ह्युवमात्रिधायाकावा
 गात्यिरुक्कहेदधि॥ प्रिदाषेनयसर्गलकयाद्वागुधयसिका॥ मू
 र्कवगुर्विधाह्यवागविरुक्कहेः यथक॥ वगुथीसन्निधागनगः
 रथेकेकाशुमः सुगः॥ निदागन्दावसन्त्यासोमनिरेकेकगः सुगः
 ॥ मदाः सयुधसमाख्यागावागविरुक्कहेसुयः॥ प्रिदाषेनसुजामयादि
 धादयिचसयुधमः॥ मदात्ययवगुद्धाद्वागविरुक्कहेदधि॥ प्रिदा

येनपि विष्णु यज्ञकः यत्रमदसुधा ॥ यानाजीर्णुतारथेवेकंगरेथेकः
 यानविजमः ॥ यानाद्यागसुधावेकादाहाः स्युतथासगाः ॥ उक्ता
 पिरुगवथनकाहृष्णायाः पिरुगसुधा ॥ धातुकयान्द्रुयद्यागादक
 यूर्लुदिनादपि ॥ उन्मादाः सद्यमाख्यातासि हिर्दये सुयधुत ॥ स
 त्रिधाताद्विषागुक्तयः सधुदः स्वनवतसः ॥ हतामादाविंगतिः
 स्युस्तदवादानवाद्यपि ॥ गंधर्वाकिन्नगाशकासिहृणागुनस्य
 गः ॥ धृतात्रमुक्ताकाहुद्वाहृगपिगवगः ॥ कुलाभिदयतायाध
 नागत्रवृक्षनाकसात ॥ नाकसादपिकृष्णागुहृणावंगालया

त्रयि। अथ ह्यत्र चतुर्धा स्यात्समीनात्पितृगणस्य ॥४०॥ १२॥ अथ ह्यत्र
 हृतीयः स्याच्चतुर्थः सन्निपातगः। चत्वारः स्यान्मवाताः स्युर्चितायित्
 कर्त्तुं सिद्धम् ॥ चतुर्थः सन्निपातगः वाष्टमं। यत्रिंशो महं वंशूलमष्ट
 धायनिकीर्तितम् ॥ मलेथ्यः शूलसंख्यातेन वंचयन्निष्ठा मजम् ॥ अ
 त्रद्वयवत्वं शूलं प्रकृषित्त्वं गथा ॥ प्रकं कंगलिगं सूर्ये नृदावर्ही सु
 यादगः ॥ प्रकं शूनिग्रहात्प्राक्काहृष्टाभागाहृतीयः स्याच्चतुर्थः ॥ अ
 सन्निग्रहात् ॥ कर्दिनाक्षस्य ॥ मः स्यात्स्यः कवथूनिग्रहः ॥ इहाना
 यत्स्यकमः स्याद्द्वयग्रहाष्टमः ॥ नमः स्यादक्षराक्षद्वयमः शुक्रा
 प्रकात् ॥ मूत्राक्षमलस्यापिनाक्षद्वयविनिग्रहात् ॥ उदावर्ही सु

ब३

यस्येतथात्राप्यवकाशकाः ॥ अनादाद्विद्विधः प्राक्कृत्तकयकागथाह
वः ॥ अनागथाहवधान्यः प्रत्यानाहः सड्यग ॥ उनाग्रहसुथावेकाह
दागाः यश्चकीर्तिताः ॥ वागादिहिमुयः प्राक्कावर्धः सन्निधानतः ॥
यश्चमः कृमिसंजागस्तथासूवदगाविय ॥ वागासिहाकृत्तुर्निगिदा
धस्याजलादधि ॥ श्रीहालगाद्वद्वगुदादयसंयत्रिकीर्तिगम् ॥ गुत्तास्त्व
होसमाख्यागवागाधिरुक्तेमुयः ॥ दंदहंदासुयः प्राक्काः सधमः
सन्निधानतः ॥ प्रकादधमकः ख्यातामूयाद्यातासुयादगः ॥ वागक
लुलिकाधूर्वावागाष्टीलागगः यत्रम् ॥ वागवर्तिनीयः स्वात्सुयाद्याग
हा

अथुर्थिकः॥ यश्च मं मृगु ० नं यश्च मृगु ० यः स्मृगः॥ मृगुसादरश्च
 मृवातावलिः कृत्तुलिकागथा॥ यथाथगमृगुयाताः घृथकथायाः
 यकीर्तिगाः॥ मृगुक्कुलिवाशे स्पर्वागासिलालकहादिधा॥ सन्निधा
 गात्रुर्थस्याक्कुक्कुचयश्चमम्॥ विट्कुक्कुं यश्चमारया मंघानक
 कुं चसयम्॥ अश्चमं चाग्नीकुक्कुचुद्धोवास्मनीमगा॥ वातापिलान्
 कलाक्कुक्कुलथमहाश्चविंगतिः॥ लूक्कुमरुः सूनामरुः यिक्कुमरुश्चसा
 न्दकः॥ लुक्कुमहादकारयोचलालामरुश्चणीतकः॥ सिकलीरयः गने २३
 महादालेनकरुसंरवाः॥ मजिष्ठाश्वाहनिशायानीलमंश्चनककः॥
 हा

लूक्कुमरुः कायमरु यश्चतयिरु संरवाः॥ हस्तिमहा वसामरु मं मृगु ० यः
 चत्वायावागजामरु लूक्कुमहाश्चविंगतिः॥ सामरागलथवेकः॥
 ग्रहे मं यिदुकादग॥ मयाविका कश्चमिका मृगु ० विणीविमृतताल
 जी॥ मसूलिकागर्धयिकाजालिनीचविदात्रिका॥ विट् विम्वः
 दलेगाः स्मृः यिदुका मरु संरवाः॥ मदादायसुथवेकः
 रणाथनागाः नवस्मृताः॥ दाशः घृथग्वयेः सवैरिद्यानादिषा
 दयि॥ वृद्धयः सफगदितावालिनालकहं नव॥ यकनमदसा
 मृगु ० दनु वृद्धिश्चसफमः॥ जलुवृद्धिस्तथवेकागथेकागलुमा

२७

लिका ॥ गधुलजी गिवेका स्यां कुंथयानवधामगा ॥ गिरिद्विषे सुथा
 न काचिना रिमदसा यत्नम् ॥ अस्यामां सनवमः यद्विधस्याह
 थर्वदम् ॥ वागातिरुत्तरुदका न्मां सादयिवमदम् ॥ शीय
 दधुगथाधुको वागातिरुत्तरुदयि ॥ विद्वधिः यद्विधः स्याता ॥
 वागयिरुत्तरुदयः ॥ ३० ॥ नका रूमादि काये श्ववृणाः यश्च
 दग्धमदिताः ॥ गधाश्च ॥ दुर्द्विदाः स्यान्नुर्द्विहज सुथा ॥ शु
 द्वाइष्टुविद्वयसु संख्याक थगयुधक ॥ वागजः विरुत्तरुद
 वकुरुता नका आधुमः ॥ वागयिरुत्तरुदयः ॥ वागयिरुत्तरुदयः ॥

२८

था ॥ गधायिरुत्तरुदयः सन्निपातन वासमः ॥ नवभावागनकनदगभा नकपि
 रुगः ॥ रूष्यनकुरुवधु ॥ वागयिरुत्तरुदयः ॥ वागः रूष्याहगुत्तरुदयः पि
 रुत्तरुदयः सन्निपातन वासमः ॥ सन्निपातन वासमः ॥ सन्निपातन वासमः
 सुधास्यादवकुपु विलं विनो ॥ किन्नरिन प्रचलिता दृष्टविद्व निपातिताः ॥
 कोरुदोदि वाधुकाः किन्नाशुनि सगानुकः ॥ अस्थिरुदाद्विधायाका एग
 दृष्टविदा निता ॥ विवर्तिगश्च विरुत्तरुदयः ॥ विवर्तिगश्च विरुत्तरुदयः ॥
 विरुत्तरुदयः दग्धयुर्विधः ॥ सुधातिदग्ध इदग्धः सन्निपातन वासमः ॥
 नायः यश्च सन्निपातन वागयिरुत्तरुदयः ॥ विद्वधेन विद्वधेन गधायिरुत्तरुदयः ॥

५६

कृगन्तवाः॥ नमो नमो भुवनाद्गुग्रीवश्चयिरुतः॥ यनिष्ठावाकहात्कृग
 मृदुर्वातकहात्कृवः॥ यनिकृपीमन्त्रिगोदनेः॥ कः कः कः कः॥ अग
 नुजागरश्चामार्गीलंखावरुसिदाप्रजः॥ मृदुयश्चयदंभाः॥ सूर्यगपिरुक
 रुसिद्धा॥ सन्निपागननकाचमडूकामयासुथा॥ चहुर्विगनिसख्यातालि
 गारण्यग्रथिता॥ निर्वृतमवमंथश्चमृदितं गतमानकः॥ लिकानर्षपिकात्
 म्मागश्चावमाटिका॥ मां सयाकः॥ स्यर्गहानिर्विद्वमलिन्वतः॥ मासावृदं
 पृथ्विकासंमृष्टयिडकालजी॥ नकावृदं विद्वधिशृङ्गहिकामिलका॥ वि
 नृद्वः॥ पुनकः॥ प्राकृष्टेवयनिवारिका॥ कृष्टान्यष्टादशका निवाताका
 यालिकंरुव॥ पिरुनोद्वंयं प्राकं कृष्टान्यष्टादशका॥ मन्त्रिहादका॥ २७

जिह्वंरुष्यायागादियादिका॥ गथासिष्मककृष्टं चविडं वातसंगथा॥
 कः कः कः कः॥ मायाविष्ठाटकं तथा॥ महाकृष्टवर्मदलंय
 लुनीकं गतानकः॥ गिदाधेः॥ काकलंरुयं तथा॥ न्यत्रिदुसंस्तिगमा
 चवागनपिरुनरुष्यायावगिष्ठाटक॥ कृष्टागाः॥ पष्टिसंस्तिगमा
 दोनर्षनावृदम्॥ ॐ॥ दृष्टद्वयनसिकाविष्ठाटकालजीगथा॥ वनह
 दंष्ट्रावल्मीकं कृष्टपीलीलकालकम्॥ गर्दशीनकसावेवयवयख्यावि
 दानिका॥ कदंमनकः॥ एवनीलिकाजालगर्दहः॥ ॐ॥ त्रिवल्मीकजुम
 विर्जुदंरुष्याग्निनाहिनी॥ सन्निवृद्धगुडः॥ कृष्टः॥ कृष्टान्यष्टादशका

नी।

आयमिकंठकप्रियामलसामुखद्वितिका॥ ककावप्रलककृष्टुगंध
यापाल-ईहः॥ वाजिकावगथावन्नधुर्धायनिकीर्तिगः॥ वागा
लियाल्लुहादिकादिएकंयंगलुकलमाविस्त्राटाः कृष्टयारगधि
त्यस्रधायनिकीर्तिगः॥ यथगदाभेमुयाद्वंद्वेमुविधः सयुमासुगः
असुमः सन्निधागनकृष्टनसामसुनिका॥ बहुईलपुकात्रलपिहि
दोषेसुधावसा॥ इंद्वजासुविधः प्राकाः सन्निधागनसयुमी॥ असु
मीवक्रिदाहनवमप्राहिद्यागजः॥ तथेवरसुधायनकास्यामुदईः य
निकीर्तिगः॥ वागधिरुनवेकस्यलीगधिरुमयः सुतः॥ अस्त्राविरुं

२८

आयकंवागनरसुधायनगथा॥ तृतीयंरसुधायनगथा॥ वागनकंनगथांर
आ॥ वागाधिकवपिरुवककृदायगुयलव॥ नकाधिकवदाया
लंइंद्वनविविधसुतः॥ अलीतिर्वागजागमः॥ कथ्यनमनिहासि
गाः॥ अशुधकाहनसुहृदुनसुहृनिवाग्रहः॥ वाक्कायामागनाया
मायार्थगुलकटिग्रहः॥ दलुधयतानकः खलीजीकासुहृसुधादि
तम्॥ यकाद्यागः काशुलीधर्मन्यासंरुधुयंगुजः॥ कलायखअगाह
नीधतिरुनीवखअगा॥ यादहर्षगृधनीवविष्मवीवाववाशुकः॥ अ
यतानावुवायमः यादकरसुधायननुकः॥ अंगहदंगरसुधायनमिधिन

त्वं कल्लगा ॥ यत्तु सीलाष्टी लिकाव वामनत्वं वक्रकुता ॥ अंगथी ज
 न्मूलप्रसंकायसंहरकम् ॥ अङ्गुलं गगविशं ॥ अविग्रहावद्वि
 युता ॥ अकत्वमतिहृष्टास्यादत्तु ज्ञाताय कूजनम् ॥ वागप्रवृत्तिस्तु न
 वं नीनालं पूनलक्ष्म ॥ कंयः कार्ष्ण्युत्तमावपलायः ॥ निप्रमृता ॥ निद्रा
 नागः स्वदना ॥ अद्वैतत्वं वलकयः ॥ अतिप्रवृत्तिः ॥ शुक्रस्य कार्ष्ण्यना
 गप्रवृत्तसः ॥ कषायकृते ताद्यानं प्रत्याधानं ॥ नीरता ॥ यामहर्षश्च
 हीनत्वं तादः कलुषसाकता ॥ गदाकृता प्रहृष्टिश्च गंधारुत्वं दृगक
 यः ॥ वातानागः ॥ ॥ अथपि हृत्वा नागचत्वा विंशदिशादिताः ॥

२२

मा
 धूमाज्ञा नो विदा हं स्या इच्छां गत्वं मतिप्रमः ॥ कान्तिहानिः कल्लगा ॥
 मूरवरागाश्च लुक्ता ॥ गिकास्याता मूवकत्वं स्वदथा वा ज्ञाता कता ॥
 लुमाहनिगवर्तुत्वमहृष्टिः पीतकायता ॥ नकृष्णवा ज्ञद्वनं लला
 हगंधास्याता तथा ॥ दोर्जं धी पीतमूयत्वमनतिः पीतविद्रुता ॥ पीता
 वला कनं पीतं न युगा पीतदन्ता गा ॥ नीगच्छा पीतनखता कञ्जो द्व
 धाल्यनिन्दता ॥ कायप्रगमप्रसादश्चिन्नजिह्वत्वमंधगा ॥ उक्कृ
 यात्वमूयत्वं मूयस्य चमलस्य च ॥ तमसा दर्शनं पीतमल्लुला नाश्च
 दर्शनम् ॥ निःसहत्वं वपीतस्य चत्वा विंशतिः प्राक्का नागस्य गतिः
 ॥ लङ्गः स्यताः ॥ विहृता गः ॥ करुस्य विं ॥

निद्रा ॥ रणेन वं मुखमाधूर्यं मुखलघः प्रसक्तता ॥ रणेन वलाक
नं चैव रणेन विहृणुन मूत्रता ॥ रणेन गवर्धुगा रणेन मूककानिक
कामिता ॥ वलाधिकं वलुकस्य वा रुल्यं वरु मूत्रता ॥ जलस्य मदवृद्धि
लेह्यिर्वर्चनवाकत ॥ अवेन नं वगदिता विंनगिर हृष्यजागदाः ॥ करुणागः ॥
नकस्य हुदगयाका व्याधयस्तु रणेन वम् ॥ नकमलुलान नकनय
लं नकमूत्रता ॥ नकनिष्ठीवनं नकयीकाना अदगनिम् ॥ ओम् वयू
नि गंधलं यीजाया कश्चजायन ॥ वरुः सप्रति संख्याता मुखभागस्त
आदिताः ॥ नष्टाष्टनागगलिता प्रतादगमिता वरुः ॥ वागयिरु क

हेसिधाप्रिदावेन मुजास्तथा ॥ कतमां सार्द्धं चैव खलु खं वजलावर्द्धं
॥ मदावर्द्धं वायुवर्द्धं च नागा प्रकादलोष्ठजाः ॥ दन्तनागदगख्यातादा
लनः कृमिदन्तकः ॥ दन्तहर्षः कलौ तश्च दन्तवाल प्रगर्कता ॥ अग्नि
दन्तः स्यामदन्तादन्तहृदः कयालिका ॥ तथा गुयादगमिता दन्तमूला
मयाः स्मृताः ॥ गीतादापकृलोष्ठोदन्तविद्विधियूयते ॥ अग्निमांसावि
दर्कं मरुसूचिनसोचिनो ॥ तश्च वगगतयः यश्च वातास्थिरात्कलद
यि ॥ सन्नियानगगतिप्रगुनकनाडीवयंमी ॥ तथा जिह्वा मयाः षट् स्थः
वागयिरु कहेसिधा ॥ जलस्य वरुर्धः स्यादधि जिह्वा वयं वमी ॥ व

धीरेवायजि द्वास्यारुथाष्टोतात्तागदाः। अर्चदंगालूपिउकाक
 कृपीगात्संहतिः। गल्लुलीगात्संभक्त्यात्पाकश्चयूप्यटः॥ ग
 लभागसंभक्त्यात्ताज्जदलमिगावरेः॥ वागनाहिलिकापूर्वदि
 नीयापिरुनाहिली॥ कुरुनाहिलिकायाक्कापिदावेनयिनाहिली॥ म
 दायाहिलिकावृन्दागलोधागलविद्वधिः॥ स्वराहालुलिकनीचनगद्गी
 तालकावृदम्। गितायवृत्तयश्चापिवागाद्गुः कुरुना॥ मदा
 गलुस्तथैकः स्यादल्यद्गनकलुगाः। मरवान्तः संहवागागाज्ज
 र्वातामहविहिः॥ मरवान्तः संहवागागाज्जर्वातामहविहिः॥

३१

मुखयाकारवृद्धागातिगाहृदकलदयि। नकाचसन्निधागाच्चयूपासा
 र्द्धगदादयि॥ अर्चदरष्टमिमुखजाधुः सयुगितामयाः। कर्तुमागः
 समारवागाज्जदलमिगावरेः॥ वागातिरुत्कलदकात्सन्निधागा
 चविद्वरेः॥ रगाथार्चदयूगिकर्तुः कर्तुर्गः कर्तुर्हलिका॥ वाभिर्यमं
 दिकाकलुः गच्छलीकमिकर्तुका। कर्तुनादः पुनीनाहृत्त्यद्गनकलु
 गाः॥ कर्तुयालीसमूहगागागः सयुग्हादिगाः॥ उत्थागयालीरगावश्च
 विदानीदः स्ववर्द्धनी॥ यनिपाटलुलहीचयिद्यलीचगितामृगा। कर्तु
 मूलमयायं चवागातिरुत्कलदयि॥ सन्निधागाच्चनकाचगथाना।

साहवागदाः अथाद रोवसंख्याताः प्रणिष्ठाप्य सुतमपि ॥ वातास्थिराकुरु
 दकास्तुत्रियातनपंचमः सयानसः प्रणिनामैनामर्गश्चरं कयः ॥
 नासानाहः प्रणिनकमर्चदं दृष्टयानसम् ॥ नासा र्गमआद्यालयाकः पूठ
 कः स्त्रावदीयकम् ॥ तथा दगनिनागमवागनादीवहदकः ॥ निनगाप
 ध्रवागनापिरुपीठाहनायका ॥ चतुर्थी करुजायीजनकजास्तुत्रियाग
 जा ॥ सूर्यावर्तश्चिन्नः पाकाः कुमिरिः संखकनच ॥ तथा कयास्तनागः
 सूर्नवगवृषणाषकम् ॥ अर्चिकाविद्विधदायलं पीठकावृद्धम् ॥
 ॐ ह्रस्वलिप्यं च खलु निधतिगं वनिगनव ॥ तथा नग्रहवाः ख्याताश्चैतुर्नव

३३

निनामयाः ॥ गध्ववर्त्सगताः प्राकाश्चतुर्विंशतिसंज्ञिताः ॥ शकुन्मीलः यक
 द्यागः कलाक्षिप्तश्चलाहिगः ॥ अग्निमधः कर्दमश्चनकाक्षिप्तककुलक
 म ॥ यक्षार्गः यक्षनाधश्चयिहाक्षिप्तश्चयाथकी ॥ क्षिप्तवत्सर्पविव
 हेलः यक्षात्तज्ञसुधावृद्धम् ॥ कर्हिकासिकतावत्मीलगरलं जननामि
 का ॥ गश्चेवश्चावर्त्सवि - विषवर्त्सगथात्तजा ॥ उत्क्रिष्टवर्त्सतिगदाः
 प्राकावर्त्ससमरुवा ॥ नयसंधिसमरुगानवनागोः प्रकीर्तिनायज
 लश्चावकरुणावश्चयवृद्धी ॥ यूयश्चावः कुमिग्रेथिनयनारुसुधात्त
 जा ॥ यूयात्तसंज्ञिप्राकागाननयनसंधिजाः ॥ तथा निनागनागनाग

वरुषः प्राक्कासुयादना निनात्यागः निनाहर्षः निनाऊतुष्टुकि का
 मुकाम्मावाधिमं साम्माप्रमाय्यर्म्मच विरक्तः निनायाः यीउकाचेव
 करुगंधिगकारूनः सावर्म्मवाधिमं सस्यादिगिगुक्कगगागदाः
 तथाकृष्णसमूहताः यंचनागः प्रकीर्त्तिताः गुद्धगुक्कनिनागुक्कगः
 थंजिका निनासंगश्च सर्वपिथाकाः कृष्णगगागदा कावनुषहिंध
 याकंवागालिहात्कहादपि सत्रियागाच्चनकाच्चषष्टं संसर्गसमू
 वम निमिनाविषउवसूर्वागपिरुकरु सिद्धा संसर्गनचनकन
 अहंस्यात्सत्रियागनः सिद्धनागः सफ्रवास्यादागोपिहात्कहनच ३३

तो

विदाये नमसर्गनका संसर्गनसुथा अरुकादसिनागः सूर
 वृषिरुविदग्धकम् नमृषिरुविदग्धचगरये वाष्पुविदग्धकम्
 नकुलाभ्यं सगांधं नाग्रं धं द्रुस्ववा दृष्टिकः गंहीनदृष्टि त्रिपंगना
 गदृष्टिगताः स्मृताः चत्वारः आधिमंथाः सूर्वागपिरुकरु सुज
 : अरिषादाचचत्वारः नकादायेमुहिमिद्धा सर्वक्रियागा आशे
 सस्रैष्वानविपर्ययः अल्परागान्यगावागसुथापाकाख्ययः
 स्मृताः गुष्ठाक्रियाकश्चनथागान्हायितनुवच हगाधिमंथद
 त्यंनगागः सूर्वाक्रि संहवाः नुगनगुहवाः ख्यागाश्च दुर्नवगिता

मयाः॥यंस्तदासासुपेक्षेवधाकासुपेक्षकःसृष्टः॥आदोक्कलेक
 कंलीकःसुगंधीषडसंस्कृतः॥गुक्कदासासुथासोःसुर्वीर्गपिल
 कुरुनव॥कृष्णपंरुषावागारंयूयारंरुषापिलरुतः॥कीर्तुच
 वागपिलरुंयुक्तिधरुषापिलरुतः॥मलारुंसनिधातात्रगुक्कदा
 धाङ्गीनिताः॥अथमुत्रागनामानिधावनंयूर्वीर्गसृष्टः॥अ
 सावर्तुवनागःसुर्वीर्गपिलकुरुमुखाः॥यूयारंकृष्णपंरुंयुक्तिधरं
 मलसंमकृष्ण॥तथावनकृष्णदवंचतुर्विधमृदाहृतम्॥वागपिल
 कुरुमुखावनतुर्थःसनिधातः॥विंशतिधानिनागःसुर्वीर्गान्

३४

ग ३

पिलाकुरुदपि॥सनिधातात्रवकाचलाहितकयगसुथा॥गुक्कचवा
 मिनीवेवखलुमादमर्खीगथा॥सुर्वीर्गसुर्वीविष्णुतावजागधीवयनिष्
 ना॥उपकुमायाकुवनवनामहायानिद्रदावृता॥कर्तुकावागिवननाः
 धानिनागङ्गीनिता॥चतुर्विधयानिकन्धावागधिकुरुमुखा॥व
 तुर्थःसनिधातनगथास्योगर्कजागदा॥उपविष्कगर्कःस्याह्वम
 नागमदनःसृष्टः॥मकलासुर्वीर्गविष्कलासुर्वीर्गकः॥अमायदा
 धागर्तस्ययागममकःसृष्टः॥यश्चवसुननागंसुर्वीर्गापिला
 कुरुदपि॥सनिधाताकृष्णवसुनासुर्वीर्गवागदाः॥वालनाग

षूकपितात्रिदाशमुयःसृताः॥अदकमन्त्रात्यन्तसपत्नीविहितः
 सृथा॥देवाङ्गागर्णीयमुतथान्यसृनिकागदाः॥कनादयश्चिकित्सा
 सृयथादाषंयथावलम्॥इविंगनिर्वालिनागसृधूकीनालसासृयः॥
 वातालिहाल्कलवेवदकाहृदधुगुर्थकः॥दंतवातादंतगदः॥कालदं
 नाहियुगनम्॥मुखपाकामुखसावागुडपाकापनीषकः॥यार्वातू
 स्नातृकरेष्ठविच्छिन्नंयनिगर्हकः॥दोर्वल्यंगप्ररुणरुध्वन्यामूर्गक
 कूलकः॥आदतंवाजगल्लीस्यादितिइविंगनिःसृताः॥तथावालंयह
 रवातागथास्याक्कृष्णवमी॥यथावनगरदासुवागनकादिगाथयः॥ ३५

द्वित्रत्वाविंगदृक्कासृतागद्यवमन्त्रावृत्तेः॥द्विषष्टीर्वाधरादामुसन्त्रिया
 नादिकाथयः॥गपित्रागद्यगणिताः॥पृथकयाकाननकचिन्॥हीनमि
 थागियागानांरदेः॥यश्चदरणादिगाः॥यंचकर्मरवावागसृधित्राग
 प्रसंक्रिताः॥स्त्रहस्त्रेदोगधमंथधूमागंधूमांरजनगर्धला॥अष्टादशो
 नायाः॥पीडासाधुनागमूलकिताः॥नीमापद्ववचकः॥स्यादकरेष्ठ
 सृत्वाभनः॥गस्यापद्ववचकश्चकात्रश्चकः॥सृगसृथा॥स्थावनंजंग
 मंचेवकृषिमंचविश्रविषम्॥तथांचकालकृदाथेर्नवधास्यावनंवि
 षम्॥अगमंचवदुधधार्कंगुलूगागुजङ्गमाः॥वृश्चिकाप्रखकाः

कीटाः। प्रत्येकं तदुर्विधा। दंडाविषं बालगृंगस्थिरिस्थथा। मृग
 यनीषाः कृकाचदं निम्नसुगमैस्थथा। लालायाः स्यर्गमसु
 वरुभागं काविषं मगम। कृमिभं द्वाधं काकं गलद्विषं विरदगः
 ॥ सफ्रकादुविषं कृयं नथसफ्रायकादुजं। नरये वायविषं स्यथका
 नं सफ्रविषं सृगं। इक्षुनीनविषं चेकं नरये कंदिग्धजं विषं। कृमि
 कृकृहवाकं इक्षुनीनरवागथा। नथसूत्रकं इक्षुनीनरथा
 रत्नाटं जस्थथा। मयवदुर्विधं अम्यं मृगरत्नाकृकाचद्वेः॥ वृत्ति
 यसिद्धागलिगाथा किलोयद्ववाडुवि। जसंख्यापुपनभाडुमूल

जीवादि संख्याः ॥१००॥ वृत्तिग्रां निदानत्रागगलनाध्यायः ॥ वृ
 त्तिपूर्वस्वतुः ॥ १॥ जसंख्यस्वनसः कल्कः काथश्च हिरण्यको। क
 याः कषायाः यंचेन लघवः सूर्यरथाहनम्। गयस्वनसकल्पना
 ॥ अहगाहल्ललाहृष्टाद्व्याल्लुप्तसमृद्धवः वसुनिःपीडिताय
 धस्वनसानसउद्यत। कृउवं चर्तुतंदयं किं वद्विगुरलजला
 जहानाग्रस्थिगंगसाहृवद्वानसउद्यत। जहानाग्रस्थिगंगसाहृवद्वानसउद्यत
 नसानामसंख्यं। जलसूगुलिगं साधं पादनिष्ठजगृकन॥ स्वनस
 सस्यगुनत्वाच्चयलमर्द्धम्ययाजयं॥ निः। लभितं वाग्निसिद्धपल

मायं न संयिवः॥ सितामधुगुनकायान्जीवकंलवंगं तथा॥ घृगंतेलं च
 यूर्ध्वदीनालमाग्रावसंक्रियः॥ स यथा॥ जसृतायावसक्रोदयकः स
 चप्रमहजिगृहनिद्रा चूर्ध्वयुक्तावानसाधयाः समाक्रिकः॥ वासकः
 स्वनसः यथा मधुना न कपिलजिगृहकासकयहनः कामला
 धापिहहा॥ गिरुतार्यनसः क्रोदयुक्ता दार्ढीवसाधका॥ निम्बस्य वा
 गुग्गुलावायीनाहनिचकामलम्॥ यामामनी च चूर्ध्वनगुलसीयगु
 जानसः॥ डालयुष्मीवसावापिनिहनिविश्रुतात्॥ अंबाप्रामल
 कीना॥ पल्लवाक्तावसाजयः॥ मक्षककायसंयुक्तावकागीसा

३१

जगत्पत्रं

नमस्तुल्यम्॥ स्थूलवृत्तिकायगुनसयानाद्याहति॥ सर्वांगसानात्
 ल्मानाककटजत्वगुसाधका॥ आद्रकः स्वनसः क्रोदयुक्ता वृषलवा
 नन्॥ अमकागोत्रं चिह्नं नित्यनिधायं वायाहति॥ वीजधूननसः
 धानासिंधूकानयताजयन्॥ याल्पद्वल्लिगुलानिकायैवायुसूदा
 नृणम्॥ गतावर्याश्चमवनापिरुल्लसहनानसः॥ निम्बचूर्ध्वयुगः कं
 यावसः प्रीहाश्यचीहनः॥ जलम्वषायाः स्वनसः पीताहिरुलमाय
 या॥ जयवीगुमालानां कामलायाश्च नागनः॥ गलम्लुनसः काष्ठा
 मनीचेनवधूलिगः॥ अयं सप्तदिनासासां सूर्यावर्द्धं हृदको॥ वा

१ सूर्यादयासत्र-
 अर्द्धकपालिधौ ॥

श्रीकृष्णलुघदुक्कालंखिनीस्वनसाः यथक् मधुकृष्णसाः यीताः सर्व
 मादायहनकः ॥ कृष्णं उक्त्वा स्वस्वनसा गुडनसहयाजितः ॥ इष्टकोड
 वसंजातं मन्दयानाद्याथाहनि ॥ स्वप्नविच्छिन्नगणस्य तत्कालं यन्निगा
 वलः ॥ गगनरुकीनसेर्मले ऊयितगगनवदनः ॥ अथ यदयकः ॥ य
 दयकस्य कल्कस्य स्वनसा गुफातयनः ॥ अगस्त्ययकाका नां यत्किनशा
 चतमया ॥ यदयकस्य याकायं लयस्यां गगनवर्तुता ॥ लयं वदं गुलं स्फ
 लं कृष्णं द्वांगुष्ठमाश्रुकम् ॥ काष्णं नीवदं जंवादि यत्तेर्वस्वनमूलमम् ॥
 यनमात्रानसाग्रकः कर्षमाणं मधुक्रियं ॥ कल्कवर्तु इवायामुदयाः

३८

स्वनसवद्वधेः ॥ सयथा ॥ गत्काला कृष्णकूटजलवंगलुलवानिगा
 ॥ विष्टाचतुः यनमितां जं वृथल्लववद्विगाम् ॥ सुगलवद्वानामधु
 मयिस्तनयनिधयगाम् ॥ लिप्तां वधनयंकनगामयेव विनिनादह ॥
 जं गगनवर्तुचमृदं दृष्टवद्वः समुद्वन ॥ गगानसंगृहीत्वा गुलीगं
 क्रोडयगं पिब ॥ अथ सज्जामि सागान्दूकनाम् ॥ सुविनास्थिगान् ॥ कूटज
 यदयकः ॥ कलुगं गलुलयलजलं ॥ सुगुलिगं क्रिय ॥ रावयित्वा ज
 लं ग्राह्यदयं सर्वशकम् ॥ ॥ गगनगुलजलं ॥ अलं लल्लकृतल्लेवं यः
 दयाकाग्निदीपकः ॥ मधुमाचनसायां चयकः ॥ सर्वगीसागननू ॥ अत्र

लपटपाकः॥न्यग्रथादश्वकलंकनयनयज्ञोनिगिरिनीम्॥निनंशुमद
 नंसन्यकषटपाकनगस्यच॥गल्कलंकस्यनसः॥कोदयकः॥सर्वीमीसा
 ननृत्॥गिरिनीयूटपाकः॥यूटपाकनविषयसूपकंदाडिमीरुलम्॥
 गदसामधूसंयकः॥सर्वीमिसाननागनः॥इगिदाडिमीयूटपाकः॥
 बीजपूनामुजंनुनांयल्लवानिअयःपुथक॥विषयसूटपाकनकोड
 यक॥गदसः॥ऊर्दीनिवात्रयद्यानांसर्वदायसमूहवाम्॥यल्लव
 यूटपाकः॥यिसानांदृषयदासंयूटपाकनसाहिमः॥मधूयकाऊ
 यदकपिलकागकनागयान्॥वासायूटपाकः॥यचलूदासपञ्च

३८

गंयूटपाकनगदसः॥यिपलीचूर्णसंयकः॥कागध्रासकयाप
 हा॥कंठकात्रीयूटपाकः॥विहीनकरुलंकिंविद्युतनायकस
 यय॥रगाधूमयिष्टनांगनेचिषयसूटपाकनृत्॥गतः॥यकंमू
 दल्लवचंगस्यमस्वक्रिय॥कागध्रासयगिन्ध्रायस्वत्रहंगमऊ
 यल्लथा॥विहीनकयूटपाकः॥ऊर्ध्वकिंविद्युतनायकंलुथा॥
 नलुजेदलेः॥वशिष्टयूटपाकनविषयमंदवह्निना॥गतउ
 द्दयगचूर्णयागग्रांमिसासमं॥गनयान्निमंयीअज्जमाता
 सानसंरवाः॥लुलूयूटपाकः॥लुलूकलंकविनिधियानसेन

स३

लुप्तलजः विषयस्युदयाकनगदसः क्रोडसंयुतः अमवागस
 मरुतां यीजं जयति इह नाम् ॥ द्वितीयलुप्तलजः सोनलं
 कन्दमादाययुदयाकनयाच यः ॥ सनेललवतस्यनस्य
 र्मविकाननूत् ॥ स्त्रनलपूदयाकः ॥ लनावसंयुददग्धं हं हानि
 जं विवः ॥ गवोनसर्विषायिष्ठाह कुलं नम्यति कुलं ॥ ४ ॥
 गिष्ठाविकित्तास्थानस्वनसायिकल्कनाध्यायः अममः ॥ ४ ॥
 थकाथकल्पना ॥ यानीसंयुतगुलं कुलं इव यत् ॥ कियं ॥ मृत्वा
 थकाथयग्राफमममासावरणधितम् ॥ नकुलं ग्रहयद्दीपानुका

५०

मूमुदगिसाधिगम् ॥ मृतः काथः कषायधनिर्धरः सनिगयन ॥ अ
 हाननसपाकवसंजातदिपलानिगम् ॥ वृद्धवेधापदरगनपिक्का
 थं सपाविगम् ॥ काथक्रियासिगामरुणं कुं थं मधोऽलेः ॥ पिकवा
 गकलागं कविपनीगं मधुसूतं ॥ जीलकगुग्गुलं कानं लवणं वणि
 लाजगु ॥ हिङ्गुविकटुकं वेवकाथगारुणानिगक्रियः ॥ कीनं दृगं
 गुणं गेलं मूयं चान्यद्वचं गथा ॥ कल्कवृद्धादिकं काथनिक्रियक
 र्थसंनिगं ॥ सयथा ॥ गुहृवीक्षान्यकात्रिंशं यक्षकं नकुलं दनम् ॥ गु
 ह्यादिगलः काथः सर्वकनहनः स्मृतः ॥ क्षीयनादाहकलासह
 ओषधो हि मृदि न्नियत्मा द्याध्याधिदेवताः ॥ तस्मां स्वनामतो अमोयात्रं कु

प्रादिसोमुरवः ॥

ब्रह्मर्षिर्विष्णुयत् ॥ गुह्ययादिकाथः ॥ गुह्यीपिपलीमूलनागत्रेः
 मायनं स्मृतम् ॥ गथावागकनयूरुल्लिङ्गसकमवाप्तम् ॥ नृतिगु
 ह्यादिपावनं वागकन ॥ नमपुत्री वलाडाका गुह्यीसात्रिवागथा ॥
 आसांकाथं विवल्कां कुती वागकन चिदम् ॥ नृतिमलययादि ॥ का
 न्मनी सात्रिवाडाका गुह्यमात्ममृता रुथा ॥ कथायः सगुह्यः धीमा वा
 कनविमागनं मे ॥ नृति का गुह्ययादि ॥ कदूरुल्लेखयवां वशाति
 कामुल्लेः गृहं जलम् ॥ पावनं दनमपि स्थाति विवल्का कन नृत्तम् ॥
 कदूरुलादिपावनं विवल्का ॥ यथ्यटा वासकस्तिका केनानाथ
 नयासकः ॥ प्रियद्रुष्टकनः काथययः नर्कनया मृगः ॥ विषा

४९

निम्नज

सादाहयिला प्रयुक्तं विवल्का लं जयत् ॥ यथ्यटादि ॥ डाका हनी गकीम्
 लंकदूकी कनमालकः ॥ यथ्यटा कनः काथययः विवल्का नायहः ॥ ह
 भूर्का दाहयिला हृक् नमना हदनः स्मृतः ॥ डाकादि ॥ वीजयूनमि
 लापथा नागनगुं थिकेः स्मृतम् ॥ सुकानं पावनं रूषं कन दानवा
 सन ॥ वीजयूनादि पावनम् रूषं कन ॥ नृतिमलययः सगुह्य
 गनगावनी ॥ गुह्यी वृहती वेसां का रथा हन्यात्क रुकाना ॥ नृतिमादि ॥
 यथालविहलागिका गणवासा मृता रुथा ॥ काथमध्ययं गयीमाह
 यात्क रुकनं कनम् ॥ यथालादि ॥ यथ्यटा ॥ दामृता विवल्का नातेः

साधिगुरुलम्पयं चरदमिदं कुरुयं वागपिरुक्ता नापहम् ॥ यत्तु रदम् ॥
 कृदां गुणगुरुजीनां कथायः योक्तव्यस्य च ॥ कुरुवागाधिकथया कुरुवा
 यिप्रिदायुक्तं ॥ कर्तव्यमात्रं चिकन्या र्वर्तुनै विधायिनि ॥ लम्पयं
 दि ॥ अत्र गुरुकामूलं निरुक्तं मास्तराया कृतः ॥ काथः नमय निरुक्तिः
 कुरुवागकुरुवम् ॥ अमलपुत्रमना रदी दीपनयाचनः ॥ अ
 नग्वमादिः ॥ अमृता निष्कृष्टकामस्तु त्रयवनागनेः ॥ यदालवन्द
 नासां च पियली चूर्तुयूक्तं गम् ॥ अमृतास्तकमगच्च निरुक्ष्य
 कुरुवागहम् ॥ कुरुवागचकदलासदाहरुषा निवाचनम् ॥ अमृता

शकम् । कंठकाविद्वयं गुंणीध्यामकं सुदो नूतनम् । अरिः शृतायाचनस्या
सर्वज्ञविनाशनम् । कंठकाविद्वयादिपाचनं सर्वज्ञनष्टम् । अलपुष्प
पुष्पयुक्तं बृहतीद्वयसंयुक्तम् । विद्याग्निमंथनं धानाककाभनी
यादृशाद्युक्तम् । दण्डमूलमिति ख्यातं कृपिणं न ऊलं यिञ्जम् । पिप्पलीच
रुसंयुक्तं वातश्लेष्माघहं यनम् । सन्निपातकृत्रहं सुनिकादाघ
नाशनम् । अलपुष्पयुक्तं मूलककाभनीसंयुक्तम् । अलपुष्प
युक्तं अरिः शृतायाचनस्या । दण्डमूलं सन्निपातकृत्रहम् । अलपुष्प
युक्तं अलपुष्पयुक्तं मूलककाभनीसंयुक्तम् । अलपुष्प

मालकेः॥ यार्थं नागत्रिकादिः योय्यली चूर्णयुक्तम्॥ चिरेदिदा
 मरुतजिगृयिपासादाहकासनम्॥ पलायश्वासगन्धाद्यदीयनपाच
 नयनम्॥ विनामूत्रानिलविष्टं रवमीरणाकारं विच्छिदम्॥ अथ
 दिः सन्निपातकान्॥ केनागकट्टकामृत्साधन्यद्यवनागत्रैः॥ दम
 मूलमहादानुगजपिप्पलिकायुतैः॥ कृमः कषायः पार्श्वहिंसन्निपा
 तकानंजय॥ कागंधासवमीहिकागन्धादुहनागनः॥ अथ द
 गः॥ कट्टुरुलाश्मूदगार्जितिक्षान्यत्रोहिषयय्यटेः॥ ववाहनीतकी
 मृत्नीदवदानुमहोषधेः॥ काथः कासं कनं हनिष्वासरुषगल

४३

ग्रहात्॥ कट्टुरुलादिः॥ कार्थजार्जुनानरुन्निगुह्यापिप्पलीयुतैः॥
 यथार्थेय्यटेः॥ काथः पिलकानरुनः यनः॥ जार्जुनं॥ निदिग्धि
 कामृतागुणकषायं पाययहिषक॥ विप्यली चूर्णसंयुक्तं वासका
 दितापरुम्॥ पीनसान्त्रिवेस्वर्यगूलजार्जुनं विच्छिदम्॥ निदिग्धिकादि
 जार्जुनं॥ निदिग्धी कामृतागुणकषायं पाययहिषक॥ विप्यली च
 र्णसंयुक्तं वासकादितापरुम्॥ पीनसान्त्रिवेस्वर्यगूलजार्जुनं
 विच्छिदम्॥ ३६॥ निदिग्धिकादिजार्जुनं॥ कदां धान्याकगुणं हिगुह्वी म
 रुतपत्रैः॥ नक्तवनरुनिमयठालवृषयोक्तैः॥ कट्टकद्वयवानि
 मृत्तागर्जितकैः समैः॥ काथप्रागर्निषवतसर्वगीतुक्तं विच्छिदम्॥ इह

कनं ३

इति॥ मूलाः मृता गुंठी कुडायादी काथः समाक्रिकः॥ यिथली बूर्लुस
 यका विषमकननामनः॥ मूलादिः॥ यथालुगिरुलानि मृदा कासम्या
 कवासकेः॥ काथः सितामधूयता उयदकादि कं कनम्॥ यथालादि॥
 गुडूची धान्य मूला हि श्वदना नीवनागनेः॥ कनं काथं पिवं लोड सिता
 यकं कनाहुनः॥ ए तीय कनना मयह कादाह निवाननम्॥ गुडूचा
 दिह नीयकन॥ दवदानु निवावा सा मलयलु महोषधेः॥ अशीय
 केः शृगं गीतंदद्यान्मधू सितामृतम्॥ चतुर्थक कनं म्हासका समदा
 नयनगथा॥ दिववादीदिः॥ गुडूची धान्य का नीव गुंठी वा न कयर्ष

४४

टेः॥ विल्वघृति विषाया नयक चन्दन वत्सकेः॥ कि नाट मूलेन्द्रयवेः
 कथिगं निनिनाम्यव॥ सुकोद्रंयक यिरु चं कनागी सावनामम्॥ इह
 गुडूचादिः॥ नागनं कटजा मूला मृता निविषागथा॥ अहिः कनपि
 वत्काथं कनागी सावनामनम्॥ नागनादि कनागी साव॥ धान्यवालक
 विल्वदनागने सीधिमंजुलम्॥ आमलूने हनं ग्रही दीपमं पावनम्
 नम्॥ धान्यनागनजः काथः पावना दीयनसुथा॥ अत्र लु मूल यक सु
 जयदामा निलयथाम्॥ धान्यनागनम्॥ वत्सकारति विषा विल्व मूला
 वा न कजः शृग॥ जगता सावं जयत्तामं चित्रं जंयक मूल नूत॥ कटजाति
 विषाया नयक की लाधु मूला के॥ कावत्र दार्ति मयूनेः कनं काथः स

माक्रिक ॥ यथा माचनसन्नेव कृष्ट जायक संरु कः ॥ अगीसा नाऊ यदा ह
 नक ललात्सुदसु नान् ॥ कृष्ट जायकं ॥ जीव न भग कीला धया भलः
 ऊलवत्सकेः ॥ धान्य का नि विषाम् स्ता गु रू ची विल्व नागनेः ॥ कतः
 कषायः नाम यदती सा नां शिवा हि मात ॥ अत्रोच काम गूला मुकन ध
 यावनः स्मृतः ॥ जीवनादिः ॥ धान्य की विल्व ला धु निवाल कंग ऊ मिषा
 ला ॥ परिः कतं गृहं नीतां निगू लः क्रोड संयुगं ॥ यदया दवलं रुम्बा
 सर्वा गी सा न भग य ॥ धान्य कादिः ॥ मलय धु वला विल्व धान्य गुष्ठा
 कतं गृहं ॥ अधान्य गूल सहिगा म्वा गतां गृहणी जय ॥ मलय धु यदि ॥
 गु रू च नि विषा गुं पी मूलेः काथः कता जय ॥ अमान्य कंग गृहणी ॥ ४३

ही यावन दीपनः ॥ वागु रू दकम् ॥ यव धान्य पटालानां काथः संक्रोड
 गर्जनः ॥ यायु रू ध गि सां न य विल्व प्रा स्थिर वस्तु ॥ रु द्य वादिः ॥
 गिरुला दव दान् रू म् स्ता म् वि कय लुका ॥ निगू रू नेः कतः काथः
 पिप्यली रू रू संयुगः ॥ विड रू रू रू य कू रू क मिधुः क मिना गहा ॥
 गिरुलादि ॥ रु ल गि का रू म्वा गि का नि म्ब के नाग वा सकेः ॥ ऊ य न्म
 धू रू गः काथः काम ला यां रू तां तथा ॥ रु ल गि कादि ॥ यन र्न वा रू या नि
 म्वा रू ची गि का यटाल केः ॥ गु रू ची नाग न य रू नेः का रू थ रू ग म् रू संयुगः
 पां रू का रू ना द न्वा स रू रू सर्वा रू रू रु हा ॥ यन र्न वादिः ॥ वा सा डा का

शयाकाथः पीतः सुकोदण्डकनः निरुक्तिनकपिलाहिंसासकासा
 सदावृत्तान् नकपिलं कथंकांशंभूषयिहजननथा कवला
 वासकंकाथः पीतः कोदण्डनानयः ॥ वृत्तिकयकाभयो ॥ वासा
 शदामृताकाथः कोदण्डनकासहा ॥ कागद्वन ॥ कासद्यंयिप्य
 लीवृत्त्युक्तं शदामृतागथा ॥ कास ॥ शदाकूलस्थवासाहिर्नागनय
 वसाधितः ॥ काथः योक्त्रनवृत्त्युः श्वासकासोनिवानयः ॥ कासश्वा
 सयाः ॥ यंवागनयलंस्त्रिनंकेआशुत्यस्थमाश्रयः ॥ यकंयलननः
 खलुंवासाकाथः कथयन् ॥ शुभाश्रयनंरार्गीविष्मगंधश्रका

४५

धिकैः प्रलायाविश्वधन्याकमनीचयलानिकैः ॥ यियलीकृ ५ वंवेवमधूमा
 नीयदायथ ॥ कासश्वासंकरयंवेवमस्तु यिरुहलीमकं ॥ द्वागमस्तु
 यिरुहरीपीनसंचयपाहति ॥ यकंसार्यविदूष्याशुयाकगन्धनमूदः
 या ॥ वासाकृष्णाशुवलरु ॥ नृकुकायियलीकारथाहिंगुकर्कनसंय
 गः ॥ यानादवरिकानानयनिकलाग ॥ वृत्तिरिक्तास्तु ॥ विलंखवा
 गुड्यावाकाथः कोदण्डसंयुतः ॥ जयविदाषजाकृद्विषय्यटः यिरुजा
 स्तथा ॥ विदाषकृर्था ॥ हिंगुयोक्त्रनवृत्त्युश्चादनमूलगुताजयः ॥ गुध
 लीकवलः काथः रारालीययजस्तथा ॥ गुधस्याम् ॥ वासाश्रयामहादा

ननागनेत्रलुङ्गं गन्तुम् । सयुधधनुगगवागमाभसर्वगगगयिवन् । यास्त्रा
 पञ्चकम् । यास्त्राद्युधधनुषीजयामामवागसदस्त्रम् । यास्त्रासयुधकम् ॥
 नास्त्रादिगुणहोगास्यादकलागंगतः पत्रं । यन्त्रयासवलेत्रलुङ्गदवदात्र
 मणीवचा ॥ वासकानागत्रयध्वजयमस्तु यन्त्रनवाः । गुडूवीरद्वदात्र
 श्रमगयुष्याचरगाकृत्रः ॥ अश्वगंधयुगिनिविषाकृमालः नगावली ॥
 कृष्णसहचरश्चैवधन्यकंदहनीद्वयम् । अहिः कर्तृपिबत्काथं गुणी
 चर्लुनसंयुगम् । कृष्णचर्लुनवायागनाजगुगुलुनाथवा ॥ अजमा
 दादिनावापिगेतनेत्रं उज्ज्वलवा । सर्वाङ्गकंयकृद्वल्लयकाद्यानश्यवा

४१

४४

कृक ॥ गृध्रस्यामामवागत्रयध्वजयमस्तु यन्त्रनवाः । अश्वगंधयुगिनिविषाकृमालः नगावली ॥
 याजान्गददिन ॥ लुक्कामयमद्वारागेवंधायान्नामयध्वज ॥ महानास्त्रा
 दिगारयातावक्कलार्हकात्रलम् । महानास्त्रादिः । अत्रलुङ्गे । वाजपूत्रय
 रगाकृत्रद्वहनीद्वयम् । अश्वगंधयुगिनिविषाकृमालः नगावली ॥ अत्र
 उनेलहिग्माद्यः सयवकात्रसेधवः । सुनकलुकटी । मधुहृदयास्त्रं यथा
 जय ॥ अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे ।
 स्यवा । हिगुमोवर्चलायगायागगूलनिवात्रगा ॥ वागगूल ॥ अत्रलु
 मूलं द्विपलं । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे । अत्रलुङ्गे ।

रुद्रगुलहा । करुगुलहा । जयगुमयिः । दणमूलकतः काथः सजवकात्र
 सेधवः । ददागगुलहा निकान्धसंवनानयः । दणमूलादिः ।
 हनीतकीइनालंरुक्तमाकरगमकुत्रेः । पाषाणरुदसहिनेः काथ
 मादिकसंयुतः । विवरधमृदुकुचसदाहसत्रुजहितः । हनीत
 कादिः । वीनतर्वृदवन्धाकागः सहचनदयम् । कृणदयनला
 गुन्दावकयषाग्निमंथकः । मूर्चीयाषाणरुदधरुणमाकागमकुत्र
 स्मथा । मृणामार्गधकमलंवाक्कीवर्गिगारुवतः । वीनतर्वदिनिष
 कः । लर्कनागनिष्ककुहा । मृणायानवायुनागनागयनिखिला

नयि। वीनतर्वदि । जलामधकरगमकलनेन उवासकाः । रुद्रगुल
 रुदसहिनेकाथप्रयांससाधितः । गिलाजुगुयुगुयुगुलर्कनभनि
 रुद्रकुहा । जलादि । समलरगमकुत्रकाथः सितामादिकसंयुतः । नागयः
 मृणकुहा । लितयावाक्सीमीनलम् । वनादार्चददार्चकाथः कोद्रुल
 मेरुहा । वत्सकप्रिरुलादाचीमृत्तावीजककुसुथा । रुद्रगुलकाददावीलं
 विष्मलायाः शृतंयिवः । निगमकल्कयुगुसर्वप्रमहविनिवृत्तयः । रुद्रगु
 कादिः । दावीसांजनमृत्ताएलागः श्रीरुलंष्टयः । केनागप्रियवदप्राका
 थंलीतंसमादिकम् । रुद्रगुलसंयुदनेमीनरुधमासितानुलम् । दावीदि ।
 नयग्राधप्रककागमप्रवेगसांवदनीगुली । मधुयष्टीपियालंशलाधुदयस

इम्वनः पिपल्यश्चमधूकश्चगथायालागपिपलः ॥ गल्लकी गिन्दकजम्बू
 कयमाप्रगन्तः निवा ॥ कदम्बकूकरोचेवरहल्लगंकदहल्लानिव ॥ १०० ॥
 न्यग्रमप्रदिगलहं काथंयथा लारुचकात्रम ॥ अयं काथमहाग्रा
 हीवृक्षारुगन्तं च साधय ॥ यानिदासहनादाहमहविषाधहः ॥ न्यग्रमप्र
 दिकघायः ॥ विल्लाग्रिमंथः ॥ लक्ष्मनाकः काभर्यः घाटलानथ ॥ काथ ॥
 धांजयन्मदादामंकोडलसंयुगः ॥ कोडलकाथः पीतामहहृत्तः स्मृतः ॥
 नागीरुगमथाध्वंमदाहल्लोडसंयुगः ॥ चयविग्रकविष्मनांसाधिगा
 दवदान्ना ॥ काथसिद्धिर्बुध्दुयुगागाम्पूरलादयंजय ॥ यूनर्नवाष्ट

गादान्प्रयथा नागत्रसयुगः ॥ रणमूयगुगुल्लयुगः काथः रणरथादनाप
 हः ॥ यथात्राहिकं काथंयवकात्रकलायुगः ॥ यिवत्प्रागर्थकृत्सीहगु
 ल्लादत्रनिवृत्तय ॥ यूनर्नवादान्निष्पानिष्पानुंणहनागकी ॥ गुह्वीवि
 शाकारागीदवदान्त्रुतेः ॥ धालिपादादनमूरुप्रायं रणमंथनिवात्र
 य ॥ रुतपिका रुचंकाथं रणमूरुलेवपावय ॥ वागरुषाकृगंरंमि
 रणरुचं वलसंरवम् ॥ रुतपिकादिः ॥ नास्त्रामृगावलायक्षीरगाकले
 ननुजंमृगं ॥ प्रननुगेलसंयुक्ताद्विषमगुएवांजय ॥ काञ्चनात्रलवः
 काथः गुष्ठाचूर्णुननागय ॥ गगुमाताकथाकाथः कोडलवत्रुल्ल

चः **गारवाटवल्कलकाथ** **गममू** **प्रलयसंवि** **वः** **श्री** **पदानं** **विना** **ग**
 यमदादावनिवृत्तयः **यनर्नवावरलयाः** **कार्था** **रु** **विद्वि** **धिं** **जय** **ग**
 गथाभिग्रहवः **कार्था** **हिं** **गु** **से** **ध** **व** **सं** **य** **गः** **वर** **ग** **दि** **ग** **लः** **का** **थ** **म** **य**
 क मध्यविद्वधो **उ** **ध** **ग** **दि** **न** **आ** **य** **कं** **पि** **व** **कु** **म** **न** **ह** **ग** **व** **स** **य** **थ** **ग** **व** **र**
 रत्नावकयथ्यथविल्यायामार्गविश्रुतः **ज** **ग्नि** **म** **न्य** **द** **यं** **नि** **ग्र** **ह** **य** **अ** **वृ** **ह** **ग**
 दयं। सेनयकययंमूर्धमयंमृगीकिनागकः **म** **ऊ** **गुं** **गी** **व** **वि** **म्वी** **व** **क** **न** **ज** **थ**
 लतावती **व** **र** **ग** **दि** **ग** **लः** **का** **थः** **क** **रु** **म** **दा** **ह** **नः** **सु** **गः** **ह** **कि** **गु** **लं** **गी** **न**
 लूतंगथास्यननविद्वधो **व** **र** **ग** **दि** **ग** **लः** **स्व** **दि** **न** **मि** **रु** **ला** **का** **थ** **म** **हि** **षी**

द्युतसंयतः **वि** **उ** **रु** **च** **रु** **य** **क** **श्च** **रु** **गं** **द** **न** **वि** **ना** **न** **नः** **प** **टा** **ल** **गि** **रु** **ला** **नि**
 चकिनागखदिनासनेः **का** **थः** **यी** **ता** **ज** **य** **स** **र्वी** **न** **य** **दं** **ग** **म** **स** **गु** **लः** **ज** **मृ**
 नेनपुवासानांकाथनपुगुलेत्यक् **यी** **नः** **स** **र्वी** **रु** **सं** **वा** **नी** **वा** **ग** **न** **क** **ज** **य** **दु**
 वम् **य** **टा** **लं** **गि** **रु** **ला** **गि** **का** **गु** **रु** **वी** **व** **ग** **ग** **व** **नी** **न** **ग** **का** **थ** **ज** **य** **यी** **ता** **वा**
 गासुंदाहसंयतं **य** **टा** **न** **दि** **ग** **लः** **का** **थ** **व** **रु** **गु** **ज** **रु** **रु** **का** **थ** **व** **रि** **स्व** **दि**
 नसायथाः **ज** **य** **सु** **नी** **ति** **ग** **नि** **सं** **वि** **गु** **य** **था** **नि** **न** **ां** **वृ** **लां** **अ** **व** **रु** **गु** **ज** **ग** **लः**
 दिः **मं** **जि** **या** **गि** **रु** **ला** **गि** **का** **व** **वा** **दा** **न** **नि** **ग** **मृ** **ग** **नि** **म्व** **र** **थे** **प्रां** **क** **गः** **का**
 र्थावागयकविनागनः **या** **मा** **क** **या** **लि** **का** **क** **रु** **न** **क** **म** **गु** **ल** **वि** **म** **गः** **ल**
 मंजिष्टादिः **अ** **मृ** **ग** **वृ** **ध** **य** **टा** **लं** **म** **सु** **कं** **स** **य** **प** **रु** **ख** **दि** **न** **मं** **ग** **व** **पुं** **नि**

मयप्रहनिद्विविधविषयविशेषान्कृष्टविस्मृष्टकल्पमयनयतिमस्तु
 नीलातपिलं कनकम् **मंजिष्ठा** मरुतुजगुर्वीकृष्टनागैः **रागी** कृ
 दावचानिम्बनिम्बाद्यरुल्लिङ्गैः **यतालक** कृष्णामूर्त्तविडंगमृत्तविडङ्गैः
 गतावरीशायमाक्षरुष्टयववासकैः **रुंग** गताजमहाकाश्यालखदिन
 चन्दनैः **प्रिवृद्ध** नृलकैनागवाकृवीकृष्णमालकैः **गता** कृष्णमहानिम्बक
 प्रंजागिविषाजलेः **रुद्र** वात्रुलिकानकासात्रिवायर्षदेः सभैः **प्रलिः** कृष्णः
 धिवकाथेकल्लगुगुल्लसंयुग्म **जसाद** लघूकृष्टवागत्रकृद्दिनगथा
 उयदं लघुपदवयस्यकोपकद्यानका **मदा** दाधनप्रनागमंजिष्ठादियुग
 लैः **रुद्र** मंजिष्ठादिः **यथा** कृष्णग्रीरुनिष्ठेर्निम्बनिम्बाभृतावृष्टैः **कृष्णः**

काथः **मृदं** गायं सगुडः **नीर्घ** गृत्तरु **रुद्र** लंखकल्लुल्लानिगथार्धगिन
 साकृजम् **सूर्या** वल्लंखक **श्रद्ध** कृष्णमृत्तुजगुर्वीकृष्टनागैः **नका** मंजिष्ठादिः
 कृष्णकृष्णं पीजं यथाहनि **यथा** दिः **वासा** विष्णुमृतायावीयकचन्दन
 विडङ्गैः **रुनिम्ब** निम्बकृष्णायथल्लिङ्गलाम्बदेः **यव** कासिङ्गकृष्टजैः
 काथः **सर्वी** क्रिनागहा **वेस्व** र्थमीनसंयुग्मनालयइजसकृत् **नासा** दिः
 जमृताग्रीरुलाकाथः **पिप्पली** वल्लुसंयुग्मः **सक्रो** दः **गालि** गानिलं सर्व
 न्नगुवथं जय **जमृता** दिः **जम्बू** कृष्णमृत्तुजगुर्वीकृष्टनागैः **यथा** कृष्ण
 वल्लुल्लाम्बदेः **मंजि** ष्ठादिः **नाग** नंकासनास्मृता **रुद्र** काथकृष्णना
 यथा **जय** यमथा **यम** था **यथा** यमथा **यथा** यमथा **यथा** यमथा **यथा** यमथा

तायष्टगुलितगत्याः यानमाहुः यलद्वयं सायथा ॥ मृकिंकल्ययवेः सि
 द्वायमथाद्वियलान्निगा ॥ मृलीगामधसंयुक्तानका नीसाननानिनी ॥ म
 थयवागूः ॥ साधं वहुः यलद्वयं वहुश्चाष्टियलरन्नि ॥ गत्कारथनाई
 लिष्टनयवागूंसाधयद्यानाम् ॥ यवागूषु मृलगाथे संसिद्धाविनलद्वया
 सायथा ॥ अमाप्रागकजम्बूत्थकघायं वियवद्वयः यवागूंशालिहिय
 कांतां गुत्कारहृत्ताय ॥ ॥ अथ मृषः ॥ कल्कद्वययलं गुंतायियत्ता
 वार्धवार्षिका ॥ वानिप्रस्थनविषयस्तदवायूषउच्यते ॥ ययः किचिन्
 यनयाकययाइगः यनिकीर्तिः ॥ मयथा ॥ कलक जवकाले शुभले
 मूलकलुक्कैः ॥ गुंतायानाके संयुक्ते रूषः ॥ मृषानि लयह ॥ सक

मृष्टिकल्लयसन्निपातकनाऊरय ॥ जामवागहनः कंर द्वादकुल्लं
 विल्लयनः ॥ ल्लिसयमृष्टिकयूषः ॥ ॥ अथ यानादिकल्पना ॥ गु
 लुं डव्यरुलं साधं वहुः साष्टियलजलं ॥ अर्द्धनिष्टं वगदं ययानरुकादि
 संविमे ॥ मयथा ॥ उनीनयपांटादी वा मृस्तनागवचन्दनेः ॥ ऊलं गुंतां
 हिमं ययं यिया साकननागनम् ॥ ॥ अथ मृषादकविधिः ॥ मृष्टमनां
 मारणधने वहु र्थनाई कनवा ॥ अथ वा कथनं नेवमि द्विपृष्ठादकं रुव
 ॥ ॥ मृषामवागमदायुं वलि ॥ अनदी यनम् ॥ कालव्यासकना नृहंति
 यानमृष्ठादकं निनि ॥ ॥ अथ कानाकविधिः ॥ कानमृष्टगुलं द्य
 यान् कानान्नीयं वहुर्गुलम् ॥ कानाजलं ययं गत्यां गं मृलमाभा रुवंज

यत् । अथान्नप्रक्रिया । अथान्नप्रक्रियावेव प्रायतनातिविल्ल
 नात् । यवागूषकुलजलसिद्धास्यात्कलनायना । गुरुलेवीहाभिना
 हिता । यवागूषादिनीवल्यामर्षनीकाजनासिनी । विलयीयनसि
 कायसिद्धानीनवहुर्गुणः । विलयीगर्षणीदद्यामधनामिलनानि
 नी । नूनिविलयी । द्वाधिकास्त्रस्यसिक्थवहुर्द्वगुलजलसि
 धाययाववेरूयायूषः किंविद्यनसुतः । ययालद्यतारूयायाहि
 णीधुपासिदा । मूषावत्यसुतः कं । यालयथाकः करुयहः । नूनि
 ययाययो । जलवहुर्गुणमंजुलानां वहुषालम् । विषयस्त्रावयनं
 उंसहकोमधनालधः । नूनिरुक्तः । नूथमधुः । नीनवहुर्द्वगु

दलर

सिद्धामंजुलसिक्थकः । लुंणीसेधवसंयुक्तायावनादीयनः सुतः । नूनि
 गुरुधमधुः । अन्नप्रक्रियासिन्धुक्तयक्तामज्जनयाजितः । रुष्टव्यहिं
 गुतेलायांसमंजुलः सुतः । दीयनः प्राणदावस्ति । लोभनानक
 वर्द्धनः । कनजित्सर्वदायधाम । लोभसुगुलउचयतः । नूनिविलयीमधुः ।
 सुकलुगेसुथारुष्टेर्वायमलुयवेरुवगु । करुयिरुहः कं । यानक
 यिरुष्टलानदनः । नूनिवायमंजुः । लाजिवागुलेरुष्टेर्लाजिमधुः यका
 हिमः । लोभयिरुहनाग्रहिं यियासाकनजिनमनः । नूनिवाजमधुः ।
 नूनिवादाभादनसुतः । नूनिविलयीमधुः । नूनिवाजमधुः ।
 दिकल्पनायायानामनवमः । २॥ अथहाष्टकल्पना ॥ इत्युच्यते

संयक्कजलमयं विनिश्चिद्य ॥ मृत्पात्रं कृत्वा न्मानं गतमुप्रावयन् यथा ॥
 सत्याच्चर्तुद्रवः स्रुतः तन्मांश्चिद्यलान्मिगम् ॥ श्रीदं सितामुज्जदीमुकाथ
 वह्नुनिश्चिद्यम् ॥ सयथा ॥ मधूकयथामधूकं चन्दनं सयन्नयकम् ॥ मृत्पात्रं
 कमलं लाघंगं लोनीनागकंसनम् ॥ गिरुलांसात्रिवांशं कांलांकांशं ज
 लं क्रियेत् ॥ सितामधूयुतः ययः स्रुत्वा वाः सोहिमाथवा ॥ वातपितृहृदयं
 दाहं हृष्टामूर्कमिश्रमात्रं ॥ नक्षत्रिहं मदं हृत्वा तन्नाशुकार्या विधानम् ॥
 वृत्तिमधूकयथामधूकं चन्दनं ॥ अमृजं वृत्तिगतयेर्वटं गुग्गुलुं हृक्केः ॥ उ
 लीनं लहृतः स्रुतः स्रुत्वा द्वांशं नानातः ॥ यियासां कृत्वा तीक्ष्णमूर्कं दा
 हादिद्रुमनाम् ॥ वृत्तिमादिहं ॥ मधूकयथामधूकं चन्दनं लीनं

धान्यकेः॥डाकायवद्वतःशंठःनागनर्कनयामृतः॥एषापिरुहः
 आकादाहमूर्च्छाप्रमाऊयः॥नृमिषकयथादिशंठः॥अथम
 थः॥मंथापिशंठरुदःस्यालनवात्रेवकथन॥सयभा॥ऊलवगु
 ध्यलनीतंकुलुद्वयंयलंक्रिपः॥मृत्पात्रमंथयत्सुम्यकंगस्माच्चदि
 यलंघेवत्॥सयथा॥खर्कूनदादिमद्राकागिरिजीकान्तिकामलेः॥
 सपत्रुषेःकृतामंथःसर्वमयविकाननृत्॥नृमिखर्कूनदिमेयः॥
 क्रोडयकूमसूत्राणांसुकवादाजिमांरसा॥मथिमावात्रयंसागुक्त
 दिदाषुप्रयाकृवाप्तः॥नृमिसूत्रादिमंथः॥प्राविगेःनागनायः
 गसद्युगेयवसकुरिः॥नागिसान्द्रद्वेर्मम्यसूत्रादाहासुपिरुहा॥

ॐ निसकुमभ्यः ॥ ॐ निशंयादि कल्पना नाम दणमाश्वायः ॥ १० ॥ अ
 धहिमकल्पना ॥ कृतुं दव्ययलं सन्धक् घटिनी यतेः सुगमानिः ॥
 भिगं हिमः सस्यालु अली गक धायकः ॥ गन्मानं हं टवत्तु यं सर्वगु वेध
 निश्रयः ॥ सयथा ॥ अथ जन्मव्यक कृ रं वृष्टी कल्प जल क्रिय ॥ हि
 मकृत्तु पिबत्यातः सको दं न कृ पिरु जिग ॥ ॐ त्याग्रादि हिमः ॥ मनी वं
 मध्ययष्टी श्रका का इव नय नवम् ॥ नीला सलं हिमः यथ स्तुष्टा कृदि
 निवात्रलं म ॥ ॐ निमनी वा दि हिमः ॥ नीला सलं वला दा का मधूकं म
 धूकं तथा ॥ उला वं यम कं वेव का भत्री वय नृषकम् ॥ नगश्च गक धा
 यं नृवा गयिरु क्तान् जय ॥ सप्रला यम म कृदि मोह हृष्टानि वात्रलः ॥

ॐ निनीनास्यनादि हिमः ॥ अमृताया हिमः यथा जीर्णु क्तनहनः स्मृतः ॥
 वासाया श्रहिमः कागत्रक यिरु क्तान् जय ॥ ॐ अमृता वासा हिमः ॥
 प्रागस्मन कृत्तः यथा हिमा अन्था क संखवः ॥ अतर्दीहं तथा हृष्टा जय स्तु
 ना विरलधनः ॥ ॐ निधन हिमः ॥ धन्या क धात्री वासानां दा का यथ टः
 या हिमः ॥ न कृ पिरु क्तान् दा हं हृष्टा दा य नृना गय ॥ ॐ निधन्या का दि
 हिमः ॥ ॐ निधनं गर्तधनं ल विप्र विना यां हृष्टा न हिम कल्पना ध्याय
 प्रकादलः ॥ ११ ॥ अथ कल्प कल्पना ॥ इव माई गिला पिरुं लुक्त्वा स जलं
 रयं ॥ यकृ पा श्रयिके का सुगन्मानं कर्ष सन्निगम् ॥ कल्प मधू दृग्मं गेलं
 दयं द्वि गुलमाश्रया ॥ सिगा गुडं समंद या इवा द या श्रु गुल्लः ॥ सयथा ॥

५६

प्रिवृद्धायं च वृद्धावा सफटं श्रुत्वा कलाः प्रिवृत्तिश्च दत्ता हस्तुता सुखे वाप
 कर्षय ॥ प्रवविणदिनसिद्धं प्रियलीवर्द्धमानकम् ॥ अनेन यो प्रवागा
 मुका सन्ध्या सान् विद्वताः ॥ उदयार्गः क्रय रत्नवागानन्यं सुत्राग्रहाः ॥
 म्निवर्द्धमानप्रियलीकल्कः ॥ लयानि मन्दलेः कल्को बलरामधनराध
 लः ॥ एकलार्द्ध दीकृष्टानि विहृष्टा रुमी अर्थ ॥ महानि म्भुजकः
 काशुधुलीनागनः स्मृतः ॥ सुद्धः कल्को नमानस्य निलने लनमि प्रितः ॥
 वागनागन नृजयल्लवान् विषमकृत् नानागनः ॥ यक कन्दनमानस्य गुणि
 कानि सुधी कलाः ॥ घाटयित्वा च मध्यस्थं द्वीकृष्टा रुदं कृत् नमः ॥ नदुग्
 जं धनाग्नयनाग्नो मकु विनि क्रिय ॥ ज्यनी यत्र नमश्चि ला योः

५६

यययल्लगः ॥ नमश्च यं च मां गन नृल्लु म्भो विनि क्रिय ॥ सो वृत्तं लं यवा
 नीच रुर्किं तं हिं गुप्ते वं ॥ कद्विकं जीवकं च स मरागानि वृत्तं य ॥ प्रकी
 कृत्त्व गतः सर्वे कल्कं कर्षय मातनः ॥ स्वाददग्नि वलाय की मुदुदायाद्यं
 कृत्वा ॥ अनेन यानं गतः कृष्टा दनं उद्गुतमन्वहम् ॥ सर्वे लोकं गंगवा
 तमर्दिनं चायतनकम् ॥ अयस्मानं गतो न्मादमृत्तं रं वगृधुनीम् ॥ उ
 नः प्रुष्टकटी पार्श्वकृत् क्रिपी जं रुमी नृजय ॥ म्भुजी लु मात यं राधमगिनी
 नं पया गु ॥ नमानमन्तु यूरुषस्तु उदगानि नं गनम् ॥ मध्यमा सं ग
 आसं वनं स म्भुगनित्युसैः ॥ म्भुति नमान कल्कः ॥ प्रियली प्रियली
 मूलं रत्नो गकरु लानि वा ॥ प्रय कल्कं च सको द्वुदुत्तं हि निवानलः ॥

विष्णुकाकाडाकल्कः सिताकोदयतेयमः ॥ यनिष्णमरुवंगूलं नाग
 अत्सफरिदिनेः ॥ सुंतामिलगुडेः कल्कादृग्धसहयाजितः ॥ यनिष्ण
 मरुवंगूलं मापवागं वनामयः ॥ अया मार्गस्य बीजानां कल्कसुधुल
 वात्रिणा ॥ यीनात्रका र्णसानां कुरुगनां ग्रंथः ॥ वदनी मूलकल्कनमि
 लकल्कस्य याजितः ॥ मधुकीनयनः कुर्याद्वकाती सावनामनः ॥ गधुली
 यऊटाकल्कः सकोदः सनाहूरनः ॥ गधुलादकसंयीगात्रकप्रदननामनः ॥
 कृष्णं उकनस्ये पिशांताकां कर्षद्वयं विवः ॥ नक कृष्णमनायाटं कृष्णनामं
 वनामयः ॥ नकालमूलकल्कस्य सकोदसुधुलाम्बना ॥ अनी सावहनः याक
 सुधाविषहनः सुतः ॥ वन्धाक कर्षटिका मूलम्पाटलां ऊयगथा ॥ यूननवि
 या

स्वमूलम्पादिविधं नागयाद्विषम् ॥ अरुयासेधवकल्कां सुंती कल्कमिदं
 यहा ॥ यथासेधं सुंतीणिः कल्कादीपनधावनः ॥ विष्टस्य नागबीजानि या
 नलीकं यवानिका ॥ कापिल्यकाविडंगश्रुगुंथसमरागिकः ॥ गकु
 लकल्कप्रगं पीतः रुमिगक्षयरुः ॥ नवनीतगिलेः कल्कां उता नल्का
 र्णसां स्रतः ॥ नवनीतसितानागकं सनेध्यापितद्विधः ॥ यीनामसूने
 पूषणकल्काविल्वदूतः ॥ उयसं ग्रहं तादृक् कुरुवहती रुवः ॥
 वृत्तिः ॥ अर्धनविनवितायां निवित्तास्तानं कल्ककथनाध्यायाद्वा
 दः ॥ १२ ॥ ॥ अथ चूर्णकल्याना ॥ अथ चूर्णकुंभं यद्वयं सपिष्टं व
 मुगातिगम् ॥ तस्माच्चूर्णवजः क्रादस्तु मायाकर्षसंमिता ॥ चूर्णकुंडः

समादयः कर्मनादि गुणरुचि चरुर्लुघु रक्तिं गंहिं गुदयं नात्कंदकुरु
 लिहचरुर्लुघु दवेः सर्वैर्द्युताद्यैर्दिगुलान्मिनेः ॥ यिवच्चरुर्लुघु लोचवचरुर्लुघु मा
 लाडिमंदवे ॥ चरुर्लुघु वलह गुटिका कल्कानामनूधानकम् ॥ यिल्वारक
 हागं कश्चिद्वकयलमाह्वगं ॥ यथा गेलं ऊलया कं कालनेव विस्तर्यति ॥
 अनूधानवलादं रगतथा सूर्यतिष्ठेत् ॥ इव लयावगा सम्यक् चरुर्लुघु सर्व
 सुगं रवः ॥ रावतायाः यमालनु चरुर्लुघु या कं शिष्यवनेः ॥ आमलक्षि
 युक्तः यथा यिष्यली संधवस्तथा ॥ चरुर्लुघु तां गल्लयः सर्वकनवि
 नाशनः ॥ रुदी चरुर्लुघु कनः रक्षुषा ऊना दीयनयाचनः ॥ चरुर्लुघु मा
 दिचरुर्लुघु मधूना यिष्यली चरुर्लुघु लिहत्का सक्षना यरुम् ॥ हिक्का श्वस

भेद

रुमेकव्यं हीरु घुं बालका चिगम् ॥ चरुर्लुघु मधूना यिष्यली चरुर्लुघु म ॥ नकाहनी
 गकीया झादो वया श्री विरी गको ॥ चरुर्लुघु मा मल्ल कान्य व गिरुलेषा प्रकी
 र्तिता ॥ गिरुला महरुणा य श्री नागय विषम कान् ॥ दीयनी रक्षुषा विह
 श्री कुरु रुदी यसायनी ॥ सूर्य मधूना संयुक्ता सेवम ग्राम या ऊरय ॥
 चरुर्लुघु गिरुला ॥ यिष्यली मनि वं गुं गिरुर्लुघु क उ य ग ॥ दीयनी रक्षु
 धा मिक श्री कुरु स्थाय द नागनम् ॥ ऊय द नाच कं सा मं मरु गुल्म गला
 मयम् ॥ चरुर्लुघु मधूना यिष्यली चरुर्लुघु विष्वा क्रा यिष्यली मूल विगु के
 : ॥ यत्र काल मिनि र्वा गं नूयं याचन दी यनम् ॥ आनाह श्री रु गुल्म धं
 गुल रक्षुषा द ना यरुम् ॥ यत्र कालम् ॥ गिरुला मल्ल कान्य व गिरुलेषा प्रकी

ऊर्मसकगत्रेः॥ विगंनं सचहु ऊर्मरू काश्रालघ्यपिरु कृग॥ वधं नू वि
 कयंती कूं विषरू ध्याममा ऊय॥ वि सुगं धवा गु ऊर्मकम॥ का
 कासी कीनका काली जीवकर्मरू कोमथा॥ मदाखन्यामहा मेदा ऊ
 वनीमधूकं गथा॥ मूययलु माधयलु जीवनीया गला स्तयम्॥
 जीवनीया गलाः स्वाङ्ग र्ग संधान कुरुतः॥ न्यरु कुरु हला वृथाः
 स्निग्धः नीगरू घायरूः॥ नकृ पिरु कूं गं मधं नदा हानिलां ऊय॥
 वृनि जीवनीया गलाः॥ इमदधवका काली जीवकर्मरू कोमथा॥ मू
 द्विवृद्धि नतेः सर्वे नष्टवर्ग उदाहरतः॥ मूयवर्गि वरेधेः प्राक्का जीव
 नीयगुलेः सम॥ मूयवर्गः॥ सिंधुलो वर्वलं चैव विडं सामूदि

कंगउमात्रक द्विगिचहु धा अलवला निक्कमा द्विः॥ नमू मरुवं सेधवं स्या
 दनू कृतस्य या ऊय॥ सेधवा धं नोमकां गं रूयं लवला यच कम्॥ मधूनं
 सुखविष्म गं स्निग्धं सुखं वला यरू म॥ वीथी धुं दीयनं ती कूं कुरु पिरु विव
 र्दनम्॥ मूयिलवला यच कं॥ स्वर्जिका यावन्कृष्ण कानयू गम मूदा हगं
 ॥ रूयौ वद्वि समो कानो स्वर्जिका यावन्कृष्णो॥ कानाश्चान्य धिगुल्मार्गे गुरु
 लीनू कृच्छिदः सनाः॥ यावनाः कृमिधूं स्तव्याः लर्कना मनिना लनाः॥ वृनि
 कानाः॥ विरुला नऊनी यूगं कं वका तीयगं लटी॥ वि कदा र्गं धिकं मूर्वा गु
 पूवीधनवया सकः॥ कदू काय र्गं मू सं प्राय मा ला वालकम्॥ निम्बः यू
 धन मूलं वमधू यच्छी ववत्सकः॥ यवा नीन्दय वारा जीलिगु वी ऊं सना

॥ मना सुदे रो ड वा मृत्तिका ल द भा वे यरू निरि

सुजावजात्वकथयकाणीयवन्दनातिविधावला ॥ मलयर्षिपृष्ठयर्षि
 विडंगनागनेमपा ॥ विग्रहकंदवकाष्टवचयंयप्रयदालकम् ॥ जीवकष
 रुकोवेवलवद्वंनलावनम् ॥ यलुनीकश्चकाकालीपप्रऊंजातिपप्र
 कम् ॥ मालीगयप्रश्चरुपासमरागनिर्लुय ॥ सर्वरुस्यवादीं
 केनागंयक्षियसूधीः ॥ नगसूदग्ननंतामरुलुदाघप्रयायहम् ॥ कनां
 शुनिखिलान् ॥ नानाप्रकार्यविवायनम् ॥ पृथग्द्वंदागंनुकाष्टधाठस्य
 नविषमकान् ॥ सन्निपाताह्वोऽपिमानमानयिनागय ॥ गीग
 कनेकाहिकादीनाहंगंदांयमंरुधाम् ॥ मसकागेचद्वंदागंरुमिका
 मलाम् ॥ शिकपृष्ठकटीजान्धावर्धनूलनिवायनम् ॥ गीगान्वनायिव

दीमान्सर्वकननिवृत्त्यत् ॥ सूदग्ननंयथाचक्रंदाननानांविनागनम् ॥
 गदकूनालांसर्वेषांमिदंरुस्यलाननम् ॥ नृमिसूदग्ननचरुम् ॥ का
 सन्नासकप्रहनगिरुलायिथलीयता ॥ चरुतामधूनालीरादिनीवा
 ग्निदीयनी ॥ कद्रुलंमसूकंमिकानदीनृगीवयोक्तम् ॥ चरुमधोच
 मधूनागंगवननसेनवा ॥ लिहकूनहनंकलंकासन्नासाश्चरुविर्जयत् ॥
 वायंरुदीकथागूलंकयंवेववायाहनि ॥ नृमिकद्रुलादिचरुम् ॥
 जागीरुलाख्यामिकागगीलवद्वसेनवं ॥ नृप्रायगिविधाकषाच
 र्मुतामधूनालिहत् ॥ गिरुमःकानकनकुर्दिमंखेवाकवलाविषा ॥
 नृग्यादिचरुम् ॥ पुष्ठीप्रतिविषाहिंगुमस्ताकूटऊविश्वकेः ॥ चरु

मूषा **म्वनायीतमामागीसायनागनम्** ॥ हवीतकीयु
 गिविषासिंधुसोवर्चलंववा ॥ **जामागीसायनमनंग्रहिवागिप्रवा**
धनम् ॥ **म्वगिहवीतकादिचूर्तु** ॥ मूसुमिदुथवंविल्वलाधुंमाचनसंग
 था ॥ **अगकीचूर्तुयलुकगुजलांपायथसूधीः** ॥ **सर्वातीसायनमनंनि**
र ॥ **लाद्विप्रवाहिकासु** ॥ **लघुगगधनंनामचूर्तुसंग** ॥ **हकंयनम्** ॥
म्वगिगगधनचूर्तु ॥ **मूसुअनलकलुंवाहिकगकीलाधुवालके** ॥ **वि**
ल्वमाचनसायात्रया ॥ **२०** ॥ **अथववसूकेः** ॥ **जामुचीजंप्रतिविषालका**
लनिमिचूर्तुगैः ॥ **कोडगधुलपानीययीतेर्यातिप्रवाहिका** ॥ **सर्वा**
तीसायनगुहलीप्रलमंथान्निवंगत ॥ **वृद्धगंगधनचूर्तुसनिद्वरगयिवं**

धकम् ॥ **म्वगिद्वगंगधनचूर्तुम** ॥ **तकुलयः** ॥ **चिवत्रिलंरूर्तुमयीचसंर**
वं ॥ **विप्रसोवर्चलाधनंगुहलीनस्यनग्यमि** ॥ **उदत्रंशीहमंदागिगुला**
रानागनंरवम् ॥ **मनीयादिचूर्तु** ॥ **मूसुरागमः** ॥ **कपित्ठस्यधकागः**
लर्कनामता ॥ **दाडिमीतिहिडीकअथीरुलंअगकीगथा** ॥ **जजमादा**
प्रपिधल्यः ॥ **युत्यकंस्यमिरागिका** ॥ **मनीवंजीनकंथान्यंथिकंवाल**
कंता ॥ **सोवर्चलंयवानीउवागुजीनंसविप्रकम्** ॥ **नागनंवेकलाग**
ः ॥ **स्यः** ॥ **युत्यकंस्यचूर्तुगैः** ॥ **कपित्ठासूकसंज्ञास्याचूर्तुमगजलाम**
याना ॥ **जगीसायनकयंवेवगुहलीचवयाहमि** ॥ **म्वगिकपित्ठासूकचूर्**
तु ॥ **दाडिमाडुयलगुअखगुसुपलानिच** ॥ **प्रिगधस्यधलंवेकंथिक**
 दा

दागुधसुगुयम् **ल**गदकी कं सर्वं चूर्णं स्यादातिमाशु कम् **प्र**विहृद्दी
 यनं स्वयं ग्राही कालकृताय हम् **॥** **ॐ** मिदातिमाशु कं चूर्णं **॥** उमीनेवा
 लकं नृसं धान्यकं विल्वधवच **॥** समं गंधातकी लाघु विम्वन्दी यनया
 चने **॥** हन्याद्रावक पिच्छाम विवेधं सानि वदनम् **॥** सूर्यालितममी सानं
 सज्जनं वाथ वाङ्मयम् **॥** विल्ववालकं निम्बगुग्गुली धान्यनागत्रैः **॥** कट
 जाशुयगः कार्थकानामी सानं गूलिन **॥** **ॐ** मिदं सनः **॥** दातिमस्य
 यलान्यहो नृकृतायाः यनाशु कं **॥** पियली पयली मूलं यवानी मनिव
 तथा **॥** धान्यकं जीनकं तुण्डा प्रत्यकं धलसामिगं **॥** कर्षमागुगुगुमीनी
 लक्यते लाघुकं नमः **॥** प्रत्यकं कालमाशु स्य चूर्णं दातिमाशु कं **॥**

जमी सानं कयं गुल्मं गुहली च गलहेयम् **॥** मदाग्निं यीनसं कां चूर्णं मग
 द्यादाहति **॥** **ॐ** मिदं दातिमाशु कम् **॥** लवंगं सिद्ध कर्षुं नमला लकना
 गकलनं **॥** आमी हल मूलाने वनागनं कृष्णजीनकम् **॥** कृष्णगुग्गुमी
 कीत्री मांसी नीला लालं कलं **॥** चन्दनं गगनं वालकं कालं च मिदं चूर्णम् **॥**
 समरगगानि सर्वा नि सर्वं स्याद्वा सिगारुव **॥** लवंगं धामिदं चूर्णं नाजाहं
 वक्रिदीयनं **॥** यावनं गार्थं धं वृधं गिदायं वलप्रदं **॥** दडागं कलनाग
 चकां हि कां च यीनसम् **॥** यक्ष्मलकृमकं धामिमी सानं मृनकृतम् **॥**
 पुमहात्र विगुस्मादीनगुहली मयिनाग य **॥** **ॐ** मिदं लवंगं मिदं चूर्णम् **॥**
 कर्षुं नमला लकं कालं जीनकं हलदलाः समाः **॥** लवंगं नागमे विवकृष्णं

श्रीविवर्द्धिताः। चूर्णसिगासमं ग्राह्यं वाचनं कथयन्नामजिम्। वेस्व
 र्यध्वासगुल्मान् कृद्दीकलभमयायहम्। यस्वकं चान्नयानेयहिस
 आत्रागिन्नाहिमम्। इतिकर्षूनादि चूर्णम्। लवंगजागिर्हलपिय
 लीनां रागाभ्युक्त्या कसमाने भयासु। यिलाई भकमनिवस्यदत्ता
 यस्तानि चत्वा निमहोषधस्य॥ सिगासमं चूर्णमिदं प्रलम्बनामानि
 मानां भुवला निरुक्ति। कागद्वनायाचकमहगुल्मध्वासाग्निमांश
 ग्रहणी पुदाधान्॥ ग्लित्तालवंगमादि चूर्णम्। आतीरुलवंगेलाय
 प्रलम्बनागकगत्रेः। कर्षूत्रवन्दगिल्लेक्कीनीगनामलेः। तालीना
 पियलीयथ्वा स्तुलनीयकविप्रकेः। गुलीविडरुमनित्रेः सप्त

रागविचूर्णितेः। यावन्त्यतानि सर्वाति कूर्याहं गात्रावतीम्। सर्वचूर्णसमा
 दयागर्कनाचरिष्यतेः। कर्षमागुं गतः स्वादमधूनाप्रावयत्सुधीः। अस्वप्र
 रावाजुहलीकागंस्त्रोसाश्चिकयांते। वातरूपायुगिन्ध्यायाः प्रलम्बं याति
 वगतः॥ ग्लित्तागिरुला चूर्णम्। मत्री चनागयथा विगालीनं लवला निव
 यस्वकमकहागः स्यः पियलीमूलविप्रकेः। लवकं नागिहिजीकं च जीवकं च
 द्विहागिका। धन्याम्वगमो विष्णेरुद्रेलावदनामिच। नृजमादाजलधनः प्र
 त्यकं स्युमिहागिकाः। सर्वोषधचतुर्थगंदाग्निमस्यरुलेखकः। दवास्थानि
 खिलं स्युमिहागदयार्द्धमाश्रया। महाखाधुवमं रुस्या चूर्णमगस्तुत्रावनम्।
 अग्निदीपिकं नं रुद्यं कागमीसात्रनागनम्। द्वागकलजथनमुखवाग

युष्मन्ननम् विष्णुविकागयाध्यानमरुत्तगुल्मकमीनयि ॥ कर्द्धि यश्च विध्वंस
 संवर्द्धुमगदयाहति ॥ नृतिस्वाङ्कवर्द्धु ॥ चिगुकसिरुलावायंजीनकं हर्षषा
 येवा ॥ अवानी यियलीमूलं नमयूष्याङ्गंधिका ॥ मऊमादागणध्यानं विडं
 गं स्थूलजीनकं ॥ हमाकायोक्कनं मूलं कागोलवलयं वकं ॥ कूश्चयनिसमोभनि
 विष्मलादिरागिका ॥ विट्टद्विरागविष्णुयादन्यारागप्रयं रवः ॥ चहुर्लीग
 भगलास्यात्सर्वारुधकप्रवर्द्धुयः ॥ मयावनस्रहनायेनस्तिग्धकाष्टस्य
 नागिलः ॥ दशाचूर्णविकायं सर्वनागप्रभाननम् ॥ हडागेयाङ्गारागवका
 रणश्चास्रगंदनं ॥ मन्दरमेवकप्रकूश्चगुह्यं वगलगुह ॥ दयाशूकान्
 याननतथाध्यानसूनादिरिः ॥ गुल्मवदनतीव्रतविट्टसंगदधिममुना ॥ उ

क्लृप्तं वृत्तिनजीर्णं च वृत्ताम्नः पत्रिकर्हिषः ॥ उक्लिङ्ग्येनादनयमथाम्
 वृत्तवागवाम् ॥ यस्मन्नयावागनागदातिमांसाहिनर्हति ॥ द्विविधश्च
 विध्वंस्यश्च तनविधनागम् ॥ चूर्णनामायलं नाम इष्टं नागगण
 पदम् ॥ नृतिनामाय ॥ चूर्णम् ॥ हर्षषागिरुलावे वलयमात्मवा
 यियली ॥ हमाकीनी विट्टेव न्मलावया ॥ निलिनी सेंधवं कृष्णल
 वलं चयति चूर्णम् ॥ उष्णकनमूत्रप्रदाति मगिरुलानसेः ॥ न
 थामां सनसनायियथयागंधयिवन्ननः ॥ नजीर्णं स्त्रीक्षिगुल्म
 घ्नन्महारुग्णविषमाग्निषः ॥ हलीमकामलाया लूकूष्ठाध्यानीः
 दलस्रपि ॥ नृतिहर्षषा चूर्णम् ॥ लुण्ठहलीनका कृष्णविट्टले

[illegible]

५३

मन्त्रावधयती मूलं धिद्यती गऊ धिद्यती ॥ हिं गुश्च हिं गुप्री च नटी कारण
धकं विका ॥ हुं ता विग्र कव्या निविडं गं वा म्बव त सः ॥ दा डि प्राने मि डी
कं च विष्ट द की लता वली ॥ हुं दवान् ली का रा ग्री द व दानू यवानि का ॥ क
मु म्ब न् मु म्ब न् ली थो क्क नं व द ना नि च ॥ नि वा व नि स मां लानि र्मु म्ब क य
का न य ॥ रा व य ॥ दा र्द क न से वी ऊ प्र न न से सु ॥ ता नि व स वि धि
जी र्मु म य ना ध्वा द क न य ॥ का लां ह सा वा न क्क न द् ल्य मो धु ल म धु ना ॥
य क्क त्ती ह क टि लू ल गु ड क्क नि द्द दाम यान् ॥ ज्ज ल वि ष्ठं म म दा ग्नि गु ल्मा
शी ला द ना नि च ॥ हि का ध्मान् य स का सा ऊ र्य द ना न्न सं ल यः ॥ स ने न वो
घ र्धेः स म्ब द्यु तं वा सा ध य सु धीः ॥ हुं नि वि र्मु ला यं र्मु म् ॥ हुं व न् ली

शिलवलयवानीयूक्षनाक्षयम्। यवक्रानाहृत्पाहिं गुविङ्गमनिस्मानि
 च॥ शिवद्विष्टागविष्णुयास्त्रुभुनिकायय॥ शिवइष्टुनगायनयव
 काथनवायिक॥ ऊयसुर्वानिगुलनगुल्माधनादनामिच॥ ॐ शिव
 च्चुनायं च्चुम्॥ शिवकानागनं हिं गुधियलीधियलीजदा॥ च्चुवाजभा
 दामनिचंप्रत्यकं कर्षसंमिगम्॥ स्वकि कात्रयवक्रानः सिंधुसोवर्चलं वि
 डम्॥ सामुद्रकं नोमकं च्चु कालमागालिकायय॥ च्चुकीकृत्वा खिलं च्चु
 रावयन्मातुलिंगजैः च्चु सैर्दडिमजै च्चु शिवाययदायनय॥ च्चुगच्चु
 ऊयहुत्वागहनीमामजां च्चु॥ अग्निचक्रुत्तदीयं च्चु विष्णुत्वरुनागनम्॥

ॐ शिविगायं च्चु॥ सैधवंपिप्यलीमूलं पिप्यलीचवाचिचक्रं॥ गुलाहनीगका
 च्चुगिकमवृष्टानिच्चुय॥ वज्रवानननामेगच्चु स्यादग्निदीपनं॥ ॐ शिव
 वज्रवानलच्चु॥ अजमोदा विङ्गमनिसेधवं दवदाचु॥ च्चुचक्रंः पिप्यली
 मूलं गगयथाच पिप्यली॥ मनीचं च्चुगिकर्षीं प्रत्यकं कानयद् धः॥ क
 र्षीमुयं यथा॥ आदलस्यवृष्टदानका॥ नागनाचदलोवस्यः सच्चिद्वि
 कच्चुच्चुय॥ शिवत्वायुजलनेगच्चु यथथनागनम्॥ अमवागन
 ऊं हंति संधियाजश्चु गृध्रमीम्॥ कटिपृष्ठगदात्कां च्चु ऊं यथाध्वनं ऊं
 य॥ ॐ शिवप्रहृतीविष्वावीकरुवागामया ऊं य॥ सभनवागुडनास्य

वटका नानयसूधीः ॥ नृनिगुजमादायं ॥ नृथवावटकम् ॥ हिंगुया
 लहयाधानं जडिमं विगुकं ॥ नृनिगुजमादायिकदकं हयूयावाभूवत
 सः ॥ नृजगंधानि लिङ्गीकं जीनकं योक्त्रं ववा ॥ वचं कानद्वयं यज्जलवनौन
 निचूर्णय ॥ प्राकृष्टजनस्य मर्यादा चूर्णमगत्प्रथा जय ॥ यिवदाजी
 लुमयं नगक्रं लभ्यादकनवा ॥ गुल्मवागकलाहूतदुहृष्टी लिकास
 च ॥ दृढसि पाथ्यूलूतवगुठयानिज ॥ मृगं ककुगथानाहयालुग
 रगत्रोमंथा ॥ हि कायां चयकृत्प्राक्किंभसकासगलग्रह ॥ ग्रहल्लभ
 विकानेषूर्णमगत्प्रथा ॥ लाविगं मागुलंगस्यवदृगः स्वसंनवा ॥

५१

कूर्याच्चगुटिकावद्वीर्वागरल्लभ्याहयायना ॥ हिंयादिचूर्णम् ॥ यवानी ॥
 दाडिमगुलीगिलिङ्गीकामुवगसो ॥ वदनामं चकूचीगचगुः ॥ नृनिगुजमादायिकदकं हयूयावाभूवत
 सु ॥ सार्द्धद्विगुलमत्रिचं यिव्यलीदगंभनिका ॥ लवकोवर्चलधनाकंजी
 नकां चद्विगुलिकम् ॥ चगुः षष्टिमिगेः ॥ नृनिगुजमादायिकदकं हयूयावाभूवत
 चूर्णितं सर्वमकं यवानीखागुवारिधाम् ॥ चूर्णजयसाधुनागंदद्रागेय
 हलीकनम् ॥ कूर्दील्लभ्यातीसागंयुष्टीहानाहविवंधिता ॥ नृनिगुजमादायिकदकं हयूयावाभूवत
 मिमर्ल्लजिह्वागलामयान् ॥ नृनिगुजमादायिकदकं हयूयावाभूवत ॥ तातीनं मत्रिचं
 यिव्यलीवगलाचना ॥ नृनिगुजमादायिकदकं हयूयावाभूवत ॥ यवकर्मसोमल्लयकल्यय ॥

लात्तचमु कर्षाद्वयकं रागमादिथ ॥ द्वाविंशत्कर्षाद्वयकं रागमादिथ ॥
 नावरेः ॥ गालीसाधमिदं सौश्रुतं दीयनं वाचनं स्मृतम् ॥ कागधसक
 नं द्वैर्यतीसायनागनं ॥ रागमादिथ ॥ रागमादिथ ॥ रागमादिथ ॥ रागमादिथ ॥
 लात्तचमु कर्षाद्वयकं रागमादिथ ॥ द्वाविंशत्कर्षाद्वयकं रागमादिथ ॥
 यलासाधमिदं सौश्रुतं दीयनं वाचनं स्मृतम् ॥ कागधसक
 दिकर्षिका ॥ एककर्षत्वः कार्यं श्रुतं यत्सर्वमकनः ॥ सितायलादिकर्षं
 मधुसर्पियं लिह ॥ कागधसकनं हनं हस्तयादा हस्तयादि ॥ मन्दाग्नि
 सूर्यजिकाध्यायं गूलमनायकम् ॥ हनं सर्वगतं न कपिरुमागुवाधाहति ॥

॥ सितायलादिकर्षं ॥ सामुद्रतवर्गं कार्यं मधुसर्पमिदं वरेः ॥ यं च
 सोवर्चलं ग्राहं विहसं नवधन्यकं ॥ विद्यलीयो यलीमलं कृष्णजीव
 कयकम् ॥ नागकं न गालीनममृवगसकम् ॥ दिकर्षमाग्राह्य
 गानियुत्तकं काययद् ॥ मनीषं जीवकं विषं मेकं कं कर्षमायकम् ॥
 द्वाविंशत्कर्षाद्वयकं रागमादिथ ॥ द्वाविंशत्कर्षाद्वयकं रागमादिथ ॥
 नागधम् ॥ गानेयमालं दयकम् मधुसर्पसूत्रासवेः ॥ वागधसकनं गुह
 लं श्रीहानमदनं कयम् ॥ मन्दाग्निग्रीहणी कृष्टं विष्टिवं धरगन्दनम् ॥
 हं गूलं स्वासकागमापदापश्च द्रवम् ॥ मन्दाग्निनागधसकदीयेन
 यावनं यनम् ॥ सर्वलाकहितार्थं यहास्तु रत्नादिनं यन् ॥ ॥

लवणम् ॥ वलाप्रियङ्गुमस्तानि कालमज्ञाचयिष्यती ॥ श्रीचन्दनगथा
 लाजालवगन्नागकजयम् ॥ पुनश्च लुप्तं सर्वं सिताशोदयगंलिह
 ग ॥ वागपिरुक्कुरुगं कूर्दी-रुं स्यामिवगतः ॥ **ॐ मित्रुलादिबर्तु** ॥ मू
 लं पदं रुतं यथा त्वयं निवात्समाहृतः ॥ **सूक्ष्म** त्वर्तु मित्रं कुर्यात्पलेः
 यंचदशमभिगेः ॥ लाहृस्महृतामन्त्रोवक्रमर्दकविशुको ॥ शशातक
 विडं वानिगर्कनामलकं निगम ॥ पिष्यलीमनीवं गुणवाक्चीकृतमा
 लकः ॥ गमकृन्धपलाभानभकेकानयद्वयः ॥ **सर्वमकी** कं चर्तुं रुं
 गनाजनलावयः ॥ **जूरु** लागावनिश्चनखदिनासनवानिगम ॥ ला
 वयित्वा तु संलुप्तं कर्षमाश्रितगः पिवत् ॥ खदिनासनतायनसर्पिषा

पयसागथा ॥ मासनसर्वकृष्टानि निहन्ति न मायनम् ॥ येचनिम्बमिदं च
 लुप्तं सवनागयुष्मन्नम् ॥ **ॐ मित्रु** निम्बचर्तुं ॥ गगावली गमकृन्धवाजं
 चकपिककृजम् ॥ गमगनकी वागिविषावीजमिक्तुत्साहवम् ॥ चर्तुं तं
 सर्वमकृत् गमश्चेन विवन्निगि ॥ नरुपि यागिना विहिनत चर्तुं प्रलाव
 नः ॥ **ॐ मित्रु** कृत् चर्तुं ॥ **जूरु** गंधादनयलागमाग्रं ददनाकः ॥ **सूक्ष्म**
 कृत् लागं विहान्युत्तरालुनिधायकः ॥ कर्षकं ययसायात्तानाशिरु
 वरुयति ॥ जूरुत्वाप्रदां रुसावलायसिगवर्जितः ॥ **ॐ मित्रु** गमादि
 चर्तुं ॥ चिक्कं गिरुलाभस्तु विडं गं यथा निव ॥ समरागानि सर्वाति
 नवरागं हगायसम् ॥ **जूरु** दकी कृत् चर्तुं मधुसर्पिष्यगं लिहत् ॥ गम

मृगमथवागक्रमनयानयनस्यत ॥ पापुभोगंजयत्युगंरुद्रागंचरुगं
दनम ॥ रमथकृष्णदनांमसिमन्दाग्निचिह्नमिन् ॥ र्गिनवायसं
चर्तु ॥ ज्वाकनकनरः पुंलककालं कूं कूं मेक ॥ ज्वागिरुलेलवंगं च
चन्दनं चरिकाधिकम् ॥ चर्तुनिमानवः कूर्यादहिस्त्रनयलानिगं ॥
सर्वमकाकृतं चर्तुमाघकं मधूनासिहत् ॥ पुक्कं रकनं चर्तु
मं सामानन्दकानकम् ॥ नानीलं प्रीतिजनं सवतनिलिकामकः ॥
र्गिज्वाकनकनसिदिहर्तु ॥ ॥ र्गिज्वाकनं र्गधवित्रविनायां चर्तु
कल्पनाध्यायसुयादगः ॥ ॥ वटकाज्वाकथकथनं नामगुटिका
वटी ॥ मादकावटिकापिष्टीगुआवर्हिस्त्ररथचत ॥ हवत्साधयद्वक्तोः
लो

गुडावागर्कनाथवा। गुग्गुलुं वाकिपेरुगुर्लुक्कनिर्मिगावटी। कुर्याद
वकि सिद्धनकविहुगुलनावटी। इवणमधुनावापिगुटिकांकाप्रथेद्ध
ः। सिगाचहुर्गुलादयावटीषुद्धिगुलमगुः। रूर्लुर्लुसमः कार्यागुः
गुलमधुगसमः। इवंचद्विगुलन्ययंमादकषुलिषगवेः। कर्षमा
लागनाशवत्तदृष्टाप्रयुक्तं। ~~सयन~~। रूर्लुद्वानुलिकाप्रसुधुलीदंती
हनीतकी। शिवृगुलटीविडंगानिरगमकृवस्थिगुलसुथा। यजोद्वावद्वि
कर्षालिगुथगुद्व्यालिकाप्रयत्न। सुवरास्ययत्नान्यसोवृद्धनारुधुः
यत्नं। चतुष्ययत्नस्यारुलागात्काथयत्नसर्वभक्तः। ऊलदालावदु
आंनंगुलीयात्काथमरुमम्। काथद्वयगुलिमंगुलंकिह्वायूनः

पयः॥सम्यक्प्रकंचतं कृत्वा चूर्तुं न्यतादायथः॥चिग्रक म्निहतादकी
 गजाक्षापलिकापृथक्॥पृथक्प्रिधलिकाकार्यापयेला मनिचलचः॥
 निक्षिप्यन्मधूनीतचतस्मिन्पुस्तकमात्रकम्॥नवंसिद्धारवणीमात्रव
 द्दुलालगुडःगुडः॥अथदंभंसिस्वीतिगुलेमंकांतादनकृथा॥अथवा
 तत्पुनीग्याथगुहलीकृयथीनसान्॥हलीमकंयाधुनागंयमहश्चनसा
 यनम्॥००तिवद्दुलालगुडः॥मनीचंकर्षमाणंस्यात्थियलीकषसम्मिगा
 ॥अर्द्धकषायवक्रानःकषयगमश्चदाडिमम्॥नगचूर्णिकृतंयंकादष्ट
 कषगुडनहि॥गानैयमाणंगुटिकां कृत्वावकुचधायथः॥अथय
 रावात्सर्वयिकासायास्वसंकथम्॥००तिमनीयादिगुटिका॥द्वीरा

११

रगोचनिवातरथेवमगधाःरागेकसिंधूत्थकंसमर्धाग्रयमवस्वकुपय
 साग्रीमादुलंगकविता॥कार्यालाकहिगायवेयविमलेर्नाम्नामृताला
 वटीसथाहन्तिनृजंविदोषजनितांगूलंजलीर्मुमहत्॥००तिमनीयाला
 वटी॥गुडगुणीनिवामस्तेर्वायथदटिकाप्रखा॥न्यासकासधूसर्वध्रुविरी
 तंवायिकवलम्॥००तिगुजादिगुटिका॥अमलंकमलंकुर्दलाजाश्ववट
 नोहकम्॥नगचूर्णस्यमधूनागुटिकां धायथः॥अथ॥रुध्रां प्रवृद्धां रुध्रां
 मूर्खरम्भरकृदा नृपम्॥००तिमनीयादिगुटिका॥विडंगं नागनं रुध्रां
 यध्यामलविहीतकाः॥ववागुर्द्वीरुत्तातंसविप्रंवाग्रयाजय॥नगानि स
 मरागानि रगमृगलेवधायथः॥गुंजालागुटिकाकार्यादयाईकडेन

सेः प्रकामजीर्णयकस्पदविनूयां च आशयः ॥ मिश्रश्च सूर्य दंडुस्य च त
 यः सन्नियोगतः गुटिका जीवनी नाम्ना संजीवयति मानवम् ॥ **वृंमिसंजी**
वनी गुटिका ॥ हविर्द्रोनिम्वयशा विगुश्चीनागवानि च ॥ अरुया विप्रकं क
 छं मनीवं मस्तकानि च ॥ विउन्नलाधु कं सीपी पियली से न्ववं तथा ॥ उगा
 निसमरागमनिम्रजाम् वलपयथ ॥ वलक यमाभवटिकां क्वाया लुक्कां च
 कायथ ॥ वात्रिभनिमिं नं हनि यटलं मधुसूर्यिया ॥ तिलते लन नाशं च
 श्वत्सुकदली नसेः ॥ अजा श्री वलपूष्पा विना नी इरुधन विषयटम् ॥ नित्य
 कनहनदका द्विप्रदयागमनम् ॥ मिश्रसु गीयक दया श्वतसु श्ववैरुथक
 ॥ प्रसूतिना रगयत्ते वसूर्य दंडु उस्तकम् ॥ विषदाद नदागया विषं हं

१२

५२

मिश्रनिष्ठिगम् ॥ आवायवटी नाम्ना वटी श्वन विनिर्मिता ॥ **वृंमिजावायव**
टी ॥ व्याघासुवनसुश्च वंगाली संविंक सुभा ॥ जीनकं निखि डी कश्च प्ररु
 कं च कर्षणगिकं ॥ मिश्रगंधं मिमलस्यारु उः स्यात्कर्ष विंगमि ॥ व्याघादि
 गुटिका सयं यीनसुश्च सकास अिग ॥ न विस्त्रक नाख्या मा प्रमिष्ठा य
 प्रमलिनी ॥ व्याघादिगुटिका ॥ अमिष सुगुण लुली अजीर्ण गुणजि
 व्यली ॥ ककु जीन गुणं दया दर्गः सुवगुण रया ॥ गुणवदुक्तगुटिका ॥ वृ
 द्धानक रत्नात लुली चूर्ण नया अिगः ॥ माउकः सुगुण ह न्या ल्पकि धर्गः
 कृगारु अम् ॥ **वृंमिद्वद्वानक माउकः** ॥ लुधसु ले वख लुस्य रा गम न्या शिं
 लदाहन ॥ रागम न्या उ न विगम लुली राग लु वदु र्ग यम् ॥ दोरा गम म

विचस्यापि सर्वाथ क प्रचुर्युयः गुडनयितुं कां कूर्यादर्भसं नागिनी
 यनाम् ॥ **सुत्रवर्णयितुं** ॥ सुत्रवर्णयितुं दानवधरागेः प्राप्ता गतिः पृथ
 क् ॥ मूललीविशुको कूर्यावष्टरगे पृथक् पृथक् ॥ निवाविशीतकाधग्रीवि
 उद्गन्नागनं कला ॥ रत्नातः पियलीमलंगालीनं च पृथक् पृथक् ॥ चतु
 र्हीगयमानानि त्वरगतामत्रिचक्रम् ॥ द्विरागयमानानि पृथक् गग
 ल्यक प्रचुर्युयः ॥ द्विगुलनगुडनाथवटका कात्रयद्वयः ॥ यवलागि
 कनास्त्रगथा र्णानागमयना ॥ ग्रहणीम्वातक र्णसंकासं कयाय
 हम् ॥ श्रीरानं गीयदं र्णारुं हि काभरं र्णगदयम् ॥ निहन्निघलिगं वृष्टा
 तथा मध्यममायनी ॥ **सुत्रवर्णयितुं** ॥ प्रिरुलागुषकं लक्ष्म्या

पियलीमलविशुको ॥ दान्मात्रिक कथागुषदावीमसं विउद्गकं ॥ प्रत्यकं
 कर्षमागालि सर्वद्विगुलीनस्तथा ॥ मत्पुत्रं च पृथक् सर्वरामपुत्रं गुलिकि
 यः ॥ यक्ताववटका कलाद आरुगानयो नतः ॥ कामलायाधुनागमर्भः
 र्णायकृष्णक र्णमयान् ॥ उत्रस्त्रममजी ॥ पुत्रं प्रहानं नागयन्निव ॥ **सु**
त्रिमं पुत्रवटकः ॥ चतुप्रतावनामस्तानिम्बामनमात्रव ॥ हरिद्रातिविषा
 दावी पियलीमलविशुकम् ॥ धान्यकं प्रिरुलाचयं विउद्गं गज पियली
 ॥ योषमात्रिक कथागुषदो कानोलवनययम् ॥ उमानिन्मनं मागालियुष
 कं कात्रयद्वयः ॥ प्रिरुलाचयं विउद्गं गज पियली
 कर्षमागालि कूर्यादना निवृद्धिमान् ॥ द्विकर्षं हतलाहं स्याच्चतुः कर्षा

सिताहवः॥ गिलाऊलंशुकर्षणदशैकधंशगुगुलः॥ जतिनकप्रसंरु
 लोः कर्षणगुटिकागुला॥ चन्द्रप्रततिविख्यातासर्वयागयुगमिनी
 प्रमहविगतिरुक्तं मृगाधामं गथास्मरीम्॥ विवंधानाहगुलानिमह
 नगुक्तिमर्वदम्॥ अलुचुडिं गथायाधुकापलाअहलीमकम्॥ अलु
 वृद्धिकर्षिगुलं स्वागकासंविचरिंकास॥ कृष्टानिचक्रांककधुप्रीहा
 दनरगचनो॥ दन्तनागंनगनागंमुलीमार्हवजांनूजम्॥ यंसांशुक
 गतान्दाधानमदाग्निमन्त्रिकथा॥ वायुयिलंकहं हं न्यादल्यावर्ष
 प्रसायनी॥ चन्द्रप्रतयाः कर्षणः॥ भास्वविधीयत॥ ॐ तिचन्द्रप्रत
 गुटिका॥ यवानाजीनकंधानंमरीचंगिचिकर्षिका॥ अजभादापक

१४

शिखरवतुः॥ भगमृथकृपृथक॥ हिंगुषट्भालिकं कार्यं कानंलवण
 पंचकं॥ शिखराष्टमिनेः॥ भालोः प्रसक्तं कानयस्त्रयीः॥ दन्तीनटी
 योक्तनंचविडंगंदाडिमंगिवा॥ विशास्त्रवतसः॥ गुंलीभालोःधाठ
 लशिःपृथक॥ वीजयूत्रनसनेकांगुटिकां कानयद्वयः॥ श्रुतनययः
 सामयेप्रमृष्टदकनच॥ विवल्कां कानयथाकांगुटिकांगुल्मना
 गिनी॥ मयनवागिकंगुल्मंरगकीनलवयेरिक्कम्॥ मृगलवकह
 गुल्मचदगमूलेमिदाघजम्॥ उडुइरुधननानीलंनकगुल्मनि
 वायय॥ द्वादगंगुहलीगुलंकिमिमर्गसिनागयम्॥ ॐ ति

कांकायनगुटिका ॥ नागत्रयिष्यलीमूलं वचनमूषणविप्रको ॥ रुद्रहिं
 ग्वजमादाचर्षयाजीकद्वयम् ॥ नलूकं द्वयवोषाणविउङ्गं गऊ
 पिष्यली ॥ कद्रुकातिविषाताजीववामूर्चतिरागतः ॥ प्रत्येकं नालि
 कानित्यः ॥ द्याप्तीमानि विंशतिः ॥ द्वयस्यः सकलस्य ग्रिरुलादि
 गुल्मस्येव ॥ हरिश्चूर्णकृतेः सर्वैः सभादयश्च गुग्गुलुः ॥ प्रकंपिं
 गतः कुर्याद्धानयेत्युगताऊन ॥ गुटिकां गालामात्रा मुकुत्वाग्र
 शायस्थविगां ॥ गुग्गुलुस्यगिनाजायं गिदायश्चात्रसायनः ॥ मेथुनाहा
 त्रयानानां स्थाग्मने वा प्रविद्यत ॥ सवानवागामया कृष्टमंभंति
 ग्रहणीगदान् ॥ यमहवागत्रकंचनारिश्चूर्णं रंगंदनम् ॥ उदावर्हम्

१३

कयंगुल्ममयस्मान्मूत्राग्रहम् ॥ मन्दाग्निं धमसकासाश्च नानयदन्
 विनथा ॥ त्रतादाग्रहनः यं सान ऊदाग्रहनः प्रियः ॥ यं सामयस्य ऊ
 नकाबंधानां गर्हदक्षथा ॥ नास्त्रादिका संयुक्ता विविधं हस्तिमात्र
 तम् ॥ काकात्यादिगृतात्पिरुं करुमानग्वधादिनाम् ॥ दार्दीगृगन
 महोष्ममूत्रवयाधुनाम् ॥ भदावृद्धिं च मधूना कृष्टनिम्बः
 मनवा ॥ किन्नाकायेन वातासुं लभ्यं मूलक जाकृताम् ॥ याटलाका
 थसहिता विषं मूषकजं जय ॥ गिरुलाका थसहिता नशाहिं हं
 गिदान् लम् ॥ यन्नर्चवादः कारथनहन्त्यासुर्वीद नोनयि ॥ र्मि

जोगनाज गुग्गुलुः ॥ चित्रकं गिरुला व्याधमज्जाली कानवीवचा सैन्ध
 वागिविषाकृष्णं चोलायावशूकनः ॥ विडंगान्यजमावमस्तान्यमनदा
 रूचायावं लेतानि सर्वाणि गावद्विगुणगुग्गुलुः ॥ सकृद्यस्यैर्यिषास्तार्द्धं गुठि
 कां कानयश्चिक्काया मलाऊनकालवाहकयदुष्यथवलम् ॥ हृन्त्यष्टका
 निष्पूलानि किमीन्द्रशूत्रमनिव ॥ ग्रहस्थर्माविकायां च मूत्रामयगलग्र
 हान् ॥ गृध्रणीरुगमग्रश्च गुल्मं चापिनिय कृति ॥ व्याध्रीन्काशूगतानन्या
 नृजयद्विषूनिवाप्तान् ॥ ॐ मित्रकविंगमिगुग्गुलुः ॥ गिरुलायामुच्यः
 यस्यायुः ॥ ॐ गिरुलायामुच्यः ॥ गिरुलायामुच्यः ॥ गिरुलायामुच्यः ॥ गिरुलायामुच्यः ॥
 जलमर्द्धं गृहं कालागृहीयाद्विषमगलिमम ॥ तनून्कारथद्विषमगुग्गुलुः

२ प्रणाग्रस्यैकममृ २

गुग्गुलुः प्रस्थसमिगम् । यनः यजेदयः यावद्द्वी संघटयन्मरुः । सां
दीहृत्तुं कंज्ञात्वा गुडया कसमा कृतिम् । रूक्षं कृत्वा गमस्तु गुडव्या
लीमानि निक्षिपन् । विरुलादिपलाङ्गयो गुडूचीयलिकामता । घट
कं विगुलं प्राकं विड्ज्ञानायलाङ्गकम् । दंती कर्षमिता कार्या विवृक्त
र्षमिता स्मृता । ततः यिलुक्कं सर्वं घृतपात्रे विनिक्षिप ॥ गुटिका
माशकृत्वा दाघर्तय कृया । जन्मान्निष्ठयद्यात्काष्ठां नीयथाथ
वा । मंजिष्ठादिगुलं प्रायिकी मूकमगः यनम् । जयसूर्वालिक्कः
शानिवागनकं विदाघकं । सर्ववृत्तानि गुल्मांश्च प्रमहं विडिकास्तु
था । प्रमहादनमदाग्निकास्तः स्वयथूयालूनाम् । हन्ति सर्वमयो

त्रिषमययकूनसायनम् ॥ के लभनकारिधनायगुगुलः कारिकाः
 नकः ॥ वासादिना न प्रगता गुल्मादी च नृणां दिना ॥ कारथनखदिन
 स्यापिब्रह्म कृष्णानिनागय ॥ जम्भंगीक्ष्णमजीर्ण ॥ अथवायंयम
 मागयम् ॥ मधेयं च ऊत्सम्यगुलार्थगुनसवकः ॥ **गुलिके** लभनगु
गुलः ॥ विपलं विरुला चूर्णं कर्कशं चूर्णं यलानिगम् ॥ **गुगुलः** यंचय
 लिकः कादयत्सर्वभक्तः ॥ गगनगुटिकां कृत्वा ययं कादयत्सर्व
 या ॥ रुगन्दनं गुल्मरुग्मथमर्गसिचविनागयत् ॥ **गुगुलः** विरुला गु
गुलः ॥ मूत्रविंशतिं स्यानिधला नाना यगो कृताः ॥ विषयं ३
 गुलनीन कारथग्रा को र्द्धला विनः ॥ गगः पूनः पचरु ययंसे
 गुगुलः

११

कथलं क्रियम् ॥ गुडया कसमाकांशं कृत्वा गगुनिक्षिप ॥ हन्यात्पमहं
 कृत्वं चयदनं मूत्रघाटकम् ॥ वागाशुवागनागं श्लुक्कदायं गन्मरीम् ॥
 विकटं विरुला मूत्रचूर्णं यलसफकम् ॥ गगयीडी कृत्वा स्यात्गुटिका
 मयया जयम् ॥ **गुगुलः** विरुला गुगुलः ॥ विरुला सयला ग्राका र
 लागानां च गुः यलम् ॥ वाकूची पञ्चयलिका विडंगानां च गुः यलं ॥ ह
 गं लाहं विरुलं च गुगुलं सिलाजुः ॥ **गुगुलः** कं पलमाग्रा स्यात्सलाहं
 यो मूत्रमवत ॥ विषकं यलार्द्धं स्याद्विगं मनिचं रव ॥ नागयं मि
 यलामलं लगे लाय प्रकृम् ॥ गारुणिकं स्यादकं कं चूर्णं यत्सर्व
 भक्तः ॥ गगसुत्यक्रिय चूर्णं यत्करवत्पुचमसम् ॥ मादका नलि

का कृत्वा प्रयं जीमय रथा विमम् । हन्यः सर्वा विरुष्टानि विदा प्रयुक्ताम
 यान् । रगंदन श्रीरुगुत्मान् जिज्ञासात्तु गदाम यान् ॥ १०० ॥ गिना किङ्कः
 गगान्नागान् हं न्याय्युगदा नयि । प्राग्जनस्य दयं स्यादयः कास्थि
 नगद । ह्यजं रक्रम रथवना रगज ० न सं । स्थित । राजन स्यापनिशः
 क्रमूर्ध्वजनुगदयुव । रूमायिरुत्ता मादकः । काश्चनान त्वचं ग्रहं
 यत्तु विंशति कं वृषः । विक्रद्वादनयत्तु विरुत्ता मयत्तु रावगः ॥
 यत्तु कं वृषः कार्या वलात्तु कयुजं न था । प्रके कं कर्षमाग्रस्य
 सुर्वी रथ कयुवृत्तु यः ॥ यावच्चूर्तु मिदं सर्वं गावन्माग्रमुगुगु ॥

१८

लः । स कृत्वा सर्वमकप्रयिउं कृत्वा वधानयः ॥ गुटिका गानैका कृत्वा
 यागया क्राय रथा विना । गगुमात्तां अथ रथामयची मर्वदानिव ॥
 ग्रंथी वृत्तानि गुल्मां ह्य कृत्वा निचरु गंदनम् । प्रदय ह्यनूयाना
 र्थकार्थमंति तिकारुवः । काथः खदिन साने स्य पथ्या रथा पचा
 ब्रुकः । रूति कांचनान गुगुलुः । निरुषं माषवृत्तु स्यात्तु रथारग
 धूम संरुवम् । निरुषं यववृत्तु च ह्यलितं पूलजं तथा । सुसुं व
 पिप्ली मूलं पलिकान् पक्वैः यत्तु । ततस्त्वकी कृतं सर्वं रउय
 खाद्युत न च । भूय माग्रस्य सर्वं रथसुतः खं उं समं दिपेत् ॥ कुलं
 वदितु लान्दत्वा यावय रं गनेः गनेः ॥ गतः यकं समं दृष्टवृत्तु के जीम

मादकान् ॥ शुक्रासायं यत्नेन वसिष्ठः श्रीवत्सुर्गुलम् ॥ वर्जनीयो वि
 रण्यः ॥ क्रान्तिः होत्रसावधि ॥ इत्येवं वसिष्ठः श्रीवत्सुर्गुलम् ॥
 मादकः ॥ १४ ॥ श्रीवत्सुर्गुलम् ॥ श्रीवत्सुर्गुलम् ॥ श्रीवत्सुर्गुलम् ॥
 वटकः कल्याणाय श्रीवत्सुर्गुलम् ॥ १४ ॥ काथादर्थः यतः याकात्तद्य
 नत्वं सावसक्रिया ॥ सावसहस्रलहस्येन माग्रास्यात्यला निगा ॥ सि
 नावत्सुर्गुलम् ॥ श्रीवत्सुर्गुलम् ॥ श्रीवत्सुर्गुलम् ॥ श्रीवत्सुर्गुलम् ॥
 सर्वप्रतिपद्यः ॥ सूर्यकगनुमत्तं सादवलहस्यमकुनम् ॥ स्थितत्वं
 यितुगमूद्रांगंधवर्तुवसाहवः ॥ इत्यमिह संयुक्तं यं वसुलकषा
 यकम् ॥ वासाकाथं यथायाग्यमन्यानं युगस्येन ॥ १४ ॥ कंटका

त्रिगुलान्नीनडाखयक्काकयायकम् । पादरक्षणं गृहीत्वा च गच्छिं चूर्तुनि
 दाययं ॥ यथक्थलं भवगानिगुद्चीचयचिशकाः । मस्तककटं
 गीचगुप्तं वन्वयासकः ॥ रागीनास्त्रागदीचेवगर्कनायलविंनः
 मिः । यथक्थलं न्यस्येयदयाधृगेलथाः ॥ पक्कात्तद्वत्त्वमानीय
 नीतमधूयलासकम् । चतुःथलं गुगकीर्यापिथ्यलीनां चतुष्थलं ॥
 क्रिष्टानिदध्यासुदृष्टमयराजनपुरं । लहायंहनिहिकारिका
 सन्धासानरक्षणः ॥ न्तिकं टकार्यवलहः ॥ पाटलात्रलिकामथ्यावि
 खानलकरगाकृताः । यथार्थवद्वेपिथ्यलीः । गृहीत्वा कृताः ॥
 वलाहम्यामलीवासाभुवि जीवंगिकागदी । जीवकर्षणकोमस्तयो

धनं का कना सिका ॥ मूढपल्लु माघपल्लु विद्या नीचयन नर्त्तवा ॥ का
 कोली कमलं मदासूत्रे लाग नूचन्दनम् ॥ एकैकं यत्सम्माने स्थलं च
 भित्तमोषधम् ॥ एकीकृत्य महत्या प्रयं चामलगतं तथा ॥ यश्च द्राघ
 ऊरुलं क्रिष्टाग्रमक्षमदावरलधितम् ॥ गगन्मुगान्यामलानि निश्चली
 कृत्य वाससा ॥ दृढहस्तनसंयुक्ता क्रिष्टागप्रगता द्युतम् ॥ यत्संयु
 मिगं गानि किं विरुक्ता ल्यवक्षिना ॥ गगन्मुगप्रक्रियत्काथयत्तुं वा
 र्द्धुलान्मिगं ॥ लह्वत्साधयि स्वाच नूत्तु नीमानि दापयत् ॥ पिप्य
 लाद्विपलादया गुगकी नीचतुः पला ॥ प्रत्येकं यत्प्रिगलाः स्थल
 रगलापप्रकलनाः ॥ गगन्मुगकी कृतं गमितं क्रियत्कोदं च यत्प

[illegible]

वृषलंघनम् ॥ गनकिं चिरुर्ऊयित्वायुर्वाकं गऊलं क्रिय ॥ खलुप
 लनगंदलासर्वमकगुपावय ॥ सुयकं पिप्यलीलुं ठीजीगलं द्वि
 पलं यथक् ॥ यथक् पलार्द्धभायाकं यथे लामत्रिवत्तव ॥ चूली कथ
 क्रियरु प्रष्टुगार्द्धकोद्रमावय ॥ खाददग्निवत्तदृष्टानकयिह
 कृत्वा नृजय ॥ १ ॥ लाघट् शुभतय कृदिकासंभामक यागुनः ॥ कृष्ण
 लुकावलहायं बालवृद्धयुक्त ॥ उतः संभानकृद्दृष्टा वृंहहह
 वलकं नमः ॥ २ ॥ मिश्रमा लुकावलहायः ॥ यकृत् कृष्ण लुखलुप
 सुनलं विपयस्त्रीः ॥ अर्गसां प्रवोतागं मन्दाग्नीनां वयाजयम् ॥
 सर्ववर्तुकं यं सांभवलहायं सायनः ॥ विहिता ॥ गस्तमनिना

८१

सर्वत्रागयुलागनः ॥ ३ ॥ मिश्रमा लुकावलहायः ॥ हलीगकी नगं लदं य
 वानां भाटकं गथा ॥ यलानि दनमूलस्य विंशतिं च निधाजय ॥ चि
 यु कं पिप्यली मूलमधामाग्नः गटी गथा ॥ कथिक कृत् नखस्य पीला
 जीवगजपिप्यली ॥ बाला यकृत् नमूलं वृथक् द्विपलमागुया ॥ य
 थल्युष्टकं नीनयवेः खिन्नेः गृत्तनय ॥ गञ्जा गथा गगंदशात्
 कारयगमिनिवकृत्तः ॥ सपिप्यले लाघट् पलकं क्रियरु उगुलान्कथा
 पकालहलमानीय सिद्धनीनयुथक् युथक् ॥ कोद्रं वपिप्यली चूल्
 दशात्क उवमागुया ॥ हनी गकी द्वयं खादरुने लहन्ननित्यनः ॥ कृत्
 कासंज्ञनं भासं हि कार्त्तान् विधीनम् ॥ यादरे लघकया गा ॥ यात्त

नाश्रायहरीगकी ॥ **ॐ** निजगसुहनीगकावलहः ॥ कूटजलकुलां
 रत्नजलस्यवियवत्सुधीः ॥ कथाययादलमप्रगृहीयादमुगालिगं ॥
 प्रिंगलंगुडंसाग्रदलाववियवत्यनः ॥ सांदलमागगंदद्वारुर्धु
 नीमानिदाययज ॥ नसाजनमात्रसंगिकद्विहलाकथा ॥ लज्जालं
 विप्रकंथांविस्वमिन्द्रयवत्वचम् ॥ रत्नमकंमिनिविषांविउज्ज
 निचवालकम् ॥ प्रत्यकंयत्संमानंयुगस्यकूडवत्तथा ॥ सिद्धमीग
 गतादयामधनंकूडवत्तथा ॥ जयदवावलहमुसर्वाधर्मासिवग
 नः ॥ इन्नामप्रवात्रागानगीसात्रमगावकम् ॥ ग्रहणीयाधुनागव
 नकृतिहंयकामताम् ॥ अस्तुविहंगयारणांथेकार्थत्वश्चयवाहि

८२

काम् ॥ अनूपाननथाकव्यमाजनकंपथादधि ॥ दृगंजलंवाजीरुच
 यथासाजीरुवननः ॥ **ॐ** निजगसुहनीगकावलहः ॥ कूटजलकुलामार्घ
 डालनीयविषात्रवत् ॥ यादलमप्रगृहीयादमुगालिगं ॥ ल
 ज्जालंविहंगयारणांथेकार्थत्वश्चयवाहि ॥ मस्तुप्रमिनिविषांवेवप्रत्यकं
 त्यलम्यलं ॥ गगमुवियवत्तथायावद्वीविलयनम् ॥ जलनकुगद
 रमधनपीतामरुनवाजय ॥ सर्वागीसात्रायात्रामुनानावत्तुसर्वद
 नान् ॥ अस्तुद्वयंसमस्तुसर्वाधर्मासिववाहिकाम् ॥ **ॐ** निजगसुहनीगका
 कावलहः ॥ **ॐ** निजगसुहनीगकावलहः ॥ कूटजलकुलामार्घ
 यःयवदगः ॥ ॥ कल्कावृर्गुलीकल्पयुगंवागेलभवावदुर्गु

रत्नद्वयसाधनस्य माग्राय लानिमा ॥ निश्रिया काथा द्रव्याच्चतुर्गुणम् ॥
 पादनिष्ठं गृहीत्वा च स्त्रहं गतेनैव साधये ॥ चतुर्गुणं मृदु द्रव्यं कठिनं
 धुगुलं जलम् ॥ गथावमध्यामद्रव्यं नीनं यद्गुणं मया ॥ अल्पकठि ॥
 नद्रव्यं नीनं वा ॥ निकं मगम् ॥ कर्षादिगः यत्नं यावत्क्रियत्वा ॥ निकं
 जलम् ॥ गद्गुलं कृत्वा यत्नं यावत्क्रियत्वा ॥ गुणं ययः ॥ युस्थादिगः क्रियन्ती
 नं खाती यावत्तुर्गुणम् ॥ अम्बकाथनस्य यत्नं यत्नं कृत्वा स्त्रहं साधये ॥
 द्रव्यालिप्युत्तरहृष्यं वादी निरुवं गिहि ॥ अग्रहं समान्या रुर्यथा
 पूर्वचतुर्गुणम् ॥ द्रव्यं न कवलने वस्त्रहया को रवयदि ॥ गगाम्यधि
 यः कल्कः स्त्रहं कृत्वा चतुर्गुणम् ॥ कार्थन कवलने वया कायय

८३

त्रिगः क्वचित् ॥ काथा द्रव्याच्चतुर्गुणम् ॥ कल्कहीनम्
 यः स्त्रहः स साधो कवलने ॥ यथा कल्कमुयः स्त्रहं कृत्वा यत्नं चतुर्गुणः
 ॥ स्त्रहं स्त्रहाय मां यथा कल्कः यय ॥ वर्तिव स्त्रहं कल्कः स्त्राद्यं
 गुल्या विवर्तिगः ॥ गद्गुलं नाग्निरिः क्रियः स्त्रहः सिद्धा रवकृदा ॥ यदा
 रुनाद्रमसे लेरुन गान्निमु सायिधि ॥ चतुर्गुणं यत्नं सायिहिः स्त्रहं सिः
 द्विमुदा रव ॥ स्त्रहं या कम्पि प्राका मृदु मध्या रव न कृत्वा ॥ वीषस्त्रहं
 कल्कमुत्तरहया का मृदु रव ॥ मध्या का कल्प सिद्धिं कल्कनीनं सकामत्
 ॥ वीषकृतिन कल्कं स्त्रहं या का रव रव नः ॥ गद्गुलं यथा कल्कादाह
 कृन्निः प्रयाजकः ॥ अमया कं पुनिर्वी यविदि मा अंकना गुनः ॥ न स्यात्

स्यान्मृदः याका मध्यमः सर्वकर्मसु । अल्पज्ञार्थस्वनः प्राक्का र्थज्ञादवं
 यथाविमं । दृगते लगुतादी प्रसाधयन्नेक वासन । प्रकृते सुवि
 गास्वताविरलषा हुलसं वयम् । सयम् । विद्यली मूलं च वाविग्र
 कनागनेः । ससे धवे शुचालिकेः दृग्यस्य विधावयम् । कीने वहुर्गु
 लदत्तागद्युतं श्री हुनागनम् । विषमकनमदागिहन्तं विकनं प
 नम् । विमिनी नमत्तलं दृगं । विपली विपली मूलं विग्रका हस्ति
 विपली । श्वदद्यानागने धानं या लविलं यवानिका । द्वे शुचालिके
 यते शुचालिके विपली दृगं । दृगच्च शुर्गुलन्दया आगनी सनसं वधः
 तथा वहुर्गुलदद्याद्विषयविधावयम् । गनेः गने विपके च वा ।

८४

लग्नं ३

रक्षनी दृगमरुम् । गद्युतक रुवागद्युग्रहार्णविका ननम् । हुंत्याना
 हुंयु द्युतं संमृष्टं कुं प्रवाहिकाम् । वां रगनी दृगं । ममेना लाम्
 लं नीनडा र्णविधावयम् । नादलायं दृगं नीला विलं यसाष्टकम् । दृ
 ग्यस्य यवहन सर्वगीमान नाननम् । ग्रहणी गिन्नविद्वं च । नागय
 चयवाहिकाम् । विमिनी नमत्तलं दृगं । अल्पगन्धगुलीका स्यात्तद्वर्णि
 कृतः स्मृतः । वला मृता सौलधली विदानी यनतावनी । यूनर्त्तवाधत्य
 हुंतीका मर्त्या यलानापि । यमवी जं मायवी जंदद्यादगपलं दृगं क
 वहुदासे र्गुसः यज्ञायादलायं दृगं नयम् । जीवनी यगलः कृष्णं य
 कं नकृचन्दनम् । यगकं विपली द्राक्का कपिकृ र्गुलं तथा । नीलात्य

लं नागयथ्यसात्रिवदतथावेला **युथक कर्षसमा रागाः नर्कयायाः प्रल**
दयम् **नसंचयो** **पुक कूला मोटकः** **कसमाहनम्** **दृगस्य लाटकं द**
त्वायाचयन्मृदनाग्निना **दृगमगनिहंसा** **पुत्रक पिरुमूत्रः कृतम्** **॥**
हलीमकं यो **पूनागं व** **पुलदं स्वनक्रयम्** **वागनकम्** **पुष्टं कुं पा**
थं **पुलं च कामलात्** **पुष्टं कृयम्** **नादाहं का** **पुष्टं मा** **ज कयं गथा** **॥**
मुलां वयं प्रजातानां ग **कृदं** **पुष्टं दं नृणां** **कामदव** **दृगं** **नामद्वयं व**
लं **नसायनम्** **॥** **गिका** **मदव** **दृगः** **॥** **पिरु** **लाद** **निरु** **को** **क्रि** **सा** **त्रि**
वद **पिय** **पु** **को** **॥** **माल** **य** **पु** **पु** **क्रिय** **पु** **दव** **दा** **व** **ल** **वा** **ल** **क** **म** **॥** **नगं** **वि**
माला **द** **मी** **च** **दा** **ठि** **मं** **ना** **ग** **क** **न** **म** **॥** **नी** **ला** **ल** **ल** **ल** **मं** **जि** **ष्टो** **वि** **उ** **न**

८५

कृष्टयधकम् **॥** **आती** **य** **यं** **च** **न** **च** **गाली** **सं** **दृ** **रु** **गी** **ग** **था** **॥** **नगेः** **कर्षः**
समेः **कले** **ऊ** **लं** **द** **त्वा** **च** **गु** **नृ** **ग** **म** **॥** **दृग** **य** **सं** **य** **व** **द्व** **मान** **य** **मान** **न** **क**
न **क** **य** **॥** **उ** **मा** **द** **वा** **ग** **न** **क** **च** **का** **म** **म** **न** **न** **ल** **ग** **था** **॥** **य** **नि** **ग** **य** **अ** **क** **टी** **ग**
ल **रु** **गी** **य** **क** **च** **रु** **थ** **क** **॥** **म** **प** **क** **कु** **वि** **स** **थ** **न** **क** **पु** **यं** **श्राम** **य** **ग** **था** **॥**
विषद **यु** **म** **ह** **य** **स** **व** **ये** **या** **य** **य** **क** **ग** **॥** **व** **न्** **ना** **य** **पु** **दं** **नृ** **णां** **रु** **ग** **न** **का** **ह**
नं **नृ** **ण** **म** **॥** **पु** **न** **मी** **य** **का** **ला** **गं** **दृ** **ग** **म** **॥** **म** **मृ** **ता** **का** **थ** **क** **ला** **या** **स** **की**
नं **वि** **प** **व** **दृ** **त** **म** **॥** **वा** **ग** **न** **क** **ज** **य** **ला** **गु** **क** **ष्ट** **ज** **य** **गि** **इ** **म** **न** **॥** **पु** **न** **म**
मृ **ता** **य** **दृ** **त** **म** **॥** **स** **क** **कु** **द** **यु** **गि** **वि** **षा** **ग** **मा** **कः** **क** **द** **ना** **हि** **ली** **या** **ग** **म**
म **म** **ली** **व** **श्र** **पिरु** **ला** **य** **व्य** **ट** **त** **था** **॥** **घ** **ट** **ाल** **नि** **म** **जि** **र** **हा** **पि** **ध** **ली**

यद्यकं गटी । चन्दनं धन्वया सद्य विना सद्य निरुपगथा । गुडूची सा वि
 वद्वमूर्वा वासा गता वली । पायंगी द्रव्य वा यथी ह निमृत्ता कला गि
 का । घृतं वदुर्गुलं दद्याद्युतं चामलकी तमः । द्विगुलः सपिष्येष्टाग्र
 जलमष्टगुलमृक् । गसिद्धं याययस्य सपिष्येष्टाग्र कषु सर्वभ । कृष्ण
 निरुक् पिलुं चनका । मसिद्धं याययस्य सपिष्येष्टाग्र कषु सर्वभ । कृष्ण
 मालिका म । कृष्णं गंगं कृष्णं चैव मसिद्धं याययस्य सपिष्येष्टाग्र कषु सर्वभ । कृष्ण
 कषु गम । कासी सद्य निरुपगथा । चन्दनं धन्वया सद्य विना सद्य निरुपगथा । गुडूची सा वि
 गंधकं च विडं गंगु गुलं गथा । सिक्यकं मे विचंद्रं दृष्टं कृष्णं । गोत्र
 लब्धयान् । यथा ऊन च सिद्धं यथा संपन्नं चन्दनम् । नृनिमदं ।

८५

निम्वयं कत्रं जंसा निवां ववाम् । मजिष्ठं मधुकं मां सिनित्री यं लाध्वयधकम् ।
 हत्री गकी प्रयुक्तां चूर्तुय कार्षिका नृथक् । गतस्मच्चूर्तुमाता श्रिं गरा ल
 मिगद्युत । स्थापयत्ता प्रयाय लद्य मसिद्धं याययस्य सपिष्येष्टाग्र कषु सर्वभ । कृष्ण
 निदद्र्यामा विचंद्रिका । लुकदा प्रविष्टं च विष्टं दवागत्र कजा । नि
 वस्तुदायदं । लोचनादि । दृष्टं वलानिच । रत्ना । अरगन्द । चैव कलमाता म
 गिदहिनाम् । लब्धनं याययस्य सपिष्येष्टाग्र कषु सर्वभ । कासी सा श्रुतम् ।
 जामिनिम्वयं दालं द्रविणक दूकी तथा । मां । जिष्ठं मधुकं सिद्धं कत्रं जंसा
 लपसात्रिवा । गुस्थां च विचंद्रं च मयका । क । केवले दृष्टं चैव । नृनिमदं ।

द्विवाहनिहस्रनाडिवलाजयि। मर्माग्रिमानुक्कदिनधुगंरीनामनूजोव
 लाः। **कात्यायन** धृगं। विग्रहः गं। खिनीपथोकं यिल्यसूवतायगमं। वृ
 द्वापयुगम्याकादंगिदकीरुलंगथा। कोलगतकीदवदालीनीलीवंगि
 निकर्तुका। सागलायिप्यतीमूलंविडंगंकडूकातथा। हमाकीवीचवि
 पत्रकल्केनगिर्विचर्तुतेः। धृगयुस्थसूहीकीप्रयद्वलंवलद्वय। न
 र्ककीप्रस्यमगिमानुगतिद्वगुलमकसूदग। हनिधूलमदावहगमथा
 ध्यानरगन्दनान्। रंगमयलदनायधोनियगंविन्दसखाया। रगोद्वय
 नायुद्वयनकोलस्थनधृगनवा। उयूदकनयायित्वाविन्दव। नोविनि
 यत। प्रगदिन्दधृगनामनाशितयाद्विविद्यत। **वृगि** विन्दधृगम्। प्रि

८१

रुलायात्रसः प्रुस्थं प्रुस्थं वासानसा रुवम्। रुद्रनाजवसः प्रुस्थं प्रुस्थ
 माउययः स्मृगं। दलागयुधृगप्रुस्थकल्केः कर्षमिगेः प्रुथक। प्रिह
 लायिधालीदाकावन्दनंसेधवंवला। काकालीशीनकाकालीमदा
 मप्रियनागनम्। नर्कनायधृगीकंयकमलंयधूनर्नवा। निगयगं
 वमधूकंसर्वेनाशेविषावयग। नकाध्वनकलांधंयकधुपितकये
 वव। नयमावंचपटलंगिमिलंयजकंययग। अन्ययिप्रुगमंयोगि
 नयनागाः सुदावला। प्रिहलंयुगमगद्विधाननस्यादिधृविगम्।
 प्रिहलंयुगं। द्विहनिद्रास्थिगामूर्त्तीसानिवाचन्दनंद्वये। मधूयधृवीच
 मधूकंयधूकंनयधूकः। उयलागीनरदारिद्रिहलायंयवल्क

लेः कल्केः कर्षमितेनेनेष्टतयस्यविधावयम् **विमर्षसूताविष्णु**
 दविष्णुकीटवृत्तायहम् **गोत्राद्यमितिविख्यातं सूर्यविषहं यत्रम्**
मृत्तिगोत्राद्यष्टमम् **वला मधुकनाह्वा रिर्दगमूलरुतगिकेः** **शृ**
 धक द्विपलिके नहि डोलनीन न पावयः **मयूत्रयिहं पिहं शुभक**
 त्यादास्यवर्जितम् **यादगमं नृमं नीत्वा श्रीनंदत्वा जगत्समम्** **युगय**
 स्थयत्रस्तम्यक जीवनीयेः यिद्वन्मिगेः **गत्तिद्वं निनसः धीशं मन्मा**
 यष्टग्रहकथा **जृदिगंकर्तुनासा किजिह्वा गलत्रजं जयम्** **यानन**
 त्यागथासंगकर्तुयत्रययष्टम् **हमककालागिनित्रवसन्कथच**
 भव्यत **मृत्तिमयूत्रयष्टम्** **प्रहृत्ता मधुकं कृष्टं निरगकदूनाहि**
 ती **विदेनं पिथ्यलीमूलं विनालाकं दूरुलं ववा** **द्वमेदवकोका**

६८

लोसात्रिवद्वयियंगुका **लगय्याहिं गुनास्त्रावन्दनं नकचन्दनम्**
 जातियूष्यदुगा श्रीनीकमलं नर्क नागथा **मृजभादाचदंगीचकल्के**
 यनेष्टुकारिकेः **जीवदत्तेकवर्गीनांष्टतयस्यंगवायवः** **वदुर्गु**
 रानययसाधवदानव्यरगामयेः **मृत्तिरथेयूष्यनकृष्टं मृहृष्टुगा**
 प्रजगथा **गतः यिवगुगुरदिननात्रीवायुन्याथवा** **उत्तसूर्यिके** **न**
 पीत्वा मृष्टनिलं वृषायत **यशानृग्यादथद्धीमान् वंधायितरगस**
 तम् **ननायूषायाजनयथावस्तुत्वायूनः स्थिता** **यष्टं प्राप्तामिमा**
 नात्रीवृद्धिमकं नगायूषम **उत्तस्यनष्टुगं नामरात्रदाऊनराप्रितम्**
 अन्नकं लेकम लामूलं क्रियेह्यविचित्तकः **मृत्तिमयूत्रयष्टम्** **वृष**

निष्ठा मृता वा प्रीयदा ला नां गृह नय । कल्क नय वं सार्थि मुनि ह न्या द्वि
 धम क नान् ॥ या धु क् सं वि स र्य व क मी न र्गं सि ना न य म् ॥ न्ति धं व मि
 क कं ध मं ॥ सह ज नं द्व प्रि रु लां गु ड् वी स य न र्गं वां ॥ न क् ना गं ह
 नि द द्वा ना ह्ना म दं ग ना व नी म् ॥ कल्की क र्प य द्वा त य ॥ स्थ य व र क्रीः
 व च रु र्गु र्वा ॥ न सि ह्वा य य न्ना नी या नी मूल ॥ नि यी डि ता म् ॥
 या डि ता व लि ता या व निः सु ता वि वृ ता व या ॥ वि रु आ नि धु वि ग
 ना व ड् या नि धु या स्मृ ता ॥ प्र य यं त हि ता स्थानं ग र्गं गृ ह्ना ति वा स क र्ग ॥
 पु न र्ग ल ग रं ना म या नि दा य ह नं प न म् ॥ न्ति धं व मि ॥ २२ ॥ न्ति
 आ ना र्ग व न वि व रि ता यां वि वि स्ता स्थाने द्वा क क् ना धो यः वा ड गेः ॥

मृथ मे ता नि ॥ ना क्क कं का थ यि ॥ त्वा ज ल स्म व ड् ना र्कं ॥ व रु थं गं
 लृ ग नी त्वा मे ल य स्थ वि नि रि ष ॥ म स्त्वा र्कं व र्गा द ध्र स्त र्गै व वि नि
 आ ज य म् ॥ ग र य म् मा म ग्गं मं ह नि द्वा व दान व ॥ क र्क कां व ल्कां म्
 र्ची क्कं व म ध्र य षि क म् ॥ वं द नं म् क्कं ना ह्ना य थ क क र्प य मां ला
 ॥ व रु थ र्ग प्र निं रि षा ता ध य म् द व रि ना ॥ ज्म र्ग र्गो त्वा म् म य नि
 स र्वा पि वि ष म क नाः ॥ का स म्मा स यं ति ग्गो य रि क्कं य र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग
 ना पि रु म य स्मा न म् मा द य र्ग ना क्क र्ग ना क्क र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग र्ग
 र्ग
 र्ग
 र्ग

ममुदक्षिपेड

रामपुर

हलस्यलृ. घृष्यलृ. माघयलृ. मृज्यलृ. निवगुष्टयम्॥

निवला निम्बलानां गवयनर्त्तवां॥ यसा निधीमग्निमंथं कर्माद्गयलं
युथकाचगुडिरिजलुकि स्त्रायादरमधं नृमं नयन॥ गेलारुकेन संथा
मृगं गोवय्यानि सारकः॥ क्रियरुगुवर्गमन्त्रीनं गेलारुसा च गुरुलं
म॥ गनेर्विधा वयधरिः कल्केः द्विपलिकेः घृथकः॥ कृष्टे लावन्दनं
वचामासिरो यसेधवेः॥ मृधगधावलाया स्त्राजगं पृथ्यन्द हनरिः॥
यलुवगुष्टयने वगगजलवसावयन॥ स्वामृलालमृकुश
नजन्मो यम्यत्रं गती॥ काका लो विग्रमे देहं जीवकर्मरुको॥ ज
घां द्विपलिकानरागमययित्वा विनि क्रियत॥ गते संभावनं संग
यानवस्त्रो वया जेयत्॥ यका द्वाष्टं हनस्मं मन्था स्मं रंगतग्रहम्॥ इ

२०

अलं वधिनलं वगतिरंगं कटिग्रहम्॥ गमयला धन्दि यधं सनष्टु
कउनकयान॥ अं यवृद्धिं कृत्रं जवदं गेनागं निवाग्रहम्॥ यार्धगुलं
वधं गुलं वृद्धिहानिं वगृधमीम्॥ अं न्यां शुविषमान्वागा उरयत्सवं गि
संययान्॥ मृस्यप्रतावा दं धा पिनानी यं यम्ययन॥ मर्त्यगिआवाहुन
रगा गेलो दस्मां स्तस्वीरवत्॥ यथानायागस्मादवाइ इष्टे स्वविनागनः॥
तरथदं वागनागं नागनं मे लमहम्॥ मृमिना नायधने लम्॥ व
ला मूलकषायनदलमूलमृगनन॥ कूलस्थयवकालानां कारथेन
धयसागथा॥ मृष्टाष्टरागयकनरागमकं वने लतः॥ गलानजीव
नीयनगतावया उवावली॥ मं जिष्णुश्चकुरले लयतगनागनसे

धवेः। वचाय नर्त्तवामांसी सानिवाद्य यमपुकेः॥ गतयूष्यान्धगन्धाम
 लयाव विधावय॥ पादनिष्ठं गृणाया फाले लाव धिव तत्समम्॥ कां जि
 कंच समंतत की वंते लाव गुरुगुलं॥ गह्वी र्थिनी नां नावी लं य सां व की लव
 तसाम्॥ आथाम की ल गमना लं सुगिका नां वयु क्तग॥ गह्वी या गमिदं ने
 लं सुखी नां व विरमधतः॥ वला ने ल मि गिरव्या तं सर्व वागाम या य रुम्॥
 निवला ने लं॥ पुष्पं विनी यत्न गं डल डार वन या वय॥ पाद निष्ठं गृ
 नाया फाले लंद धिव तत्समं॥ कां जि कंच समंतत की वंते लाव गुरुगुलं
 मांते लाव थामां गन सर्व कल्कानि था जय॥ मधु कं धिय्यली मू
 लं विष्कः सेध वा वचा॥ पुसा विनी दव दानू ना स्रव गज पि य्यली॥

२१

उका

रत्ना गतयूष्या वमा सी चे रि विधावय॥ नत रु लं व नं य कं वा त र ल्पाम
 यां जयत्॥ को क गं जल य गुरु गृणी मर्दि तं गथा॥ हन्युष्ट मि ना ग्री वा
 कटि सं रं व ना ग यत्॥ अचो धु विष मा न्वा ना न्त्वा ना लु व या ह नि॥
 विष्म सो विनी ते ल म॥ माया य वा त सी रुद्रा मर्क टी व कू नं ग कः॥ रम क
 लु डं द क लु वं क र्थो स य य लं य थ क॥ वतु गुरु ल म्बे ना क्का या द र ग
 प्रं गत न य॥ यी स का स्थि व द नं ग नं वी जं कू ल थ क म॥ य थ कं वतु गुरु
 ल जलं क्रि य॥ वतु थं ग म व निष्ठं व गृही या क्का थ म र म म॥ पु स्य
 कं क्का ग क्का ग मा म स्य वतु थं धि य ल ज ल॥ नि क्रि य या व य ह्री मा ना
 या द ल धं न सं न य॥ ने ल य स्य न तः क्का थ म् सर्व न ना न्वि नि क्रि य त॥ क

वतुर्दनपले

ल्के अलिष्ट विषयं दमृता कृष्ट नागयेः । वास्त्राधूनर्त्तवे यउः धिष्यत्वा
 नमयष्यथा । वलाधुमात्रिणीयां वमांस्या कडुकं यागय । यथगर्दय
 वेः साधय नृद्वक्तिना । ह्याहेतुमिदं नीचुंग्री वास्त्रेण यवाशुको ।
 अर्द्धांगरत्नप्रसादयं दुनूस्त्रं हायमानको । अस्वाकं पंगितः कं पं वि
 अस्वीमर्दिगं गथा । माधादिकं मिदं ते लं सर्वकामविकावनम् । अस्तिमा
 धादिमोले । नमावनी वलाय गंधपरं श्रीगन्धाध्वदश्चावविल्वः कासः क
 न्ठकः । नृपां सार्द्धं पतान्हा मानकल्पय अविद्या वयम् । यणुर्गुर्नै ननी
 प्रलयादरं गंधं गृहं नयम् । निथा अस्ते तयस्थनदीयस्यं विनि क्रियता
 नमावलीयस्यस्यं कलपेस्यं च दाययम् । नमावनी दवदान् मां सी

तगत्रयंदनम् । गायध्यावलाकृष्टमलारोलथप्रत्यलम् । मृद्धिर्घदा
चमधुकंकाकोलीजीवकस्तथा । नमोऽर्घसमेः कस्तुरैलेरगामयव
किना । यवरुस्तिद्वनेसननयः सुषूट्टायाता । नात्रीवलरतय्युंया
निगूलंत्रनभ्रति । संग्गूलंनित्रः गूलंकामलोयाइरागताम् । शुभ्र
न्नीप्रीहूरमाथंचमदान्दंडायतानकम् । सदाहंवागत्रकंचवातपिरु
गदादिगतम् । जमुग्दवंतथाधानंयक् पिहं नियच्छति । गतावनीते
लमिदंक्षुद्राययेनशमितम् । डेनमानायायत्तयतिस्वाहा ॥ उरुना
हिमस्वारत्तावनरखदिवजङ्कुना । डेमर्वयाधिनागनीयस्वाहा ॥
ॐ ह्ययादनंभक्तुं । ॐ कुमात्रीजीवनीयस्वाहा ॥ ॐ तिपायनमस्तुः ॥

तावतीमहाधम ॥ ॐ मिमगावलीमेलम् ॥ वन्दनाम्बनखं वयं यक्षीरनेल
 ययधकं ॥ मेजिछान्नवलं दान् गद्यलाघूतिकसत्रम् ॥ पप्रगेलेमनामंसा
 कंकालं वनगावदम् ॥ हविषासात्रिकालवंगगान् कंकुमम् ॥ त्व
 क्त्रवृत्तालिकावगितेलमम् ॥ वधुर्गुणम् ॥ लाकानससमंसिद्धं दृश्यं च
 लवर्तुम् ॥ अथस्मान्नामादकालं श्रीकृष्णाय नमः ॥ अथः पृथिक
 नं च ववाजीकत्रमाम् ॥ ॐ मिमगावलीमेलम् ॥ कागीनं लंगली
 कर्षं शुण्ठिकाय नमः ॥ मनः निलाध्वगं धवविठंगनिचलाधु
 कः ॥ दंतीकागमकीवीजं हेमाद्राहवितातकः ॥ कल्केः कर्षमिते
 लंगतः प्रस्थविपावयत् ॥ स्त्रिः कर्कषयसीदद्यात्थकद्विपलममि

२३

नेः ॥ वधुर्गुलंगवाम् ॥ गृध्रत्वासम्यक्साधयत् ॥ कथितः खाननादनने
 लभरणाविनाशनम् ॥ कात्रवत्यागं यथगदं स्यखंगगाहृणम् ॥ वलि
 नं द्रुपययत् ॥ कात्रमर्मकनं स्मृत् ॥ ॐ मिमगावलीमेलम् ॥ मेजि
 छासात्रिकालवंगगान् कंकुमम् ॥ पृथिकानिमेः ॥ पिपुण्ड्रं साधयत् ॥ लः
 मयं गमद्वातनकम् ॥ ॐ मिमगावलीमेलम् ॥ अर्कपत्रयस्य कंदनिद्रा
 कल्कसंयुतम् ॥ नागधर्मगर्षपंथासामकं कं विचित्रिकाम् ॥ ॐ मिम
 कृतेलम् ॥ मनीचं हवितालं च विवृण्वत् ॥ वन्दनम् ॥ मसं मनः निला
 मांसीद्वनिगदवदात्र ॥ विगालं कनवीनं वक्ष्ये मर्कषयस्तथा ॥

५५३

नरयेव रगमयन संकुर्यात्क र्धमिनं यक ॥ विषं वा द्वि पलं दशं पुंस्थं च
 कदूरे लकम् ॥ रगमू पुं द्वि गुलं दशा कुलं च द्वि गुलं रव ॥ मनी आश
 मिदं गेलं सिद्ध कृष्टं यना गनम् ॥ जय चिप्रा लि स र्वा लि यं ॥ त्री कं वि
 च त्रिकां ॥ यामां सी ध्या निल सि कां द दं क इ न्नु य लान थ ॥ ॐ मि मः
 त्री वा यं गेलं ॥ शिरु ला वि ष र नि म्ब द नि ले तं क च न्दन म् ॥ वनेः सिद्ध
 मन्त्र धि लं गेल मयं ज नो दि तम् ॥ ॐ मि शिरु ला गेल म् ॥ राव य नि म्ब
 वी जा नि र्ग ग रा ज न स न हि ॥ ग था स न स्य गा य न ग रू लं हं मि न स्य नः ॥
 ज्काल गं स यः पु सा इ ध्या ने रा जि नाम् ॥ ॐ मि नि म्ब वी ज गेल म् ॥ क नं ॥

२४

ज श्रि ग का जा मी क न वी न द्वा चि म् ॥ गेल म् रि द्द गं द न्या द ल्य ग
 दि द्द ल्य क म् ॥ क नं जा य तेल म् ॥ नी लि का कं ग की क र्द हं ग राः
 जं क नं द कः ॥ ग ॥ थ रू नि स्य पु ष्या नि वी ज का कू स मा न्या पि ॥ गाला
 गिला ध्य ग ग नं म मूलं क ल दं ग थ ॥ अ या न जः प्रियं गु ष्प दा डि म ल्व
 गु रू चि का ॥ शिरु लं य द्य पं क थ क ल्के न रिः य थ क य थ क ॥ क र्ध
 मानेः य व रेलं शिरु ला क्का थं सं य र म् ॥ रं ग रा ज न स नं व सि द्ध र ग क
 स्थि त्री क ग म् ॥ ज्काल य लि गं ह नि दा न् लं वा य जि दि का म् ॥ ॐ
 मि नी लि का यं गेलं ॥ रं ग रा ज न स नं व ला रु कि दं थ ल थि क म् ॥ सा नि
 वा व प व क ल्के लं दो न् ल ना ग न म् ॥ ज्काल य लि गं कं इ मि द्द ल

यंच नाशयत् ॥ **मृतिरुमनाशयत्** ॥ अत्रिमदत्वचं कृत्वा यच कृ
 तयला मिताम् ॥ अलदाखनमत्काथं गृहीयादंगरुणधितम् ॥ तेलसा
 ह्मिदकंदला कल्केः कर्षमिनेः यचत् ॥ अत्रिमदत्वचं गार्वागोत्रिका
 गनुयधकः ॥ मंजिष्टालाधुमधुकेः लोकाचरग्राधमसुकेः ॥ लवङ्गा
 तीरुलकध्वनेः कंकालखदिनेस्तथा ॥ यतंगधामकीयधुसुक्ता
 नागकंगनेः ॥ कटुहस्तनवसंसिद्धमेसंभस्वनजं जय ॥ यइयं मां
 संयलितं नीहृदतं चरणीधितम् ॥ नागादवन्तु हर्षवविदधिकमि
 दन्तकम् ॥ दन्तस्फुटनदोर्गन्धं जिकताग्राह्यं नूजम् ॥ **मृतिमृति**
 मंदायं नैसम् ॥ हि दुग्धं वृत्तं वीरिः कटुमेसं विपाययेत् ॥ गस्थः

२३

पूनममात्रकलुगुलं युलं गति ॥ **मृतिरुमनाशयत्** ॥ कालविल्ला
 निरगाम्भुषिद्वितेले विपाययत् ॥ साजकीचनीचं च वा धिथ्यके
 हृत्पूतलम् ॥ **मृतिविल्ला** ॥ कालमूलकं गुणीनां कायः कावथ
 वस्तथा ॥ लवणानिवपं च वहिगुनिग्रमहोषधम् ॥ दवदानवचा
 कृष्टं लतयुष्या न साजनम् ॥ गुणिकं रदमसं च कल्केः कर्षमिनेः
 धुधक ॥ तेलयुस्थं च विथवत्कदलीवीजयुतयाः ॥ नसाखं मधुसु
 क्तनदो गुगुलामितनच ॥ धूयमावं कलुनादं गुलं वधितं कं कमी
 न ॥ अलोधकलुजात्रागाम्भुषागं गुनागय ॥ अंवीमां रुल
 नेस्युस्थिकं कूडवानितम् ॥ मात्तिकं नृपदानं यं पलेकाधिप्यली

स्पृता ॥ अथ दत्तं कृतं सर्वं मयं तं उच्यते ॥ अथ नारदोऽपि स्थितं मासं म
 धुगुक्तं मया दत्तम् ॥ अतिमधुगुक्तं विधानं कायनेलम् ॥ थाभद्वयनि।
 रममूर्वापि प्यलीला मिथ्यं नवेः ॥ दन्त्याचनेलनस्थन इष्टं यीनसनागन
 म् ॥ अतिमिथ्याभयनेलम् ॥ कृष्टं विल्वकलागुं पीडाकल्कयायवम् ॥ माधि
 तं गेलमां वानस्याल्लवधुनागनम् ॥ अतिमिथ्याभयनेलम् ॥ आधीदं
 नीवजागिगुगुलसी थाभसेधवम् ॥ करुस्थयाचनेलं तं यतिनामाग
 दायहम् ॥ अतिमिथ्याभयनेलम् ॥ गृहधूमकलादायकायनकाभसेधवेः
 ॥ सिद्धलित्रीषवीजे अनेलं नासागसाहितम् ॥ अतिमिथ्याभयनेलम् ॥
 वजीकात्रं वविजीनंदवं धीरुपयुजम् ॥ महिषीविह्वं वावं सचर्द्धि

२३

गिलतेलकम् ॥ यथेलेलावलाघं यगाधुगुं यवधुगुं ल ॥ नेलावलाघं
 पक्काचनेलं तं प्रस्थमागकम् ॥ गंधकाग्निगिलागलं विहंगमिविषा
 विषम् ॥ गिककागातकी कृष्टं वचामां सीकट्ठुयम् ॥ पीतदायवय
 द्याहं स्वर्जिकाकायजीयकम् ॥ दवदायवकषीनं वृत्तं तेलविनि
 ययत् ॥ वज्रनेलमिदं स्वागं मूरुगमलसर्वकषयम् ॥ अतिवज्रनेलं
 ॥ कनवीनगिरादं नीवहं कां गमकीरुलम् ॥ नेशकायादकनेलं
 युगलं लोममोगनम् ॥ अतिमिथ्याभयनेलम् ॥ अथ अतिमिथ्याभय
 मादयसूत्रं गार्जधवविनविनकल्ककल्पनाधायः सफ्रदणः ॥
 ॥ दवधुविनकालस्य दवंगलस्य धिमं रवं ॥ अथ वा निधुद

४ एवम् पा० सा

४३

स्तुत्या चानुरोधो जायते ॥ यदयं कोषं धारयति सिद्धमयं स आसुव
 : ॥ अत्रिष्टंकापसिद्धस्तुत्या चानुरोधो जायते ॥ अत्रिष्टंकापसिद्ध
 मयदवडा एगुजहुला ॥ कोडं क्रियं हुजदं हुकं पंदगमासिक
 म ॥ ३३ यः नागानसः सीधूनपक्रमधूनदवेः ॥ सिद्धयकनमः सीधुः
 संयकमधूनदवेः ॥ यत्रियकात्रसंमानसमस्त्यनासुनां जगुधसुना
 मंडः पुसनास्यालुगः कादं वनीयना ॥ गदधगजला ३३ धामदका
 गजलाघनः ॥ वंशसाधनसानः स्थासुनावीजं वंशिकम ॥ यनन
 वागालियुष्टे विहितावात्रलीमता ॥ यलालखरुननसेः संहितासाहि
 वात्रली ॥ कंदमूलरुलादीनि सल्लहलवलानिच ॥ यप्रदवेः रिष्ट
 सहयंगकु ॥ पाठ

२१

सहयंगकु ॥ पाठ

यननकु मरिषयत ॥ विनष्टमस्तुत्या चानुरोधो जायते ॥ विन
 ष्टं संधिनायसुतकु मरिषीयत ॥ गुडं वनासने लनकन्दनाकर
 लेसुथासंधितं चामुतायागं गुडमकं प्रचकत ॥ एवमवकु गुकं स्यात्
 दीकासंरवसुथा ॥ रुषाम्वासंधिगे ३३ यनामे विदलितेयवेः ॥ यत्रेश
 निमेषः धकेः सोवीयं साधितं वन ॥ क माघाधान्यमं जादिसंधितं कां
 जिकं विदः ॥ गंजकी संधिता ३३ यामूलकैः लक्ष्यादिरिः ॥ अयथा
 सवाः ॥ उगीनं बालकं पदं का ॥ भनीनीनमस्त्यलम ॥ प्रियं हुयधकं
 लाधुमं जिष्टाधन्यासकम् ॥ याभकिनागति कं वन्य ॥ यलधाम्बनं
 टी ॥ यथ्यं पृथुनी क ३३ यथलं कां वनात्रकम् ॥ जं वृणात्मलिनिष्ठा

सप्रत्यक्षं यत्नं मितात् । तां मुचूर्तितां कृत्वा दाकायाः यत्नविंश
 ति । धागकी धागयत्नं जलदा लदयं कियत् । नर्कनाया मुलां द
 लाको दस्येकां मुलां मथा । मां सं वस्थापय ह्यो लुमां सीमजीवधू
 पित । उलीनागवत् लयमनक धिरु निवानलः । यां इव सप्रमहा
 र्कमि रमाथ हय सुभा । न्निजमां न सवः । पिप्यलीम निचं वः
 यं ह विद्या विप्रकाशनः । विडं क मका लाधु पा भक्षी तु लवात्
 क म । उलीनं च नंदनं सुखं लव न कृगनं मथा । मा सी ल गला य प्रथ
 प्रिये हु नाग क म य म । न मा म र्द्ध मला ता गान नू य वूर्ति क ता नु
 ता न । जलदा लदये क्रिष्णा दद्या हु उ गु ला प्रथमं । यत्नानि दलं धा

२८

तस्मादाकाशश्चियत्नान् वत् । न गान क प्र सं या क मृहा लुव वि निः
 क्रियत् । कृत्वा जाग न सं स वं धा य य द ग्म य म् क था । क यं गु ला द
 नं का न्धं ग ह ली या लु मां म था । म र्मा सि ना म य क्ति यं पिप्य ला या स
 वं ह्य य म् । न्नि पिप्य ला या स वः । लाधुः लटी य क्ति य मूल मला
 मूर्त्ति वि उं गं गिरु ला य वानी । व यं प्रिय हु क म कं वि मला कि ना ग
 ति क्का क द्वा दि ली व । ता गी नं गं वि प्र क पिप्य ली नां मूलं स क
 या नि वि धा स या भ । क लिंग कं वा स क ना हि ता रवा न्म टी स य मं म
 वि चं ह वं व । द्वा लं ग सः क र्म मि त य म क्ता य न व गु र्ग ग क ला व ली
 ध । न मा र्द्ध ता ग म्म थ नः प्र य था स क नि ष थो य म ता क न ह्नु ।

तागन ४

लाभसवायंकरुमिहमहान्क्रिपुनिहन्त्याद्विपलयथागमन् **याश्च**
 मयानमर्गस्यत्रविनिहन्त्याक्राधंवलसंविधिधंयकृष्टम् **॥** **तिला**
धामवः **॥** लाहचर्लुगि **॥** रुलांचयशोनीकासाविउंगंमरुकेकंविगंय
 गुंमंखायलंयकेथं **॥** चर्लु **॥** कृत्तगः क्रोडं वतुः धष्टिपलंक्रिपता द
 याहुडुलंगुलंगुलडागद्वयंगथा **॥** शुगलोडविनिक्रियानिदध्या
 न्मासमायकमालाहासवममंमर्थापिवद्वक्रिकनेयम **॥** या **॥** लुध
 यथगुत्मानिजावाधर्गसांयजमाकृष्टं श्रीहामयंक इ **॥** सांका
 संगन्दयम **॥** अत्रावकं यग्रहलीहडागंयविनामयत **॥** **॥**
हस्तः **॥** **॥** जथाविष्टः **॥** रुलांकटजमलस्यमृष्टीकाईगुलांकथा **॥**

२२

१ सर्वज्ञान १
 विकित्ता

मधुकयधंकाभयरागान्दगयलानिगान् **॥** वतुडां रसः यक्ताका
 रथडांवागधित **॥** आतकाविंनतिपलंगुडस्यचहुलाक्रिये **॥** मा
 समाद्रुस्थितहांडकटजात्रिष्टसंक्रित **॥** क्रान्प्रगमयसुर्वाकृथा
॥ मीकूधनंजय **॥** कटजात्रिष्टः **॥** विउंगंयुथिकंयास्त्राकट
 जलकुरुलानिव **॥** या **॥** लावालेकंअग्रीरागान्यंचयलान्यथक **॥**
 जयडां रसः यक्ताकृथाडांवागधितम **॥** यतलातक्रिपुको
 द्यंलंगनप्रयम **॥** आतकीविंनतिपलंगिजातं द्विपलंनथा **॥** प्रिय
 रुकांचनावालां सलाधांयलंयलम **॥** व्याधस्यचहुलान्यष्टे
 लुक्कृत्तप्रदाययत **॥** शुगला **॥** लुविनिक्रियमासमकंविधायय **॥**

गतः यिवयथाहं पुजयादिदधिमस्थितम् ॥ उरुसंरागभीमहान्प्रल
 षीलागंगदगान् ॥ गंडमालाहमैसुंरंविडङ्गाविष्टसंकिं ॥ ७७ ॥ वि
 उङ्गाविष्टः ॥ तुलाहं दवदात्रः स्यादासकात्पलविंगतिः ॥ मंजिष्ट
 दयवोदं पीतगनं वजनीदयम् ॥ नास्त्राकमिष्टं मसुं वनित्रीमंखदि
 नार्कनो ॥ रागान्दलपलादया यवाभ्यावत्सकस्यव ॥ वन्दनस्यगुप्
 व्याश्च नाहि ॥ आश्रितकस्यव ॥ रागान्दलपलादया गानस्यद्वारंगंसः य
 वत् ॥ दारललभकघायवयुतगीतपुदाययत् ॥ भगवतः पादप
 लं माकिकस्यपलं प्रम ॥ आयस्यद्विपलंदयादि जागाववगुः पल
 म् ॥ वगुः पलं प्रियं ॥ रागान्द्विपलं नागकसनम् ॥ सर्वरिष्टगानिर्भकि
 ॥ ७८ ॥

१००

यं घृतालुविधाययत् ॥ मासाहं दधिमदं न्यमहं हंतिर्कयम् ॥ वा
 तनागान्दलपलादया गानस्यद्वारंगंसः यवत् ॥ दवदावीदिकाविष्टाद
 द्रुक्कविनागनः ॥ ७९ ॥ विदवदावीनिष्टः ॥ खेदिनस्यगुलाहं रुदवदा
 नं वगत्समम् ॥ वाक्चीदादगयलादावीत्यात्पलविंगतिः ॥ विरुलाविं
 गतियला न्यष्टाद्वारंगंसः यवत् ॥ कघायदावगयवयुतगीतपिनि
 कियत् ॥ तुलाहं यं माकिकस्यगुलेकागर्कनामता ॥ भगवतः विंगतिप
 लं कं कालं नागकसनम् ॥ जातिरुलं लवं गेलात्सकययातिष्टयक
 यथक ॥ पलाभिमानिर्भक्तायादयात्पलवगुष्टयम् ॥ घृतालुविनि
 क्रियमासाहं दधिवरुत ॥ महाकुष्टानिद्विडागं यद्वागावदंगथा ॥

गुल्लंगं विंशतिं कर्मिका संगथा श्री हाद नं जयत ॥ प्रववेदि या विष्टः सर्व
 कृष्ट निवा नः ॥ **वृत्ति** यदि याष्टः ॥ हुलाद यं वव वृत्त्या यहुर्डा र्हाज
 लाक्षि पत ॥ डा गार लभ न मलीत गुड स्या वि हुला क्रियत ॥ **धाम** की
 था उलय लां कृष्णं वद्वि यलां निका म ॥ **जामी** रुतं वकं कोल मलात्
 कथय कर्म नम ॥ लवं गं म विचं वेव मलिकान्यय कल्पयत ॥ मासं
 ला लुक्कि र ह्वेष वव वृत्त्या विष्टका जयत ॥ **कथं** कृष्ट मली सां वं य
 मह न्म स का स कात् ॥ **वव** वृत्त्या विष्टः ॥ डा का गुला द्वे दि डा र्हाज ल
 स्या विष वं सूधी ॥ पाद र्हाज क था य वयु न नीत विनि क्रियत ॥
 गुड स्या द्वि यलां ग गुल्ल र गला य प्र क स नम ॥ **प्रियं** गुर्म विचं कृष्णं

१०९

विडं गं वनि वृत्त्ययत ॥ पृथक् पला निगे र्हा र्हा ता रा लु निष्ठा यय
 ग ॥ **स्थाप** यि ला ग ता मा सं यि व डा म न संततः ॥ ग्रहं वी थां पू द्वा गं श्री
 ह गुल्मा द ना निच ॥ उद नः कृत कथं हं निका स न्म स गला म यात ॥
 डा का विष्टा कथः या का वल कृ मल र्हा न धनः ॥ **वृत्ति** डा का विष्टः ॥
 ना हित कां गुला म कां वहु डा ले जल य व न ॥ पाद र्हाज न स य न य ल
 म न द य म ॥ द या हु उ स्या व न काः पलं थो ड निका म ता ॥ य व क
 लं वि जा नं व वि रुला व र्हा र्हा र्हा विनि क्रियत ॥ **वृत्त्य** यि ला य
 लां लान ग ता रा लु निष्ठा ययत ॥ मासा हूं व विव गां गुडं जा यां

नीम'ज

मिसंक्रयम् ॥ ग्रहणीयां इह द्वागं ग्रीह गुल्माद ला निव ॥ क्रूरं ग्राह
नू विहना वा हि मा त्रिष्टु सं क्रि गः ॥ ५५ ॥ मित्रा हि मा त्रिष्टुः ॥ परार्थो बृह
ह्यो रग कं रभ वि स्वाग्नि मंथ प्रा नतः ॥ धाट ला का न्म वी च ति द न मू
ल मि हा अ ग ॥ द न मूर्त्त नि क र्वा ग हा गेः पञ्च पत्तेः पृथक् ॥ पंच वि
न त्य तं क र्था त्रिष्टु कं यो अ नं ग थ ॥ क र्था ङि न त्य तं ला प्रं गु ह् वी गः
त्स मा र वं ग ॥ पत्ते धा द न हि र्वा ग्री न वि सं ख्ये ई ना ल ग ॥ ख दि नो वी
ज सा न श्र य थ ॥ वा गि मृ थ क पत्तेः ॥ मूर्त्ते गु नि गः कृष्टं मं क्रि ष्टा द
व दा नू च ॥ वि उं गं म धू कं भो ग्री क पि ॥ ५६ ॥ कः घन न्न वा ॥ व यं मां सी
प्रियं गु ध सा नि वा कृ ष्ट जी न क म् ॥ वि ह ना न त्क का ना स्त्रा मि ष्य ती

कमकंनली॥ हविदागमयथावप्रमकंनगकसपम्॥ मूस्मिन्दय
वःगृहीजीवकवर्णकोमथा॥ मदावान्यामहाभदाकाकोल्योमृद्विद्वि
क॥ कुर्यात्पृथक्द्विपलिकान्यवदष्टगुरुलजलं॥ वधुधंनंनृगं
नीत्वामृह॥ सुसन्निधाययत्॥ गगःषष्टियलदाकंपचत्रीनवधुगु
ल॥ विधादरनधनीतचपूर्वकारधनृगंक्रियत्॥ द्वागुंनत्यलिकंको
र्ददयाहुठवधुःगतम्॥ विंनत्यलानिधायक्रोःकंकातजलवेदन
म्॥ आगीरुलंनंनंनंवेत्यगलायप्रकसपम्॥ येधलीवगिसव
त्यंतिगोर्द्विपलिकेःपृथक्॥ ननंभायांनकसूत्रीमर्चभकप्रनिक्कि
यत्॥ रुमोनिखामयहा॥ सुंताजागवसंयिवत्॥ कगकस्यरुलं
निर्मली॥

शिष्टान्तरं निर्मलान्नयम् । ग्रहणीमन्त्रिंशुलम्बासकासहगंदगान् ।
 तातव्याभिर्कयंक्तुर्दिधातुनागं च कामलाम् । कृष्णान्तरं सिमहांध्रमेदा
 निमृदनातिव । नर्कनामन्त्रिंशुलम्बासकासहगंदगान् । कृष्णान्तरं
 यष्टिजननावंधानां यष्टदः यनः । अनिष्टदगमूलाख्यसंज्ञः पु
 क्वलप्रदः । अनिष्टदगमूलातिष्ठः । ॥ १२ ॥ अनिष्टदगमूलातिष्ठः ।
 यामासवातिष्ठकल्याणायाः सादगः । अथ भागुराधनम् ॥
 स्वर्गुतां नगा मुनीति नागवं गो वगन्तु कम् । भागवः सयु विष्णु यास्तु
 न संकाशयं दधः । स्वर्गुतां नगा प्रायः यथा त्वग्नायुता मयः
 निमिच्छरुफगफानिर्गलनक्रंचकाजिक् । रगामूत्रचकलः

१०३

अकडुमेत

स्थानां कषायत्रयविधाविधा । उर्वस्वर्गुदितो हानां विद्युद्धिः संम्यजा
 यत । नागवं गो युगयो च गलितो तो निषच यत । विधाविधाविद्युद्धि
 : स्याद्विद्वग्भनं वविधा । अथ स्वर्गुमान् । स्वर्गुस्याद्विगुलसु
 गमं हनसमर्द्धयत । न जायकसमं गंधनिदध्या दधनाहनम् । रग
 लकंचगता रक्षा नगावदृष्टसंयुत । विंशदनायले द्या सूर्या न्यवं च
 दुर्दग । निरूप्यं जायत रक्षगं रक्षादयः यनः यनः । अथ यथावि
 धिः । कांचनगलितनागं भाडगं रगानि क्रियत । चूर्णयित्वा गथा
 मूनयुष्टा कृत्वा गुरगलकम् । रगालकनसमं गंधदलोचुवाभगाह
 नम् । नगावसम्युष्टधृत्वा पृष्टं विंशदनायलः । एवं सफयते ह मनिर

लं रस्म जायत **मन्त्र** कां वनां न तसि दृष्ट्वा समं सूतक गंधयाः
 क ऊ ल्या ह मय गालि लय थ स म मा गृ या कां वना न त्व च क लं मू षा
 य गं थ क ल्य थ ग धृ त्वा त सं यट र गालं मू मू षा सं यट च त ग नि धा
 य सं धि ना धं च कृ त्वा सं गु षा र गालं क म व किं ख न त वं क र्था द वं द या
 त्य ट व य म नि रू थं जा य त र स्म स र्व का र्थ मू या ऊ थ कां वना न
 थ कां व त ला न्नी ह न्ति का च न म क्वा ला मू र्वा त थ हं न्या रु थ हं ति
 म न ८ गिला गिला सेंद्रु न था दूं स म या न क इ थ केः स क्क था ता व ना
 द या क्का थ ये च य नः पू नः ग न मु ग लि न ह म्नि क ल्का यं द य न स मः
 पू न र्च म द मि न नां य था क ल्का विली य त ए वं व ला गृ यं द या क्क लं ह

१०४

म म्म गि र्द वं ग थ य पा ना व त म ले लि थ द थ वा क्क टा रु वेः ह म म
 गालि न धां च थ द या दं ग नां त ना गंध र्दु स मं धृ त्वा न ना व य ग सं य
 टा थ द या क्क ट य टं पं च रि र्ती म था प लेः ए वं न व य टं द या द न
 मं च म हा य टं पिं गं द ना य ले द यं जा य त ह म र स्म ना म् म म्
 ना न मा न ल म् रा गे कं गाल क म र्च या म म म्म न के न वि न ग न रा ग य
 थं ना न थ गालि प त्रि ल थ थ ग धृ त्वा मू षा य ट था य ट पिं गं द ना य ले
 स म्म द्वा ल य न क्वा लं द त्वा रू द्वा य ट थ य त ए वं व रु द्वा य ट स्ता न र स्म
 थ जा य त म्म य च स्तु रि की न ल सेंद्रु म्म क्क न लं थ य ग
 ना न स्यं थ का न ल ना न थ गालि वृ द्धि मा न य च च रु द्वा य ट स्ता न
 ह रि ता लं

५ व न्नु वि था

स्व र्गी मा धि २

रसमाम् । अन्यच्च । अथर्वचिंवात्त्वक्चूर्णवदुर्थं राननिक्रियत् ॥
 मृत्पात्रविद्वत्तनागलाहदव्याप्रवातयत् ॥ आभेकनरवद्वस्म
 गदुल्यास्यामनः गिला । कांजिकनदयं पिष्टाय च दृष्टयत् नव ॥ स्वा
 गनीतं पूनः पिष्टानितया कांजिकनदु । क्रिष्टाक्रिष्टाचुर्थं गम
 यादव्याप्रवातयत् ॥ पूनः दृष्टं गनावास्यामवेषसिपुटे मृतिः ।
 अथ वंगमात्रलम् ॥ मृत्पात्रं दोविमवंगविंवात्त्वक्चूर्णवदुर्थं
 क्रिष्टाक्रिष्टाचुर्थं गमयादव्याप्रवातयत् ॥ गमाद्विद्याममागुः
 लवंगरसप्रजायत ॥ अथ रससमंगाले क्रिष्टाभूनयुमर्दयत् ॥
 गालनदलमांसेन यामभक्तमः दृष्टम् ॥ एवं दलपूटेः यको वंग

कनूर

गनीकुम्भ

मुमृयत प्रवम् ॥ अथ लाहमानलम् ॥ गुदलाह रवं चूर्णं पात्रात्
 नूडी नसेः ॥ मर्दयित्वा दृष्टं दलीदद्यादवंपूटप्रयम् ॥ दृष्टं पुनं
 कृमां यश्च कृत्वा न किञ्चन कायसेः ॥ दृष्टं पदं गतादद्यादवंगीकृम्
 तिर्हवंग ॥ अन्यच्च ॥ क्रिष्टादलमां राननदनदंती कृच्चूर्णतः ॥ म
 र्दयन् कन्येकादावेयामयुग्मगतः दृष्टम् ॥ एवं सयुग्मपूटे मृत्संला
 ह चूर्णमवाप्नुयात् ॥ नसेः कृत्वा न किञ्चायाः पात्रात् गनूडी नसेः ॥
 स्मृत्पात्रवार्कं दृग्धनेगी कृत्वेव मृतिर्हवंग ॥ अन्यदपि ॥ सूरकादि
 गुलंगंधं दत्वा कृत्वा च ककुलीम् ॥ दद्याः समं लाहचूर्णं मर्दयत्
 न्यकादवेः ॥ यामयुग्मगतः यितुं कृत्वा पात्रे पात्रकम् ॥ यम्भ

धृ लो नू दू क स्य य गे श का द य दू धः ॥ आ मा ह्वा ना धू तां या या ला न्धा
 ना र्णी ना स रू त न द ला य नि ग व रु ति दि ना क स म दू व त ॥ यि द्वा
 व गाल य द द्वा द वं वा नि ग वं व त ॥ ए वं सर्वा लि सा हा नि स्वे लु द्वा
 न नि मा न यं त ॥ ^{म न मि ता} गि ला ग ना क्क रू ग्रा काः स्व रू धाः स फ धा ग व
 ॥ मि य द्वा द ग य रूः स रू दू नू व वा य था ॥ ^{म य रू} मा धि क मा
 न व म ॥ मा धि क स्य य या ला ग रा गे कं स न व स्य व ॥ मा डु ल न
 ड व रू थ ऊं वी नं स्य ड व य व ग ॥ वा न य ला ह ऊ या नु या व स्या गं स
 ला हि त म ॥ ए व रू ग म सं गु डि स्वरू मा धि क म क्क मि ॥ क ल स्य
 ४ म रू धा धा धु रू न मा न व ॥ मा धि कं डं ल का नं व ती लां ऊ न नि
 लां ऊ डुः ॥ न स क रू ति वि दू या उ न स का य धा वः ॥ ४

सुहाग

स्य क धा य न य द्वा गे ल न वा य रू त म ॥ ग क ल वा ज मू गे ल मि य न स्व रू मा
 धि क म ॥ म य ना व मा धि क रू म य रू म ॥ क क्क रू दी म य गू ग रू स्य ड व
 ऊं म्बी न डे दि न म ॥ ला व य द ग य गी व वि म लां गु द्वा मि क व म ॥ म य
 म रू धा धा धा ॥ वि द्वा या म रू द य रू ल्य मा डु न क क या ग याः ॥ द न
 मं ड कं ल द ला प न म द य रू त म तः ॥ य रू द धा य रू द को डे द यं गु ल्यं
 वि लु द्वा ॥ न धा म क रू धा धा म य रू म ॥ क क्क रू कं ध म द द्वा
 ग न क न वि निः क्रि य म ॥ रि न य गं त मः क ला ग लु ती या म य
 ड वः ॥ ला व य द द्वा या मं स द वं लु द्वा मि ग म क म ॥ क ला धा न्या ग
 कं ग रू न धा धि ला य म रू द य म ॥ न क्क रू दी न दि नं स्व रू ल्यं व का का

मि ल य म रू

२ कं व ल रू डं वा ल का स हि त म म कं व धा ड ल या उ क वि
 ग यं स्या य यि ला ह स न म रू नं क ला य निः स गं त म य म

पंचकाययत् **॥** वषट्कारकयत् **॥** वषट्कारकयत् **॥** वषट्कारकयत् **॥** वषट्कारकयत् **॥** वषट्कारकयत् **॥**
 पाच्यं सफवा नानयत् **॥** पनः **॥** गतावट्टु **॥** रकारयेस्तद्वययूटु
 यम् **॥** प्रियतनाय संधः **॥** सर्वनागसूयाजयत् **॥** रुत्तं दृग् **॥** मृता
 जलसाहपायविषावयत् **॥** दृत्तजीरुत्तदं दृग् **॥** सर्वनागसूयाज
 यत् **॥** मृत्तत्तं दृग् **॥** जनाय विननाय नम् **॥** जनयानेय संधुक्
 गुरुद्रागहवम्यहम् **॥** **अथान्यप्रकाशः ॥** रुद्रधन्याय कं मस्तु
 राषहागयाजिहम **॥** मर्दयत्काजिकनेवदिनेवित्रककेनसेः
 गतागजयूटादद्यात् **॥** गतागजयूटादद्यात् **॥** गतागजयूटादद्यात् **॥** गतागजयूटादद्यात् **॥** गतागजयूटादद्यात् **॥**

१०८

लामद्वन्यद्वंघटेमिश्रिः **॥** वालागमममूललीपुलगीसूत्र
 द्वेः **॥** मर्दितं यट्टिगं वक्रो विवित्रलसुजन्मृतिम् **॥** धन्याय कं मस्तु
 रगेकं कोरागोटं कलस्यवाष्टुद्रागदधमूषायां रुद्रागी वाग्निनायव
 त् **॥** स्वस्थं वमीतलं दृग् **॥** सर्वनागसूयाजयत् **॥** जयनीलांजनरामध
 ने **॥** नीलांजनवृत्तुयित्वाजम्बीयद्रवणाविनम् **॥** दिनेकमागधमुद्रं
 वत्कार्यं प्रयाजयत् **॥** ज्वं रगेविककागीसुटं कलनिवयाटिका
 नं रगानिचकं कृष्टं रुद्रिमायातिनिश्रिगम् **॥** अथमनः जिलागधनम् **॥**
 घन्याहमजाप्रेदलायं मनः जिलाम् **॥** रावयस्तु कधायिलेनः
 जायाः रुद्रिमुक्तं **॥** अथमालगुद्धिः **॥** मालकं कलः कृत्वागम्
 ३ गजामयोः सत्तावकयोः अथमनिः सत्ताविहृकं कृष्टयदवाया ३

तोरीकट
विह

लुकांजिकानिपतः॥ दालायकुलधामेकंनमः॥ कृष्णलुङ्गैर्द्वैः॥ गिलने
 लयवधामंचविहलाऊलेः॥ एवंयकुवहुधामयकंलुङ्गगिगालक
 म॥ अथनसकलुङ्गिः॥ ननमयवगाधूपसकाहंनसकंयवत॥ दाला
 यकुललुङ्गिः॥ स्मारुतः॥ कार्यधूयाऊयत॥ अथसत्यनिर्गमः॥ ला
 कामीनाः॥ ययधुगंरुं कलंमृगगृगकम॥ विष्णुकंनर्षयाः॥ निग्रुं
 आर्तुगुडसेध्वैः॥ यवतिकृष्णतक्रौडंयथालाहंविहृलुयत॥
 अथविमिश्रिताः॥ सर्वधामवागवद्विना॥ मूषाधामाः॥ पुजायनम
 कसत्त्वानसंलयः॥ अथनलानां॥ राधनमानलम॥ कलस्थकाद्वका
 रथदालायकुविधाचयत॥ आशीकंदमंवजंविदिनंलुङ्गिमुक्कति॥

१०२

सध

नयंनयंलुङ्गद्वंद्वंयवमूयेनिधययत॥ यनस्माधाम्यनः॥ सचामवं
 कृष्णानिध॥ मत्करलोस्मालकंविष्वायावेरुवगिरगालकम॥ नद्रांतवा
 धितंयमं॥ सचयदधमूयलनद्रालवक्रियत्यनः॥ नद्राधामंय
 नः॥ सचामवंकृष्णानिध॥ एवंचमियतवद्रंभूर्लुसर्वगुयाऊ
 यत॥ मत्तव॥ हिंगुसेध्वसंयककाथकालस्थऊक्रियत॥ नयंनयं
 पूर्वजंरवचूर्लुगिसकध॥ अथदधि॥ मलुकंकांम्यऊयावनिगृ
 कस्याययत्तुधाः॥ मलीनामूययलुगमयवद्रंममावयत॥ नयंन
 यं॥ चवक्रभावनद्रांमृगिह्वं॥ अथवेक्रांतमानलम॥ वेक्रां
 तं॥ वक्रवक्राधंनीलमालाहितकथा॥ हयमूयलसंमिचयनंनयं

दिसुयुधा ॥ गगनप्रमथद ॥ ध्यापुयंयोरगलालकंकिधत ॥ यट
मखोयट ॥ ध्यापुयंयोरगलालकंकिधत ॥ वेकाकंरसमंआनिवडा
स्थानानिआऊयत ॥ जथलघनलखानमानलम ॥ स्वदयदालि
कायकुऊयन्याःस्वमननव ॥ मलिमकाप्रवालानिआमेकंलाने
रवत ॥ कमार्यागधुलीयनसुननवनिषवनाग ॥ युयकंसफ
वलेवगमगफानिकुत्तसः ॥ मोकिकानिप्रवालानिगथनला
न्यलघनः ॥ कलादिविधवकुनिमिथननानुसंलयः ॥ उकमा
किक्वन्मकाःप्रवालानिप्रमानयत ॥ गञ्जोरापुदमस्तारंगरु
वेवसिलाऊतु ॥ गञ्जोरापुदमस्तारंगरु ॥ गञ्जोरापुदमस्तारंगरु ॥

गिलाऊतुसमादाअग्रीधमकगिलाऊतु ॥ रगाइरग्येपिरुला
कार्येरंगडावेधमईयत ॥ आगयदिनमकेकंमकंकुडुवताम
ऊतु ॥ गञ्जोरापुदमस्तारंगरु ॥ मखोयट ॥ ध्यापुयंयोरगलालकंकिधत
सुक्तस्वपुयकलिताम ॥ निद्रिआस्वपुयानीयंयामेकंस्थाययः
सुधीः ॥ मईयित्वागतानीनंगुलीयादमुगंलिगम ॥ स्थाययित्वा
व ॥ स्थायुधाययदानयेवधः ॥ उयनिस्थायनंयस्थोगंनलिधद
नयामुक ॥ धाययदानयनंसाइयनिस्थायनंनयत ॥ प्रवंपनः
यननीत्वादिमासायागिलाऊतु ॥ रवत्कार्यकमंवेकोकिपंलि
रगाधमंरवत ॥ निद्रुगंनयतः ॥ पुदंमर्वकर्मस्थायऊयत ॥ अ

धः स्थितं यच्च संतस्मिन्नीनं विनिक्रियत् ॥ विमर्शधायक्यद्यर्ध
 पूर्ववत्तेन तं नयत् ॥ अथ मंदं न कथयाम ॥ अन्तागमने धर्मालिङ्गं
 लाहं जं गजवां जलेः ॥ सचयलुक्तं तं वसं यत्वा नयत् ॥ यत्नः ॥
 वलुपित्वा ततः कारयेद्दिगुरलो मुहुरता तवैः ॥ आसाशु वक्तुं य
 द्दक्षो मधुपं जायत वनं ॥ अथ कायकल्पना ॥ क्षीयवत्कल्पकाया
 निवृत्तान्तरं गोपदीपयत् ॥ नीत्वा तं हस्म मृत्पात्रात्तु ह्वानी पश्यतु
 मूर्तम् ॥ मे विमर्शधायक्यद्योयागस्तु जलं नयत् ॥ तन्नीनं काथय
 द्दक्षो यावत्सर्वं विमुञ्चति ॥ १०० ॥ ॥ लिकान्नं द्रव्यं भीमं नृपककार्यं
 जयत् ॥ ॥ लिकान्नं द्रव्यं भीमं नृपककार्यं

१११

ना ४

सास्याने धातु रसाधनमानव कल्पना ध्यायन कान विंगतिः ॥ पावद
 : सर्वनागनालां ऊतायुष्टिकनः स्मृतः ॥ सूरुन साधितः कुर्यात्संशि
 द्विंदहता हयाः ॥ नमः चः पावदः सूता हनजः सूतका नमः ॥ कृमूद
 रथनिमानि कुर्यात्तिनसकर्मसु ॥ तामुगा वा ननागा प्रहमवंगे
 नगी कृकम् ॥ कां स्य कं वृहता हं वधात वानवधा स्मृताः ॥ सूर्या दी
 नां ग्रहात्मनं कथिताना मारिः कृमाग ॥ अथ नमः रसाधनम् ॥ या
 जीवमान मूषायां नमं किं ह्या विवंधयेत् ॥ वं मुलं दातिका यत्तु स्व
 दमे कां जि के मुहम् ॥ दिने कर्म दयत्सु रं कमात्री संवर्दे देवैः ॥ ग
 था विगु कर्तुः कारयेद्दिग्दक वा सनम् ॥ का कमात्री न संसृष्ट

सु. तामु.
 च. सेषा.
 मे. पित्तल
 दु. सितो
 द. सुवर्ण
 भु. रंग
 श. लोह
 रा. कांशो
 के. स्वाध्या

दिनभक्तमर्दयम् ॥ गिरुलायास्तुतः कारयेत्सामर्थः प्रयत्नतः ॥
 गगलस्यः पृथक् योत्सुगं प्रकालकांजिकेः ॥ गगः निष्ठावसंखल
 प्रसादद्वयसंभवम् ॥ मर्दयनिम्बकनसे दिनभक्तमनायगम् ॥ गमा
 नाजीनसानग्रामखग्रनवसादनः ॥ एतेनससमं मे सुदृष्टमापद्य
 सुषाम्पना ॥ गगः संलभ्यावकांरं कलातिष्ठावहिंशुना ॥ द्विस्थाली
 सम्पूटकलायुनयं ज्वरननव ॥ अथः सुलीगतामृदां दद्याद्दृग
 नाम्बधः ॥ विरलां गामिनिधियाधनिधिरश्च दंवायनि ॥ गगल
 जानलंदशालुदधः प्रहनययम् ॥ एवंनिधिययात्पुं नसादाधविव
 जितः ॥ अर्धधितं गीमरधालरग्राग्राकोनशालुमः ॥ अथगधकरणा
 ट।

११२

नम् ॥ लाहयात्र निरिधियाद्युगमरग्नोयताययम् ॥ गगलद्युतगसमानं नि
 श्रियेद्वयकंनयजः ॥ विदुतंगयकं कलात्वाद्युगमरधविनिधियम् ॥
 एवंगन्धकगुद्धिः स्थासुर्वकार्यध्याऊयम् ॥ अथदनदरमभनम् ॥
 मधीकीनददनदमसुवर्गे प्रसाधितम् ॥ सयवापेययत्ननुगुद्धिमा
 यातिनिधितम् ॥ अथदनदादसाकृष्टिः ॥ निम्बनसेनिम्बययनसेवी
 याममायकम् ॥ दृष्टादनदमूर्द्ध अथागयसुतयुक्तिवम् ॥ दृष्टादनद
 मूर्द्धवयागयसुतयुक्तिवम् ॥ गगः पुद्वनसंनसमान्नीलोकार्यध
 याऊयम् ॥ अथपुद्वनससमस्यकनलम ॥ कालकंटावसनातः पु
 द्दकप्रयदीयम् ॥ हागहवाव नयपुगोहानिदः पुद्वककसुधो ॥ सी

११३

हिंगु

नाष्टकं निष्ठाका विषदो ममीनव । अर्कं संहं उग्ररूपा लंगलीक
 नवीनकः ॥ गुंजाहिह नाविलताः सफायविषजा गयः ॥ प्रते विमः
 दिगः पूतः किन्नयकः प्रजायत ॥ मखं च जायत गस्यधरं प्रगुप्त
 तत्त्वना ॥ अथ दधि ॥ अथ वागिक द्वाका नो वाजी सवलयं वकम । प्रसा
 नानवसाय निग्रहक प्रवर्तितः ॥ समारणेः यावदादते कुंवीनव
 दवलावा ॥ निम्नतायेः कांठिके च साधुं स्वत्वतिमर्दयत् ॥ अजाग क
 तुषाग्निकु गार्हपति गयं क्रियत् ॥ गस्याय निस्थिगं स्वत्वमिदं रवणा ॥
 अहा नो ग्रीव यमस्या इत्थं भवत्सरं ॥ अथ च ॥ अथ वाया तुली
 कीटव सामर्धमिवा सत्रम् ॥ लवणमैर्मखं तस्य जायत यामुद्यमे

नमः ॥ अथ गन्धक जायतम् ॥ अथ क कृ य अनु लंग मन्त्र जायतम् य
 ग ॥ मृत्कं उतिः शिषत्री न क नारध च ग नावक मं ॥ मरुत्कं उ पि धा
 ना मम रथ मखल सायतम् ॥ कृष्णा च मखला मरधा चूर्णु नागुप सं शि
 यत् ॥ नमस्याय निगन्धस्येन जा दयात् माग क म ॥ द ला ये विग नाव च
 हं समुद्रा प्रदाय यत् ॥ नम्याय विथेटं द या च गु रि रग म म था य
 लेः ॥ अथ यूनः पूतर्जं भं धु लं जाय य द्धः ॥ गरुड जी र्णु रवत्
 पूतगी क्ताग्निः सर्व क र्मा कृत् ॥ अथ य स मा नं लाम ॥ धूम सा ने न
 सा मा नी गन्ध कं लव सा द य म ॥ या मे कं मर्द य द म्ने की गं कृ त्वा
 समं समं ॥ काव कृ प्या विनि क्रिय गा अ मृ द मृ मृ द या ॥ विलि

यद्यपि तावकु मडां दत्ता च रणा ययत् । अथः सच्चिदचिदनी मर्या
 रूपा निव गयत् । चिदनी स्वातका यूने रू ला वा कृ पिका गलम् ।
 निव गय च्छां गदधः कृ यो द गिं गनेः गनेः । गत्मा दय विकं किं
 नित्या व कं काल यत्क मात् । नवं द्वाद गति र्थी मे म्भियत् स गका
 लमः । स्फोट यत्स्वा न्नी ग अर ग मूर्ध्व गन्ध कं लय कम् । ज्यः स्थं मृत्
 स ग अर सर्व कर्म स्रया ऊयत् । गत्मा च । ज्यमा मार्ग स्ववी जानां म्
 माय ग्म म्भ्य क ल्य यत् । गत्मा च न्य सत्स गं मल यूर्ध्व मिश्रि गम् ।
 डा लय ध्य यत्सू ना नि विडं क गम निमट कः । न गत्मा च मर्या र्थ अ
 दत्ता म्दा म्भ्य दी यत् । गत्मा च लं म्द यत्स म्भ्य क् म्भ्य म्भ्य म्भ्य

११४

स्रवीः । म्दा न्दत्ता रणा ययत्ता गगा ग ऊयत् पयत् । न व म क यत्
 नेव जायत् नेव जायत् र स्म स्रुत कम् । ज्य द पि । काष्ठा इ म्भ्र नि
 का द्वा र्थे व सं किं वि द्वि मर्द यत् । गत्मा च ध्य हं र ग म्भ्य म्भ्य म्भ्य म्भ्य
 ल्य यत् । क्रि द्वा ग लं यत्सू तं गगा म्दां य दाय यत् । ध्य रणा ग र ज्ञान
 कं या डो म्भ्र र्वा सं यत् धि कं । यत् न म्भ्र यत् नेव स्रुत का या गिर
 स्रुता म् । ज्य च । न ग वे र्वा न सै ध्य क कं टी क न्द ग र्कि गः । म्भ्र
 वा सं यत् धि कः स्रुता या ल्य व र स्म गाम् । ज्य क्तां क्ता । खलु गं दानि
 लं ग्तां क्ता लाम्भ्य च न सैः स म्भ्र । र्वा रणा लु यत् च्छां याम यत्
 गगा न यत् । ज्य गं गि क द्वा द्वा नि ध्य मा यं व र क यत् । ना ग वे र्वा

११४

११५

दलेः साङ्गं वागपिलकालौ यदम् । अथ क्व न निवसः । यावदं न स कं
नालंगुल्यं कलंगन्धकम् । सर्वममं समं गुह्यं कानवल्यावसेर्दिन
म् । मेदयल्लययैरुनमाप्रयाग्रादन्तिषकम् । अस्तुल्यार्द्धप्रमा २७
नगतावस्थाच्चतन्मस्वम् । यवतुल्यत्वात्कायमुं शिष्टाधान्यानि तन्म
स्वम् । यदा सूर्यं तिष्ठान्यानि तदा सिद्धं विनिर्दिष्टम् । ततानयुस्त्वा
द्भीमं गाप्रमाग्रादन्तिषकम् । न संज्ञाना निनामानो विवृण्वन्मनी
षेः समम् । मायैकं यत्पुंस्वत्वेन तत्क्रयन्नागयद्भवम् । विदिनं वि
षमं गीवमेवं द्विविधं पुंस्वम् । अथ द्वितीयं नमः । गुह्यं गुह्यं कला
रं कं द्विगुलं गुह्यं कलाकम् । विगुलं गालिनं रूढं सर्वमकप्रम

दृश्यत् ॥ मूषामरधमसत्कलं मृदिकागलकनम ॥ मुखंगजय
टयक्तावगुर्थाभसमृद्धन ॥ द्विगु ॥ अंगर्कनाथतंसर्वज्ञवत्र
विनाशनम ॥ अथनीगङ्गादिनमः ॥ गालकंतामंत्रसंगंधमनः ॥
गिला ॥ कर्षकर्षयथाकृवंमर्दयान्तिरलावृहिः ॥ गालंनसत्संय
टकपटदद्यात्पुष्पनमः ॥ गतानीत्वाकृद्गन्धनवद्दीद्गन्धनस्युक्म
॥ काथनदत्ताः स्थायाशावयत्सफ्रक्षयनः ॥ मासमागुंनसंदि
वंधंवागमनिर्वैर्यगम ॥ गुडं च धानकं च बहुलनीदलयग्नकं ॥
रुक्मयद्रिदिशक्तागीताविह्वलसंघनम ॥ यथांद्गन्धनंदयंवि
धंमंणीगपूर्वकं ॥ दाहपूर्वदनखागुल्यकचक्रुर्धकी ॥ द्वाहिकं

संगं चैव वेगुं च नियच्छति ॥ अथं श्रीगुटिका ॥ रागे कः स्यादसाम्
 सुखादलीयं पियलीनिवा ॥ अकानकनरागं धं क दत्ते लेशो धिगम ॥
 रुतानि चन्द्रवात्रा गुरु रोगैः सुगाजमी ॥ एकप्रमदय चूर्ण मिद
 वात्रलिका नमैः ॥ माषा मितां गुटिं कृत्वा द ॥ आसुधा कन वधः ॥ छि
 नानसानपानन कन श्रीगुटिका मता ॥ अथ साकनाथनमः ॥ गुडा वि
 मूर्च्छितः सुगा रागदय मिता एव ॥ गथा गंध स्रता गादो क र्यात्क कृति
 कां गथाः ॥ सुगा च गुरु लक्षवव के पदं विनि क्रियत ॥ रागे कं टं
 कलंदत्वा रोगी न ल विमर्दयत ॥ तथा गरु स्य रव तु नो ता गा नश्च
 यु कस्य ये ॥ क्रियत्सर्वं पूट स्या नै शुर्लु लिपु न वावथाः ॥ गरु हस्तो

निमधृत्वा यट् कृजयट् नव ॥ स्वांगली गं समुधृत्वा गत्सर्वमक
 गः ॥ षष्ठं आसमि तं चूर्णं मका गिं ग द्धरलेः ॥ सुगनवा गज दद्या न्नव
 नीतन पिह ॥ औद्धर्वा र्ण्य अज दद्या दगी सा न कथय गथा ॥ अत्र वोय
 हली नाग का र्थे मदान लगथा ॥ का सः ॥ अथ गुल्म मला कनाथन
 संलिषक ॥ गस्या य निष्ट तानं च गुजी कं वल प्रथम ॥ एव लो क मूल
 न गयी तानू धान क ॥ अत्र मम नं सद्य गं सुं जी म मधु नंद धि ॥ प्राय ल
 आंगलं मां संयु दयं यत या विगम ॥ स इ ग्ध र कं द द्या च जा न र्गो सा धा रा
 ऊन ॥ सद्य ता म रु वट कान च ऊन च व धान यत ॥ गिला मल क क ल्कन
 स्वाय यत्सर्वं या विवा ॥ अथं जयत्सर्वं या च स्नान को धा द कन च ॥ क

विरुलंनगृहीयान्नविल्वंकात्रवल्लकम् ॥ वृक्षाकंसरुनीविंवात्य ऊ
 द्यायाममेधन ॥ मयंसंधानकं हिं गुं गुं ठो मा धानमसूनकान् ॥ कृष्ण
 उनाजिकांकायंकाजिकंवेववर्जयत् ॥ एउदयक निंदावकांस्थया
 पुत्रराजनम् ॥ काकनादियत् सर्वे एउकाकादिकंगथा ॥ ग्रामां
 लाकनाथमुगुरनकप्रवासन ॥ युष्मिगिरथो गुरुयकजगिचंद्र
 बलंगथा ॥ युजयित्वालाकनाथं कृमात्रीराजयत् ॥ दानंदत्वा
 दिद्यटिकापथग्रामानसारुम ॥ नसाचक्रायतमापसुदाग
 कनयायत् ॥ सत्वेगुड्यागृहीयादंगलावनयायत् ॥ स्वक
 नन्दाडिमंडाकोमिदुखलुदिदाययत् ॥ जेनलोनिमुषमोन्यन्द

सुसगर्कनम् ॥ दशारुथाकलंभान्यगुडूचीकाथमाहनत् ॥ उलीनवासकः
 काथंदयात्संभूगर्कनम् ॥ नकयिरुकखवातन्नासकासचक्रनसंक्रय
 ॥ सुगिगुष्टं जयौर्लुमधनानिनिदीयत् ॥ निदानासंमिसानगुहन्त्याम
 दयावक ॥ सोवर्चलरथाकृष्णार्लुमध्वादकंयिवत् ॥ गूलडीरलुगथाक
 धामधयकाकनहिता ॥ श्रीहादववागनककृयंवेवगुजंकन ॥ नासि
 कासुगनकचनसंदाडिमध्वाजं ॥ इवीयाः स्वनसंनस्यप्रदयाकृक
 नायुगमाकालमकाकलावर्हियकृत्समगर्कना ॥ मधनालहयकु
 दिहिकाकायस्यगमय ॥ विविनयप्रथासुसर्वीसिन्ध्यासीनम्
 मृगाकैहमगर्कवमोकिकाख्यपत्रय ॥ ग्लयंलाकनाथाकान

सः सर्वत्र जायते ॥ अथ मृग कथा टीका ॥ १ ॥ वरुनयनाति
 हस्तः स कालिकात्रेयम् ॥ गुलानि गानि हनन खल्वक्रिष्टा विमर्द
 यम् ॥ कांचनात्र स नैव कोला मखात्र स न च ॥ सा ज्ञाया वा न हो सा
 व द्यो वरु वगि विष्टिका ॥ गता हस्त प्रथमं कलक य नि क्रियते ॥
 विष्टमो कि कर्तुं प्रहम द्वि गुल मा वयम् ॥ तत्र सर्व स मंगं धं क्रिष्टो
 वेक य मर्द यम् ॥ तत्रा कला न गार गालं वा सो रिः य नि वं द्य यम् ॥ यष्टी
 नृ दा व द्य वि लो र्ना ष वि लो व धा य यम् ॥ गता व सं यष्ट स्या क्त्वा म
 दा म्य दा य यम् ॥ लव ला य त्रि ग र्ना लो व न य रु च स यष्ट म ॥ मृदा द लो र्ना
 ष वि लो व रु हि र्ना म य यष्टम् ॥ गतः नीत स मा क्त्वा ग न्ध स र्ग स मं कि

११८

॥

यम् ॥ यष्टी च पूर्व वरु वल्व यष्ट न च ॥ स्वाङ्ग नी गं गानी लो गु जा य मं
 य या ज यम् ॥ अष्ट रि म्नि वि यष्टः कृष्ण य य मा थ वा ॥ विला क्त्वा द
 या दा षा दी न के का व स त्र क्रि का ॥ सार्धि षा म धू ना वा यि द या दा षा वा
 थ क या ॥ लो के ना थ स मं य थं क या त्व स्य म ना शु विः ॥ र्ना षा लं गु
 हली का सं षा स क य म ना व क म् ॥ मृगां का यं न सो रु न्ना ल्क न त्वं व
 ल ह नि त म् ॥ अथ रु म ग र्ना ली न सः ॥ स ग ल्या द य मा र्णा न व सा ह
 म् ॥ य क स्य य त् ॥ ग याः स्वा द्वि गु र्ना गं र्ना म र्द य लो र्ना नि ल ॥
 क ला गो लं वि यो त्म षा स यष्ट मु द्र ये न तः ॥ य व रु ध न य रु ल वा
 स त्रि ग यं वः ॥ गत उ द्ग र्ग स त्वं द या र्ना थ य र्ग स म म् ॥ म र्दः

यदाईकनसेष्टिप्रकस्यनसनच। स्थलपीतवनाद्यंयप्रनयलनयकि
 नः। नतस्यउषधालुर्थादष्टमांलनटङ्कलपु। टंकल्लंविघन्यत्वा
 यिष्ठासुईउदग्धकेः। मूदथलनकल्कनवगोशनांमूखानिच। ता
 उचलुप्रलिष्ठाधधत्तामडाप्रदाययत्। गल्लहस्तानिगधत्तायुट
 नजयटनय॥१०॥ स्वाङ्गीतंनसंतीलायुदयाल्लोकनाभवगायथा
 मगाकवदयंयिदिनंललनजगत्। यदाकृदिहवत्तस्यदयाल्लकि
 नागृगनदा। मधयुक्तं तथा। लोकायदयाल्लुजईकम्। विनकेः
 हर्कितालसायुदयादधिसंयगा। जयकासंकयंयसंग्रहीमन्
 विनथा। जनिचरुनूतदीयेकरुवागंनियक्तमि। हंमगर्हःपग

११२

ऊंआनसपाटलिरिधः। मूधदितीयहमगर्हपाटलीनसः। स्मरा
 गाथलानस्मावन्नःकनकस्यच। मयाथयिष्टिकांरुत्तागर्धादादग
 लामिकः। कुर्यात्कुलिकानंथायकातागाथपाठनः। यदुचिंन
 गिंरवसागामेकं टंकलस्यच। नकप्रमर्दयत्सर्वयक्तनिम्बकजेन
 सेः। कृत्वागंथागतारगलंमूधासंपूटकन्यसुग। मूधान्दत्तागगहः
 हमायुगल्लचरगामयेः। यटंनजयटनैवस्वागगीतंसमूहनग॥
 यिष्ठागुजाचउर्ध्वनिंदयाहवाशसंयुगम्। प्रकाशयिंनइन्मानेम
 निचेःसहदीयग। नाजगमृन्मययायकाचजवानलेहयत्लोक

नाथसमंयथा कुर्यात्प्रयत्नमानसः॥ कासंभ्रातृकृत्यवागकुरुग्रहति
 कागद॥ अमीसात्रयथा कुर्यात्वाटसीहमगरिका॥ अथमहादधि
 वसः॥ सोसग्यप्रिरुताव्यामंगालंगचनसामृगम्॥ युत्थकलागंच
 जयलंघयलागिकम्॥ एंगनाजवसेनेककिंभुकस्ववसनवा॥ या
 मयंगंविमर्शार्थकार्यगुंआयमावटी॥ अजीर्णकंटकःसायंप्रसरा
 जःसउद्यम॥ अथजगंकरानसः॥ उद्धरंविषगन्धप्रथकंन
 लसन्निगम॥ बर्हवीजंशिशालंस्यासर्वलादिगुणारवग॥ हमाका
 कावयदमोबर्हसंयत्नग॥ यथंजंवीनमकाशिशुर्लेगुज्ज
 दयानिमित्त॥ अदकस्ववसेवमिहनेहनिप्रियाषजम्॥ वकाहि

१२०

काहिकं१

हिंउर२

कंचशाहिकंचचतुर्थकम्॥ विषमंचकानंहन्यादिरवाताथंकांकाः॥
 अथमीसात्रमानन्दहेनवानसः॥ दनदंवत्तनालअमनिवटंकल
 कला॥ बर्हयत्समरागलनसाकानन्दहेनवः॥ गुंजंकवादिगुंजं
 वावलंकालाप्रयाजयत्॥ मधूनालहयश्चानूकटऊस्यरुलंत्वव
 म्॥ बर्हिगंकवमागुनुविदायात्थमीसात्रजित्॥ दध्नंमायय
 लथंगवाजंगकभववा॥ प्रियासायांजलंमीतंविजयाविहि
 तानिनि॥ अथदिनीयजानन्दहेनवप्रसेः॥ प्रिकटप्रिरुता
 सूरंविषगन्धउटंकलम्॥ एडमस्तेसमायंकनसमानन्दहेनव

म॥ अमकासावजीर्णं च कृत्वा नमः सादिकं गथा॥ गुल्मगूलं हनन्त्या
 तु गुं डे कं रं कलादपि॥ अथ लघुपुत्रिका रात्रि रक्षा नमः॥ विष
 घलमिगं सुगं लालिकं चर्तुयद्वयम्॥ न चर्तुं संपूटं किञ्चाकायति
 कृत्वा वावयाः॥ मूत्रादत्वा च संरक्ष्य गतं च स्नानं विवर्जयत्॥ वक्ति
 लनेः लनेः कृत्वा स्त्रुह न द्रव्यं संख्याया॥ गत उद्याय गमनामप्यत्रि
 स्थ न वावक॥ संलक्ष्म्या रात्रि वदु मस्तु रं गृहीया कुनेः लनेः॥ वा
 यस्त्यो गी गथा न स्यात् कृत्वा चानि वं नयत्॥ यावच्च या मुखल
 गं कृत्वा निर्या गिरा षड् म॥ तावन्मात्रा न मोदयः मूर्च्छित सन्नि

१२१

पातिनि॥ कृत्वा लघुकात मूर्द्धिगं गुल्यावधर्वयत्॥ न कृत्वा षड्
 संघर्षा न्मूर्द्धिगं विहि जीवति॥ गतयेव संप्रदं द्रुमुपे तावस्थोपि
 जीवति॥ यदा ताया रात्रि वक्तु स्य मधुनं गृहीयत्॥ अथ ऊल चूजन
 सः॥ सुगुह सप्तमं गन्धं स्यादं च मनः निला॥ मात्रिकं पिप्यली
 यां प्रत्यक्षं मिलयात् स॥ चर्तुय कृत्वा वयात्ति ले म्पत्स्य मायून सं
 तवे॥ सफ्र धा रा वयत् गुं च यं हि गुं जा द्यं हि गम्॥ अल यत्
 न सन्धानं यं कालं गृह्ये वा॥ ऊल या गच्छ कर्तु वस्तु नवीर्यम्
 वदत्॥ ऊल चूजन ही नाम सन्निपात न्निय कृति॥ अथ यश्च वः

कुत्रसः ॥ सुदृष्टं विषंगंधमनिचं लकला ॥ मर्दयदूर्ध्वं जंवावेर्द
 नमकं चरणाधयत् ॥ यश्च स्वकुत्रसनामद्विगुंजः सन्निमातजित् ॥ अ
 र्कमूलकघायुसुसंवाधमन्याययत् ॥ यकंदरथादनं पथं जलेया
 गच्छकाययत् ॥ नसनाननलाम्पंगिसंकोडलकलादयः ॥ मध्याद
 कत्रसंचान्धिवेदमिं विवृष्टय ॥ यथसंशुतमांसागीनकारपाः
 वकः ॥ आद्यानलहेनवनसः ॥ नसगंधगककुस्थं गंधरुत्ररुलंज
 र्वेः ॥ मर्दयदिनमकं गुगुलुपिकेदक्षिपत् ॥ उभारखानसा
 नामतन्मयात्सन्निमातजित् ॥ नययमजं नावसः ॥ निस्तृक्कुं जयात्

१२२

जम्बीजं दलनिष्कं पुत्रूर्ध्वयत् ॥ मत्रीचं पिप्यलीमूलं पुगिनिष्कं विवृष्टु
 यत् ॥ लावं जंवीवजं द्विवेः सफाहंसं पुयत्नगः ॥ नसायं मज्जुनदयः
 सन्निमातविनालयत् ॥ मयनावावनसः ॥ सुगंतं कलंकं गुल्यम्पनिचं
 सुतगुल्यकागन्धकम्पिप्यलीगुलीद्वोद्वोलागे विवृष्टयत् ॥ सर्वतु
 लं क्रिपदन्दीवाजं निष्कृषिगं लिपक ॥ द्विगुंजं नवनं सिद्धं नावाधायं
 मदानसः ॥ आद्यानं वलविष्कृ मदावर्धुनालयत् ॥ मूरधकार
 दीनसः ॥ दनं दंतं कलंगुलीपिप्यलीचककारिका ॥ हमाकापलमाया
 ह्यादन्दीवाजयत्नसम् ॥ विवृष्टुं कगुसर्वातिरगादुग्धनेवसाध

यत् **॥** त्रिगुंजं न च नंदया द्विष्टं लाघाननागिषू **॥** अथ नाजमृगाका
 नसं **॥** गृहं हस्तं गृया हा गभ हा गे कं हं म हं हं कं **॥** मृग गा मृग्य हा
 गे कं गिला गंध कं गा न कं **॥** यगिरा गंधं यं सुद्ध म की कृत्वि चूर्ण
 यत् **॥** वना टी यून यहन क्वा गी की न लं कं लम् **॥** यिद्धा गन मूर्यं
 नृधामृ हं उ सन्निवाध यत् **॥** सुधं गज यूट य क्वा चूर्ण यत्स्वा न्
 नीत लम् **॥** सा नाज मृगां को यं चं दुर्गुजः **॥** यथा य हः **॥** दग पि
 प्लो का को द्वे न कान प्रिग हं हं लेः **॥** अथ वा स कं ल ना न सः **॥**
 न सं गंधं विषं चै वं कं लं च मनः गिला म् **॥** उता नि स म हा ग नि

१२३

मनि चं चाष्टं कलम् **॥** उर्के कं न निचं द ला ख हं हं हं विष्वा
 यत् **॥** गे कं दं कं घं कं द ला य हं हं हं हं यत् **॥** सर्व मं क
 गृहं या क्वा क्वा य क्वा य नि नि क्रि यत् **॥** अथ को स च म द र ग्ना ग
 धा र्गु याम य यत् **॥** गुजामा पुं य द ग कं र व र्गु न क्वा द्वि मा न्
 सन्निवात य म् क्वा याम य स्मा न ग थ य नः **॥** अ गि मा ह त्वा य
 नं न सं द या द्वि च कं लः **॥** न सः **॥** अथ कं ल ना यं हं अ स वि का न
 डि ग्वा **॥** अथ यि कं ल ना सः **॥** उद्धं हं गं द्वि वा गं वं क्वा य गं त्वा हं
 न कं ल ना म् **॥** ग याः **॥** हं मं गि क्वा चूर्ण म द य क्वा का द्वे **॥** डि मा

कृष्णं गमलं गमयति विनिश्चितम् । आकाशे न लुप्यत लयामा
 वृत्तं गमयति । अथवा सोमस्य सत्वोदहाना प्राप्ता सुप्तम् । सं
 पद्यमानं यद्वर्षे सत्यं वा निगम्यते । विकटं विरुहेत्ता रिजो
 गीरुलं त्वं न केः न वरागे निगे न मेः समग्रं न सा रवत् । सं
 लीलं हयत् कोटिं र्कं निष्कटं यं द्रवम् । स्वयमग्निं नमाना म्ना
 यकास निष्कटतः । अथ सूर्यावर्तनः । मृगादं गन्धकं मर्धयाम
 कं कन्याकादवेः । इथा मुत्ता नाप्रयत्तं पूर्वकं ल्कनं लययत् । दि
 ने कम्बालुका यत्तु यकमादाय वृत्तं यत् । सूर्यावर्तनं साक्षे

१२४

सुवर्णं माक्षीरं

द्विगुंजः । अथ सति रुवेत् । अथ सत्कटनं यत्तु सत्तः । लुप्तं सत्तं
 लाहं तां यंगं गता लकम् । यथाग्निं मन्थनिर्गुली यत्तु लं कलं विषं ।
 तुल्यं गमं द्यत्तु लं दिने निर्गुलीकादवेः । मृत्तु दवे दिने कं तु द्विगुं
 जवटकी कनम् । अथ यदा तया गार्हना म्ना मृता दवदात्तु लीवाता
 निजं गृहम् । सत्तु तुलं यिवत्का म्ना मन्थानं सखा वरुम् । अथ हं
 सपाटली तमः । दग्धं कपटिका न विष्ठा यत्तु लं कलं निषम् ।
 गंधकं तु द्विगुं यत्तु लं जं वीनजं दवेः । मर्दयत्तु लं यत्तु मन्थनी
 चायं लिहदत्तु । निहं निगुली ता गंधयत्तु लं कादने हितम् । अ

धृतिविक्रमानसः। मृदंगाप्रमजाक्षीनेः पाच्यं दुर्लभं गन्धवत्। गन्ध
 मंष्टुद्वस्रं च गंधकं च समं समः। निर्गुली स्तनैर्मर्द्यन्दिने कं रगत
 कं वज्रं। यामे कं बालकं यत्तु पाच्यं रक्षं द्विगुणं कम्। वीजयूनक
 मूलं च मज्जलं चान्पाय यत्। तस्मिन् विक्रमाना म्ना मासे कनाम्भ
 नीयन्तु। **अथ मन्त्राणां प्रयोगः।** मालं ताप्यं गिलास्रं तुष्टं
 संधवटं कलम्। समं गंधं तुष्टं यत्तु रत्नं तुष्टं तुष्टं तुष्टं तुष्टं
 धतुल्यं मृत्ता मृज्जवीने दिने यत्तु कम्। मर्द्यं धृतिः धृष्टः पाच्यं रत्नं
 समं टादनं। मृत्तु यत्तु दुर्लभं च सर्वं मन्त्रं तुष्टं यत्तु म्। द्विधं म्ना
 निगंतां तुष्टं ताह रत्नं च तुष्टं यत्तु। जंवीना म्ना न तत्तु सर्वं दिने मर्द्यं

१२५

दधत्। गंधं नं विषं वा स्यात्। स्यात् सर्वं विष्टुं यत्। माहि वाक्चनं समं
 धं निष्कां रत्नं यत्तु सदा। मन्त्रं चैव क्वचिन्नु कर्षमां रत्नं हदनं। सर्व
 कृष्णं निहं रत्नं तुष्टं मन्त्रं ताह रत्नं मन्त्रं। मन्त्रं चैव क्वचिन्नु कर्षमां रत्नं हदनं। सर्व
 रत्नं समं गन्धं मन्त्रं ताह रत्नं मन्त्रं। मन्त्रं चैव क्वचिन्नु कर्षमां रत्नं हदनं। सर्व
 धृतिविक्रमानसः। मृदंगाप्रमजाक्षीनेः पाच्यं दुर्लभं गन्धवत्। गन्ध
 मंष्टुद्वस्रं च गंधकं च समं समः। निर्गुली स्तनैर्मर्द्यन्दिने कं रगत
 कं वज्रं। यामे कं बालकं यत्तु पाच्यं रक्षं द्विगुणं कम्। वीजयूनक
 मूलं च मज्जलं चान्पाय यत्। तस्मिन् विक्रमाना म्ना मासे कनाम्भ
 नीयन्तु। **अथ मन्त्राणां प्रयोगः।** मालं ताप्यं गिलास्रं तुष्टं
 संधवटं कलम्। समं गंधं तुष्टं यत्तु रत्नं तुष्टं तुष्टं तुष्टं तुष्टं तुष्टं
 धतुल्यं मृत्ता मृज्जवीने दिने यत्तु कम्। मर्द्यं धृतिः धृष्टः पाच्यं रत्नं
 समं टादनं। मृत्तु यत्तु दुर्लभं च सर्वं मन्त्रं तुष्टं यत्तु म्। द्विधं म्ना
 निगंतां तुष्टं ताह रत्नं च तुष्टं यत्तु। जंवीना म्ना न तत्तु सर्वं दिने मर्द्यं

धृतिः

सूरतं द्विधा गंधं मयं कन्या देवे दिनम् । गरुडालं पिपरी मरुधनापु
 पात्रं लक्ष्मीनयनम् । सूरतकादिगुलनेव गुडना रक्षामुखनयनम् । धा
 र्थ्यरत्ननिधायोथपापार्द्रगामयं जलम् । किंचित्किंचित्प्रदात
 यंचरुं क्षामदयं यंचरुं । विरुं गंवाक्चीर्णं वाक्चाथयलं नराव
 यन् । दिनेकं मृदयादिलोचनसादयद्विगुं जकः । विवर्चिको दद्रु
 कृष्टे रत्नमृष्टं च नालयन् । अन्तर्धानं च कर्तुं वाक्चीरुलः
 चर्तुकम् । खदिस्यकषायनसमनपनिषावितम् । प्रिलालन
 न्नां नानैः कारयेत्तु रूलेः पिवन् । प्रिदिनां तरेव स्मृतः

१२३

सफाहाहालिकासक । नीलागुं जाग्रकाणी संयहन् रूपापिका
 म् । सूर्यावर्तुश्चरुमरुतीपि कृत्वा निलययन् । स्त्रीटस्थान
 पुलास्वयं सुकनागं मनः मनः । रत्नमृष्टं निरुलागुसाध्यासाधनं
 नयः । अथविश्लेषः । गुंजारुलाग्निचर्तुश्चरुलापितं रत्नमृष्टं
 म् । निलापो मार्ग रत्नाधिलिङ्गाग्निं विनालयन् । अथसर्वध्वना
 नसः । लुडुसूरतं च गुर्गंधं यलं यामं विचर्तुं यन् । मृतताप्रापला
 हानां दनदं ययनं यनम् । सूरवर्तुं नजगं चैव पुष्टकं दलनिष्कक
 म् । माषेकं मृगवज्रयतालसुतं यलद्वयम् । जंवीनामरुवासाहि
 स्त्रेकं कविप्रमृष्टिः । मयं हयाविजोर्जो वैः पुष्टकनेदिनदिनम् ।

पुत्रकं वरिणगत्याद्याधदंगी द्विजीनकम् पुत्रकमष्टरागं स्यादकी
 कृत्स्नविचरुयत् ॥ अथकीत्स्नकथयारं गावद्विवागात्रितैलकेः ॥ पु
 त्रकं वक्रमाहावोसुधवात्रयथकृपृथक् ॥ महावद्विपसानामनिध
 मरुजलेः पिवत् ॥ विनयनं वलनगकृत्संसेधवम् ॥ दिनान्कदा
 यश्चस्यथोवर्जयेद्धीगलंजलं ॥ सर्वादनहनः प्राक्काष्टरेवागहनः प्र
 नः ॥ अथाधनामसः ॥ गंधकं गालकं गायं मृगं गामुमनः गिलासु ॥ सु
 दृष्टं वरुणां मर्दयद्वावयद्दिनम् ॥ विष्यत्यामुकषायनेवर्ज
 क्षीनलगावयत् ॥ निष्काड्डं रक्तयत्कौटुर्गुल्मप्रीहादिकं ऊयत् ॥
 नसा विद्याधनामसः ॥ गामुं वयिर्वेदनम् ॥ अथप्रिनशात्रसः ॥ ट

सिद्धं ५७

१२८

गप्रा

कलं हानिलंगं स्वर्णं सुखं मृगं नसम् ॥ दिनेकं अर्द्धकदावेर्मर्द्यन्
 क्षापयत् ॥ प्रिनशात्रानसाधं धमाधमक्षकं लिहत् ॥ तेन
 वंजीनकं हिं गुमधाय्यालिहदन् ॥ यकिं गूलहनः रवातामासमा
 शक्तं संगयः ॥ अथगूलगजकमवीनसः ॥ सुदृष्टं गंधिधगंधया
 मेकं मर्दयद्दृष्टं ॥ दयामुलं सुदृष्टां संयुटं सनिनाधयत् ॥ उध्मा
 रक्षालवलंदत्तामृहाउधानयहिषकं ॥ गतागजयुटं पक्षास्वाप्त
 नागं गृह्णन् ॥ संयुटं चरुयत्सूक्ष्मं मेर्लुखलुदिगुं जकम् ॥ रक्त
 यत्सर्वगुलाहं हिं गुनागेन जीनकम् ॥ ववाभनीचजश्चरुं कष

मरुजलेः शिवत् ॥ जस्ताधनागय क्लृप्तसः स्यात्कलकनरी ॥ अथ
 मितुं जीवटीयसः ॥ लुद्धस्तं विषं गन्धमज्जमादाहृतप्रयम् ॥ स्वर्जि
 कात्रयवकात्रवक्तिसेधवजीनकम् ॥ सोवर्चलं विडंगानिसामुद्रं
 युषलंसमं ॥ विषमृष्टिस्त्वत्तुल्यं जन्तीनामृत्तमर्दयत् ॥ मनीषासां
 वटीखादहकिमाघप्रणमयत् ॥ अथ जीर्णकंठकात्रसः ॥ लुद्धं
 मृत्तं विषं गंधं समसर्वं चिद्वर्तुयत् ॥ मनीषं सर्वं तुल्यां गंधं कंठकाः
 याः रुसद्वेः ॥ मर्दयत् हावयत् सर्वं प्रकविगगिवात्रकम् ॥ वटीगुं
 जात्रं खादत् सर्वजीर्णप्रणमयत् ॥ अथ जीर्णकंठकः सोयं न सा

१२२

हं निविष्टविकाम् ॥ अथ मन्थनस्य वात्रसः ॥ मृत्तं मृत्तं मृत्तं मासुहिं
 गुयश्चत्रमृत्तं ॥ सन्धवं गंधकं तालं कटुं चूर्तुयत् समं ॥ यननं चो
 दवदालीनिर्गुलीतुलीयकेः ॥ गिककागातं कीडावेदिनेकं मर्द
 यदृष्टम् ॥ माघमासं सिंहलोके न संमन्थनस्य वात्रसः ॥ करुणागय
 मां संधं निम्बकाथं यिवत् ॥ अथ वागनागनात्रसः ॥ हृत्तहाटकव
 डातितासुं लाहं च मात्रिकम् ॥ तालं नीलां जनं तुल्यं महिरुनसमां
 कम् ॥ यंचानां लवणानां च लोके च विमर्दयत् ॥ वडीकीनेदिने
 कं तु नृक्षगंधं यत्र यत्र ॥ माघे कमाद्रकडावेलेहनादातनागनं ॥
 घिष्यलीमृत्तं जकाथसकधूमनूपाययत् ॥ सर्वानागविकाशामु

[illegible]

930

अथ आगहनान्तः । अथ सन्निपातरेत्रवाजसः । न स गंधमुद्रि
कर्षे कुर्यात्कुरुलिकां द्वयाः । गानागताम्रवंगमहिमात्राश्चैकका
षिकाः । गिग्रद्वाला मखी गुंणी विल्वस्य सुदुलीयकाता । पुष्प
कं स्वनसेः कुर्यात्शामभकं हिमर्दयत् । कृत्वा रगलं वृगं वमुं ल
वगा पूनितं न्यसत् । काचराखुगगः स्थात्वा काच कुर्यात्निवम
यत् । वालुकारिः पुष्पकुर्यात्श्ववक्षिर्मा मद्ययं रवग । गत उद्धृष्ट
गं रगलं रुरुयित्वा विमिश्रयत् । यवाल रुरु कर्षल माघः
माघं विमिश्रयत् । कृष्णसूर्यस्य गले लेदिवले रावय कथा । गग

मर्दयत् **॥** मूर्धावद्विगनेः कुर्याद्दामार्द्धगगउडुत् **॥** नसुखं प्रणि
विषादमात्माचनसंगभा **॥** कथित्विजयादावेकविषयसुखं धारिष
क **॥** धातुकीदृशवामसंलाघं विलंगुपूरीकात् **॥** जगद्वेकविषय
त्वावलोककं वल्लभायत् **॥** नसंवत्तकपाशखं धारिषकं मधूनालिह
त् **॥** वाक्त्रिगुं विजं विलं लवसं चूर्तयत्समम् **॥** धिवदृष्टान्त्राका
नसर्वजंगुहं जयत् **॥** जयमदनका मधवायत् **॥** गानं वदं सुव
लुंचनाप्रसूतं वगंधकम् **॥** लाहं कमविद्वद्धानि कुर्यादतानि मायया
॥ विमर्द्य कन्यकादावेन सत्काचमथयत् **॥** विमद्वापि ० नीमरक्षभा

१३२

नयत्संधवेकं **॥** पि० नीमद्वयत्सम्यक्तं गच्छं निवनयत् **॥** वाक्त्रि
गनेः गनेः कुर्यादिनेकं गगउडुत् **॥** लांगलीगं वसं चूर्तयत् **॥** वयद
कं दृष्टकेः **॥** मूर्धगंधावका कालीवाननी मृगली कृताः **॥** प्रियिवलं
सेनासांगगावयाश्च तावयत् **॥** पद्मकंदकं सत्रं नसेः कागस्पराव
यत् **॥** कस्तूरी व्याधकर्षनकं कालेलालवंगकम् **॥** पूर्वचूर्तयत् **॥** दृष्टमां
नं सत्रं चूर्तयत् **॥** मिमिषिगम् **॥** सवेः समंगर्कनावदत्वात् **॥** रक्षाम्नि तं
ययत् **॥** रगादृष्टद्विपलनेव मधूना हातसर्वकः **॥** मूर्धयरावात्सो
दर्थं वलंगआशिवद्वेन **॥** तत्रुलीनमनवं किर्नवहानिः प्रकाशयत् **॥** मूर्

थकं दय्यं सं दनाभा मभसः ॥ सुता वदमहिर्म कागा नं ह मष्टगात्र
 कं पसेः कर्षा सि कानगा नमर्द या क्रि निम दजेः ॥ युवाल वूर्धु गंधः
 ध्वो धो का धो वि मि धियत् ॥ तगा स्व वसे विमर्ध मृग मृगक ॥ क्रि ह्वा
 मृद यट यक्ता राव यद्वा त की नसेः ॥ का काली मधु कं वा सी वला यय
 वि रंगं गुद मं ॥ दा का पि प्य ल वं द कं व नी य लु च दु ह्य म ॥ य रूष कं
 क स रूष मधु कं वा न नी गथा ॥ राव यि त्वा न से न धां ॥ ग्रा धे यि त्वा वि
 चूर्धु यत् ॥ वला त्य क य ग कं मां शी ल वं ग गु न क मय म् ॥ मृ ह्म मृग
 म दं क पुं जल वन्द वि मि धियत् ॥ ए ग चूर्धुः ॥ ग नै मि नै न सं कं द

१२३

१३३

ध्यं सं दन म् ॥ रवा द न ग म मितं ना यो सि गा धा गी वि दानि का ॥ ए गा सां
 क र्ध चूर्धु ने स र्थि क र्धे त सं य ग म् ॥ ग स्या न द्वि य लं श्री नं धि व सूरि क
 मान मः ॥ ध्रु या मु न म त व द्नी र्ज हा निः का धि ग कृ ति ॥ मृ वला ह न सा
 य न म् ॥ गु द्वा न स न्द्र रा गे का द्वि रा गं गु द्ध गंध क म् ॥ क्रि य ल्क ऊ लि
 कां क र्था र्क गु न कू र वं न जः ॥ क्रि ह्वा क ऊ लि का गु ल्य प्र ह ने कं वि म
 र्द यत् ॥ गतः क न्या द्र वे र्ध म् वि दि नं य नि म र्द यत् ॥ गतः सं जा य
 त ग स्या सा धू मा कृ मा म हा न् ॥ अथ ग त्यं डि तं कृ त्वा ता प्र या य नि
 धा न य य ॥ म र्धो धा न्य कू ल स्य वि दि नं धा न म र्द धः ॥ उ ह्म ग स्या

गखल्यवक्रिष्ठाद्यर्धनिधायय । नसेः कृष्णवक्रिष्ठायाप्तिवलयवि
 लावयत् । संलभ्यद्यर्धकार्येष्वलावयत् । कटाग्रिणः । वासापृष्ठा
 विष्णुकात्तं नसेः कीचं पृथक् पृथक् । लाहपायनगः क्रिष्ठा लावयत्
 रुलाजलेः । निर्गुणीदाडिमत्वकरिर्विषं रंगकनं टक्केः । यलागकद
 लीदावेर्निजकस्य गृह नव । नीलीकात्ता म्वसादावेव कूलरु
 लिकानसेः । लावयत् । विवसं वगता नागं वलायसेः । गतावनी
 रगाक्षरुः । धातालग्नू जी नसेः । विवलययथा लाह लावयत्
 शिरोधरेः । गतः धागर्हिदाक्षमध्वर्या कालमायक । यत्तमायुं
 वला काथं विवदस्यानूपा नकम् । मासं यं नीलितं स्यादलीय

१२४

१३४

५३

लिगवर्द्धितः । मंदाग्निः । वासकाशो वयादूना करुमा नूतो । विथ्यती
 मधुसंयुक्ता हन्तादमन्नसंगयः । वागाग्रं मृगदाघं यग्रहणी भागजां
 नूजम् । मृगुवृद्धिजयदगच्छिना सत्वमधूतम् । वलवर्धुकनं
 वृषामायुष्यं यनमं स्मृतम् । ऊयसर्वा मया कालमिगं लाहयसाय
 नम् । यक्रथो यधमगस्मिन् प्रदया कालमायकम् । कृष्णाष्टुमिलमे
 संर्वमायानं नाजिकां गथा । मशमन्त्रसंवेवत्यञ्जं लाहस्य सवकः ।
 न्तिग्रीदामादनस्त्रनागार्जुनलविषवितायां नसेककनाश्वाभा
 विंगति । न्तिमध्यमखलुः । न्तिहृष्टुर्विधः प्राकायुतं ते

लं वना तथा मज्जा वगं पिवं मर्त्यः किं विदस्व दितं प्रवो ॥ १ ॥ स्याव वा ऊं ग
 मरयेव द्वि यानिः स्वर उच्यते ॥ तिलं तेलं स्याव लय ऊं ग म य दृ त म्ब न म् ॥ स य
 नाश स्य नं स्वर सा सी र व ति स वि ग ॥ द म का ला गि व य सां व लं द द्वा प्र या ऊं य
 त् ॥ ही नां व म धा मां ऊं सां मां शां स्वर स्य व द्वि मा न् ॥ अ मा य या ग था का ला मिः
 थो हा य वि हा न मः ॥ स्वरः क ना गि र ग्ना र्ग न त्वा वि सं किं गाः ॥ द या दी प
 म य मा या स्वर स्य य ल सं मि गा ॥ म धा मा च पि कार्थ स्या ऊं य न्या व द्विः
 कार्थि की ॥ अ य वा स्वर मा या स्य मि आ न्याः सर्व स मि गा ॥ अ हा य गु ल
 म ह ती जी र्थ लु किं तु म धा मा ॥ जी र्थ ल्य त्या दि ना ई र्थ सा वि क्क या स र्वा ॥ १२ ॥
 ह

१३३

व हा ॥ अ ल्या स्या दी प नी वृ था स्वर स्य दा ष च य जि ता ॥ म धा मा स्वर ह नी ऊं
 या वृं ह ली उ म हा नि ली ॥ ऊं सा क र्म वि षा मा दे य हा य स्मा न ना नि नी ॥ क
 व लं ये लि क स र्थि वा नि क स र्थि वा नि क वे ने षा नि ग म् ॥ य यं व रु क रु
 वा पि था य का न स मं चि त म् ॥ व रु क ग वि षा र्ही नां वा नो ये ह वि का नि ष
 म् ॥ ही न म धा स्मृ ती नां च स र्थिः या नं पु ग स्य म् ॥ क मि का ष्य नि ता वि ष
 पु वृ ष क रु म द सा ॥ पि व य स्ते ल मा ल्या य ने लं दी का म य मु य ॥ या या
 म क र्थि ता शु क्क न गो न का म हा व रुः ॥ म हा ग्ने मा न र ग्ना ला व म्
 धा ग्ना न मा स्मृ ताः ॥ कृ ना ग यः कृ न स हाः वा ता रि दी पि व रु यः ॥

मज्झानं चयिवयस्स सयिर्वा सर्वताहि तम् । गीतकालदिवा संहपूष्ण
कालयिवन्निनि । वागयिहाधिक रात्रौ वागयिहाधिक दिवा । नः
स्यासंजनगंशुषमर्द्ध कर्तुं क्रियार्थम् । तेलं घृतं वायुजीगदृष्टादा
षवलावलं । घृतं कायं जलं ययं तेलं ययः प्रलभ्यते । वल्गमज्झापि
वन्मधुमन्पानं सुखावहम् । स्त्रहद्विषं निघ्नं च द्वा न्मूकमानान्
लभनपि । एषा तु नानुष्कालं सह रक्तं नयाययम् । मयि यमा
वह्निगि सायवागूः स्वल्पतुलाः । सुखाप्लासव्यमाना तु सयः स्त्र
हनका विनी । गर्कना चर्तुं संसृष्टा हन स्त्रघृतं तु गं । दूध

१२६
१३६

दीनं यिवदृशः सयः स्त्रहनं चयम् । मिथ्याहा नानुवहत्या चयस्य स्त्रहा
नजीर्यम् । विष्टस्य वापि जीर्यम् वा निरालम् नयाययम् । स्त्रहस्याजी
र्तुं गं कायं यिवदृष्टादकन्वनः । गताज्ञा नारवत्कृष्टा रक्तं पुतिरुचि
सुधा । स्त्रहनयेहिक स्यान्निर्यदानी कृमवीकृतः । गदास्या दीनयेह
लं विषमां गस्यथाययम् । गीतं जलं याययं च यिथा मानेन न लभ्यते ।
अजीर्णं वक्तुं यस्त्रहमन्वीगन्तुं कृती । दूवला वाचकः स्थूला मूकः कृती
मदलं पीडितः । दग्धवस्त्रं विनक्तुं वांगिरुध्वायमान् चितः । अकाल
प्रलवा नात्रा इदिनच विवर्जयम् । स्वयं संलभ्यमानं मयि यमा
लका विगका । दृष्ट्वा लल्लुगान् कृती कृताः क्रीलनगसः । वाग

लोहितमिवालोयतयांस्वरुनमरुमम् । वातानलाभ्यं दीप्याग्निर्वर्चः स्निग्ध
 स्य संहरमम् । मृदुः स्निग्धं गन्धानि स्वरुद्वधाधलाघवम् । विमलान्द्रिय
 तासं मयक् स्निग्धे नूक् विषयार्थयः । एकद्वयाम्भवावमस्वदाहः प्रवाहि
 का । गन्धानि सावः पाशुत्वं रूपां स्निग्धस्य लक्षणम् । नूकस्य स्वरुनं स्वरुहे ।
 । नमिस्निग्धस्य नूकलम् । धामाकवनकाये श्रुतकृपिष्ठाकलकुलि । दी
 प्याग्निः शुद्धकाष्ठं यथैव सुधा शुद्धाग्नयः । निरुक्तावलवर्ण्यं स्वरुहसवी
 रवन्नवः । स्वरुही व्यायामसंगीयवगाद्यामप्रजागतात् । दिवाह्याय
 महिष्यादी नूकान्नं वविवर्ज्यम् । ३३ । नूतिगान्धर्धनलविनविता
 पां स्वरुहयानविधिन व्यायवकविनगतिः । । नूयस्वरुदविधिः । २२६२

१२५
 १३१

गुर्विधः प्राकृतायाश्च स्वरुदसंस्कृतः । उयहाइवः स्वरुदः सर्ववागारि
 हानिलः । स्वरुदीतायाश्चोप्रायः । स्वरुधोसमदीनिमो । उयनाहमु
 वागश्चः यिरुसंरुद्रकाहितः । महाबलमहाव्याख्यो गीतस्वरुदामहा
 न्मृतः । इर्वल इर्वलः स्वरुदामध्याममध्याममगः । वलासं नूकलः स्वरु
 दानूकः स्निग्धः करुनिल । करुमदावृत्तवातकाष्ठं रूपां नवः कना
 त् । नियुद्धं मार्गगमनं मन्त्रावतलं प्रवम् । विताव्यायामरात्र्युसव
 तामयमूकय । यथांनस्यं विधागयं वेस्ति व्यापिदिदहिनाम । रूपा
 धनीयाश्चयकचित्स्वरुद्व्यायमगाः । स्वरुद्यायुर्वययसीहरगं
 दयार्णसंरुध । मयस्यार्थावाहुनाजमुलमयनं मुकर्मलः । यथा

स्वशास्त्रमगल्यमूरुगदमथा। कालयुजागकालवायव्यास्वधा
 निर्गमिनी। सर्वास्वदानिवागयजीर्णनकावकावयग। स्वदाद्रागु
 स्थितादाध्यास्वहृदिनस्यदहिनः। उवत्वेप्राप्यकाशमर्गत्वायाति
 वित्रकगाम। सहात्यकननीयस्यगीर्णनाकाअवकृषी। स्वयमानस्यव
 मूर्कद्वयंगीर्णयोः स्वरगत। मजीर्णद्वर्त्तलामहीकृतः कीर्णः पिपा।
 सिगः। अतीसात्रीयकृषिहीयांशुवागीग। धादनी। मदारुगिर्हिना
 येवनहिस्वधाविजानता। स्वदादयांयागिदहादिनांगीनासाध्यास्वया
 गिजेयांविकानाः। अगानयिमृदस्वदेः स्वदसाध्यानयावयग। मृदस्व
 दंयुयंजीगगथादन्मस्वदृष्टिषु। अगिस्वदात्सन्धिवीजदाहेहृक्।

१२६
 १३८

क्रमाश्रमः। यिलाभृक्पिलिकाकायलुपनीर्णयथावयग। नयगाथा
 रिदः स्वदावाल्कावमुषालिरिः। कथाककंदकागमैर्यथायागं
 थकल्पयग। उयुः स्वदः युयाकृत्वालाहयिरुष्टिकादिरिः। युग
 येनम्लसिकेयकात्रयलकवष्टिग। अथवागनिर्नासिद्वयकाथन
 सादिरिः। उष्येयदंयुनयिलाधार्षकिदंविषयव। विमदासंयिः
 खलुवधामुजाकाष्टुजामग। अउंगुलास्यागमयुक्तंनडीयस्यगिह
 सिकाम। मखायविष्टमत्यकंगुत्रयावयगवत्तं। हसिमुंडीकथान
 यास्वदयदातनागिलम। यत्रयायाममागुम्वारमिमूलीर्यखादि
 नेः। काष्टेदग्धातथात्यकृतीयधन्याम्वानिरिः। वातप्रययैनाका

अनयानं स्वदयन्ननम् ॥ अवमाधादितिः स्वनेनयानं स्वदमावन्न
 न ॥ मर्यादः स्वदं च कुर्याद्वातहं वातार्हक्रीपमां सुनता नितेः ॥ अन्
 विष्टेः सत्त्वलेः सुखायैः संहसंयतेः ॥ ग्राम्यान्वाद्यके मीसे ऊ
 वनीयगलनच ॥ दधिसोवीनक क्रीवे वी नगवीदिनागथा ॥ कल
 त्यमाधरागधमेनगहीतिलगर्भयेः ॥ गगध्यादवदात्रगला
 स्थलजीनकेः ॥ अन्तुपूलवीजे श्रमास्त्रामूलकनिग्रुतिः ॥ मिसि
 रुष्ठाक ॥ १० वेष्टलवालेन संहसंयतं ॥ यसावध्वगं धासां वलाति
 दलमूलकेः ॥ गुह्यावाननीवीजे यथा लाहसमादतेः ॥ कुरुः

१२२
१३२

स्विनेश्वरमुलवद्वेः संस्वदयन्ननम् ॥ महागाल्वलसंज्ञायथागः सर्वा
 निलारिहत् ॥ द्रवः स्वदमुवागद्यः द्रवात्काथनयूत्रित ॥ कटाहका
 श्वकवापिउपविष्टवगाहयत् ॥ सोवर्तुनजगं वापिनाप्रमायसदा
 नृजम् ॥ काष्ठकंगतकृता कुययद्गिं गदंगुलम् ॥ आयाभगावदव
 स्त्राचुष्टमगृलकथा ॥ नागः फुं गुलं यावन्मग्नकाथस्यधनया ॥
 काष्ठयास्केधयाः सिकृस्तिष्ठस्तिग्धननृत्रनः ॥ अवंगेतनदग्धनम
 र्घिघास्वदयन्ननम् ॥ एकाकनाद्यंगनावास्तशयकावगाहन ॥ नि
 नाम्नेलामकयेधमनीतिग्धनर्घयत् ॥ गत्रीनवलमाधरुयकस्त

हावगाहन। जलसिक्खस्यवर्द्धन। यथा मूलकलादयः। तथा हि धातु
 वृद्धिर्हि स्रसिक्खस्यजायत। नागः भवनः कश्चिद्व्यायावागनागनः।
 नागमूलं यूपवमसं तर्गो नवनिगृह। दीक र्गो मर्दवजागस्वद
 नाद्विगतिर्मग। सम्यक्स्विन्नं विमृदितां स्नानमूयं वृत्तिः लनेः। राज
 यज्ञानरिषादीवायामंचनकानयन। कृष्णमंत्रं उजं मूलं योष्क
 नं मूनदानं च। नमयूष्या गटीनामामं उजमनागथा। शिकुं दं। यं
 थिकं र्गो मर्दवजागस्वद। नवनिगृह पलेला र्गो लाकारक
 समायुतेः। अग्निना मूर्च्छितं कृत्वा चूर्णं यस्काय मलयत्। गगमु

१२०
 १४०

स्वदयद्दीमान् वा रुयूष्णिनाग्रहान्। कटिग्रहं गृध्रसी वस्वदत्रया
 व्यापाहति। गिला रुम्बी स्वदः। कृगली आग्निना स्वदः करुवागन
 उं उयत्। उयू मूर्च्छितं तैला र्गो मर्दवजागस्वद। नवनिगृह पलेला
 र्गो लाकारक समायुतेः। अग्निना मूर्च्छितं कृत्वा चूर्णं यस्काय मलयत्। गगमु
 थवमनविधिः। गनत्कातं वसन्तं वथा वृद्धालं च दहिनाम्। वम
 नं नवनं च वकापयत्। गला र्गो मर्दवजागस्वद। नवनिगृह पलेला
 र्गो लाकारक समायुतेः। अग्निना मूर्च्छितं कृत्वा चूर्णं यस्काय मलयत्। गगमु
 थवमनविधिः। गनत्कातं वसन्तं वथा वृद्धालं च दहिनाम्। वम
 नं नवनं च वकापयत्। गला र्गो मर्दवजागस्वद। नवनिगृह पलेला
 र्गो लाकारक समायुतेः। अग्निना मूर्च्छितं कृत्वा चूर्णं यस्काय मलयत्। गगमु

जयस्मान्कनामादगथानकातीसाविष्। नासातास्वाष्ट्याक
 चकलुस्त्रावधिजिह्वक। गल्लुंआमनीसात्रयिलरुष्टादंगथा
 मदागदनिवः। गिल्लुंमथामर्द्धाद्विरुदन। सधाकनप्रचोवेवव
 मनंकात्रयहिषक। नवामनीयस्त्रिमिनीनगुल्मीनादनीकनः
 नागिरुद्धागर्हिनीवनस्थलानकागाशुनः। मदाहवालकात्र
 कः। कृषितश्चानिरुहितः। उदावरुमूर्द्धनकीचइः। कर्धःकव
 लानिली। यांइनागीकमियाकः। य०नास्वनद्यांकः। उगथा
 जीर्ण्यथिगायासापविषयीतिगाः। करुवाफाश्वतवाभ्याम
 धूककाथयाननः। सुकमानं कनंवालं वृद्धंहीनं ववाभयतु।

१३९

१४१

थाप्रयित्वा यवागुंवाकीनककदधीनिवा। असात्योः रत्नमाले
 शांतेर्दधानुक्लृष्टादहिनः। सिग्धस्त्रिनामवमनंदहंसंम्य
 कप्रवरुत। वमनयवसर्वधर्मेधवंमधुनाहितम्। वीरुत्सव
 मनंदयाद्विपरीगंविनंवन। काथइवास्थकउवंधययित्वाऊ
 लारक। अर्द्धगभावनिष्टं ववमनश्चवचाप्रयत। काथयान
 नप्रकाशकमाशयकीर्तिगा। मध्यामाप्रमितायाकाप्रिय
 स्त्रावकनीयसा। कल्कचर्मुवलदाहानाप्रियलंमाप्रयारु
 मम्। मध्यामंविद्यलंविद्याकनीयमुपलंरवम्। वमनंवा

सखवगः स्याः पीताम्ना उरुमा मुनः । यद्युगममध्यामावगावत्वाव
 त्वपवमताः । वमनयमथागमिगमाकृण । अर्द्धययादगय
 लंयस्थमाशुमनीमिलः । करुं कदकतीभूषेः पितृ स्वाहहिमे ऊ
 यग । सखादुलवलाभोः संसृष्टवायनाकरुं । कृष्णायामवकं
 सिंभकरुकाष्टा जलेः पिवत । यदासवासानिभ्येयपितृनामजलेः
 पिवत । स एवमवागधीजयांसमीनमदनं पिवत । नजीरुका
 युयानीयं सिन्धुपीत्वावमस्तुधीः । वमनं यायपित्वावजान्मा
 प्रासुनस्थिगम् । कलमयलुनालनस्यं नं वामथरिधक् ।

१३२
 १४१

यसकादुद्रुहः का०ः कलुइष्टुर्दिगंरुवत । नगिवान्कशवल्कुमुहि
 काज्ञानोविसंज्ञिगा । जिज्ञानिः नवनं वाक्कायादृहिर्हन्संरुगि ।
 नकृष्टुर्दिः स्त्रीवनं चकलुषीजयजायत । वमनस्यानियारगुष्टु
 इकस्यादिवचनम् ॥ वमनानप्रनिष्ठायां कवलग्रह । सिग्धास्तलव
 रलेह्येद्युगं कूपेनसेहिगं । रुलान्यम्लानिखादयस्मस्यनान्य
 मानर्तः । निमृगांगिलडाकाकल्कलिफाप्रवमयत । व्यावृत्तकि
 दृगात्यकपीउयकिष्टुगात्यकपीउयचनेः गनेः । हनुमाशस्मृतः
 स्वदानस्यवरुणवातदत्त । नकृष्टिहविधानननकृष्टिभया

चनन। **क**रुनसां जनामीवलाजाचंदनवात्रिः। **मं**थंरुत्वाथाय
 यत्रसेधुतंकोदुर्गकनाम। **म**मंथननकुडायाःपीजशुद्धिस्त
 मरुवाः। **ह**त्कंथंमिनसांशुद्धिदीप्ताग्नित्वं वलाधनं। **क**रुयिरु
 विनागश्वसंम्यक्वागस्यलकलम। **न**गायनाद्दीप्ताग्निसंरुध
 युक्तमालिः। **द**धेधुलंगलनसेःरुत्वाधुधंययाजयत्। **न**
 जानिद्रास्यदोर्गन्धगंधुगुहवीविषम्। **स**खांरुत्वातपीजये
 रुवन्धनकदाचन। **अ**र्जुर्गुणधनीयं। **व्या**माममेधनंरुत्वा। **ह**
 हास्यगधकायंवदिनेकंवर्जयत्सुधीः। **३२**। **५०**। **मि**श्राभर्जयत्

१३२
 १४३

धविनविनायांविमिसाह्वनवमनविमिनध्यायमुयाविंनगिः।
 अथविनचनविधिः। **सि**ग्धस्त्रिनायवातायदयात्संम्यक्विनचन
 म्। **श्र**वामिगस्यप्रस्तावेगुहवीकादयत्करुं। **म**दाग्निंरुत्वावंकुर्या
 ऊनयद्वाधुवाहिकाम्। **अ**थवायाचनेनामंवलासंचविषायेत्। **सि**
 ग्धस्यध्वदनंकार्यंस्वदेःस्त्रिन्धनचनम्। **न**नदुतावसकवदरुगुह
 विनचयत्। **अ**न्यदात्यधिककार्यंरुत्वाधनंगीलथदधः। **पि**रुवि
 नचनेयंश्रुदामाहूतगदनथा। **उ**दचनतथाध्यानकांशु। **द्वि**वि
 रणधतः। **दा**याःकदाचि० **०** **यं**मिजितालंयनयाचनेः। **य**शु

संरक्षाधनेः शुद्धानयायनरुहवा **॥** बालवृद्धावनिस्त्रिग्वः क्रतुकीर्णा
 रथाचिगः **॥** रथागस्तु शरः स्थूलश्च गार्हितीवनवद्वनी नवयु
 सुमानानीयमन्दाग्निश्चमदास्ययी **॥** गत्यादिगन्धनविनयाविज्ञान
 गा **॥** जीर्णुक्तीगत्रयाकावागनकीर्णगन्धनी **॥** जूर्णः धांपूदनेंयंयि
 द्वागमरुविधाउतः **॥** यानिनागप्रमहालुगिस्त्रयीरुवलादि
 गः **॥** विदधिश्चुर्दिविष्ठाठविशुर्विद्वसंयतः **॥** कर्तुनासागिनाव
 कुमुतं मद्रामयाविग **॥** श्रीहरणथाक्रिनागलीः किमिकानानवा
 दिताः **॥** मूलिनामृयवागालविनकाहनिनाममाः **॥** वरुधिलाभृ
 दः याकावेरुहयावमध्यमः **॥** वरुवागः कृत्तकाष्टाश्चिन्ध्याः

१३४
 १४४

दंती

अरिउर कृ३

सकथ्यत **॥** मृद्धीमागामृद्धीकाष्टमध्यकाष्टचमधामा **॥** कृत्तगीकाम
 नादयेर्मृद्धमध्यमगीकृत्तकेः **॥** मृद्धाकाययश्चरुगोलनरिवि
 निचय **॥** मध्यमहृदगातिका नाकृत्तकेर्विचय **॥** कृत्तहृदयसाहम
 कीनीरुलादिहः **॥** मायाकृमाविनकस्यप्रिगदगेः कहांमकाः **॥** धर
 विनगिरिर्मध्यहीनाकादगवगकेः **॥** द्विभले **॥** मृष्टमाख्यातंमध्यमं
 यलंरवत **॥** यलाई **॥** कृत्तकायालांकनीममुविनवनम् **॥** कल्कमा
 दकचूर्णनांकर्ममध्यकलहगः **॥** कर्मद्वयंयलंवापिवयागम
 ययकया **॥** यिलाहृनयिवृत्तुडाकाकाथादिरः यिवत् **॥** यि

तिउंड३

रुलाकाथरगममः पिवद्वाघंरु रुदिनः एवसेंभवसुंवा नोर्दु
 ममेः पिवन्ननः वातादिना विनकायकांगलानां नमनवा ननंउने
 लेपिरुलाका रथनदिगु रानवा यकं पिरुं पयातिर्वा न विनका वि
 निचयः पिवताकोटज मीजं पियली विम्वर मजम मष्टद्विकान
 संकोडं वर्षाकाल विनवनम एवदूनाल रामसुगर्क नादी यवं
 दनम डाका वना सयका कं नीतलं चदिना लयय पिवता विनकं
 पापमजां जीनलं ववा म ह मदी नीवह म नं रुं म म्ना वनापि
 वत् पियली नागनं सिंधू न्नामा पिवता मा सह लिह ग्कोडं न

विपी।

उशीर४

१३३
१४३

निनिववसन्नव विनवनम एवता नर्क वाहु ल्या सी वा काल विनव
 नम अरया म विचं गुं वा वि उं गमल कानिच पियली पियली म्
 लंत्व कृ पं म म्भवच उतानि समला गमनिदं तीच गिगुल हवत्
 पिवता एगुल कृ या मष्ट गुला वा प्रगर्क ना मधूना माद को ल लक
 र्वा मा शा ल्य मा लनः उके कं र कृ य त्या गः गीतं चान पिव कुलं गावदि
 निचय म् उरु य विदुं न स या ग या ना हा न विहा य म् स व लि र्य वि ल
 : सदा विषम कृ न म न्दा गि म्नां कृ का स र गं द न् इ न्नी म कृ म् गु ल्मा
 र्ग गल गं उ उ मा द नान् विदा ह श्री ह म हां य य न्ना ल न य ना म य म्

नो३

वागनागमथायानंमृगकुक्कुलिवास्मनीम् ॥ यष्टयार्यार्थरूजयनंजं
 थादनरूजंजयम् ॥ समंतीलनादधःपलितानिपुलागयत् ॥ अ
 रथापादकाक्रमेयसायनवनास्मृताः ॥ ॐ गिज्जुतयाभादकः ॥ ॥
 धीत्वाविनयनंलागज्जलेःसंसिचवकृषी ॥ कंकुमं वदनंवेवकसूना
 मृगजंमदं ॥ कर्पूरं सर्वगप्रयत्नयत् ॥ ललातिष्वक ॥ मृगंधंकिंवि
 दाप्रायमाचलंलीलयदधः ॥ निवागस्कोनवर्गं प्रथमयेयन्नस्वयलुथा ॥
 लानाचनस्य ॥ ललाटिकाधूनीनंविनमरुः ॥ वलासोषधयिलानिवा
 यूर्वागमथावज्जम् ॥ नकाकथामलं पिलंरथजं वकलावज्जम् ॥ इति

कय

१३५
१४५

निकस्यनाममुसुवत्तंककिगूलता ॥ यन्नीधवागसंगप्रकलुपु
 लगेनवम् ॥ विदाहायविनायानयमकृदिगुजायत् ॥ गंधनःया
 वनेःसुहेःयकांसंसिचनवयम् ॥ ननास्यापदवायानिदीपानि
 लक्ष्मणारवम् ॥ विनकस्यागिथारगेनमृकृष्टि ॥ गुदस्यव ॥ गूलं
 कलागिथागःस्यान्मासभावनसन्निहम् ॥ मदानिरंजलातामंनकं
 वापिविविचयम् ॥ मस्यगीतां वृतिःसिकं गत्रीनंगलुलाम्वृतिः ॥ मधु
 मित्रेसुभागीतेःकानयद्वमनंमृदः ॥ सहकानत्वचःकल्कादभासो
 वीनकलावा ॥ पिष्टानातिथुलपनहस्यगीसानमूलवाम् ॥ अजंजी

नंनसंवापिवेचिनंहात्रिलंगथा ॥ गालिहिः ॥ स्वल्पं मसुनेः
 वापिशुजयत् ॥ गालिः संग्रहिरिद्विः ॥ कर्मासंग्रहं सितवक ॥
 लाघवं मनसमुवनूला मंगनित ॥ सुविनिकं नपं कालायाचनं
 धाययन्ननः ॥ इन्द्रियाणां वलं च युः प्रसादावति दीयता ॥ धातुं
 र्यवल्ले र्यवद्वचनसवनान् ॥ प्रवागसवागीताम्वह्नहास्यं ग
 मजीलुताम् ॥ आया मं मेथनं वेदनसवगवित्रचनः ॥ वित्रचनं यी
 नवां मुनवगं धात्रयद्धः ॥ निनेवो गायीताम्वह्नहास्यं ग
 वाहयत् ॥ गालिषष्टिक मज्ञाये र्यगुं लाजयत्कताम् ॥ जंघालवि

किनानांचनसेः गालीदनेहिरम् ॥ कर्षमाग्रावत्कृष्णागिष्टमाच
 पला निगा ॥ सिनायले च विरू आरुभिकप्रकात्रयत् ॥ कर्षा
 निमं लिहदतत्क्रोड गालीननामय ॥ गालविद्धादनवकुरुलं
 धिरुल्लं चनामय ॥ गुंणहनीमकीरुष्णाहवृत्तोवर्चलंगथा ॥ स
 मलागानि सर्वालिस्त्रुष्टुलुनिकात्रयत् ॥ र्ययं यश्चसमं च
 र्णुवगकुलहं यनम् ॥ आध्यानज ० नालमिधमामवागहं यनं ॥
 अननुनेलं सक्षीनं यनं गुडदहिनाम् ॥ गददवाथवावे गालुं
 वृष्टुयमीधवम् ॥ सुहि कीनलथागनापिष्यलीयत्रियाचयम् ॥

936.
988

निगद्यमं । वस्ति हि दीयतं अस्मात्तस्माद्वस्ति निगिस्मृगः । नान्वा
सनाख्यादिवस्तिर्यः आग्रकथमं । पूर्वमवगतावस्ति निग्राख्यात
विधाति । निग्राइह न एववस्तिः स्याद् इह नासिदः । अनूवासन
तदग्रभागावस्ति नदीनिगः । यत्तदग्रमस्य भागात्तस्मादग्रभागा
वत् । अनूवास्य मुद्रकः स्यात्सीकृमिः कवलानिली । नानूवास्य मुद्र
सी स्यान्मही स्थलस्थ १थादनी । नास्याध्यानानूवास्योः स्थनज्जर्हना
दत्तश्रुताः । १०॥ क मूर्च्छात्रि विरयश्वासकासहं श्यागुनः । नगंका
र्यासवर्हदिधामुलिर्जुक्वत्पुतिः । नलेदं न विधात्वा एवमिति

द्वीविधीयत। प्रकवर्षीकुषट्चवर्षयावन्मानंयजंगुलम्। गतादादग
 कंयावन्मानस्यादस्रसमिगम्। गतःयनद्वादनसिनकुलेन्रगदी
 र्धता। मरुच्छिदं कलायाहं छिदं कालास्तिनंभ्रवम्। यथासंख्यं
 वन्नंयंभ्रगमयकसन्निरम्। आनुनांगुष्टमाननमूलस्थलेविधी
 यत। कनिष्ठिकापत्रीगाहमेरुवगुटिकामखम्। नमूलकल्लिक
 दवकार्यरागभ्रगुर्थिका। याजयरुगवस्तिश्रवंधदयविधानग।
 मृगजगूकनगवांमहिषस्यापिवाहवत्। मृगकागस्यवस्तिस्तु
 गदलारेववर्मजः। कषायनकःसमृद्धस्तिःतिग्धादटाहि

१३२
 १४२

गः। वलवस्तुनगंस्यात्तुल्यममंगुलान्मिगम्। मरुच्छिदंगु
 दुयकनालिकापत्रीगाहिन। नीनायचयंवलंवलमानागभमाय
 षः। कृत्तयनिवृद्धिश्चवस्तिःसम्यगुयासितः। दिवागातवसंत
 चस्तरुवस्तिःप्रदीयत। ग्रीष्मवर्षीगनकालनागोस्यादनूवात
 नम्। नवागिस्तिग्धमनंतजयित्वानूवातयत्। मयंमृच्छिज
 नथद्विधास्तरुःप्रयाजितः। त्रुक्मृक्वतात्यनंवलंवलंवलंवलं
 यत्। यक्ःस्तरुमगाजकुलाजयित्वानूवातयत्। हीनमागाव
 रोवस्तीनागिकार्यकनोस्मृगो। जगिमागोमथानाहकृमागो

सानकात्रको॥ उरुमस्ययलेः धरिर्मधमस्ययलेः मृदिरिः॥ य
 लाङ्गाद्वनहीनस्ययकापाशान्वासन॥ गताङ्गासंभवास्याङ्गदयं
 स्त्रहयत्रर्लुकम्॥ गन्मात्राहममध्यात्यधदुर्द्वयमाधकेः॥ विन
 वनात्समनाशोगतजागवलायन॥ उक्तानायान्वास्यायवमिद
 यान्वासनः॥ अथान्वास्यस्ययकमध्यावस्त्रदिगंगनेः॥ राजयि
 त्वायथागमं कृतं वक्रमननन॥ उत्सृष्टनित्तविभूतं याजयत्
 स्त्रहवस्त्रिना॥ स्त्रहस्यवामयार्धनवामजंघाप्रहात्रिनः॥ कंचिना
 मजंघस्यनयं स्त्रिग्धगुदनामत्॥ वक्षानस्त्रिमुखं स्त्रयेः वाम

रुक्मनभात्रयत्॥ यीउयद्विर्लनेवमध्यावरगनधीनधीः॥ हंरा
 कागंक्रवादीप्रवस्त्रिकालनधात्रयत्॥ गिगन्मात्रामिगः कालः प्रा
 कावस्त्रमुयीउन॥ गतः प्रातिहितः स्त्रहउरुनावागमंरवताय
 सानिगेः सर्वगायेयथावीर्यप्रसर्पति॥ ताउयत्तलयावनंविधि
 वानंगनेः गनेः॥ स्त्रिचार्येवंगतः॥ ग्नात्संमय्यावेवास्त्रिथरुत
 :॥ जातविधानरुतगच्छ्यानिद्रांयथास्त्रि॥ सानिलः सयूनीमधुस
 हंयुर्गियस्यु॥ उयद्वंविनागीद्यं ससम्यगनयासिगाजीर्णु
 मध्यायाङ्गास्त्रहप्रहागतयनः॥ लघुन्नराजयत्तामंदीकाप्रिमु
 नयादि॥ अन्वास्त्रिगायदातवामिगयदि स्त्रिवायकम्॥ वान्यगुपी
 यी

सु।

कषायं वा ह वा यलि ना ज्ञानम् । जलन विधिना घट् वा स क वा सो न वा
 यि वा । विरधया वस्तु यस्तु धाने न गालि निरुह लम् । दह मु प्रथमा व
 स्ति स्त ह य द स्ति वं क र लो । सम्यग्दत्ता द्वितीया मु मूर्द्धस्थ मनि लं ऊ
 गत । वलं वलं च जन य ह नी य मु प्रया जि रा । यं व मो द लो स्त ह यं लं
 न सा मु जी । यस्तु मां स स्त ह य ति स क मा मं द न व व । अष्टमानवम
 आदि मज्ञानं व यथा क मं । प्रवं शु क ग ता न्वा धा न्दि गु लः सा ध सा
 ध य त् । अष्टा द न्वा द न का च स्ती नां या नि भ व न । स कं ज न व ल
 श्रु त्वा ज य रु त्वा ग न प्र णः । नू का य व ह वा ना य स्त ह व स्ति दि न दि न

१३१

६॥३॥

था।

दया द्वे अस्तु भन्य धाम ग्या वाल त या ज रा ग् । स्त हा ल्य मा प्रा नू का
 लां दी र्घ का लु म न न्य यः । ग था नि रू हः स्ति ग्वा ना म ल्य मा ग्ः पु न
 स्य न । अथ वा य स्य ग कालं स्त हा नि र्था गि क व लः । त स्या
 न्वा ल्य त ना द या म् हि स्ति ग्वा स्य ति छ ति । अरु द्ध स्य म लो नि प्रः स्त
 हा ने ति य दा य नः । त दा न्न स म ना धा न नू लं वा स द्वा ज ग न । य
 का न अ गु न्त्वं च ग द द्या नि रू ह ल म् । गी कू गी कू य र्धे य कू कू र ल
 व हि र्हि ग थ वा । यथा नू ला म ना वा य र्म लं स्त ह य जा य न । त था
 वि न च नं द या ली कू न ह्यं च न स्य न । य स्य ना य द्र वं कू र्वा स्त ह

वक्तिविति स्मृतः ॥ सर्वोत्थायावृत्तगो-
 जनायागंतवहानायेः स्वरुसंरुभधनेहृत्त ॥ स्वरुवस्मावना
 यातनान्यः स्वरुविधीयत ॥ गुह्यचैत्रं उयूगी कलाजीष्टक
 नोदिधक ॥ गगावली सहचनं काकनासां पला निताम् ॥ यव
 माघागसी कालकलस्थ स्वरुता निताम् ॥ वदुर्दालं रुसः ॥ प
 स्त्रादागरगध ॥ नतनव ॥ यवलेलारु कं पिष्टे जीवनी येः
 यसा नितेः ॥ न नवाहनमगा द्वि सर्ववागविकायनम् ॥ ध
 र्मुयतिव्या यदे मुजायनवस्तिकर्मलः ॥ इमिगान्समेदा

यनताष्टिकित्वा प्रमुक्तान् ॥ याताहानविहानप्रविह
 नप्रयविहानां कृत्स्नगः ॥ स्वरुहयानाः समाः कार्यानां काय
 विज्ञानम् ॥ या ॥ गिग्यागमध्वनविनविमायां विदित्वा
 नवस्तिकल्पनाध्यायः धनविनिगमिः ॥ निद्रुहवस्ति ॥ द
 धारिद्यतकायलानुनेः ॥ ने नवमस्य नापानिकगानिपुनिय
 इवेः ॥ निद्रुहस्यायनं नाम प्राक मास्थायनम् ॥ स्वस्थाप
 नादायधारां स्थायनं मतम् ॥ निद्रुहस्यप्रमाणं अयस्यः या
 दाहनेममम् ॥ मधमं यस्य मृदिष्टं ह्रीनं अरु उवमुयः ॥ अगिहि
 एवास्त्यदहः कानातस्तः कलस्थ ॥ अन्धानं कदिहिकानः का

सप्तमसप्ततित्तः **गुदरत्न** गिरिगिरि विग्रही कृष्णसंयुक्तः **गर्गि**
 नीमधूमहीवनाष्टाष्टादनी **वागव्याध** वदावर्त वाताष्ट
 विषमकृत **मूर्क** हृष्टादना नाहमृष्टकृष्णभीषव **दृष्टाष्ट**
 नमन्दाग्नियमहृष्टनिर्गुणम् **गुल** हृष्टिहृष्टाङ्गायाजय
 द्विविधः **उत्त** हृष्टानिलाविष्म **जं** विष्मस्त्रिभुजमहाजनम् **म**
 म्माङ्गगुरुमरध्ववयथायाग्यनिर्गुणम् **हृष्ट** वस्त्रिविभक्तय
 वधः कृष्णनिर्गुणम् **जा** नानिर्गुणवर्गवदृष्टकास
 नः **गि** हृष्टमूर्कहृष्टाष्टनिर्गुणममनकृष्ण **अ** नानायातं मूर्क

१५३

हृष्टनिर्गुणममनकृष्ण **निर्गुण** नवमतिमान्कात्रमृष्टमृष्ट
 धवेम **य** स्यकृष्णगकृष्टि विष्टिहृष्टकृष्णमनः **ला** यवंचाय
 जायतेसुनिर्गुणमादिरत्न **य** स्यस्यादृष्टि नन्वाष्टवर्गाहीन
 मलानिलः **मूर्क** हृष्टिजाष्टनिर्गुणमादिरत्न **वि**
 विकृतामनमुष्टिस्त्रिभुजायाधिनिर्गुणः **जा** सुयायनसुहृष्ट
 : सप्तमदानं गुलकलम् **अ** ननविधिनायथात्रिर्गुणवस्त्रिदानवि
 त् **द्वि** गीयंवाहनीयं वात्रुर्थवायथाविगम् **स** हृष्टकृष्णवदन
 धिहृष्टोययसासह **क** षाभकृष्णयायाः कृष्णवाष्टाह
 गाः **धि** हृष्टाष्टानिलाविष्टकृष्णमृष्टनसेः कृष्णम् **नि** र्गुण

ऊयित्वा च गतस्तदनुवासयत्। स कमानस्य वृद्धस्य बालस्य च मूर्ख-
 तः। वस्त्रिणी कूपयक मुनयो ह न्याहलाय धी। दया दूक्तं मनश्च म-
 ध्यादा प्रहृतं गतः। यथा तस्य मनीयं च दया दूक्तं विवक्तव्यः। पुनस्तु
 वीजं मधुकं धिप्यतीत्येव ववा। हयधारुलकल्कं वस्त्रिणी कूपयक-
 मृतं। वस्त्रिणी कूपयक विविधः। गता दूक्तं मधुकं विल्वं कोटं क-
 लमवव। सकां जिकृष्टं गमय वस्त्रिणी कूपयक मृतः। वस्त्रिणी कूप-
 यक मृतः। प्रियं गुर्मधुकं मृतं गतं येन च तस्य जनेन। सकां जिकृष्टं-
 गतं वस्त्रिणी कूपयक मृतं गतः। वस्त्रिणी कूपयक मृतः। गिरुलाका-
 थं गतं मृतं कोटं कूपयक मृतः। उषकां दीपनी बोधा वस्त्रिणी कूपयक

१५४

खना मृतः। वस्त्रिणी कूपयक मृतः। वृहतेन दूक्तं निष्कारणैः कल्केर्म-
 धूनके र्यताः। सूर्यमां सप्तसायसा वस्त्रिणी कूपयक मृतः। वस्त्रिणी कूप-
 यक मृतः। वदर्येना वती रीतुं मन्मली धनवना गताः। कीनसिद्धा-
 : कीनयूक्तानां प्रायिकिल संक्रिताः। ज्ञात्रलेन वृधिनैर्यका द-
 या विवक्तव्यः। मायायिकिल वस्त्रिणी कूपयक मृतः। वस्त्रिणी कूप-
 यक मृतः। दत्तादींसे च वस्त्रिणी कूपयक मृतः। प्रसूतिद्वयम्। विनि-
 र्मथनमादयो हस्य प्रसूतिद्वयम्। प्रकीर्तनं हस्यः हस्य कल्क-
 स्य प्रसूतिद्वयम्। संमूर्च्छितकषायं नुचुः प्रसूतिद्वयम्।

न १३

मालनी पृथक् गारं किं नार्थय निर्गमम् ॥ यंच विगतिवर्षी
 लामरामाया द्विकार्षिकी ॥ गद्गुपलमाया च स्वरु स्या कारिष
 क ॥ वनेः ॥ अथ स्थापनगुह्य स्वरु फस्य स्तानराजनेः ॥ स्थितस्य
 जानूमायनयी ॥ स्तिग्धगलाकया ॥ स्तिग्धयामदुमार्गलगतान
 गुं निआऊयत् ॥ गनेः ॥ गनेः कृतायकं मद्रुनं रंधुगुलानिषट् ॥ गता
 वधीधं दक्षिणनेनं गुरु निर्हन्त ॥ गतः प्रत्यागग स्वरु स्वरु वस्तिः
 क्रमादिताः ॥ मुलांक निश्चिका स्थलनं गुं कुर्यादनाहुलम् ॥ मद्रु
 पदं गंया कं गुरुं गुलम् ॥ द्योगुलम् गुरुमार्गवस्त्रं न गुं निआ

७३

वशान्तं

११३

३

२ दिपलक्षयपरिनिता २

अयत् ॥ मद्रु कृक विकानयवा लानाभकमंगुलम् ॥ गनेत्रिधं पमार्ग
 वस्त्रं न गुं विचकारेः ॥ यानिमार्गयना नीलं स्वरुमाया द्वियालि
 की ॥ मद्रुमार्गयला मातावा लानां च द्विकार्षिकी ॥ उलानाये मुयेद
 द्याद्वं जान्वे विचलेः ॥ अथ स्थापनगुह्य स्वरु फस्य स्तानराजनेः ॥ स्थितस्य
 जानूमायनयी ॥ स्तिग्धगलाकया ॥ स्तिग्धयामदुमार्गलगतान
 गुं निआऊयत् ॥ गनेः ॥ गनेः कृतायकं मद्रुनं रंधुगुलानिषट् ॥ गता
 वधीधं दक्षिणनेनं गुरु निर्हन्त ॥ गतः प्रत्यागग स्वरु स्वरु वस्तिः
 क्रमादिताः ॥ मुलांक निश्चिका स्थलनं गुं कुर्यादनाहुलम् ॥ मद्रु
 पदं गंया कं गुरुं गुलम् ॥ द्योगुलम् गुरुमार्गवस्त्रं न गुं निआ

अम् । हन्या इह न वस्ति मुना विनाम हिनां क्व चिन् । सम्यग्दहस्यति
 गानि व्यायदः क्रमवव । वस्तुन हन सं हस्य समानं स्र हवस्ति ना
 दृता ह्य कं गुद कथा ह क्का स्वां गुष्ठ सन्निताम् । मलयवर्हिनी व
 हिः रुतवर्हि प्रसासृगा । ॥ अतिश्री गन्धर्व विन विना यो वि
 किं सा स्थान उ ह न वस्ति विधिः सक विंगतिः । ॥ अथ न स वि
 धिः । न स्यं गत्क थ ग धी ने ना सा ग्र धं य दोष धम् । ना व न न स्य क
 म्भति न स्य ना म द्य यं म न म् । ग स्य ह दा दि धा प्रो क्ता न व न स्र ह न
 गथा । न व न क र्ध लं प्रा क्त्वा स्र ह नं वृ ह नं म न म् । क रु धि लानि ल धं स

१३१

पूर्वमरधापना क्ता क । दिन स्य गृह क र न स्यं ना ग्रा व य क ट ग द । न स्यं
 ल्य उं ह्य ज नान् इ दि न वा र्ध न र्थ रत्ना । म थ न व प्र ति श्र यी ग र्हि ली
 ग ल दू धि त म् अ ज्जी ल्ही द ह व स्ति श्र यी ग स्र ह द को स व क्क द्रः रत्ना
 का रि म क स्य र्ध षा र्त्वा वृ द्ध बाल को व ग व लो धी ना यी व स्रा गु का म श्र
 व क्त्वा य त् । अथ व र्ध स्य बाल स्य न स्य क र्म स मा व न त् । अ ली गि व र्धा इ
 द्ध व ना व न नै व दा य त् । अथ वे न व न न स्यं ग्रा धं ते लेः सती क्क केः । ग
 क्क र थ ज सं सि द्धेः स्व र्धेः का र्थे न स र था । ना सि का नं ध्र या न धो म्भ द्ध व ला
 न थ वि न्द व म् । अथ कं न व नं या म्भ म्भ र्थ म्भाल्य मा प्र या । न स्य क र्म धि
 दा त वं म्भ ले क नी क्क म्भो ध ध म् । हिं गु स्या ध व मा ग्रा मु मा धे कं सै न्ध वं म न म् ।

कीनंवेववाष्ट्रभावेस्यात्पानीयं च विकारि कम् । कृगनस्तु जलं न स्यात्
 तायां यमृगिष्ठम् । द्वायनद्विषलं न स्यात् यलमकं कलोयुग । कार्षि
 कं मधुनं द्रव्यं न स्यात् कर्मवियोजयत् । अवयवीः प्रथमं दोषं दावय
 नो स्मृती । मित्राविनयनस्याकोतो गुदयो यथा यथम् । कल्की कृता
 दोषयः यीतिनानि स्मृता सवः । सावयवीः समदिष्टस्ती कृद्वयम्
 मरुवः । यउत्तुलादिव कृताया ना जीवर्तुं तथा धमम् । तीक्ष्णं कालमि
 तं वक्तुवा तस्य धमनं हि तम् । उद्धु जनु गत नो रग करु जहान संक
 य । अत्राचकं युगि न्यायामितं तारंगं वपीनम् । एतस्मात्पमानक
 ष्टमं न स्यात् वेन वनं स्मृतम् । रावस्ती कृतावाला नां न स्यात् त्वहनः
 मूलं पा० २

१३८

लस्यत । गलना रगसन्निधानं निद्रायां विषमकृतं । मना विकानं क
 मिषय्यत्तवावयी उतम् । अन्यथा कृददाधय विसंक्रुष्य दीयत
 । त्रुलु प्रथमं धीने स्तुद्धी ना कृमनं यतः । न स्यात् वेन वनं यथा । न स्या
 स्यात्तु उद्धु तीलां यथ्य ल्यासे च वनवा । जलपिष्टनग ना क्री कर्तु
 नासा मित्रागदाः । मन्वाहन गला कृता न स्यात् मिह नृष्टम् । मधु
 कसान कृष्णात्वां वत्रा मनिचसे चवेः । न स्यात् काष्ठं जलात्पिष्टं दया
 त्संक्रुष्य वा धनम् । मयस्मानग रथामाद सन्निधात इयमन्दक
 से चवं त्वगम निचं लय्यां कृष्टमेव वा । वत्समूयं लसं पिष्टं न स्या
 त् नद्यानिवानलम् । नाहीतं मस्य पिष्टनरा विमं मनिचं ववा । मनि

चंयिपलीगुंणीकं कालं लसुनं यनम् । क इरुलं च गितं चूर्तुं दयं प्रध
 मनं वरधेः । अथ वृंहणं न स्य स्य क ल्यना क ल्यना क ल्यना क ल्यना । मर्गश्च प्र
 मिमर्गश्च दोरदोस्त्रहनमनो । मर्गस्य ग र्थ्य लीमाशा मरुवा ग्मरलेः स्मृता
 छतिः । मध्यामा च वहुः ग्मरले हीना ग्मरले मिता स्मृताः । उक्ते कस्मिन्
 मातृयंदया नासा मटवरेः । मर्गः मित्रा विन कं च व्यायदा विविधा
 स्मृताः । दाया क्कं ग्मरले या चैवं विरु या स्मृता यथा क मम् । दाया क्कं
 निमिला सुयथा दमन ग्मधनम् । अथ कय निमिला सुयथा चैवं
 हलं मतम् । मित्रा नासा मित्रा गे सुयथा वलु इत दका । दका ना ग
 वलं हीन मेना वा क्कं न के गद । मरुवा ग्मरले क कर्तु नाद वा गधिरु गद

॥ मर्गस्य द्विगुलं वा वी श्रु दा धवला वलम् ॥ उक्ता क यं कं
 न न वा न स्यं दया द्विच कलः । ग्मरले पं वा हे मथ वा स्यं क र्क

॥ १३२ ॥

तथा । अकालं पलितं चैव । क म स्म प्र प्रयागनं । अथ वृंहणं
 न स्यं स्त्रहं च मिश्रं न द्वेः । वृंहणं स्यं यथा । स ग क्कं नं ययः यिष्टं
 यमा क्कं न कं क मम् । न स्य प्रयागना हन्या दोगन क्कं रवा नूजः । क्कं
 स्वाशिमिनः कर्तु सुयथा वलु इत दका । न स्य स्या द नूते ल न ग थाना ना
 यरल न च । मायादिना वा स र्थ्य रि स्मृता क्कं यज सा धिनेः । नेलं क र्क
 स्या दानं च क वलं य व न व सा । दया न स्यं सदा यिरु सु र्थ्य मि क्कं
 व च । मायात्म गु क्कं ना स्म रि र्व लान व क्कं ना हि येः । क्कं ना ग्म ग न्ध
 या क्कं र्था हिं गु से न व सं य गः । का धून स्य प्रयागनं य क्कं या तं स
 क म्प न म् । अथ च्छु दि न वा ग श्रु म न्या स र्क र व वा क्कं । यति मर्ग

नम

स्य माता शुद्धि विंदु मिता मगा । अथ कर्मा नासिकायाः स्नेहं नमि
विनिश्चितम् । स्नेहं यं पिद्वयं यावन्निमग्ना बाहू गतः । गर्जनी
यं प्रवद्विन्दुं सामाया विन्दु संज्ञिगा । एवं विष्विन्दुं सङ्केतं नष्टः । नम
न उच्यते । सदया मर्ग नुस्य धृष्टि मर्ग दिविन्दुः । समयाः य
मि मर्ग स्ववर्षेः या का प्रवृद्धिः । प्रवृद्धि दंत का धातुं गृहान्निर्ग
मनं गथा । व्याया माधव्यो वोग विष्णुर्गर्भं जनकं । कवलीं
राजनात्तु दिवा सूर्या स्थितं गथा । वमनं नृगं सायं प्रमि मर्गः
प्रयुक्तं । नीलं विन्दुं नास्नेहाय दावकं । अथ यतः । नस्य मिषि
कं गं विद्यात्प्रमि मर्गं प्रमाणां गः । उच्छिद्यं न पिवायेत निश्चि

वेमस्वमागमम् ॥ क्षिराहृष्टास्य रमाधारुवालवृद्धचयश्च ॥ अग्निमार्ग
नक्षत्रमग्निनागारेष्टेवार्द्धजन्मजाः ॥ वलीयल्लिगनागश्च वलमिन्द्रियजं
वग ॥ विहीतन्निवकं लगीनिवारणलक्ष्यकाकिनी ॥ एककंगेसनस्यन
यल्लिगंनक्षत्रिबुरवम् ॥ अथनस्यविधिम्बश्चनम्यग्रहलहगव ॥ दक्षा
वागनजामकवृमदननियधर्षण ॥ विष्णुद्वंधूमयाननस्विन्नलालग
मंनथा ॥ उहाननायिनं किंचित्स्यसंवनिनसंननम् ॥ आसीर्षुहस्त
यादश्च वम्बाकादिगलावनम् ॥ समन्त्रमिगनासाग्रंवेद्यानस्यनथा
जयेत् ॥ काष्णमहिन्नधनंवरुमेगानादिगुकिरिषुष्कावायु
यस्कावाधाने वनिह्यथाजयेत् ॥ नस्यस्याषिद्यमानयलिनानेवय
रुकोऽमुषो ॥

कंपयन्तान्कृयन्प्ररायतनद्विधनहसलुभा ॥ जनेहि विहितेः सहा
नेवान्नः संप्रययन् ॥ गतः कासः प्रतिल्यायमिनाकिगदसंतवः ॥ १ ॥
टकमसिह्लावस्थापयन्गिलडवम् ॥ यंच सफदलेवस्य मीशानस्य
स्यमानल ॥ उपविश्याथनिष्ठीवन्नासाव कुगगंदवम् ॥ वामदक्षिण
यात्रीस्योनिष्ठीवत्सन्मुखेनहि ॥ नीगनस्य मनस्वायं नजः काधंच संख
ऊत्तामभितनिद्रां लक्कावथा कानावाकू गतं ननः ॥ गथावेनवनस्यां
नधूमावाकवलं हिनन् नस्यद्विधयदिहानिलकृत्तनिप्रयागगः ॥
गुहृहीनातिभागनिविलोकाकामु विंगकेः ॥ लाघवं मनसः गुह्रिः ॥
तसं व्याधि संकृयः ॥ चिरुद्विधप्रसादश्चलितसः गुह्रिलकृत्तम् ॥ कं १

यदहागुत्रगा र्णातसांक रू संग्रयंम् ॥ मूर्द्धिहीनविगुह्रधूलकृत्तं
धनिकारुतेम् ॥ ममुलंगममावागवृद्धिनिद्रियविग्रमः ॥ लकृत्तं
गदमिस्त्रिग्वेगुत्रकृत्तप्रदाययत् ॥ ताऊयञ्चानरिषां दिनस्याचारी
कमादि र्गात् ॥ वमनं नवनं नस्य निरुहश्चानवासनम् ॥ जगानिधं
चकम्पातिकथिगानिमूर्नीश्वनेः ॥ गृन्पगानिनसश्चाधि मूर्द्धिगां
विनचन ॥ हीनानिगुह्रनिप्रसिकरुनागद्यमाचनत् ॥ सम्यग्धि
गुह्रनिप्रसिपिर्नस्यवदीयत् ॥ करुप्रसंकलितसः कृत्तं दि
यविग्रमः ॥ ॥ गृन्पिणीगमप्रमधनविनचिनायां विकिसास्थान
नस्यविधितृष्णविंगमिः ॥ ॥ धूमधानविधिः ॥ धूमधुषप्रिधः

प्राकः नमना वृंहलसुथा नवनः कासहावेवनामना वलव
 यनः नमनस्युयय्योमधः प्रायागिकसुथा वृंहलस्यापि
 यय्योस्रहनामृइ नवव नवनस्यापियय्योमधनसुहा
 अवव नममार्हप्रखल्वन प्रानाहीनस्रइः खिनः दलवसि
 विनिक्त्वा नगो जागनिगसुथा यियासितप्रहासारुसालरम
 धसुथादनी निनोलीनायीनिमित्रीरुर्धाधानयुयीडिमः कना
 नसुः प्रमहारुः याइनागीचगर्हिला नूकः कीरलाखवहनः की
 नकोइष्टतावसः उकांनंदाधिमस्यप्रवालवृद्धः कनसुथा
 जकालवाशिधीनप्रधूमकूर्याइयद्ववान् नप्रष्टं सर्पिषः यानेना

१३२

नदर

१५

वनांजनगर्थमम् सर्पिनिक्त्वा सुनाडाकायथावागर्कनां वना मधुः
 नासुनसोवापिवमनायप्रदाययत् धूमादादलमादधीरुक्कनइसि
 निकानिच कासप्रसप्रमिग्याथानन्याहननिनानूजः वागस्रप्र
 विकात्रांश्रहनाइमः स्रयाजिनः धूमप्रथागत्यनूषः प्रसन्नद्वियवा
 धनः इमेरादिजसमक्रसंगधिवदनातवत् धूमनाडिसवदीर्घनि
 मननागिखंगुलेः चत्वाविंशन्मिनेरुद्धंदाग्रिगहिर्मुद्यो क मगा
 नाक्त्वाचुर्विगमितिः कासप्रभाउरान्मिनेः दलमकुलेर्धमनी
 यनपीस्याद्वलनाडिका कलायमंडः सस्थलाकलस्थगम
 नयकाः अयेषिकोयलियवस्र प्रकुंदादलमकुला धूम

धूमनाडि एवमुयधिरवजयप्रियविका कनिष्ठि
 कायनीराहुरजमागमांतर ॥ ५

दद्यत् कल्कनलघुश्रावणः सुगः ॥ कर्षकल्कमिगं लिङ्गाद्यो
 गुह्यं च कानयत् ॥ ॐ भिकामघनीयाथस्त्रहाकां वरिमादनात् ॥ जंग
 नेदापि ॥ गोहृत्वा धृताने ग्रस्यने धुक ॥ वदननपिवद्भुमं वदननेव
 संसृजत् ॥ नासिकासंगतः पीत्वा मुखनेव वमत्सूचीः ॥ गोत्रावसंय
 टाकि ह्वाकल्कमंगानदीयितम् ॥ छिद्रनगुनिवन्माथवलंगगुवेधू
 मयत् ॥ जलादिकल्कंगमनस्त्रिगंधसर्जनसंमृदो ॥ नवनगीकृकल्कं च
 कासुधुश्चैदिकाषलम् ॥ वमनेस्त्रायचर्माद्यंदद्याद्दुपस्ययानकम् ॥ व
 र्णनिम्बवचाद्यं च धूपनं संपुगस्यत ॥ अथ माह ॥ धूपः ॥ अथापि
 धूपारगहृकु कर्तव्यानागन्मकथ ॥ ॥ मय ॥ ॥ मयूनपि कृत्तिवस्य

नट् कटेया ३

१३३

हि २

यशालिहृदगुरुलम् ॥ मनीचं हि गुमांसी च वीजं कार्या स संतवम् ॥ कृ
 गला मां निर्माकं विष्टां वेजलकी कृपा ॥ गजदन्तस्य गच्छं किञ्चि
 त्दृगसंमन्त्रितम् ॥ गहृधूपनंदरुं सर्वा न्यालग्नान् जयत् ॥ पि
 गावान्नाकसान्तितासर्वकनं हनस्वत् ॥ नपनाजिवाधूपः ॥ यनि
 हानमुधूमयकार्यानि च न स्यवत् ॥ नशासिधुगुजान्या रुचलवं
 गादिजान्यपि ॥ ॥ ॐ गिपीगा म्रधन विनविनायां विकित्सास्य
 नधूममानविधिप्रकानविमगिः ॥ ॥ अथ गंशुकवलप्रमिसान
 लविभिः ॥ चतुर्विधः स्याद्गंधः स्त्रिहिकः गमनस्तथा ॥ रगाध
 धनात्रायला रग्वेकवलं अपि गद्विधः ॥ स्त्रिगंधाः स्त्रिहिकावा

ला

नस्त्राङ्गीर्गः पुष्पादनः ॥ पितृकवन्तुवर्त्तनः संरक्षाधनः ॥ क
 आयनिकमधूनेः कष्टेषुनामरक्षावर्त्तनः ॥ चतुःप्रकाशागङ्गः कवल
 युधिकीर्त्तिनः ॥ असंवादीमुखवर्त्तुगङ्गः कवलगुरुः ॥ गङ्ग
 वलगङ्गः कल्फनकवलः स्मृतः ॥ दद्याद्वयवर्त्तुवगङ्गका
 लमायकम् ॥ कर्षप्रमाणः कल्फकवलदीयतवूर्ध्वः ॥ आयनः
 यंत्रमाद्यघातलुधः कवलादयः ॥ गङ्गासंस्थितः कुर्यात्स्वित्त
 लालगलादिकः ॥ मनश्चमुंतायं वसुधवादाधनामनात् ॥ कहू
 नमुद्राणां प्रतियोगितावर्त्तुधधनलम् ॥ सधध ॥ निलकल्पो
 दकं श्रीनंस्त्रहावाहिकहितम् ॥ निलनीलात्यलं मर्चिर्नर्कवा

कीनभवव ॥ सकोदाहनवकुष्माण्डाहनामनः ॥ वेनद्यंजनय
 त्यास्यसंदधानिमुखवर्त्तन ॥ दाहहृद्वायुगमनं मधुगङ्गधनलम् ॥
 विषकागानिदाहवसर्चिर्धायिभयभयवा ॥ गेलसेधवगङ्गाद
 न्कवालप्रगमन ॥ रक्षाधंमुखस्यवेनस्यगङ्गः काङ्जिकाजय
 न् ॥ सिन्धुविकटनाडीलीनादकनकरुहितः ॥ गिरुलामधुग
 लुधः कुरुहृत्कपिलनामनः ॥ दावीगुपुचीगिरुलादाकाजा
 योम्भयल्लवा ॥ ऊन्नाप्रधनित्वाधधकांगकोद्रयाजितः ॥ गी
 तामुखधुनाहन्यान्मुखधकं विदाधजितम् ॥ यस्योमधस्यगङ्ग
 धनस्येवधुनिसानलम् ॥ कवलधायितस्येवकुर्यात्कूललेननेः ॥

कवलायथा कसत्रमातुल्यस्यैव वायव्यसंयुतम् । ह्यात्कवलता
 आश्रयत्रिंशद्वारजात् । कलावलहृत्पुंश्च विविधं प्रमितायन
 म् । अक्षर्ययवलीगंयथावन्मखनागिताम् । ॐ मिथुसायवर्ष
 म् । मयथा । कृष्टदात्रीसहंगावयावतिका । वलिका । गजनीमस्तला
 ध्वंश्चर्लुस्यात्यगितायनम् । नकुप्रमिंदंगयीजं रगाथदाहृत्ना
 नयत् । हीनथागत्कला कलापसाज्ञानात्रिस्तथा । अगित्यागम्
 नखय्याकः रगाकट्युक्तमात्रवत् । आखेययगमस्तुष्टिवेगद्यं
 वयलाद्यवम् । ॐ न्दियाभाप्रसादद्युगं दुःखः शुद्धितकलम् । ॥
 ॐ मिथुनसंयववित्रविगायां विकिसास्थानगलुधादिविधिः

मिथुनः । अथलयमूर्द्धिकं यत्र विधिः । अलपकस्य नामानि
 लिङ्गिलयश्चलं यनम् । दाधया विषहा वरुणा मुखलेयमिधामागः ।
 प्रियमालश्चरुर्गगितागद्वागुलान्नतः । अर्द्धाव्याधिहवः सस्याक्क
 काद्वयमिक्तविम् । अथदाधयालयायथा । यनर्नवादानुंतीसि
 दार्थः निग्रुपवच । पिक्वावेवाननालनयलयः सर्वलाधजित् । विहा
 नरुलमकुमुलयादाहारिनामनः । निनीषं मधुयस्वीचमगत्रं नकुचं द
 नम् । वलामासीनिगमयुगं कृष्टं वा लकमवच । ॐ मिथुंश्चर्लुलयायं यं
 वमो नद्यतायुगः । जलनक्रियतसूक्ष्मे द्वाज्ज ॐ मिथुंश्चर्लुलयायं यं
 वसंस्कायान् रगाथान् इष्टजलान् जयत् । विषहालयायथा । अर्द्धाद्व

गगिलेल्लधानवनीतनसंयुतः। माथमानूकनंहन्याल्लयावाकृष्टमृदिलेः।
 लांगवः। लयगिविधातावृजालिनीवीजमूलकः। लधाधानासंयु
 दूःकीटसूटकनागनः। वल्लल्लयायथा। नकचन्दनमजिष्ठाता
 धुक्कृष्टियंगवः। वटांकनामसूत्राश्चवांश्चासूखकान्निदाः। मातुले
 गजदासर्पिः। निलारगगकमानसः। मखकांतिकनालयः। यीउकाव्यं
 गकालजिगृ। लाधुक्कान्यवचालयस्त्रानूययीठिकामहं। गदहावा
 चनायकं मयीचंमखलयनागं। सिद्धार्थकववालाधुसेन्धवैश्वल
 यनम। वांगव्यासार्हूनलकवामंजिष्ठाववासमाश्रिता। लयः
 सनवनीतावाधगाधवृत्तेजामखी। मूर्कनीनहनिद्रात्ताम
 श्री

१३५

रउंररन्या५

दयित्वाविलयनागं। मखकार्षसमंयागिविनकालाहवधुवम
 वटस्ययाद्युयगातिमालगीनकचन्दनम्। कृष्णकालीयकंलाधु
 मरिलयंयुयाजयन्। मातृल्लयिषुकावांगनीलीकादिविनाम
 नम्। यूनानमथयिन्याकंयनीषंकृष्टस्यव। मृगपिष्टःयुल
 थायंगीद्युहन्नादनृषिकाम्। खदिनाविष्टजंवरुनांत्वगिर्वीम
 यसंयुतः। कृटजलकसेन्धवंवालयोद्वन्नादनृषिकाम्। प्रिया
 लवीजसंयुतम्। मयककृष्टमाधेःसेधवेः। कार्यादिवृमिकमृ
 दिप्रलयामयसंयुतः। इत्यनघासंवीजंयुलयादायुजय
 त्। जामुवीजस्यरुद्रुग्निवाचरुद्रुसमदयम्। इत्यपिष्टःयुल

धामंदात्रसंहंतिशान्तामनसस्मिन्कथंलस्ययशोवामद्विलयना
 न॥ॐ॥चल्लुफःसंमंयानिप्रितिनवदिनेर्भवम्॥ॐ॥चल्लुफायहा
 लयामधुनावृहनीत्रमः॥गुंजामलंरुलंवायिरुल्लानकनसायिका॥
 दंतीवीजजलेलयॐ॥चल्लुफंऊनऊयन॥ॐ॥चल्लुफः॥रमाकून
 स्मिलयष्यामिदुल्लंनमधुसार्थिषी॥निनःप्रलयनंननकमंसं
 वड्डनम्यनम्॥ॐ॥निकमवड्डनम्॥हस्तिदन्तमशीरुत्वाक्काग
 इग्धंनसाजनम्॥नामारत्वागनजायन्तंनअथन्तंनयात्यासिम
 लक्ष्मि॥यष्टीदीवनमृदीकानेलाश्चशीनलयनेः॥ॐ॥चल्लुफः
 नमंयानिकमःस्वःसदृशधनाः॥चतुष्टयदानांलक्ष्मिनामन
 ॐ॥निज

१५१

स्वर्गंमस्तिरुस्मतिः॥नेलनसहलयायलामसंऊननंयनम्॥ॐ॥
 चवान्निकावीजंनेलनालंगमात्रन॥यत्तदंननकालालिसन्नि
 ताःकृंगलाधुवम्॥अथानआरुहनाजगिरुलाकषुमृदिका॥
 स्मिन्मिदुनसंमोसंलयनान्यलिगंऊयन॥यात्रीरुलद्वयंयथे
 द्वतरथेकंवितीगकम्॥यश्चअलाहेमंऊस्वैकथक॥३॥यदीयन
 ॥पिष्टालारुमयतालुस्थाययद्विगंनिनि॥लयायंदन्तिनवि
 नादकालयलिगंमदृग॥गिरुलानीलिकायग्रंलाहृगत्रसंसम
 म॥तदीमृयलसंपिष्टंलयाकृषीकनंमृगम्॥गिरुलाताप्र
 मृष्टंलुंनृकंमंकाणीससीसकम्॥अलमृरुक्रंसेष्टंलाहया

१५२

अखगमय ॥ तृतीयप्रह्वजातानिः ॥ अग्रविलयनं ॥ कुर्याद्वनलु
 धरेष्ववयवकथ्यतेः यनः ॥ गेलंरु न्नवसेलानकुर्याद्विष्णुपूजा
 नतः ॥ जायन्ननसरुंगातिमन्त्रिणः ॥ कंगलाकवम् ॥ सत्यानूतन
 नाथेनलेद्योयंकथिनामया ॥ विरुलाताहृद्वरुमुवदाडिमलक
 विडंगथा ॥ अलघंयंययलिकं चरुं कुर्याद्विवेकलः ॥ तृतीया
 नजस्याधियुक्तुषद्वयदाययत ॥ किंवालाहमथयावृत्तमिम
 रधनिस्वाधयत ॥ मासमकंगतः ॥ कुर्याच्चिगीइरुधनलपनम ॥
 कुर्यात्तिनसिनाथोचसंवद्युनं उययुकेः ॥ स्वयेत्यागसुतः कुर्या
 स्नानंननयुजायत ॥ यलितस्य पुनानाश्चित्रिलयेनसंन

१५४

आनंखरुस्यरागेद्वोहनिगालस्येकतागिकः ॥ मनःनि
 लाचार्द्ररागस्यर्जिकाचार्द्ररागिका ॥ लथायंयानिषिष्टमु
 कंगान्त्याअदीयत ॥ अनयालययक्तुवसक्तवलंययक
 या ॥ निर्मलंकंगस्थानंस्यात्कपलस्यनिनायथा ॥ गालकंग
 लयगंस्यात्सर्दंगलंगंखरुक्तम् ॥ दिमलकंयलागस्यकानं
 दलाविमर्दयत ॥ कदलीदंलुगायननविषयनमनवा ॥ अस्या
 यिसक्तिलयेलोमंगाननमरुम् ॥ सुवर्तुयुष्मीकासीसवि
 उद्गानिमनःनिला ॥ पाचनासेचवंवेवलथनात्रिगुनामनम ॥
 वालुउगजाकृष्टकृष्टारिगुटिकाकृताः ॥ वस्तुमयंलसें

यद्वायलं यात् विग्रना गनम् ॥ गालकः ॥ गलमा गाम्पा चतुः ॥ गलं
 ववाकूची ॥ रगो म् गयिष्टं तच्चर्तुं लयना चिग्रना गनः ॥ वाकूची
 वतसा धाका का कदं चिका कला ॥ नसां जनमय धर्तुं गिलाः क
 धासुदकतः ॥ चर्तुं कला गवां मूयेः यिष्ठा वगुटिका कलाः ॥ नसा
 यलयात् विग्रालियुग संति हव गतः ॥ अथ सिध्दपारग ॥ धागी स
 ऊ नसां येव यवका नश्च चर्तुं गः ॥ सोवी नल यलया यं यथा यः
 धाना गन ॥ दाची मूलक वी जानि गालकं स नदा नव ॥ गाम्पा नय
 गं सर्वा लिं यथ क यथ क ॥ गं रव चर्तुं गलमा यं स चर्तुं क यका
 नयत् ॥ लघा ये म्पा नि लो पिष्टः सिध्दना गनकः स्मृतः ॥ हनी

१५७

गका संधवं च रगिनि कं च नसां जनम् ॥ विजालका जलेः यिष्टः स
 चर्तुं नसां यथा यः ॥ नसां जनं या ययं सं वद्धा वट की कृतम् ॥ कष्ट
 धामा चिगां हन्ति लघा दं जनना मि काम् ॥ यथे नाट स्य वी जानि वा
 कूची गध धासिलाः ॥ कष्ट निष्पद्य म्प सं यिष्ठा न कल वे कतः ॥
 यलया दस्य नस्यं नि कं द द्रु विचर्चिकाः ॥ हमा की नी विउं गानि
 द न दं गन्ध क सुधा ॥ द द्रु यः कष्ट सिं द नं स चर्तुं य क य म द यत् ॥
 धरु न निम्ब गा म्प ल य गा म्प न सेः यथ क ॥ नसा न ल य मा ग ल
 धामा द द्रु विना गनः ॥ दूर्वा र या संध व च्च व क म द क र न कः ॥ य
 रि सु क य गा ल यः कष्ट द द्रु विना गनः ॥ दूर्वा निष्पद्य ता स यः क

इयामाविनागतः। **गुणितयामायासः**। कृमिदक्रुहृत्तरेववैगीगयि
 रुहेनः **सुगः**। सिद्धार्थनजनीकृष्टेः पुष्टनाटगिलेः सह। **कइनेल**
 नसंमिश्रदक्रुकाइष्टंयुलयनम्। **नास्त्रानीलात्पलंदात्रचन्दनंमधु**
 कंवला। **धृगक्षी** नरवांसयाविमर्षानिलनागतः। **मृजालंवेद**
 नंलाभ्रउमीनंकमलात्पलम्। **सानिवाभलकीयथासयः** यिरु
 विमर्षनम्। **शिरुलायदको** नात्रसमगकनवीनकम्। **नलम्**
 लमनंकाचलेयः। **विमर्षविमर्षहा**। **मासीसर्जनसंलाभंमधुकंसह**
 नलकम्। **मूर्त्तानीलात्पलंयधंनिनीधकसूमेः** सह। **यलपः** यिरु

११०

लदं४

वाताभ्रगतयोगधृगसूगः। **आमलंघुगहृष्टु** यिष्टकांजिकवा
 त्रिहिः। **जयन्मूर्द्धिषलं** यननकं नासिकयाग्रम्। **कृष्टमंत्रं**
 तेलनलयाकांजिकयधितम्। **नित्रार्हिवागजं** हन्यात्पुष्पंवाभ्र
 चकंदजम्। **दंनदात्रनतंकृष्टं** नैविश्वरथजम्। **सकांजिकः**
 स्त्रहयकालंवावागनित्रार्हिजिम्। **चन्दनालीनयद्याका** वलाचा
 धुनखात्पलेः। **नीत्रयिष्टः** प्रलयः स्याद्वृकयिरुनित्रार्हिनम्।
 भृगुकसन्नीवत्रयधकंयधचन्दनम्। **दूर्वाणीनलानां** च
 मूलेः कृष्णात्पलयनम्। **नित्रार्हियिरु** जं हन्याद्वृकयिरु

नृजन्मथा। हनं नृनगरनेलथमसेलागत्रदात्रुतिः। मांसीनास्त्रा
 नृवृक्षेष्टकाष्ठात्ययः कृत्वातिनृग। गुंठाकृष्टप्रयन्नाटदवकाष्ट
 : सत्रादिष्टेः। मृगप्रिष्टेः स्रवाष्टेष्टलथरष्टमनित्रातिनृग।
 साविवाकृष्टमधकं ववाकृष्टात्यलेस्तथा। लयः सकांठिकः मृ
 हस्रयावकृष्टिद्विरदयाः। वलीनीलात्यतंद्वानिलाः कृष्णावनन
 वा। लंशकनंगवातचलयः सचनित्रातिनृग। जथलयाविधि
 धन्यः याचनसूरुममगः। दोगस्यकथितोरदोयलयास्वप्र
 दहको। चर्माडंमाहिजंयदत्यान्नगंसासिमिस्तथाः। नीगस
 नविशारीचप्रलयः धनिकीरितः। आर्द्राद्यनस्तथाधूः स्यो

कृत्वातिनृग

१११

प३

तप्रलयः। रष्ट्रवागहा। नामाहिस्रवमादयोपुलिफारवाप्रदह
 को। वीर्यसमं कविगत्यागुत्रामकृपेः नित्रामखेः। नत्रागोलयन
 कृत्वादलं च। लिंतं गम। नत्रयर्थप्रितं वापिगुष्टमानं चकात्र
 यत्। गुष्टमाने मथेकृत्वाप्रदहयी। नंयुनि। ममसाधिरितकृष्
 नामकृष्मस्वस्थितः। विनालयननिर्ध्यातित्रागोनालययलुगः।
 नाशवधिप्रलयादिविधिः कायाविचकृतेः। अयाकील्लारथगं
 तीव्रकृष्टासमकृवत्। आदोर्लभधेगं तीव्रकृष्टासम
 हव। आदोर्लभधेगं तीव्रकृष्टासम

नाहं स्याच्चतुर्थः पाटन क्रमात् यंचमः रत्नधनारुत्वाय मया भाष्यं नैव
 ध्यात ॥ सप्तमावर्तकन रत्नधनारुत्वाय मया भाष्यं नैव ॥ सप्तमा ॥ वीजघ्न
 नजराहिं मादवदा नमहोषधम् ॥ नास्त्राग्निमथल मायं वातरत्नमथ
 विनागनः ॥ मधुकंचनं दत्तं इति तलमूलं च यद्यकम् ॥ उनीनं वालकं
 धमं धिरु रत्नमथ पुलयनं ॥ कृष्णाय नावधिष्ठाकं निगृह्य कृषिक
 तागिवा ॥ मयि धिष्ठयलथा यं सुखाक्षः रत्नमथ ॥ दिनि रत्नचन्दन
 दच निवा इवीयन त्वः वा ॥ उनीनं यद्यकं लाघुं गेनिकं च तसां जनम् ॥
 आगन्तु जनक उचरत् रत्नमथ कृष्यात् पुलयनम् ॥ गवामूलकसि
 ग्रहं रत्नानि तिस्रं ध्या ॥ लकृवः किं वमते सी प्रदहः पावनः ॥

१०२

रत्नकीर्ति १

स्मृतः दंति विष्णु कर्मलत्वं कृत्स्न कर्कषय सा गुडः ॥ रत्नलाग कास्थि
 काग्रा सप्तवेदा नृपः स्मृतः कथाटं कंकगृध्रां मलं लयनदाः
 नृपम् ॥ स्वर्जिकाया वगूकायाः कातल यनदा नृपः ॥ चित्रविल्व
 गिका दंति विष्णु काहय मानकः ॥ हर्मक्रीर्यास्तथा लया वृषः यत्र
 मदा नृपः ॥ गिल्ले सैव यथा कृत्स्न निम्बय ग्रनि गय रगेः ॥ रुद्र रुद्र
 यगेः पिष्टेः पुलथा वृष रत्नधनः ॥ निम्बय ग्रन संक्रोद दा वी मधुक
 संयगः ॥ गिल्ले सैव सह संयुक्ता लयः रत्नधन प्रायगः ॥ कनं जानि
 धनिर्गुण लया हन्या दुर्गः कमीत् ॥ लघुन स्याथ वालथा हिं गु
 निम्बरु वाथवा ॥ निम्बय ग्रनि लादं गी रुद्र सैव माक्रिकैः ॥

इष्टवृत्तयुगमनोत्तयः एवाधनवायनः। मदनस्य रुतं निकां पि
 द्वाकाजिकवाविष्णुः कायं कुर्यान्नातिलयं गूलं नानि रुवत्त
 नः। निगुर एवाहलिके वलु यवगमधूममूद्रकेः॥ सुखाधूमसु
 लालयः यथा श्रीवागविष्णोः थिरिकं नर्घया लाजा मधुकेः नर्क
 नाचिगेः॥ प्रलियल्लानयद्वेष्टययसाणावचन्दनेः। इष्टकानि
 कतालाह किट्टगमकतासह॥ सुखाधूमसुलहायं मूत्रेः स्यात्
 रक्ष्याविद्वरधो। नकचन्दनमं जिष्टनिगमधुके गेनिकेः॥ को
 यलविद्वरधालयकागकुनिमिरुथाः। निवृत्तः निगुरवीजा
 निदगमूलमथापिवा॥१००॥ सुलहावागगरुतुसुखाधूमः

११३

संयदीयन। देवदानुविष्णुसचकरुगंडु सुलयकः॥ नर्घयावि
 ष्ययाविद्वरधालयकेः सह। कागमूत्रसंयिष्टमयवीद्युप्रल
 यतम्॥ नर्घया निगुरवीजानिगमवीजा रक्षीयवान्॥ मूलकस्य
 ववीजानिगमकलाम्भनयधयत्॥ गंडमालावृद्धगुल्लयनानन
 गमम्यति। यकयित्वा कुर्यात् संचकवलानिलमीडितम्॥ गप्रय
 दहंदद्याच्चयिष्टगुं आरुलेः कृत्वा न नामवाह आयीतविष्वा
 यीगृधसीगथा॥ अन्यथा वागजाः यीजः युगमं याति वगनः। म
 हूनेन लुनिगुलीवर्षाहः निगुरनर्घयेः॥ सुलयः श्रीयदं रुनि

चित्रास्थमधिदात्रलम् ॥ अथकन ३ ॥ अजाजीहव वाकृष्टमनलुव
 दनान्विगम् ॥ कांजिकेनगुसंयिद्धाकनलुधुंयलयनाकनवीनम्
 मूलनयनिचिष्टनवाविना ॥ असाध्यायिवृद्धजलसंतिंगस्थ
 नृकुप्रलयनाग ॥ दहकदाहयिरुलान्कनमयीमधुसंयमाना ॥ उ
 यदंलायलधार्यसधारगयतिवृलम् ॥ नसाजनंतिनीधनयथः
 यावसमन्विगम् ॥ सकोइल्यनंजाकमयदंमंगदायहं ॥ विंवि
 लीत्वकमयीचलुसधारययतिवृलम् ॥ अग्निदग्धगुमदी
 त्रिष्टकचेदनलोत्रिके ॥ सामृतेःगर्षिषास्तिग्धेनाल्यंकायथ

द्विष्टक ॥ गिन्दकीत्वक्कषायेर्वाधुगमिलोः प्रलययन ॥ यवाद्
 ग्धामयीकायनिलनयगयातथा ॥ दशासुर्वाग्निदग्धयप्रलयं
 वृललायनम् ॥ यासा ॥ इम्वनरुलेसिलनेसमंन्विनेः ॥ मधु
 नायानिमासिथगदीकनलमूलम् ॥ अमुमाकंदमूलसंयकं
 मधुकर्षनलयनात ॥ गतपियोवनकुलीया निग्रादातिजाय
 त ॥ काष्ठीसस्यचमूलानिकाथयमृद्वदिना ॥ यानिष्टकाल
 यन्निहंगारुत्वमपजायत ॥ मनीचंलेभवंकृष्णगगनमृद
 तीरुलम् ॥ अयामार्जगिलाकृष्टयवामाधाधनर्षयाः ॥ अग्

गंधाचगच्छंमधूनासहयाजयत् । अस्यसंगतलपनमर्दनाच्चयुजा
 यत् । लिङ्गवृद्धिस्तुनासुधःसंहतिगुजकर्तुयाः ॥ सिगाधगन्धानि
 स्वस्यकागक्रीनेद्युगंधयत् ॥ तल्लयमर्दनालिंगवृद्धिःसंजायन
 यत् । कर्पूयुनलान्निषंस्थूलःस्यात्प्रजायति ॥ काकजंघाज
 शवीजकर्पूयुनलदधि । निम्नप्रस्थायनं कूर्याद्रासहस्यवलेंधा ॥
 हयगंधासहस्रलातवीजं कर्पूयुनमापनाक । महीषीनवनीतनमर्द
 यत्प्रसहंयुनः ॥ निम्नप्रस्थायनं कूर्यात्सुसंहयखनायमम् ॥
 उवात्रलिकायुनसैःसुतंविमर्दयत् ॥ नकस्यवयवीनस्यका

स्तनवमर्दुर्मर्दुः । गल्लिफंलिङ्गसंयागया निडावागिजायन
 ॥ गाम्बलपयचूर्णुचूर्णुकुष्ठगिरातवम् । पातदंगन्धकंचेवक
 र्मात्फुल्लिकादयाः ॥ धरुनवीजमलनयुष्टातल्लयनाकुवम् ॥
 वीर्यसंहंरवत्यागुचित्रकालेनसंगयः ॥ वीत्रिणालयनकूर्या
 ज्ञाशुदोर्गन्धानागनम् । कलस्थलुकवःकुष्ठंमासीचन्दनजं
 वजः ॥ गकवप्रलकंस्थेवत्तयंयंकुशकाययत् ॥ स्वदोर्ग
 धानागंवजायनस्यावधूलमंग । ववासीवचलंकुष्ठंनजन्वो
 मनिवानिव ॥ वगल्लययुशावनवनीकनलमर्दुमम् ॥ अथ

मूर्द्धनैलम् ॥ जलंगः पत्रिः लकश्चयिः पूर्वसि विनिक्रमात् ॥
 मूर्द्धनैलं च पुद्गलस्य दलवच्चयः अरु नमः प्रियालंगदयः सर्वश्रुति
 द्याः सर्वतः स्मृतः ॥ निनावसि विविधेषु प्रयाच्यगमरू संमगः ॥
 निनावसि चर्मणः स्याद्विमुखोद्वादनं दुल्लभं ॥ गितं पुमान् न
 वक्ष्यमस्तु कमायायि मूकैः ॥ संधिनाथं विधायानुसृतैः का
 : पुष्टययत् ॥ गावद्वायुमुयावत्स्यान्नामकर्तुं मुखगुणि ॥ वद
 नाथसमावोपि माग्राणां वासहस्रकम् ॥ विनालज्जनमेवाग्रः
 निनावसि प्रणस्यत ॥ यथाशक्तु निनावसि यंच सफाहमवच ॥ ११५
 चक्रीसहस्रं

विम्वानि वसावसि मृत्नीया च संमगः ॥ उद्भवायं तथाकाधुनी
 वेष्टानं च कावयत् ॥ जनन इर्क्यानागवागजायां गिसंक्रममा
 नकं पादयस्तन सर्वकालेषु याजयत् ॥ जयकर्तुं पूजयत् ॥ स्वदय
 कर्तुं दमकु किं विदुः पार्श्वभायिनः ॥ मूयैः स्वरुनसैः का
 लप्रययत् ॥ कर्तुं च यत्रिगं वक्रकृतं यंच लमानिवा ॥ सहस्र
 पिमाग्राणां रत्नप्रकं ॥ निवान्जि ॥ स्वजान्नमः कनावर्तुं कुर्यात् ॥ टि
 कथायमम् ॥ प्रथमाग्रा तवदका सर्वग्रयविनिश्चयः ॥ नसाथैः प्र
 नलं कर्तुं सास्तनम् ॥ गयभा ॥ पीमार्क यप्रमाश्चनलिफं
 वक्रो यदापयत् ॥ गदसः प्रवर्तनक्रिफः कर्तुं नूलहनः पन ॥
 २ लज्जना न्यक् प्रमस्यत ॥ तिलाथैः पूजयत् कर्तुं २

कर्तुं गुरुत्वात् न काष्ठं वस्त्रं मृदं संसेधवम् । निक्षिपत् न गन्धमपि
 लघाकादि जातजः ॥ गृग्वनं वमधूकं सेधवं तेलमवव । निक्क
 यत्तु न स सेलं कंठं निम्बकद्रवम् ॥ रुद्रं रुद्रं ॥ कद्रुं कद्रुयाद
 यमगद्वेदनाय रुद्रम् । कपिलं पातुलं गन्धं गृग्वनं नसेः गुरुः
 ॥ मूखाध्वैः पूनयत् कर्तुं कर्तुं गुरुत्वात् न गन्धमपि । जर्का कुराने मूषि
 ध्वं गेला कालवधौ चिगम् ॥ सनिदया स्त्रही कारुका लिगन
 कदा वृत्त ॥ यदथा कक्रमं कृत्वा न सेलस्य प्रपूनयत् ॥ मूखाध्वैः
 न गन्धमपि कर्तुं धीजः सुदान्ताः ॥ महतः यत्र मूलस्य काष्ठम्

हेलं च वनगत्तः मूखाध्वं न पूनयत् ॥ रुद्रं गदीपिको न सेलं गुरुत्वात्
 वेदनाम् । एवं स्याद्दीपिको न सेलं कद्रुं देव नो यथा ॥ १
 न्य गुरुत्वात् निरु ॥ कोमना वक्ष्यं संमिच्यते न दीयय रुद्राय
 नेलं गेला कक्रमं न मंदा ग्नीय विधा विगम् । रुद्रं दातु विप्रिदा
 धात्वं कर्तुं गुरुत्वात् पूनयत् ॥ कल्क काथनय श्लाका कारीमा
 यधान्यकेः । गुरुत्वात् न सवसां यत्तु कर्तुं नो दार्ढिना निनी
 स्वर्जिका मूलं कंठं रुद्रं हिं गुरुत्वात् स मन्त्रितम् ॥ गतय ध्यावने से
 लेन कंठं रुद्रं च गुरुत्वात् ॥ प्रलादं गुरुत्वात् वाधी र्यं गुरुत्वात् कर्तुं
 स्येना न यत् ॥ अथामार्गं कान जले सुल्लानं कर्तुं लिगं कि
 यत् ॥ गनये कंठं रुद्रं लेन वाधी र्यं कर्तुं नादकम् ॥ जं रुद्रं

स्वतु सांशन यजले लंगुलार्थ यम् ॥ गस्य पून व मा पुन कर्तु
 नाडी प्रम म्पति ॥ चर्तु पञ्च क षा या म्प क यि स्थ नं भ व च ॥ क
 र्तु नाद प्रसं गं गि पून लं म धू ना सह । गिन्दू कान्य रा या ला प्रं समं
 गम चाम ल क यि ॥ कू या यं च क षा य मु क र्म न्य स्मि न् शि ष व ।
 त्रैः ॥ स्वा र्जिका चर्तु सं य कं वी ज पून न सं क्रि य न् ॥ कर्तु आ व न्
 जा दा हाः पु न न्धं नि न सं ग यः । अ प्र जं व य स्र वा नि व न्धू क स्य व
 ट स्य व ॥ प्र तिः सं सा धि तं ने लं प्र ति क र्तु म्प न्ध नि क र्तु म्प न्ध
 च र्तु तं च व क यि क कू ज टा न स म् । क र्त्तु क र्त्तु क्रि य क र्त्तु क र्त्तु

११८

१ पून लं ह नि काल न ग वां मू य य न न च ॥ अथ वा न्ध यं तं लं क र्त्तु की ट ह नं ध न म् ॥
 स्व न सं नि गू म्प ल स्य म् य वि र्त्त र सं त था ॥ २
 तारा म्प ज ल १

कीट ह नं ध न म् ॥ स धा हिं गु नि हं त्या गु क र्त्तु की ट स दा न्ध म् ॥ न्ध
 ल य र्त्तु न सं गे लं म हि र्त्तु सं काल मू ल्य ल म् ॥ पून य र्त्तु न न न्ध नि
 क र्त्तु की टा न सं ग यः ॥ का ग की न सं का क जं या जी व न सं स म्
 म् । स म्प द र्त्तु न सं य कं क र्त्तु की ट ह नं ध न म् ॥ वि धं वि व त्स ना रं
 च ग न लं न व लं स म् । नि म्प टं क न सं य कं का षं क र्त्तु न्जं ज य न्
 ॥ १७४ ॥ म्प मि ग्रा न्ध र्त्तु न वि न वि ग यां वि कि सा स्या न ल या दि
 वि धि य क वि ग मः ॥ ॥ अथ र्त्तु मि ग्रा न्ध व ॥ न्ध नि तं न्ध व य क
 का रा म्प यं य म्प मी द व । प्र स्य प्र स्य र्त्तु कं वा यि य स्या र्त्तु म्प यि वा ॥

नानकासस्वरावधिकर्यादकश्रुतिर्नवः। त्वग्दाभगुंधिरुभरु
 यानस्यनकश्रुतार्थगः॥ मध्वनंवल्लिगोनकमसिगाधुंरथागुनः।
 रभाभितंस्त्रिग्विभुस्याद्विदाहप्रास्यधिरुवग॥ विभुगादवगात्रा
 निवतनं विलयस्तथा। रूपादिधेचरुगानामेगत्रकागुलःस्म
 ताः॥ नकदृष्टवदनास्यात्पाकादाहृष्टं॥ नकमगुलना
 कदुःखमथप्रापिउकाहमः॥ वृद्धनगाह्ननकत्वेनिनाधंयुक्तु
 तातथा। गमयावंगोनवंनिद्रामदादाहृष्टजायत॥ कीनममध्व
 नाकांकीमर्कवत्वित्रकता। नेथिल्यंवनिनागंगुवागाइन्मार्ग

१०२

गामिगा॥ अनिलरुनिलंरुंयनयंनरुनीयुगम्॥ प्रस्कन्युष्ट
 विनिष्ठादिनकंस्याद्वागइधितम्॥ पितृनपितृहनिनंनीतं॥
 मंचविभुक्तम्। मस्कयधुंमच्छिकानां पियलीनामनीयुक्तम्॥ गी
 तलंवहलस्त्रिग्वंनेत्रिकादकसन्निरम्॥ मांमथगीप्ररस्कंदीम
 शोककरुद्विगम॥ द्विदायइष्टसंष्टंष्टिइष्टंयुतिगंधकम्॥
 सर्वलक्षणसंयुक्तंकाजिकारंवेजायग॥ विषदष्टंरवल्थावेना
 सिकान्मार्गगन्तथा। विभुकांजिकसंकांमंसर्वइष्टकवंगथा॥
 द्रग्गपुमंरुंयंयुक्तिस्थमसंहगम्॥ रभाथदाहृष्टयाकवनक

वल्लुहः प्रतो ॥ वागनकमथाकृष्टस्यपीठइर्कयनिसायातिना
 रगशीयदयविषदृष्टवरमासिन ॥ ग्रन्थर्वदायवीकृष्टनागनकाधि
 मंथिषु। विकानीस्तनवारगधूगशालंसादरगेनव ॥ नकातिष्यंद
 तंदायांयुनिद्यानस्यदहिका। यकृत्सीहविसर्प्यधविदरधोपीठका
 दम ॥ कल्लुह ॥ द्यानदकुलंयाकदाहनिनात्रुजि। उयदंनन
 कयिरुनकसाधःयुगस्यन ॥ नध्वनारगधूगंरगेवजलोकाताव
 केनपि। अथवापिनिनामाकः। कूर्यादकृष्मिन्ननः ॥ नकृष्टिगः
 निनामाकं कृणस्यानिचवायिनः। कृष्टिगंसीनागर्जकिष्मःसूति

१८०

कायांइनामिनाम् ॥ यत्रकर्मविगुह्यस्यथीगस्त्रहस्यवार्गसाम् ॥ सर्व
 गरुणथयूकानामूदनीश्वरकासिनाम् ॥ कृष्टीसीसात्रइशानामतिस्विन्न
 गतावधि। उनयाउगवर्षस्यगगस्यकृत्तिकस्यव ॥ आधामग्रमनकस्यनि
 नाभाकाननस्यन। प्रधांवात्ययिकंनारगजलोकातिः। कृष्टिगंसीनाग
 यविषदृष्टानांनिनामाकाननस्यन ॥ नृगंनेवजलोकातिवलाव
 रिनयिप्रिधा ॥ वागपिरुकरुइष्टंरमासिनंश्रयद्वयः ॥ द्विदायास्यां।
 सुसंइष्टंमुदायेनयिदृष्टिगम् ॥ रमासिनंश्रवथयूकानिनामाकः
 :यदेस्तथा। गृह्णातिरमासिनंनृष्टंदण्डुलमिमंवलान् ॥ जलो

काहलमायुं वीचदादमाहुलमायदमहुलमायस्यनिनासर्वाङ्गमाध
 नी॥नीगानिनकमूर्च्छाहिनित्तिर्मःप्रमेः॥यगानानप्रवदकंगभा
 विष्णुसंहिनाम्॥अथवर्हिनित्तिनकवकृष्टिकहसैधवेः॥मईयद्वल
 वकंवगनसम्पद्ववर्हते॥तस्यान्नगीतनात्यधुनास्विन्ननातिनाधि
 त्ति॥यीत्वायवागंरुद्रस्यप्रावयकुलितंवधः॥अतिस्विन्नस्याशुका
 लगरथेवागिनिनायथाग॥अगिप्रवर्हिनित्तिनकवकृष्टिकहसैधवेः॥
 म॥अगिप्रवर्हिनित्तिनकलोधुसर्वप्रसांजनेः॥मवरागधमवर्हिनित्तिन
 धेचनगेनिकेः॥सर्वातिर्भाकहर्हनाहस्मनाकोमवमुधाः॥

मखंवुलस्यवधावनीगंवायचनद्वलमा॥विष्णुहर्षनिनांगवाह
 लापलवागिना॥वर्णकषायःसंधर्षनकंस्कन्दयगहिगम॥व
 लस्यपावयत्कात्रोदाहःसंकाचयश्चिनाम्॥दाहायथा॥वोमा
 लुरणाथदकस्यकनस्यागुष्टमूलजाम्॥दहश्चिनांवात्यथवामा
 गुष्टनिनांदहग॥निनादाहप्रतावनमृक्षरणाथःपुलस्तमि॥
 लंजणाथ॥विष्णुयांयास्त्रिदाहनजायगर्गःप्रदीपनम॥संक
 वंगियगस्तननसःरुद्रावहाःनिनाः॥यदावद्विद्युत्कृष्टीहाःनि
 रणाःसंजायगर्गजः॥गदागस्त्यानदाहनसंकुचंलसृजःनिनाः॥

वक्रादृष्टयिसृष्ट्याधिनेवयुक्थाति॥अनःकृयंभुवरगधनक
 नागिकभाहिरः।अध्यामाकथकंरुधंतिमित्रागिभोत्रेनजम्॥यका
 धागंभामकासोहिकोदाहंवायुगाम्।कृत्तसंभुगंनकंमत्रलधा
 कनागित्र॥**॥०॥**यधिप्रननका॥दृष्ट्याल्यहिनसृजादहसुनेवधार्य
 न।विनागनवुजजीवावक्रुडकमनावृधः॥गीतायवात्रेःकृयिगभृ
 गनकंशुमारन।काशूनसर्पिआलभंथंसखधंघनिधवयग॥की
 लस्येवगिरलभनशुहनिगकागमांसजः॥प्रसःसमविगःयानकीनं
 वायसिकादिवा॥थीगलान्निलयत्वंवधारधनडकसंकुशः॥मनः

१२२

निर

स्वास्थंरवस्वधूंसंभकविम्रावितभृजि॥व्यायाममेथूनकाधगीग
 स्नानयुवागकान्॥प्रकाशनंविज्ञाचकावास्तकदृताजनम्॥रगक
 म्वाकमजीलुंवलयजदावलदग्ननाम्॥४४॥**॥०॥**गिभार्जधनवित्र
 विगाशोरगा।लगभ्रावविधिः॥**॥अथभेययसादनकर्मसि॥**
 सकजारग्नानंयिबुविजलंगर्पलंगथा।यदयाकांजनंवेरिःक
 ल्येनृगम्यावनत॥सकसुस्रकधागारिःसर्वस्मिन्नयनहिगः।
 मिलिगाकस्यमर्त्यस्यप्रदयस्यंशुनंगुलम्॥सत्राधिस्रहनावागनक
 यिरुचवायला।लखनशुकककार्यसुस्यभागाधूनावग॥धवागः

नेह्रहनधुशिरुवेवंधरावाकनेनगिरिः कार्यसकालखन
 कर्मलि॥ कार्यमुदिवससकात्रोवात्यधिकगद॥ सयथा॥
 वनलुत्तकयुधुलेः नृगमाश्रयथाहितम्। सखाधुं सवननं नृ
 वाताहिधुं देनागनम्॥ यनिसकहितं नृधुयः काधुं ससेधवे॥
 नजनीदानसिद्धं वासेधवनसमन्विताम्॥ वाताहिधुं दगमनं हि
 तमान्नगयथाः। शुक्लाक्रियाकविहितमिदं सवनकसदा॥
 न्भवन्मधुकं तुल्यं दृगृष्टं सुखं नृगम्। दृगृष्टं नृगम् नृगम्
 तिरुनका शिवागजित्॥ गिरुला लाधुयं धीरिः नृकृतादमम् १८३

लाधु

केः॥ पिष्टेः सिताम्बनासकात्रका शिवागजित्॥ रन्ध्रगलाधुं दृगृष्टं
 दृष्टं नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम्
 क॥ अथवा रन्ध्रगलाधुं दृगृष्टं नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम्
 उन्मीलितक्रिदग्मः रन्ध्रविन्दुसिद्धागुलादितम्॥ विंदवाहो ल
 खनधुं सवननं दगविन्दवः। नाथराददगयाकासुनीनकाः
 धुनृपिलः॥ उधुवगीतनृयास्यः सर्वत्रेवैश्वनिश्रयः। नागमिक
 तथासिग्धं पिलमधुवगीतं॥ गिकाधुनृकं वकुरु क्रमादाश्वा
 ननं हि नृगम्। अथवा रन्ध्रगलाधुं दृगृष्टं नृगम् नृगम् नृगम् नृगम् नृगम्

मध्यान्मधनंयंसा मंगुल्यारम्भुनिकागथा। गुर्वकनाच्चात्रलंवावा
 द्याग्रथंस्मृजावरेः॥ विखादिधंनमूलनवृहत्सुनलुनिग्रहिनाका
 थज्जालाननःकाष्ठावागारिष्यंदनागनः॥ संवृषिहंनिंवयपुंश्च
 वंलाधंमलंययत्। प्रगथावकिनापिक्कागदधाननपुयूननवाग॥
 वागास्थंनकपिलास्वमरिष्यंदविनागयत्। गिरुलास्वमननंन
 सर्वादिष्यंदनागनः॥ मुगन्यदीनसर्पिर्वावागनकनंजयत्॥ अथ
 पिठिका॥ पिठिकावलिकाप्राकावधनवसुपदकः॥ नग्रादिष्यंद
 याग्यासावर्णस्यपिनिवधन॥ अरिष्यन्नामिमन्यसंजागरुध

सु२

संराव॥ सिग्धस्विनारुमागस्यनिनस्त्रीकोर्विनवयत्॥ अथिमंरथप्रस
 वधललाटवधयाद्विनाम॥ अग्नन्सर्वदामंरथप्रवोनयविदाहनन
 अरिष्यंदवसर्वध्ववध्रीयात्पिठिकावधः॥ वागारिष्यंदमंलथंस्वि
 एधायापिठिकावत्॥ अनलुयप्रमूलंत्वकनिर्मगावागनागिनी॥ पि
 लादिष्यंदनाग्नयध्वीपिंडीसखावहा॥ महानिम्बरुलाकूनापिठिका
 यिरुनागिनी॥ निग्रयप्रकृतापिठिरुल्लर्ध्मन्दहाविनी॥ निम्बपप्रकृता
 पिठिरुल्लर्ध्मपिरुहनावत्॥ गिरुलापिठिकाप्राकानागनरुल्लर्ध्मपि
 रुधाः॥ पिठिकांठिकागननष्टगुष्टवपिठिकाः॥ लाधुस्यहनति

३ रिष्य ३

किं प्रमिदितं दमस्तु कृतवत् ॥ अथ विजयकः ॥ गुणनिम्बदलेः यो जीम
 स्वाध्यास्यत्यस्येव वा ॥ अथ विजयकः ॥ गुणनिम्बदलेः यो जीम
 अथ विजयकः ॥ गुणनिम्बदलेः यो जीम
 लयविधानवत् ॥ अथ ॥ यद्येतेनिकसिंधुस्थदाचीनौः प्राक्कि
 : ॥ अलपिष्टेवहिल्लयः सर्वनगामयायहः ॥ नसांजनं नवालयः अथ
 निवदलेनपि ॥ कमानिकाग्नियुक्तादातिमीयल्लवेनपि ॥ ववाह
 त्रिद्वानिन्वेत्तयथा नागवरेनिकैः ॥ दग्धसस्येवलाधुमध्वकिष्टय
 नद्युग ॥ पिष्टमंजनलयात् ॥ सद्यो नद्युगयहम् ॥ लाहस्ययावसंष्ट १८३

मज्जिने २

प्राप्तानिम्बमलाहवः ॥ किं विगद्यतावहिल्लयानगवाधं व्यधाहति
 ॥ संस्पर्धमनिर्वकं गजाजस्वनविमर्दनात् ॥ लयनात्मर्दनात् नागकना
 लयः ॥ अथ गजाज ॥ स्तिनां शिल्पाविनिः योऽष्टिनाम ऊनामिकाम् ॥
 मिलेलानगसिंधुस्थेः सकोडेः युतिमानयम् ॥ अथ गजाज ॥ अथ
 गार्थलकं वक्त्रिनयहृदिकनयनम् ॥ अथ गजाज ॥ अथ गजाज ॥ अथ
 लमाविलम् ॥ गीर्णयकनिभात्यागककुन्मीलिनसंयगम् ॥ गिमिना
 रूनगुक्रायेनरिषादाधिमंथकैः ॥ गुक्काकिपागारमथात्योयगं वाग
 विपर्ययेः ॥ गन्धं गार्थलेयां संनय ॥ नागविम्भनदेः ॥ इदं ना

२८ रीसोपा

रूपकृणीतयविकायां संयुक्तमयव ॥ अनीतायद्वयवाक्किनव्यं ननु
 नस्यतावातातयनजाहीनवाहाननमयिनः ॥ अथानोमायवृत्त
 नक्लिन्ननयनिमलुलेः ॥ समोदयोवसंनारक्षीकर्तव्योनयुक्तानयोः ॥
 धूनयद्युतसारलुनविलीननसखादकेः ॥ अथवागनरधोतनसर्पि
 धाकीनऊनवा ॥ निमग्नन्यक्रियेस्त्रागियावत्सुस्मावदवहियायन
 यन्मलितनयुततउन्मीलयकनेः ॥ धावयद्वर्त्तनारगधवाद्याश
 लांगतं वधः ॥ स्वकृकरुसंविनारगमाग्रायअर्णगं हितम् ॥ कुरुप
 वनतं कृष्णारगयं वनगं हितम् ॥ दृष्टिनारगधधूलनमधिपं रथ
 सहस्रकम् ॥ सहस्रकं वागनारगधधमवहितव्यम् ॥ स्विन्ननयव

१८५

विष्टनसहवीर्यनिर्गततः ॥ यथास्वधूमयाननकयमितुविनययत ॥
 एकाहन्वायाहंवापियंवाहं वधानयनम् ॥ गर्व्यराहृष्टिलिज्ञानिने
 एस्थमानिरावयत ॥ सुखस्वप्नाववाधकुवेगधं वलुपाटवम् ॥ नि
 वृत्तिर्याधिनाकिश्रुक्रियालाघवभवव ॥ अथसास्रगुत्रस्त्रिग्वेनगं
 स्यादति र्थिगम् ॥ नरुममाविलंस्विन्नं नयं स्याद्वातेनगपितममरु
 त्तिरग्रायवाताख्यानगुथाः स्यात्युगिक्रिया ॥ अथयटयाकः ॥ अगउ
 र्ध्वयवअमिषटयाकप्रसाधनम् ॥ दोविल्वमायोमांसस्यपिरेडो
 स्त्रिग्वस्रथापितो ॥ दद्यात्ताम्रिल्वमायुं दुद्व्यालांकुडवाभगः ॥ गदे
 कस्थं स मा लाश्रययः स्रयनिवष्टितम् ॥ यटयाकं नगत्यक्ताग

क्रीडाकृतसंवत्सः गार्थरत्नाकविधाननयथावदवधानयत ॥ इष्टि
 मर्यानिध्यास्यनित्यमस्तनभायिनः ॥ स्त्रहनाल्लखनीयध्वनोयल
 रश्मेवसप्रिया ॥ हिनस्त्रहागिभूकस्यस्त्रिग्यस्यापिहिलखनः ॥ इष्ट
 वलार्थमिहयः पिलासृग्वगवागनन ॥ मयिमांसववामज्जामदंस्या
 दाधयेः कृगः ॥ स्त्रहनयटयाकश्चधोय्यद्ववाकृगनदृगः ॥ जागला
 नांयकृत्सांसेलखनंदवसंयगः ॥ कृष्णलाहनजस्त्राप्रगंखविक्
 मसिन्धुजैः ॥ समृद्धरुनकागीसभागांऊदधिमफुरिः ॥ लखनावा
 कृगनंधार्थस्तस्यागावद्विधानलम् ॥ स्त्रन्यजांगलमक्षयनिककद

१८१

मुद्रय

व्यथाचिनेः ॥ लखनादिगुलेधार्थः पटयाकस्तुनायलः ॥ ग्नननय
 रत्नाकृत्क्रियाव्यायलिदर्शन ॥ अथाऊनम् ॥ अथसंयकदाधस्य
 प्राप्तिमंजनमाचनम् ॥ हसनं निनिनचैवमयाऊंजनमिधायन ॥ य
 वीक्षावायनाक्षवाग्रीधननदवधयन ॥ वधस्त्रिनयनाल्लखनसक्तव
 सदेवहि ॥ लखनं प्रायनं चैव तथास्यास्त्रहनांजनम् ॥ लखनं कानगी
 क्राप्तिनसेनंजनमयन ॥ कषायनिकनसयकृत्स्त्रहंनार्थनमयनम् ॥
 मधुनंस्त्रहसंयन्नमऊनं दुष्टसादनम् ॥ गुटिकावसचूर्णनिशिविध
 नंजनानिगु ॥ कृयाकृत्लाकयांगुल्याहीनानिवधरथाकृत्नम् ॥ रत्नागः

प्रदिग हीत थी तम अनवकन ॥ मजीरु वगद्या गवनां जनं च
 मस्यं ॥ हजल मागं कवीत वलिगी क्तां जन तिषक ॥ यमां म
 धमरधा दु दि गुं गु मृदो र वग ॥ न स क्रिया हल मा वे गि वि उं ग
 मिता हिता ॥ मधमा द्वि वि उं ग म्या डी ना त्व क वि उं ग का ॥ वे न व
 नी क रू लु दि ग ला कं वि धी य म ॥ मृदो गु गि ग ला क म्या च ग मः स्त
 हि कं अ न ॥ मुख थाः कं टि ता ध्रु का ग ला का षं गु ला मि ता ॥ अ ग
 जा धा गु जा वा स्या क ला य य नि म लु ला ॥ ग म प्र ता हा न्म सं जा ना स ला
 काल ख न म गा ॥ सु व लु न ज ता हू ना ग ला का स्त ह न म गा ॥ अ हु

ली च मृदु स्त न क थि ता ना य र ल व र धेः ॥ सा सं प्रा ग वी जनं स्या ह त्स दा
 ने व का न थ ग ॥ ना नि गी ता ध्रु वा ग य व ला यी स य न स्य म ॥ क धू ल
 गा द धः क र्था द धा र ह या व दं जन म् ॥ अ य व लिः ॥ मं ख ना हि वि
 ली न स्य म ऊा म थ्या म नः सि ला ॥ पि य ली म नी चं क षं व वा च नि स
 मा ग क म् ॥ का ग क्री न ल सं ध य व लि क र्था य वा नि ता म ॥ ह न
 मा गा सं दृ ष्य ज ले क र्था द धा जन म् ॥ नि मि तं मां स वृ षिं व का चं
 य ट ल म र्व द म् ॥ ना यं ध वा र्षि कं ध र्था व लि षं द द य अ य म् ॥
 नि वं द द य व लि ल ख नी ॥ य ला न य ध्य स्त न से र्व रु गः य नि ला

विता कनंजवीजवर्हि सुदृष्ट्यं विना न यत् ॥ समुद्रं न
 सिंधुस्थं गंखदकां उवल्कलेः ॥ निगुवीजयतावर्हि गुक्तादीनं
 सुवल्लिखत् ॥ लखनवर्हिः ॥ दंतोदनीवनाहापुरगाहयाजेख
 नाहवेः ॥ गंखयकां लाश्चिरुनयनेः सर्वविचूर्णितैः ॥ दन्तवर्हिः
 नाकुलुक्तां नागिनीयलोः ॥ लखनीयंगवर्हिः ॥ नीलात्यलं निगु
 वीजं नागकं नवकं गथं ॥ नगल्कलेः कृतावर्हि नतिनिद्रां विना न
 यत् ॥ लखनीवर्हिः ॥ ॥ मयभायलीवर्हिः ॥ गिलयप्याल्यग
 गित्यैः षष्टिसंख्याकलकलः ॥ जानीकसुमयश्च नमनीवानिः

१८६

वधाऽनं ॥ सुप्रपिष्टाजलेवर्हिः कृताकसुमिकाशिया ॥ निगिनाई
 नगुक्तां नागिनीमां सवृद्धिदृष्टं ॥ नगस्माच्चंजनं भागायाकासा
 ईहप्रलुका ॥ नायनीकसुमिकावर्हिः ॥ नसांजनं हनिद्रां माल
 नीनिम्बयलवाः ॥ रणागकदससंयकावर्हि नकां धनागिनी ॥ ना
 हिनीवर्हिः ॥ धागु कयथावीजानि न कश्चिद्विगुलानि ॥ यिष्टाव
 र्हिजलेः कृथादंजनं द्विहृत्तुकम् ॥ नगुआवंहमन्यागुवागनकं
 नजंजयत् ॥ लखनीवर्हिः ॥ ॥ मयनसक्रिया ॥ गुल्यामकिकसि
 धूस्थसिवागंखमनः गिला ॥ रगेविकादधिरुनश्च मनीवंचगिचू

लुयन॥ संथाक्रमधनाकर्थादजनार्थनसक्रिया॥ वत्सनागमनि
 मियंकोचकुहंयनम्॥ लखनीयनसक्रिया॥ वटकात्रलसह
 यूकाहीमकर्यनजः कलाः॥ क्रिप्रमंजनतायागिरुसुमंशुद्विमासि
 कम॥ लखनीक्रिया॥ जानीयुष्यप्रवालं वमनिचंकटकं वचा॥ कोडा
 ध्वलोलासंदृष्टेर्मनीचेनप्रमजयन्॥ अगिनिद्रासमंथागितमः
 सूर्यादियादिव॥ लखनीनसक्रिया॥ सैधवंवत्समूत्रलापिष्टुगं
 डाद्यमंजनम्॥ लखनीनसक्रिया॥ निनीधवीजं रगमृपुंक्षुप्राप
 निचसैधवेः॥ अऊनः स्यात्प्रधाधायसप्तमानगिलावचेः॥ लख १२०

तीनसक्रिया॥ अथनामलीनसक्रिया॥ जानियुष्यप्रवालं वम
 निचंकटकावंचा॥ सैधवंवत्समूत्रलापिष्टुगन्दाद्यमंजनम्॥
 दावीपठालमधुकं सतिन्वयमकोत्पलम्॥ यथोलुनीकं वेगानि
 यवलायेधुर्गुलीः॥ विपाच्यथादंशषष्ठं ननीलाधूनः
 पवत॥ नीतगस्मिन्मधुसिगां दद्यात्पादंनिकान्ननः॥ नसक्रि
 येषादोहासुनक॥ लथनूजाहनी॥ नायलीनसवर्हिः॥ सम
 डरुननवकूटालुमनः गिला॥ लखननः कपालम्॥ मधू
 ययूकं कनकस्यवीजमाजन्मजातं कसुमनिहन्ति॥ नसा

जनं स ऊ न सं जा ती पृ ष्ठं मनः गिला । सम द्रु न ल व नै रगे त्रि कं
 म नि वा नि च । न त स मां गं म ध ना यि द्वा प क्रि न व र्त्त नि । अं ऊ नं
 कृ द क लु प्रं य कृ णा य प्र ता ह न म ॥ १०० ॥ मि मा य ती न स क्रि या ॥ गु
 रू ची ख न सेः क र्ष को डं स्या मा ष का नि ग म् । से न्ध वं सर्व तु ल्यं स्या
 त् सर्व म क प्र म र्द य त् ॥ अं ऊ य न्न य नं ग न धि ल म्भ नि मि ना ऊ र्थ
 त् । का चं क लु नि र्ग ना नं ॥ १०१ ॥ कृ णा य ती न स क्रि या ॥ गु
 रू ची ख न सेः क र्ष को डं स्या मा ष का नि ग म् । से न्ध वं सर्व तु ल्यं स्या
 त् सर्व म क प्र म र्द य त् ॥ अं ऊ य न्न य नं ग न धि ल म्भ नि मि ना ऊ र्थ
 त् । का चं क लु नि र्ग ना नं ॥ १०१ ॥ कृ णा य ती न स क्रि या ॥ गु
 रू ची ख न सेः क र्ष को डं स्या मा ष का नि ग म् । से न्ध वं सर्व तु ल्यं स्या
 त् सर्व म क प्र म र्द य त् ॥ अं ऊ य न्न य नं ग न धि ल म्भ नि मि ना ऊ र्थ
 त् । का चं क लु नि र्ग ना नं ॥ १०१ ॥ कृ णा य ती न स क्रि या ॥ गु
 रू ची ख न सेः क र्ष को डं स्या मा ष का नि ग म् । से न्ध वं सर्व तु ल्यं स्या
 त् सर्व म क प्र म र्द य त् ॥ अं ऊ य न्न य नं ग न धि ल म्भ नि मि ना ऊ र्थ
 त् । का चं क लु नि र्ग ना नं ॥ १०१ ॥ कृ णा य ती न स क्रि या ॥ गु

क २

निर्मला ४

न्वा ऊ य दा तु रा स्तु ने स्ति मि नं यथा । ना य ती न स क्रि या ॥ व धू ल द
 निः का र्थ ल हा र त स्तु ऊं ऊ ता त् ॥ न प्र प्रा वं ऊ य त्या तु म धू य कं ने नं
 ल यः ॥ हि ऊ ल स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥ १०० ॥ व कृः आ
 वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥
 म ऊ र्थ त् ॥ १०१ ॥ व कृः आ वा य म्भ न्धं का र्थ म ग न्म हो ष ध म् । क र्त्त क स्तु रु लं दृ ष्णं या ती यं नि ल म ऊ र्ता त् ॥

कृ ५१

वलं स्वचन्दनसंघवेपं **॥** द्रव्येन ऊनथा रगयं ध्यात्मा दि वि लखनम् **॥** स
 र्थि को द्रं वां जनं स्याच्चिना त्यागस्य रम्य जम् **॥** व **॥** जनम् **॥** कृष्ण का गय
 कृष्ण रथ यज्ञानं यथा जिगा **॥** अविना दं गिनं ग्रां धं गद स को द्रम्य ल
 म् **॥** रत्न नमं जनम् **॥** ग्ना लार्द्ध मनि वं दो व वि ध्य ल्य ह्रु वरु नथाः **॥** ग्ना
 म् **॥** ह्रु सि न्धवां क्का लार्द्ध मनि वं दो व वि ध्य ल्य ह्रु वरु नथाः **॥** ग्ना
 ऊन मि दं गु रम् **॥** कृष्ण का व क र्णार्त्ता नं मला नं व वि रम्य धनम् **॥** लख
 नमं जनम् **॥** गिला यां त्र स कं पि द्वा स म्य ग्ना द्वा व हा वि ना **॥** गृह्णी या ह
 ऊलं सर्वं ल्य म् **॥** मर्यादा गतम् **॥** गुह्यं व ग ऊलं सर्वं य र्थ टी स द गं र व ग्

१२२

विरु ^{गु।} र्थ ता व थ स म्य कृ पि व लं गिरु ला व सेः **॥** क र्पू न स्य त्र ज स्तु ग द ग
 मां र ग न निः क्रि य त् **॥** मं ऊ य न्न य न न न सर्व दा ष ह नं हि त म् **॥** मृद
 र्थ म् **॥** अग्नि म यं व सो वी नं नि षिं व गिरु ला व सेः **॥** स य व लं ग थ स्तु
 ये मुं गं सि कं वि र्त्ति त म् **॥** मं ऊ य न्न य न न न प्र त्य हं न कृ षा हि त म् **॥**
 सर्वान क्रि वि का नीं ह न्या द न न स न यः **॥** य सा द न म् **॥** गिरु ला ह
 न्द्रुं गी नां न से स्तु द च स र्थि मा **॥** र ग म् य म द्वा आ कृ त्रिः सि क्का ना ग
 य गा यि तः **॥** ह न्या क्क ला का थ न यं सर्वान प्र त वा न ग दान् **॥** दृ षि य
 सा दि नी **॥** ग न दा ष म थं गु य म् यं तं स म्य गं र सि **॥** यं य न्या क्रि य थ

दासं कार्यं प्रत्यं जनं गतः ॥ तथा निर्वीर्यं दासं ॥ कुक्षी वनं संयथा जनम् ॥
 प्रत्यं जनं नीकं नृपं नृपं लुप्तं दासं नमः ॥ सयथा ॥ शुद्धं नारायणं
 शुद्धं तुल्यं ॥ सगं विनिक्रियत ॥ कृष्णं जनं गता सुल्यं सर्वं प्रक
 रं नृपं यतः ॥ दममा रमान कर्षयं गमिषि ॥ लुप्तं गायथं गतः ॥ न गत्य
 लं जनं नृपं नृपं नृपि नमं यतः ॥ नयना मृगं नृपं ॥ जयया ल
 त्वां मजां रावथ निम्ब कद्वेः ॥ प्रक विं नति वलं तु गता वलि न्यः
 कल्ययन ॥ मनः शाला लया दृष्टु गता नृपं गतां जनम् ॥ सयं दय
 विमं जित्वा संजीव गिमान वम् ॥ अर्कं कर्षयथा मूलं जलं यीनं ज

१२३

अधिष्ठम् ॥ यदाल मूलन स्य न काल दद्या यि ॥ जीव गि ॥ यावत्
 लं विनिष्पिष्य रगा दृशन यिव लुयः ॥ स एव द्विष निर्मकानां शुकायां
 विद्यान ॥ ॥ निविष रुत वलिः ॥ आ यत्वं द मे मे द स्य गृहार्थं म
 तिसं वयः ॥ कृगः के श्वि द्रये ह सुकृता निविध संहिता ॥ किं वि
 दर्थ कृता नीला कृत यं संहिता मया ॥ कथा कटा क विनयं गस्यां
 कूर्चं तु साधवः ॥ विविध गदारु दनिद्रना ननं या ह विप्र मली ॥
 वक याति याग वलेः ॥ विलस तु न्मर्ज धन स्य संहिता सा क विद
 दय य सना ज निर्मल धू ॥ २३ ॥ ॥ निग्रा दा मा दन स नृना

श्रीगार्ग्यधनविनविज्ञानां विकित्तास्थाननप्रविधिर्नामः
 द्वाविंशत्यध्यायः समाधाय श्रीगार्ग्यधनविनविदं प्रह्लादः ॥ ३२ ॥
 शुभं निवाय गुरुवन्दनम् ॥ ॥ संवत् १८८८ ॥
 स्वस्ति न यातु संवत्सरे ॥ ३२ ॥ द्वाविंशत्यध्यायः समाधाय श्रीगार्ग्यधनविनविदं प्रह्लादः ॥ ३२ ॥
 गिरथो श्रीद्विजवत्सलं कुरु नन्दनालिषत् ॥ यद्यथोपायार्थ ॥
 उत्पलः समुद्ररुन्तः रत्नलोचनः ॥ नन्दनालिषत् ॥